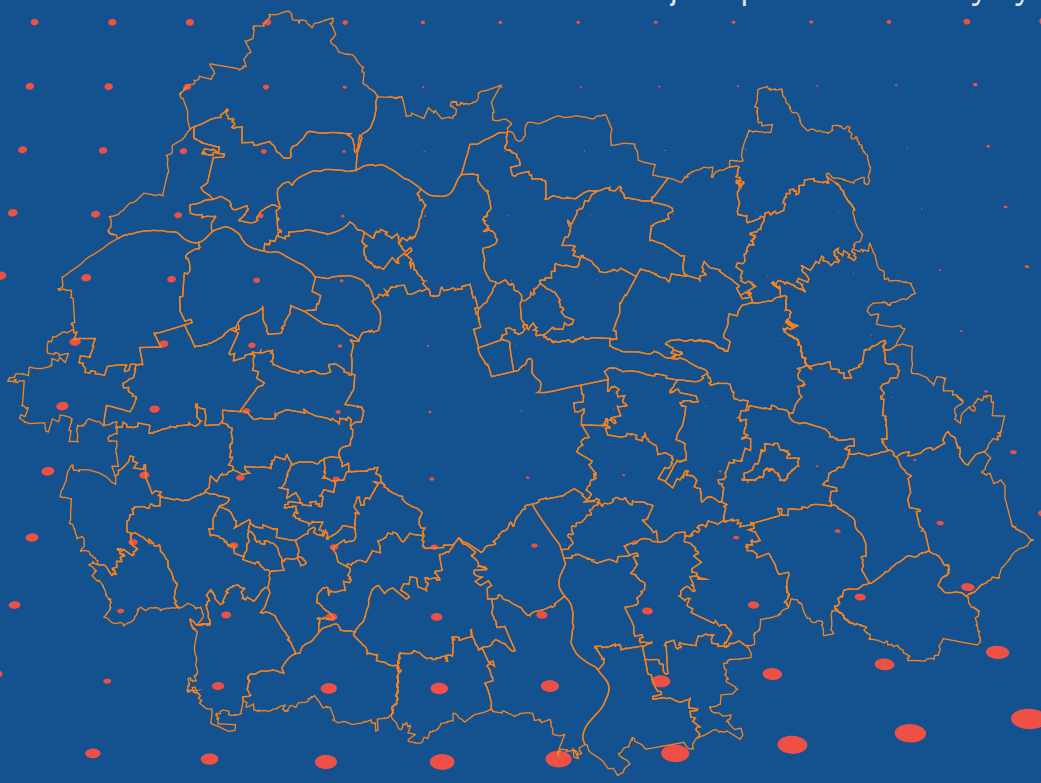
URZĄD M.ST. WARSZAWY

URZĄD STATYSTYCZNY
W WARSZAWIE

REGION
WARSZAWSKI STOŁECZNY W 2016 r.

WARSZAWA 2017

Informacje i opracowania statystyczne

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (–)	–	zjawisko nie wystąpiło.	–	*magnitude zero.*
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;	–	*magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;*
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.	–	*magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.*
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.	–	*data not available or not reliable.*
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.	–	*not applicable.*
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.	–	*categories of applied classification are presented in abbreviated form.*
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.	–	*data revised.*
„W tym” **„*Of which*”**	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.	–	*indicates that not all elements of the sum are given.*
Przecinek (,) **Comma (,)**	–	oznacza liczby prezentujące miejsca dziesiętne.	–	*used in figures represents the decimal point.*

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing the Statistical Office data please indicate the source

URZĄD M.ST. WARSZAWY

00-950 Warszawa, pl. Bankowy 3/5
tel. +48224430225, faks +48224430798
www.um.warszawa.pl

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE

02-134 Warszawa, ul. 1 Sierpnia 21
tel. 22 464 23 15, 22 464 23 12, faks 22 846 76 67
e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
http://warszawa.stat.gov.pl

REGION WARSZAWSKI STOŁECZNY W 2016 R.

WARSZAWA, 2017

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Warszawie
Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Zespół Analiz i Opracowań Zbiorczych

PUBLIKACJĘ PRZYGOTOWAŁ
Zespół pod kierunkiem
Tomasza Zegara

w składzie:
Małgorzata Bieńkowska
Anna Cacko
Anna Cięciel
Aneta Czyżkowska
Edyta Kaźmierczak
Teresa Kwiecień
Justyna Kotowoda
Halina Kołakowska
Michał Maksimik
Joanna Podolska

Współautorzy

Urząd m.st. Warszawy
Biuro Funduszy Europejskich i Polityki Rozwoju

Kamil Przyborowski
Małgorzata Kucińska

TŁUMACZENIA

Agnieszka Gromek-Żukowska

PROJEKT OKŁADKI

Anna Cacko

ISSN 2544-5944

PRZEDMOWA

W myśl obowiązującej od 1 stycznia 2018 r. nowej klasyfikacji NUTS 2016, wprowadzonej Rozporządzeniem Komisji UE, województwo mazowieckie zostanie podzielone na dwa regiony statystyczne — Warszawski stołeczny i Mazowiecki regionalny. Rozporządzenie to jest rezultatem rewizji Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), w ramach której dokonano modyfikacji w podziałach na jednostki statystyczne 9 państw członkowskich UE.

W związku z nowym podziałem Urząd Statystyczny w Warszawie wspólnie z Urzędem m.st. Warszawy przekazuje Państwu pierwszą edycję publikacji obrazującej sytuację społeczno-gospodarczą regionu Warszawskiego stołecznego.

Jednocześnie w związku ze wzrostem znaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych w polityce krajowej i Unii Europejskiej oraz z działaniami podejmowanymi na rzecz zintegrowanego rozwoju, w niniejszej publikacji zaprezentowano również wskaźniki dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, do którego należą gminy, w których realizowany jest instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystyki publicznej oraz danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie w zakresie powierzchni geodezyjnej i kierunków wykorzystania.

Przekazując do rąk Państwa nasze wydawnictwo wyrażamy nadzieję, że stanie się ono źródłem interesujących i przydatnych informacji dla szerokiego grona badaczy i praktyków.

Dyrektor
Biura Funduszy Europejskich
i Polityki Rozwoju
Urzędu m.st. Warszawy

Maciej Fijałkowski

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Zofia Kozłowska

Warszawa, grudzień 2017 r.

PREFACE

Under the new NUTS 2016 classification as of 1 January 2018 introduced by the EU Commission regulation, the Mazowieckie voivodship will be divided into two statistical regions — the region of the capital city of Warsaw and Mazowiecki region. This regulation is the result of the revision of Classification of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS), where modifications were made in division into statistical units of 9 EU Member States.

Due to the new division, the Statistical Office in Warsaw in cooperation with the Warsaw City Hall presents you the first edition of a publication describing socio-economic situation of the region of the capital city of Warsaw.

At the same time, due to the increasing importance of urban functional areas in national and EU policy as well as actions aimed at integrated development, the publication also presents indicators for the Warsaw Functional Area, which include gminas in which the Integrated Territorial Investments instrument is implemented.

The results of statistical surveys conducted by official statistics and data of the Marshall Office of Mazowieckie Voivodship in Warsaw were used in the development of particular chapters in the field of geodetic area and directions of use.

With our publication, we would like to express hope that it shall be a source of interesting and useful information for a wide range of researchers and practitioners.

Maciej Fijałkowski

Director
of the European Funds
and Development Policy Department
of the City of Warsaw

Zofia Kozłowska

Director
of the Statistical Office
in Warsaw

Warsaw, December 2017

SPIS TREŚCI *CONTENTS*

		Strona *Page*
Przedmowa	***Preface***	3
Uwagi ogólne	***General notes***	11

		Tablica *Table*	Strona *Page*
SPIS TABLIC, WYKRESÓW, MAP	***LIST OF TABLES, CHARTS, MAPS***		
Gminy wchodzące w skład regionu Warszawskiego stołecznego i Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego	*Gminas of the region of the Capital City of Warsaw and Warsaw Functional Area*	mapa *map*	15
Województwo mazowieckie według nowego podziału	*Mazowieckie voivodship according to the new division*	mapa *map*	16
Powiaty wchodzące w skład regionu Warszawskiego stołecznego	*Powiats of the Region of the Capital City of Warsaw*	mapy *maps*	17
Tablica przeglądowa	***Review table***		
Region Warszawski stołeczny na tle pozostałych jednostek w 2016 r.	*Region of the Capital City of Warsaw against the background of other units in 2016*	I	29
Powierzchnia. Użytkowanie gruntów	***Area. Land use***	x	33
Udział powierzchni pokrytej planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2016 r.	*Share of the area covered by plans for spatial developmnet in the total area in 2016*	mapa *map*	36
Udział powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %) [2010, 2016]	*Share of the area of gminas covered by local spatial development plans (in %) [2010,2016]*	wykres *chart*	37
Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (2010, 2016)	*Number of issued decisions on land development and development conditions (2010, 2016)*	wykres *chart*	37
Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2017 r.	*Area by directions of land use in 2017*	1	38
Powierzchnia lasów w 2016 r.	*Forest areas in 2016*	2	44
Udział użytków rolnych w 2017 r.	*Share of agricultural land in 2017*	mapa *map*	46
Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w 2017 r.	*Share of built-up and urban areas in 2017*	mapa *map*	46
Udział dróg w 2017 r.	*Share of roads in 2017*	mapa *map*	47
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2017 r.	*Share of forest land as well as woody and bushy land in 2017*	mapa *map*	47
Struktura powierzchni lasów według form własności leśnej w 2016 r.	*Structure of forest areas by ownership forms in 2016*	wykres *chart*	48
Lesistość w 2016 r.	*Forest cover in 2016*	mapa *map*	48

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Ludność. Ruch naturalny	***Population. Vital statistics***	x	49
Ludność (2010, 2016)	*Population (2010, 2016)*	wykres *chart*	50
Powierzchnia i ludność w 2016 r.	*Area and population in 2016*	1 (3)	53
Ruch naturalny ludności w 2016 r.	*Vital statistics in 2016*	2 (4)	55
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w 2016 r.	*Internal and international migration of population in 2016*	3 (5)	57
Ludność na 1 km^2 w 2016 r.	*Population per 1 km^2 in 2016*	mapa *map*	59
Zmiana liczby ludności w latach 2010—2016	*Population change in 2010—2016*	mapa *map*	59
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.	*Natural increase per 1000 population in 2016*	mapa *map*	60
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w 2016 r.	*Net internal migration per 1000 population in 2016*	mapa *map*	60
Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2016 r.	*Demographic types by the Webb's method in 2016*	mapa *map*	61
Współczynnik obciążenia demograficznego w 2016 r.	*Age dependency ratio in 2016*	mapa *map*	61
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2016 r.	*Share of population of reproductive age in total population in 2016*	mapa *map*	62
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2016 r.	*Structure of economic age groups of age in 2016*	wykres *chart*	62
Relacja osób starszych do dzieci w 2016 r.	*Ratio of elderly persons to children in 2016*	mapa *map*	62
Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2016 r.	*Structure of population by biological groups by age in 2016*	wykres *chart*	62
Edukacja i wychowanie	***Education***	x	63
Odsetek dzieci w wieku 3—6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (2010, 2016)	*Percentage of children aged 3—6 years covered by pre-primary education (2010, 2016)*	wykres *chart*	64
Ludność według edukacyjnych grup wieku w 2016 r.	*Population by educational age groups in 2016*	1 (6)	66
Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2016/2017	*Pre-primary education in 2016/2017 school year*	2 (7)	68
Szkoły podstawowe oraz gimnazja dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2016/2017	*Primary schools and lower secondary schools for children and youth in 2016/2017 school year*	3 (8)	70
Współczynnik skolaryzacji brutto w 2016 r.	*Gross enrolment rate in 2016*	mapa *map*	72
Uczniowie przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2016/2017	*Students per section in 2016/2017 school year*	mapa *map*	73
Szkolnictwo ponadgimnazjalne w roku szkolnym 2016/2017	*Upper secondary education in 2016/2017 school year*	wykres *chart*	74

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Edukacja i wychowanie (dok.)	***Education (cont.)***		
Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2015/2016	*Graduates of upper secondary schools in 2015/2016 school year*	wykres *chart*	74
Odsetek uczniów szkół podstawowych i gimnazjów uczących się języków obcych w ramach zajęć dodatkowych w roku szkolnym 2016/2017	*Percentage of pupils in primary and lower secondary schools learning a second foreign language as an additional subject in 2016/2017 school year*	wykres *chart*	75
Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2016 r.	*Average results (in %) of final exams in primary schools in 2016*	mapa *map*	75
Średnie wyniki egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2016 r.	*Average results of final exams in lower secondary schools in 2016*	mapa *map*	76
Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2016/2017	*Pre-primary education in 2016/2017 school year*	wykres *chart*	77
Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2016/2017	*Children in pre-primary education in 2016/2017 school year*	mapa *map*	77
Wydatki budżetu gminy na oświatę w 2016 r.	*Expenditure of gmina budgets on education in 2016*	mapa *map*	78
Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania	***Municipal infrastructure. Transport. Dwellings***	x	79
Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km) [2012—2016]	*Annual growth of cycle paths (in km) [2012—2016]*	wykres *chart*	80
Pojazdy samochodowe na 1000 mieszkańców (2010, 2016)	*Road vehicles per 1000 inhabitants (2010, 2016)*	wykres *chart*	81
Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2016 r.	*Percentage of inhabitants using water supply systems and sewage systems in 2016*	wykres *chart*	81
Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2016)	*Dwellings completed (2010, 2016)*	wykres *chart*	83
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców (2010, 2016)	*Dwellings completed per 1000 inhabitants (2010, 2016)*	wykres *chart*	84
Mieszkania oddane do użytkowania i przyrost ludności w latach 2010—2016	*Dwellings completed and population growth in the years 2010—2016*	wykres *chart*	85
Wodociągi i kanalizacja w 2016 r.	*Water supply and sewage systems in 2016*	1 (9)	86
Odpady komunalne w 2016 r.	*Municipal waste in 2016*	2 (10)	88
Zasoby mieszkaniowe w 2016 r.	*Dwelling stocks in 2016*	3 (11)	90
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.	*Dwellings completed in 2016*	4 (12)	92
Długość ścieżek rowerowych w 2016 r.	*Length of cycle paths in 2016*	wykres *chart*	94
Ścieżki rowerowe na 100 km^2 w 2016 r.	*Cycle paths per 100 km^2 in 2016*	mapa *map*	94
Pojazdy samochodowe na 1000 ludności w 2016 r.	*Road motor vehicles per 1000 population in 2016*	mapa *map*	94

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania (dok.)	***Municipal infrastructure. Transport. Dwellings (cont.)***		
Wypadki na 10 tys. ludności w 2016 r.	*Accidents per 10 thous. population in 2016*	mapa *map*	94
Parkingi „Parkuj i Jedź”	*Park & Ride facilities*	mapa *map*	94
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Water consumption from water supply systems in households per capita in 2016*	mapa *map*	95
Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2016 r.	*Population using sewage and water supply systems in % total population in 2016*	mapa *map*	95
Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym w 2016 r.	*Building permits and applications with a construction project in 2016*	mapa *map*	96
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2016 r.	*Dwellings completed per 1000 population in 2016*	mapa *map*	96
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2016 r.	*Dwellings completed per 1000 marriages in 2016*	mapa *map*	96
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	***Health care and social welfare***	x	97
Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej w 2016 r.	*Population per 1 establishment of health infrastructure in 2016*	wykres *chart*	98
Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 (2012, 2016)	*Places in establishments providing care for children under 3 years (2012, 2016)*	wykres *chart*	99
Dzieci w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (2012, 2016)	*Children in establishments providing care for children per 1000 children under 3 years (2012, 2016)*	wykres *chart*	100
Ochrona zdrowia w 2016 r.	*Health care in 2016*	1 (13)	101
Placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2016 r.	*Establishments providing care for children up to 3 years of age in 2016*	2 (14)	103
Placówki stacjonarne pomocy społecznej w 2016 r.	*Establishments of stationary social welfare in 2016*	3 (15)	105
Porady lekarskie ambulatoryjne na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Medical consultations per capita in outpatient health care in 2016*	mapa *map*	107
Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi w 2016 r.	*Children up to 3 years in establishments providing care for children in 2016*	mapa *map*	107
Struktura dzieci według wieku w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2016 r.	*Structure of children by age in establishments providing care for children up to 3 years in 2016*	wykres *chart*	107
Udział wydatków budżetu gminy na ochronę zdrowia w 2016 r.	*Share of expenditure of the gmina budget on health care in 2016*	mapa *map*	108
Udział wydatków budżetu gminy na pomoc społeczną w 2016 r.	*Share of expenditure of the gmina budget on social welfare in 2016*	mapa *map*	108

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Kultura	***Culture***	x	109
Biblioteki publiczne (z filiami) w 2016 r.	*Public libraries (with branches) in 2016*	1 (16)	111
Wybrane informacje o działalności centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2016 r.	*Selected information on activity of centers of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2016*	2 (17)	113
Udział wydatków budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2016 r.	*Share of expenditure of the gmina budget on culture and in 2016*	mapa *map*	115
Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2016 r.	*Libraries with wireless Internet in % of total number of libraries in 2016*	mapa *map*	115
Liczba ludności na 1 bibliotekę w 2016 r.	*Number of population per 1 library in 2016*	wykres *chart*	116
Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności w 2016 r.	*Borrowers of libraries per 1000 population in 2016*	mapa *map*	116
Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej	***Labour market. Entities of the national economy***	x	117
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (w %) [2010—2016]	*Share of the unemployed in the working age population (in %) [2010—2016]*	wykres *chart*	118
Bezrobotni zarejestrowani w 2016 r.	*Registered unemployed persons in 2016*	1 (18)	121
Pracujący w 2016 r.	*Employed persons in 2016*	2 (19)	123
Podmioty gospodarki narodowej w 2016 r.	*Entities of the national economy in 2016*	3 (20)	125
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2016 r.	*Natural persons conducting economic activity by selected sections in 2016*	4 (21)	127
Podmioty gospodarki narodowej według sektorów innowacyjnych i usług specjalistycznych w 2016 r.	*Entities of the national economy by innovative sectors and specialist services in 2016*	5 (22)	129
Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.	*Registered unemployed persons per 1000 working age population in 2016*	mapa *map*	131
Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności ogółem w 2016 r.	*Share of registered unemployed persons in total population in 2016*	wykres *chart*	131
Pracujący na 1000 ludności w 2016 r.	*Employed persons per 1000 populations in 2016*	mapa *map*	132
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według powiatów w 2016 r.	*Average mounthly gross wages and salaries by powiats in 2016 r.*	mapa *map*	132
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2016 r.	*Entities of the national economy per 10 thous. population in 2016*	mapa *map*	133
Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w 2016 r	*Structure of entities of the national economy by sections in 2016*	wykres *chart*	133
Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.	*Entities of the national economy by size class per 10 thous. population of working age in 2016*	mapa *map*	134
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.	*Natural persons conducting economic activity per 10 thous. population of working age in 2016*	mapa *map*	135

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej (dok.)	***Labour market. Entities of the national economy (cont.)***		
Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2016 r.	*Structure of persons conducting economic activity by sections in 2016*	wykres *chart*	135
Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. ludności w 2016 r.	*Entities with foreign capital per 10 thous. population in 2016*	wykres *chart*	136
Podmioty sektora innowacyjnego i usług specjalistycznych na 10 tys. ludności w 2016 r.	*Entities of innovative sector and specialist services per 10 thous. Population in 2016*	wykres *chart*	136
Udział podmiotów sektora innowacyjnego i sektora usług specjalistycznych w liczbie podmiotów ogółem w 2016 r.	*Share of entities of innovative sector and specialist services sector in the total number of entities in 2016*	mapa *map*	136
Finanse publiczne	***Public finance***	x	137
Dochody i wydatki budżetów gmin w 2016 r.	*Revenue and expenditure of gmina budgets in 2016*	1 (23)	142
Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.	*Revenue of the gmina budget by types in 2016*	2 (24)	146
Dochody budżetów gmin według rodzajów na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Revenue of the gmina budget by types per capita in 2016*	3 (25)	150
Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2016 r.	*Expenditure of the gmina budget by types in 2016*	4 (26)	154
Wydatki budżetów gmin według wybranych działów na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Expenditure of the gmina budget by selected divisions per capita in 2016*	5 (27)	156
Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Revenue of the gmina budget per capita in 2016*	mapa *map*	158
Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Expenditure of the gmina budget per capita in 2016*	mapa *map*	158
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.	*Own revenue of gminas' budgets per capita in 2016*	mapa *map*	159
Udział dochodów własnych budżetów gmin w dochodach ogółem w 2016 r.	*Share of own revenue of gminas' budgets in total in 2016*	mapa *map*	159
Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w latach 2010—2016	*Investment spendings per capita in the years 2010—2016*	mapa *map*	160
Dochody na współfinansowanie projektów na 1 mieszkańca w latach 2010—2016	*Revenue for co-financing projects per capita in 2010—2016*	mapa *map*	160

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści.
In English version: preface, contents.

UWAGI OGÓLNE

Podział terytorialny. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono zasadniczy **trójstopniowy podział terytorialny** państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

Z dniem 27 X 2002 r. (na mocy ustawy o **ustroju miasta stołecznego Warszawy** z dnia 15 III 2002 r., Dz. U. Nr 41, poz. 361, z póź. zm.) zniesiony został dotychczasowy powiat warszawski oraz gminy warszawskie i dzielnice w gminie Warszawa-Centrum. M.st. Warszawa stanowi obecnie jedną gminę, mającą jednocześnie status miasta na prawach powiatu, podzieloną na 18 dzielnic.

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni** przedstawione są na stan 1 I 2017 r., w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454). Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję). Od 2017 r. do użytków rolnych zostały włączone grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych ujmowane do 2016 r. w pozycji grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Delimitacja regionu Warszawskiego stołecznego

Region Warszawski stołeczny, obejmujący centralną część województwa mazowieckiego został wyznaczony rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającym załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z ww. aktem prawnym od 1 stycznia 2018 r. województwo mazowieckie zostanie podzielone na 2 jednostki

statystyczne poziomu NUTS2:

- region Warszawski stołeczny, w którego skład wejdą m.st. Warszawa wraz z powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, warszawskim zachodnim i wołomińskim,
- region Mazowiecki regionalny, który obejmie pozostałą część województwa mazowieckiego.

W ramach pakietu zmian w podziale statystycznym, dokonanym ww. rozporządzeniem dokonano wydzielenia statystycznego na poziomie NUTS2 stołecznych regionów metropolitalnych nie tylko w Polsce, ale także w Irlandii i na Litwie.

Prace nad wydzieleniem statystycznym były prowadzone od początku 2015 r., a sama jego koncepcja sięga jeszcze roku 2007. Instytucją odpowiedzialną za przygotowanie koncepcji delimitacji było Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (obecnie Ministerstwo Rozwoju), w prace były zaangażowane także takie instytucje jak:

- Główny Urząd Statystyczny,
- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji,
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych,
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

Opracowano koncepcję podziału województwa mazowieckiego na dwie „nieadministracyjne" jednostki statystyczne poziomu NUTS2, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia jednostki „nieadministracyjne" tworzy się poprzez połączenie odpowiedniej liczby mniejszych i przylegających do siebie jednostek administracyjnych (w przypadku województwa mazowieckiego były to powiaty). Przy łączeniu uwzględnia się kryteria geograficzne, społeczno-ekonomiczne, historyczne, kulturowe lub uwarunkowania środowiska naturalnego. „Nieadministracyjne" jednostki NUTS muszą także mieć odpowiednią wielkość mierzoną liczbą mieszkańców — dla poziomu NUTS 2 jest to wielkość pomiędzy 0,8 a 3 mln mieszkańców.

W lutym 2016 r. Rada Ministrów wystąpiła z formalnym wnioskiem o zgodę na podział statystyczny województwa mazowieckiego, którego przyjęcie zostało usankcjonowane włączeniem zmian w podziale statystycznym województwa mazowieckiego do ww. rozporządzenia z 21 listopada 2016 r.

Konsekwencją przyjętych zmian, a także zasady hierarchiczności podziału NUTS, były także zmiany w granicach jednostek NUTS1 i NUTS3.

Głównym argumentem przemawiającym za podziałem statystycznym województwa mazowieckiego była możliwość zakwalifikowania nowych jednostek NUTS2 do dwóch różnych kategorii zamożności — region Warszawski stołeczny jako region lepiej rozwinięty, a Mazowiecki regionalny jako słabiej rozwinięty. Utrzymanie województwa mazowieckiego w całości skutkowałoby zachowaniem jego pozycji jako regionu lepiej rozwiniętego (tak jest traktowany w perspektywie 2014—2020), co w połączeniu z zakończeniem możliwości korzystania z mechanizmów kompensacyjnych dla regionów wychodzących z kategorii regionów słabiej rozwiniętych, skutkowałoby znacznym zmniejszeniem puli funduszy europejskich dostępnych dla województwa, a także zmniejszyłoby możliwości dofinansowania projektów ze środków europejskich, m.in. poprzez obniżenie maksymalnego progu dofinansowania projektów oraz pogłębienie koncentracji tematycznej wydatków.

Województwo mazowieckie jest jednym z najbardziej zróżnicowanych regionów nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej. Źródłem jego „statystycznego" bogactwa jest Warszawa i jej bezpośrednie otoczenie, w których wytwarzane jest ok. 75% PKB regionu. Dysproporcja w PKB per capita na poziomie NUTS3 pomiędzy m.st. Warszawą a podregionami radomskim, ciechanowskim czy ostrołęckim wynosi ok. 4 do 1.

Podział województwa mazowieckiego na dynamicznie rozwijający się obszar metropolitalny Warszawy i pozostałą, słabiej rozwiniętą część regionu jest od lat wyzwaniem nie tylko dla samorządu województwa, ale także dla władz centralnych. Zgodnie z materiałem Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z 2015 r. podział województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne NUTS2 jest korzystny dla Polski, zarówno w aspekcie finansowym (możliwość otrzymania większej alokacji środków unijnych po 2020 r.), jak i potrzeb polityki rozwoju (bardziej jednorodne regiony NUTS2, które są właściwe dla programowania i wdrażania polityk publicznych)[1] . Zgodnie z przedstawionym w dokumencie stanowiskiem proponowany podział powinien przynieść korzyści przede wszystkim dla słabiej rozwiniętej części województwa.

[1] Założenia propozycji modyfikacji podziału statystycznego woj. mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne poziomu NUTS2 (w związku z przewidywaną nowelizacją Rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 PE i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych) (2015), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa.

Konsekwencje podziału województwa na dwie jednostki poziomu NUTS2 można podzielić na natychmiastowe i odłożone w czasie. Konsekwencje natychmiastowe można postrzegać w kategoriach raczej negatywnych. Po pierwsze, wraz z podziałem województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne powstaje nowa delimitacja „obszaru metropolitalnego Warszawy". Oznacza to, że do funkcjonujących na różne potrzeby i wyznaczonych na podstawie różnych przesłanek obszarów dokładany jest kolejny, który to samo zjawisko osadza w innym kontekście przestrzennym.

Po drugie, zmienia się delimitacja jednostek statystycznych nie tylko na poziomie NUTS2, ale także NUTS1 i NUTS3, co skutkuje zerwaniem szeregów danych statystycznych, utrudniającym analizę danych dla obszaru — dotyczy to przede wszystkim czasowego braku danych dla nowo powstałych regionów poziomu NUTS2 i NUTS3.

W dłuższej perspektywie, przy założeniu trwałości wprowadzonej delimitacji i utrzymaniu mechanizmów kierujących funduszami europejskimi w podobnym do dzisiejszego stanie, można będzie dostrzec istotne pozytywy podziału województwa. Po pierwsze, nowa delimitacja obszaru metropolitalnego, z uwagi na swoje osadzenie zarówno w podziale administracyjnym kraju (oparcie o granice powiatów), jak i w ramach systemu programowania i wdrażania środków unijnych, powinna wyprzeć dotychczasowe delimitacje obszaru metropolitalnego Warszawy/Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Bardzo istotną kwestią są konsekwencje związane z samym podziałem i wdrażaniem funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2020+. Wydzielenie odrębnego regionu metropolitalnego dla Warszawy i okolic będzie mieć swoje konsekwencje w postaci odrębnej puli pieniędzy unijnych przeznaczonych dla tego regionu NUTS2. Jest to także szansa na poszerzenie obszaru współpracy zawiązanej w 2014 r. na potrzeby programowania i wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie 2014—2020, którą dziś objętych jest 40 gmin tzw. Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF).

Niniejsze opracowanie jest odpowiedzią przede wszystkim na brak danych i analiz nowo powstałego regionu statystycznego Warszawskiego stołecznego. Będzie on analizowany w porównaniu zarówno z całym województwem mazowieckim, jak i z Warszawskim Obszarem Funkcjonalnym[2] . Postaramy się także uchwycić zróżnicowanie wewnętrzne regionu Warszawskiego stołecznego (RWS).

[2] Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) został wyznaczony Uchwałą nr 1466/391/14 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2014 r. w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obejmuje 40 jednostek samorządu terytorialnego, które podpisały porozumienie o współpracy w zakresie realizacji ZIT. Należą do nich: miasto stołeczne Warszawa, a także gminy: Błonie, Brwinów, Czosnów, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Halinów, Izabelin, Jabłonna, Jaktorów, Józefów, Karczew, Kobyłka, Konstancin–Jeziorna, Legionowo, Leszno, Lesznowola, Łomianki, Marki, Michałowice, Milanówek, Nadarzyn, Nieporęt, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Piastów, Podkowa Leśna, Pruszków, Radzymin, Raszyn, Stare Babice, Sulejówek, Wiązowna, Wieliszew, Wołomin, Ząbki, Zielonka, Żyrardów.

Warszawski Obszar Funkcjonalny

W związku ze wzrostem znaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych w polityce krajowej i Unii Europejskiej oraz działań podejmowanych na rzecz zintegrowanego rozwoju metropolii warszawskiej opracowany został projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014—2020+. Strategia zawiera działania stawiane przed jednostkami samorządu terytorialnego w ramach rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych. Ich realizacja oparta jest na środkach unijnych przeznaczonych bezpośrednio na instrument ZIT służący koncentracji polityki spójności UE na obszarach funkcjonalnych.

Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) tworzą sygnatariusze Porozumienia gmin Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014—2020.

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie wdrażania ZIT w Polsce jest ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014—2020. Warunkiem formalnym uruchomienia instrumentu ZIT było podpisanie porozumienia przez gminy wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014—2020.

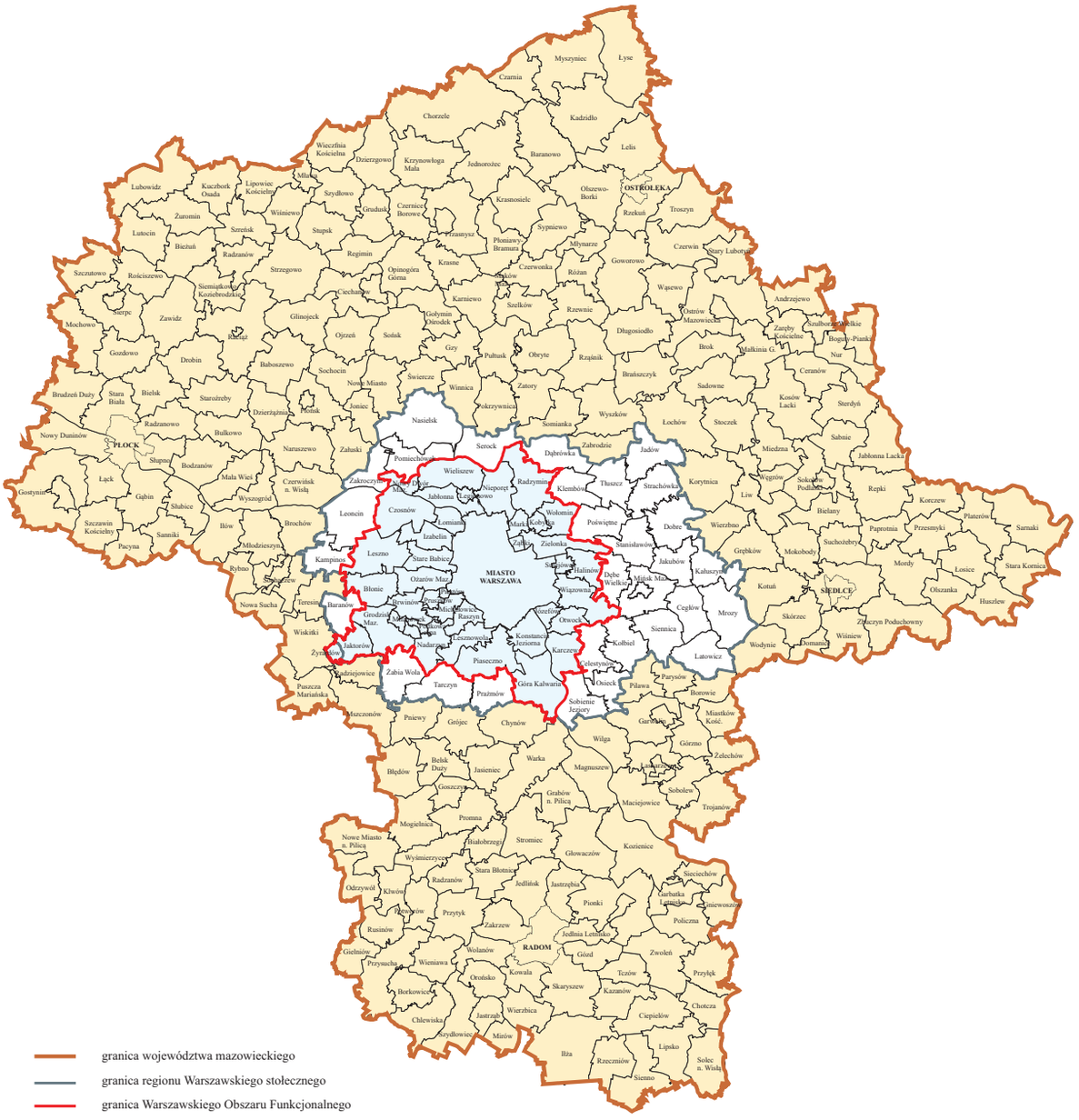
Gminy wchodzące w skład regionu Warszawskiego stołecznego oraz Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego

Stan w dniu 1 I 2018 r.

Województwo mazowieckie według nowego podziału

Stan w dniu 1 I 2018 r.

Powiaty wchodzące w skład regionu Warszawskiego stołecznego

Miasta
- Gminy miejskie
- Obszary miejskie gmin miejsko-wiejskich

Gminy wiejskie i obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich

Powiat grodziski

Powiat legionowski

Powiat miński

Powiat nowodworski

Powiat otwocki

Powiat piaseczyński

Powiat pruszkowski

Powiat warszawski zachodni

Powiat wołomiński

Miasto Warszawa

Leśnictwo

Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:

— Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie Lasy Państwowe), nadzorowane przez Ministra Środowiska,

— jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

— jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

c) innych jednostek publicznych np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków.

Lesistość (wskaźnik lesistości) jest to stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

Ludność. Ruch naturalny

Informacje o ludności opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:

a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,

b) różnicy między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące.

2) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego — o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach,

3) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały i czasowy.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 III 2011 r.

Dane o stanie ludności zaprezentowano również według **ekonomicznych grup wieku**:

- wiek przedprodukcyjny — mężczyźni i kobiety w wieku 0—17 lat,
- wiek produkcyjny — mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat (ludność w wieku zdolności do pracy),
- wiek poprodukcyjny — mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

Dane o **ruchu naturalnym** ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem),
- urodzenia — według miejsca zamieszkania matki noworodka,
- zgony — według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jednostki terytorialnej (gminy, powiatu) do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego i salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności. Klasyfikacja Webba wyróżnia:

– cztery typy odnoszące się do jednostek zaludniających się w wyniku:

A — przewagi przyrostu naturalnego nad ubytkiem migracyjnym (+PN > –SM),

B — przyrostu migracyjnego i jeszcze wyższego przyrostu naturalnego (+PN > +SM),

C — przyrostu naturalnego i jeszcze wyższego przyrostu migracyjnego (+PN < +SM),

D — przewagi przyrostu migracyjnego nad ubytkiem naturalnym (–PN < +SM),

– cztery typy odnoszące się do jednostek wyludniających się w wyniku:

E — przewagi ubytku naturalnego nad przyrostem migracyjnym (–PN > +SM),

F — ubytku migracyjnego i jeszcze większego ubytku naturalnego (–PN > –SM),

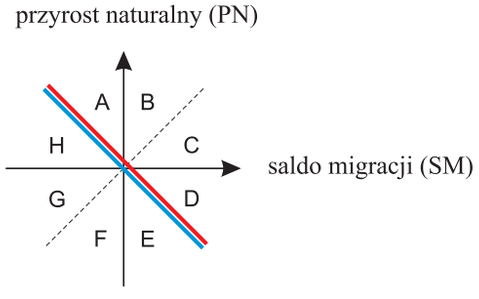
G — ubytku naturalnego i jeszcze większego ubytku migracyjnego (–PN < –SM),

H — przewagi ubytku migracyjnego nad przyrostem naturalnym (+PN < –SM).

W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałej są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy (przejściowe).

Typ badanej jednostki określa się odczytując relację obu zmiennych przy wykorzystaniu układu współrzędnych (oraz dodatkowo wprowadzonych przekątnych), w którym oś rzędnych odpowiada wartościom współczynnika przyrostu naturalnego, a oś odciętych wartościom współczynnika salda migracji stałej w badanym okresie.

Gminy zaludniające się	A	+PN>–SM
	B	+PN>+SM
	C	+PN<+SM
	D	–PN<+SM
Gminy wyludniające się	E	–PN>+SM
	F	–PN>–SM
	G	–PN<–SM
	H	+PN<–SM
Gminy w stanie przejściowym	A – B	SM=0, PN>0
	C – D	PN=0, SM>0
	E – F	SM=0, PN<0
	G – H	SM<0, PN=0

Edukacja i wychowanie

Informacje zawarte w publikacji prezentowane są według stanu organizacyjnego ustroju szkolnego regulowanego przez przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.). Przedstawione informacje opracowano na podstawie danych pochodzących

z Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa;
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży, 3-letnie licea ogólnokształcące dla młodzieży i dla dorosłych, 4-letnie technika dla młodzieży oraz od roku szkolnego 2004/05 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto do roku szkolnego 2013/14 funkcjonowały 3-letnie licea profilowane dla młodzieży, 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające dla młodzieży oraz 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych, do roku szkolnego 2014/15 — 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych, a do roku szkolnego 2015/16 — 4-letnie technika i 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych. Szkoły te, w efekcie zmian do ustawy o systemie oświaty, uległy likwidacji.

W publikacji informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe dotyczą ogólnokształcących szkół artystycznych, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek tych zaliczono: przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, a od roku szkolnego 2008/09 również zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Od roku szkolnego 2004/05 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat (w latach szkolnych 2011/12—2015/16 dotyczyło to dzieci 5-letnich) w placówkach wychowania przedszkolnego. Ponadto w latach szkolnych 2009/10—2013/14 oraz w roku szkolnym 2016/17 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 — dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r.

Dzieci urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/16 rozpoczęły naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2016/17 mogły kontynuować naukę w I klasie. W roku szkolnym 2016/17

obowiązkiem szkolnym objęto dzieci 7-letnie.

Prezentowane w publikacji dane dotyczą **wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży oraz szkół ponadgimnazjalnych** (łącznie ze specjalnymi). Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach — na koniec roku szkolnego.

Infrastruktura komunalna. Mieszkania

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą sieci rozdzielczej bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniono natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

Dane o **zużyciu wody** z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku. Do przeliczenia zużycia wody na 1 mieszkańca przyjęto ludność według stanu w dniu 30 VI.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Ścieżka rowerowa (droga dla rowerów) — droga lub jej część przeznaczona dla ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi. Droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Za długość ścieżek rowerowych należy uważać długość dróg dla rowerów przebiegających w jednym kierunku. Długość ścieżek położonych po dwóch stronach drogi jest liczona odrębnie. Ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie).

Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych — według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Lokal socjalny — lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m^2 , a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m^2 , przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Przyznawany jest na czas określony oraz czynsz za to mieszkanie nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym.

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m^2, z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach budownictwa indywidualnego dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

Do przeliczenia efektów budownictwa mieszkaniowego na 1000 ludności przyjęto dane o liczbie ludności według stanu w dniu 30 VI, natomiast przy przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw — według stanu w dniu 31 XII.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dane o ochronie zdrowia od 2012 r. podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. — Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

Działalność **aptek ogólnodostępnych** unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 45 poz. 271, z późn. zm). Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są usytuowane głównie na terenach wiejskich.

Przychodnia jest to przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczeń z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Porady lekarskie w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dotyczą porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej) podano łącznie z badaniami profilaktycznymi i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich, bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

Dane o **opiece nad dziećmi do 3 lat** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 157), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. — klubu dziecięcego albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

Dane **o domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej to osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Kultura

Biblioteka jest to jednostka posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, udostępniany czytelnikom w sposób kontrolowany.

Jednostką obliczeniową księgozbioru jest **wolumin**, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Dane o **czytelnikach** dotyczą osób korzystających z wypożyczalni, tzn. otrzymujących materiały biblioteczne do wykorzystania poza terenem biblioteki. Podstawowym dokumentem służącym do gromadzenia danych o czytelnikach w bibliotece jest aktualna karta wypożyczeń (karta czytelnika) lub inny dokument służący do rejestracji. Za czytelnika uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zaliczono:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
   a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspól-

ników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,

b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych).

Dane o pracujących dotyczą faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Pod pojęciem **bezrobotnego** (ustawa z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązująca od 1 VI 2004 r. — tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.) należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna — zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

1) ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego;
2) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
3) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;

4) nie złożyła wniosku do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął albo nie upłynął jeszcze okres do — określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej — dnia podjęcia działalności gospodarczej;
5) nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego;
6) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
7) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
8) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
9) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Prezentowane w tablicach dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS.

Zasady prowadzenia rejestru REGON określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009 z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej, zwane dalej jednostkami prawnymi, czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz zgłoszone przez jednostkę prawną jednostki lokalne.

Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego i prywatnego.

Aktualność bazy określona jest na dzień 31 XII 2016 r. Informacje udostępniane z rejestru REGON tworzone są bezpośrednio na podstawie danych zgłaszanych do rejestru przez podmioty, na których ciąży obowiązek ich aktualizacji. Dane te w zakresie udostępnionych informacji nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

Finanse publiczne

Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 814 i 486, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 198, z późn. zm.).

Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy i rozdziały — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane w dziale dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1053).

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

TABL. I. **REGION WARSZAWSKI STOŁECZNY NA TLE POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK W 2016 R.**

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)		Województwo Mazowieckie
	Warszawski stołeczny	Mazowiecki regionalny	
POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA (stan w dniu 1 I)[a]			
Powierzchnia ogółem w ha	610412	2945435	3555847
w % powierzchni ogółem:			
Grunty rolne	59,0	70,9	68,8
użytki rolne	57,8	69,9	67,9
nieużytki	1,2	0,9	1,0
Grunty leśne	24,3	23,8	23,9
lasy	23,5	23,5	23,5
grunty zadrzewione i zakrzewione	0,8	0,3	0,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane	14,4	4,1	5,8
w tym:			
tereny mieszkaniowe	5,4	0,7	1,5
tereny przemysłowe	0,9	0,2	0,3
tereny rekreacji i wypoczynku	0,4	0,1	0,1
tereny komunikacyjne	5,0	2,6	3,0
drogi	4,1	2,3	2,6
tereny kolejowe i inne	1,0	0,3	0,4
Grunty pod wodami	1,9	1,0	1,2
Użytki ekologiczne	0,0	0,1	0,1
Tereny różne	0,3	0,1	0,2
LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY			
Ludność [b]	3008478	2357420	5365898
na 1 km² powierzchni ogólnej	493	80	151
Udział kobiet w ludności ogółem (w %)	53,2	50,9	52,2
w % ludności ogółem:			
przedprodukcyjny	18,6	18,8	18,7
produkcyjny	59,9	61,8	60,7
poprodukcyjny	21,5	19,4	20,6
Ludność [b] w wieku :			
nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	67	62	65
65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0—14 lat	108	101	105
Kobiety na 100 mężczyzn	114	104	109
Małżeństwa na 1000 ludności	4,87	5,12	4,98
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,86	10,19	11,12
Zgony [c] na 1000 ludności	9,91	10,67	10,24
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,95	-0,48	0,88
RYNEK PRACY (stan w dniu 31 XII)			
Pracujący [d]	1162428	421836	1584264
na 1000 ludności	386	179	295
Udział kobiet pracujących w liczbie pracujących ogółem	52,4	51,4	52,1
Bezrobotni zarejestrowani	65801	123109	188910
w % ludności w wieku produkcyjnym	3,7	8,4	5,8
Udział kobiet bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	49,3	49,8	49,7

a Dane dotyczą 2017 r. b Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII. c Łącznie ze zgonami niemowląt. d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

TABL. I. **REGION WARSZAWSKI STOŁECZNY NA TLE POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK W 2016 R. (cd.)**

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)		Województwo Mazowieckie
	Warszawski stołeczny	Mazowiecki regionalny	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA			
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:			
wodociągowa	12297,6	32298,0	44595,6
kanalizacyjna (łącznie z kolektorami)	7477,0	7839,0	15316,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności (stan w dniu 31 XII)	81,6	50,9	68,1
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku):			
w dm^3	122259,6	80700,7	202960,3
na 1 mieszkańca w m^3	40,8	34,2	37,9
Ścieki odprowadzone kanalizacją w dm^3	148617	58900	207517
MIESZKANIA			
Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i niezamieszkane[a] (stan w dniu 31 XII):			
mieszkania	1406996	820883	2227879
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,48	3,89	3,63
przeciętna liczba osób[b]:			
na 1 mieszkanie	2,14	2,87	2,41
na 1 izbę	0,61	0,74	0,66
przeciętna powierzchnia użytkowa w m^2 :			
1 mieszkania	68,8	77,6	72,0
na 1 osobę[c]	32,2	27,0	29,9
Mieszkania oddane do użytkowania:			
w liczbach bezwzględnych	28630	7419	36049
na 1000 zawartych małżeństw	1959	614	1350
na 1000 ludności	9,5	3,1	6,7
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m^2	75,1	111,5	82,5
udział mieszkań budownictwa indywidualnego w % ogółu mieszkań oddanych	19,7	77,4	31,5
EDUKACJA I WYCHOWANIE[c]			
Szkoły:			
podstawowe[d]	717	1054	1771
gimnazja[d]	473	551	1024
ponadgimnazjalne i policealne	591	718	1309
Uczniowie na:			
szkołę podstawową[d]	281	138	196
gimnazjum[d]	175	130	151
zasadniczą szkołę zawodową[e]	63	70	68
liceum ogólnokształcące	219	160	190
technikum[f]	268	261	264
szkołę policealną	133	87	109
Absolwenci:			
szkół podstawowych[d]	28606	22992	51598
gimnazjów[d]	24342	24711	49053
szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	29083	30906	59989
Współczynnik skolaryzacji brutto w %:			
szkoły podstawowe	103,37	96,95	100,57
gminazja	109,45	100,50	105,11
Placówki wychowania przedszkolnego	2018	1516	3534
w tym przedszkola	1316	619	1935
Miejsca w przedszkolach	119984	55183	175167
Dzieci w przedszkolach:			
na 1 przedszkole	81	85	82
na 100 miejsc	88	95	90
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	752	516	653

a Na podstawie bilansu. b Do przeliczeń przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII. c Patrz uwagi ogólne na str. 24. d Dla dzieci i młodzieży. e Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. f Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

TABL. I. **REGION WARSZAWSKI STOŁECZNY NA TLE POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK W 2016 R. (cd.)**

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)		Województwo Mazowieckie
	Warszawski stołeczny	Mazowiecki regionalny	
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA (stan w dniu 31 XII)			
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne na 10 tys. ludności	3,7	3,5	3,6
Przychodnie na 10 tys. ludności	5,8	4,8	5,4
Placówki stacjonarne pomocy społecznej (łącznie z filiami) na 1000 mieszkańców	19,2	14,2	16,9
Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3	114	31	80
Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku do lat 3	129,4	37,2	91,8
KULTURA			
Biblioteki publiczne [a] na 10 tys. mieszkańców (stan w dniu 31 XII)	1,3	2,4	1,8
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	9727,0	8003,9	17730,8
Czytelnicy na 1000 mieszkańców [b]	206	134	174
Wypożyczenia [b] na 1 czytelnika w wol.	14,9	16,8	15,6
Ludność (stan w dniu 31 XII):			
na 1 placówkę biblioteczną	6470	3877	5001
na 1 bibliotekę	7559	4217	5607
LEŚNICTWO (stan w dniu 31 XII)			
Powierzchnia lasów ogółem w ha	140880,09	687503,85	828383,94
lasy publiczne w % powierzchni lasów ogółem	59,1	54,3	55,2
własność Skarbu Państwa w % lasów publicznych	99,2	99,5	99,4
własność gmin w % lasów publicznych	0,7	0,5	0,5
lasy prywatne w % powierzchni lasów ogółem	40,9	45,7	44,8
Lesistość w %	23,1	23,3	23,3
FINANSE PUBLICZNE			
Dochody w mln zł	20425,3	10109,6	30534,9
na 1 mieszkańca w zł	6812,07	4286,55	5700,17
Wydatki w mln zł	19335,4	9825,5	29160,9
na 1 mieszkańca w zł	6448,58	4166,10	5443,68
Wydatki według wybranych działów w mln zł:			
transport i łączność	4144,8	738,5	4883,3
gospodarka mieszkaniowa	1377,4	211,9	1589,3
administracja publiczna	1491,0	869,9	2360,9
oświata i wychowanie	5158,1	3384,7	8542,8
ochrona zdrowia	239,4	71,2	310,7
pomoc społeczna	2566,1	2764,3	5330,4
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1045,3	582,2	1627,5
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	656,2	233,8	890,0

a Łącznie z filiami. b Łącznie z punktami bibliotecznymi.

TABL. I. **REGION WARSZAWSKI STOŁECZNY NA TLE POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK W 2016 R. (dok.)**

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)		Województwo Mazowieckie
	Warszawski stołeczny	Mazowiecki regionalny	
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON [a]			
Podmioty ogółem [b]	593345	194663	788008
na 1000 ludności	197	83	147
według wybranych sekcji w % ogółem:			
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	3,3	1,1
przemysł	7,7	10,2	8,3
w tym przetwórstwo przemysłowe	7,0	9,4	7,6
budownictwo	8,3	12,8	9,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	23,6	28,2	24,7
transport i gospodarka magazynowa	5,3	7,5	5,9
zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	2,6	2,2	2,5
informacja i komunikacja	7,1	1,9	5,8
obsługa rynku nieruchomości [Δ]	5,1	2,8	4,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16,3	7,1	14,0
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	355439	151049	506488
na 100 osób w wieku produkcyjnym	20	10	16
według wybranych sekcji w % osób fizycznych ogółem:			
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	3,6	1,3
przemysł	7,3	10,2	8,2
w tym przetwórstwo przemysłowe	7,1	9,6	7,8
budownictwo	8,9	14,9	10,7
handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	21,9	30,6	24,5
transport i gospodarka magazynowa	7,4	8,6	7,7
zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	2,5	2,3	2,5
informacja i komunikacja	7,4	2,1	5,8
obsługa rynku nieruchomości [Δ]	2,2	0,9	1,8
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,3	8,0	15,2

a Stan w dniu 31 XII; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według sekcji PKD — bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

POWIERZCHNIA. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

PODZIAŁ TERYTORIALNY, POWIERZCHNIA, UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Region Warszawski stołeczny (RWS), zamiennie określany w tej publikacji jako Obszar Metropolitalny Warszawy (RWS), leży w centralnej części województwa mazowieckiego. Składa się z 70 gmin (9 powiatów i 1 miasto na prawach powiatu). Powierzchnia RWS to 6,1 tys. km^2, co stanowi 17,2% powierzchni województwa mazowieckiego. Jest to obszar ponad dwukrotnie większy od Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) — 2,9 tys. km^2, który składa się z 40 gmin, będących fragmentami 10 powiatów o najsilniejszych związkach funkcjonalnych z Warszawą i położonych w jej bezpośrednim sąsiedztwie. WOF prawie w całości mieści się w granicach RWS. Wyjątek stanowi Żyrardów, który należy do Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, ale nie należy do RWS. Z geograficznego punktu widzenia „punkt ciężkości" RWS w stosunku do WOF jest przesunięty na wschód.

Obszar Metropolitalny Warszawy (RWS) można podzielić na miejskie centrum, rozciągające się od rdzenia, jakim jest Warszawa wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) i wiejskie peryferia. Pomiędzy nimi znajduje się „strefa przejściowa", w której mieszają się funkcje miejskie i wiejskie — w zależności od obszaru przeważają jedne lub drugie.

Ponad połowę powierzchni RWS (57,8%) zajmują użytki rolne. Jest to 10,1 p. proc. mniej niż w całym województwie mazowieckim. W przypadku WOF udział ten wyniósł 46,8%. Warto zauważyć, że nawet w samej Warszawie prawie ¼ powierzchni (23,0%) klasyfikowana jest, jako użytki rolne. Gminami o największym udziale użytków rolnych są gminy peryferyjne metropolii (RWS). Z 10 jednostek, w których udział tego typu zagospodarowania przekracza 75% powierzchni gminy tylko 2 należą do WOF (Błonie i Ożarów Mazowiecki). Wśród gmin RWS leżących poza granicami WOF, tylko w przypadku miasta Mińsk Mazowiecki oraz gmin Celestynów i Leoncin (niespełna 10% gmin) użytki rolne zajmują mniej niż połowę ich powierzchni. W pierwszym przypadku wynika to z miejskiego charakteru gminy, a w obydwu pozostałych z udziału gruntów leśnych w ich powierzchni (w obydwu przypadkach powyżej 50%). W WOF udział użytków rolnych powyżej 50% powierzchni dotyczy połowy gmin.

Dokładnie odwrotnie kształtuje się sytuacja w zakresie udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, których największy udział występuje oczywiście w gminach miejskich skoncentrowanych wokół Warszawy (poza WOF istotny udział gruntów zurbanizowanych dotyczy tylko miasta Mińsk Mazowiecki). W prawie połowie gmin RWS grunty zurbanizowane stanowią mniej niż 10% powierzchni

— niemal wszystkie te gminy znajdują się poza WOF. Różnica udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych pomiędzy RWS a WOF sięga prawie 10 p. proc. (odpowiednio 14,4% i 24,3%). Wartość tego wskaźnika dla całego województwa mazowieckiego to jedynie 5,8%.

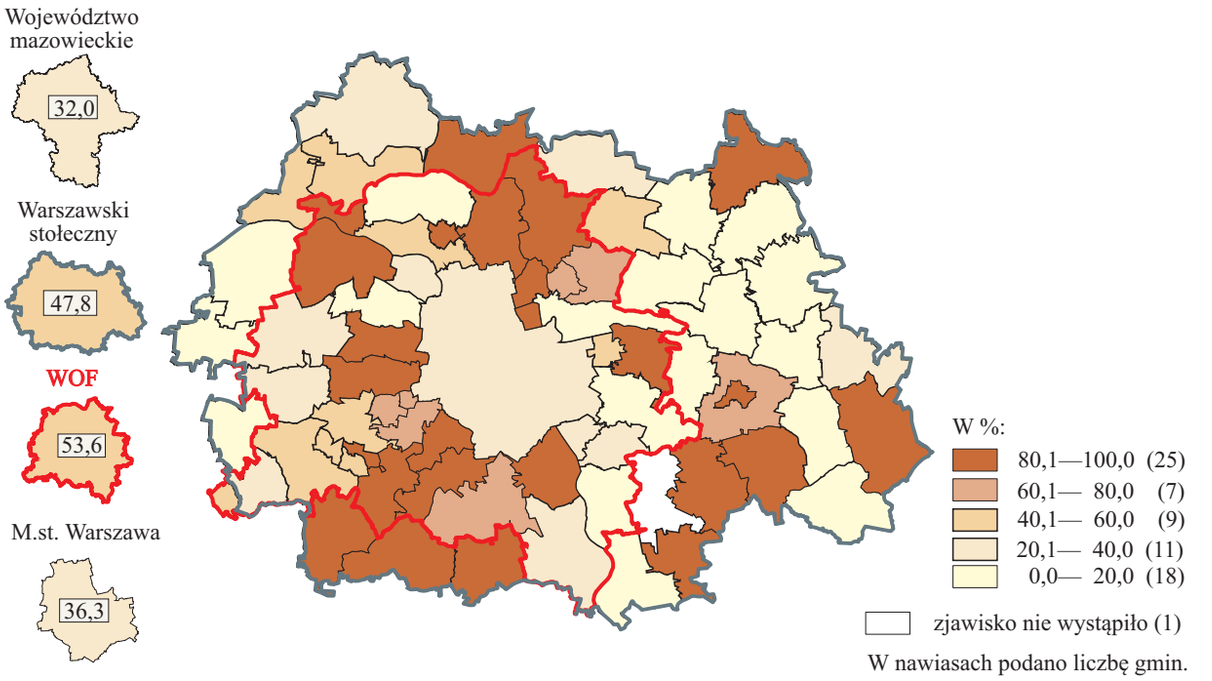
Istotną częścią RWS są także tereny leśne. Warszawa posiada unikalny zasób, jakim jest położony w jej bezpośrednim sąsiedztwie Kampinoski Park Narodowy. Dużym kompleksem leśnym jest także Mazowiecki Park Krajobrazowy, obejmujący południowo-wschodnią część Warszawy (Wesoła, Wawer) oraz gminy położone na południowy wschód od stolicy, która z wyłączeniem sektora południowo-zachodniego właściwie ze wszystkich stron w mniejszym lub większym stopniu otoczona jest terenami leśnymi. Udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych jest w RWS (24,3%) wyższy niż w całym woj. mazowieckim (23,9%). Biorąc pod uwagę, że obszar ten jest zdecydowanie bardziej zurbanizowany niż województwo można uznać, że wskaźnik zalesienia jest dość wysoki. W kilku gminach obszaru metropolitalnego (RWS) ponad połowa powierzchni to grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione – poza wspomnianymi już w kontekście użytków rolnych Celestynowem i Leoncinem także Izabelin, Podkowa Leśna, Zielonka, które charakteryzują się udziałem gruntów leśnych w powierzchni gminy na poziomie powyżej 75%. Mniejszym udziałem lasów charakteryzuje się większość miast oraz gminy typowo rolnicze.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Planowanie przestrzenne pełni istotną rolę w polityce rozwoju gmin. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawierają ustalenia odnośnie przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy[1]. W przeciwieństwie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określających ogólne ramy polityki przestrzennej na poziomie lokalnym, są aktami prawa miejscowego, a co za tym idzie zawierają przepisy powszechnie obowiązujące w zakresie przeznaczenia terenu, zagospodarowania i warunków zabudowy, stanowiące bezpośrednią podstawę do wydawania decyzji budowlanych oraz wywłaszczania nieruchomości przeznaczonych na realizację inwestycji celu publicznego.

[1] Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

Udział powierzchni pokrytej planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2016 r.

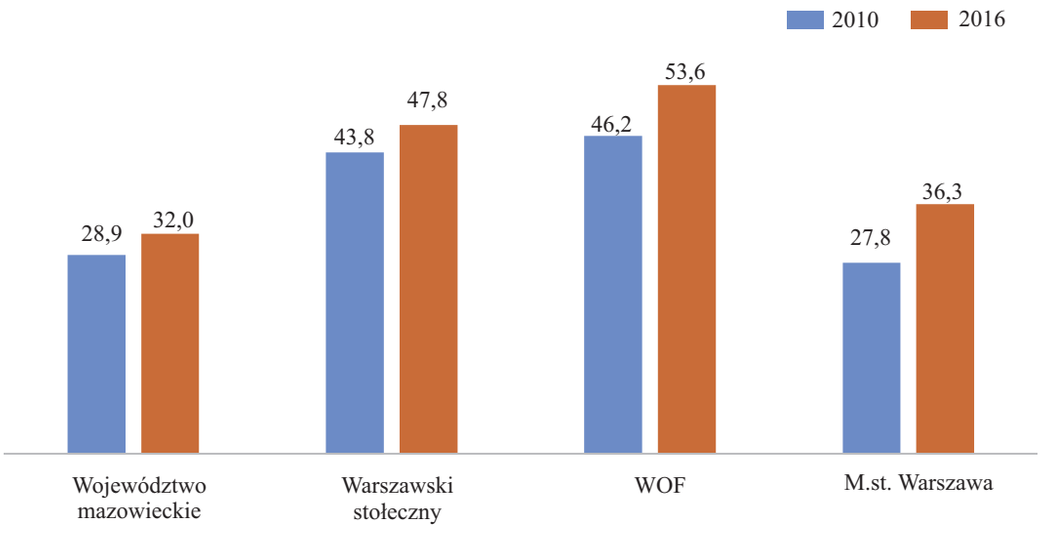

W 2016 r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) było objęte 32% powierzchni województwa mazowieckiego. W przypadku obszaru metropolitalnego (RWS) było to już niemal 48%, a w przypadku WOF ponad połowa (53,6%) obszaru. W Warszawie udział powierzchni pokrytej mpzp wynosił 36,3%.

Udział powierzchni objętej mpzp był silnie zróżnicowany w poszczególnych gminach wchodzących w skład obszaru metropolitalnego. Z jednej strony 19 gmin RWS, jest objętych mpzp w całości lub prawie w całości (powyżej 95% powierzchni). Z drugiej strony występuje także stosunkowo liczna grupa gmin (12), których pokrycie planami miejscowymi nie przekracza 10% powierzchni.

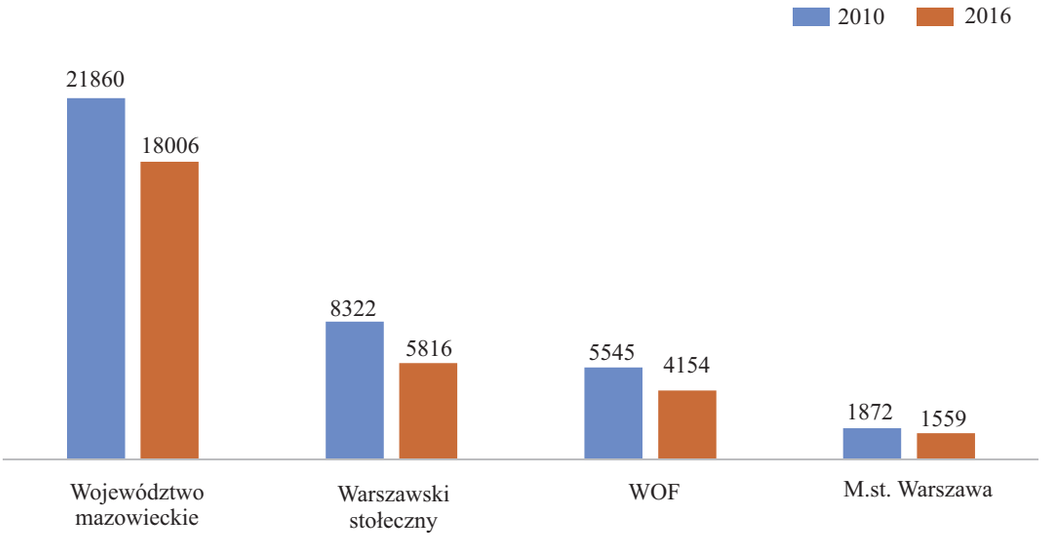
Pozytywną tendencją jest wzrost udziału powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, która nastąpiła w stosunku do 2010 r. we wszystkich analizowanych przekrojach terytorialnych — w województwie mazowieckim o 3,1 p. proc., w RWS o 4,0 p. proc., w WOF o 7,4 p. proc., a w samej Warszawie aż o 8,5 p. proc. Zdecydowanie największy wzrost spośród wszystkich gmin wchodzących w skład RWS osiągnął w tym okresie Wołomin, w którym przyjęto miejscowe plany dla ok. 75% powierzchni gminy.

Udział powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)

W przypadku braku mpzp określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. wz). Liczba takich decyzji wydanych w 2016 r. w województwie mazowieckim sięgnęła 18 tys., z czego 5,8 tys. przypadło na RWS, niespełna 4,2 tys. na WOF, a ponad 1,5 tys. na Warszawę. Pozytywną tendencją jest spadek liczby decyzji o warunkach zabudowy, co wiąże się ze zmniejszeniem obszaru, na jakim są wydawane z powodu objęcia coraz większego obszaru mpzp. W 2016 r. liczba tego typu decyzji była znacząco mniejsza niż w 2010 r. w każdym analizowanym przekroju terytorialnym (od 17% spadku dla m.st. Warszawy do ponad 30% dla RWS).

Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Uwaga do tablic 1—5(27)

Kolorem niebieskim zostały oznaczone gminy wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF).

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R.**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty rolne									
	razem	użytki rolne								nieużytki
		grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	
	w hektarach									
W O J E W Ó D Z T W O.....	**2447176**	**1649904**	**93577**	**274925**	**242494**	**84861**	**6559**	**16321**	**44440**	**34095**
WOF (40).....	**141403**	**89532**	**5686**	**18665**	**12353**	**5476**	**647**	**1396**	**3686**	**3962**
MAZOWIECKI REGIONALNY..	**2087071**	**1418431**	**80959**	**229561**	**207905**	**71436**	**5181**	**13322**	**33291**	**26985**
WARSZAWSKI STOŁECZNY.....	**360105**	**231473**	**12618**	**45364**	**34589**	**13425**	**1378**	**2999**	**11149**	**7110**
M.st. Warszawa	**12281**	**8540**	**207**	**1450**	**702**	**424**	**—**	**116**	**471**	**371**
Powiat grodziski	**25996**	**17522**	**614**	**2476**	**3495**	**1081**	**263**	**252**	**3**	**290**
m. Milanówek.....	443	313	13	51	40	12	—	7	—	7
m. Podkowa Leśna	37	18	2	8	—	1	—	4	—	4
m-w. Grodzisk Mazowiecki.....	7429	5050	149	576	1023	341	64	83	1	142
w. Baranów.....	7082	5191	82	746	696	255	4	68	—	40
w. Jaktorów.....	4135	2116	44	747	895	162	99	41	—	31
w. Żabia Wola.....	6870	4834	324	348	841	310	96	49	2	66
Powiat legionowski	**18205**	**10697**	**632**	**2926**	**1606**	**702**	**20**	**120**	**965**	**537**
m. Legionowo.....	81	45	—	5	8	1	—	—	18	4
m-w. Serock.....	6542	4769	595	351	303	231	2	14	171	106
w. Jabłonna.....	2186	1304	15	140	243	103	17	9	293	62
w. Nieporęt.....	3439	1624	2	820	489	203	1	33	163	104
w. Wieliszew.....	5957	2955	20	1610	563	164	—	64	320	261
Powiat miński	**82324**	**53283**	**773**	**10694**	**7883**	**3181**	**509**	**616**	**4634**	**751**
m. Mińsk Mazowiecki.....	320	179	5	13	30	29	—	—	63	1
m. Sulejówek.....	503	396	2	33	28	24	—	4	6	10
m-w. Halinów.....	4403	2356	69	949	439	185	27	64	292	22
m-w. Kałuszyn.....	6709	4038	145	602	654	218	132	27	856	37
m-w. Mrozy.....	10072	5256	26	3080	988	315	121	113	55	118
w. Cegłów.....	5763	4525	56	402	403	271	—	23	9	74
w. Dębe Wielkie.....	5335	3434	55	526	402	233	109	54	489	33
w. Dobre.....	9508	7319	39	273	738	304	—	48	706	81
w. Jakubów.....	7172	5285	130	211	691	282	1	22	495	55
w. Latowicz.....	9547	5238	29	2507	1189	368	6	74	72	64
w. Mińsk Mazowiecki.....	7168	4831	140	498	908	409	11	49	252	70
w. Siennica.....	8850	5314	47	1155	710	317	102	60	1063	82
w. Stanisławów.....	6974	5112	30	445	703	226	—	78	276	104
Powiat nowodworski	**43623**	**29403**	**1146**	**4614**	**4393**	**1497**	**6**	**183**	**1315**	**1066**
m. Nowy Dwór Mazowiecki.....	839	244	1	213	163	33	5	3	115	62
m-w. Nasielsk.....	16995	13698	397	299	1610	548	—	61	229	153
m-w. Zakroczym.....	5484	4660	115	49	97	200	—	5	176	182
w. Czosnów.....	7648	3851	129	1972	850	246	1	50	328	221
w. Leoncin.....	6656	2791	175	1563	1257	274	—	55	349	192
w. Pomiechówek.....	6001	4159	329	518	416	196	—	9	118	256

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty rolne									
	razem	użytki rolne								nieużytki
		grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	
	w hektarach									
Powiat otwocki	**34240**	**17670**	**2321**	**5735**	**2747**	**1441**	**10**	**279**	**3494**	**543**
m. Józefów	372	196	—	52	51	11	—	2	51	9
m. Otwock	1291	840	3	56	138	36	—	13	181	24
m-w. Karczew	4959	2281	545	1023	318	338	6	32	347	69
w. Celestynów	3249	1208	1	996	312	89	—	52	484	107
w. Kołbiel	7791	5213	13	922	526	286	—	60	656	115
w. Osieck	3883	2074	5	633	429	128	2	30	529	53
w. Sobienie-Jeziory	6911	2738	1697	1089	520	318	—	19	428	102
w. Wiązowna	5784	3120	57	964	453	235	2	71	818	64
Powiat piaseczyński	**39413**	**25758**	**5431**	**2661**	**2964**	**1451**	**221**	**349**	**27**	**551**
m-w. Góra Kalwaria	9044	4232	2577	740	868	338	8	81	23	177
m-w. Konstancin-Jeziorna	4817	3458	359	266	415	158	1	33	—	127
m-w. Piaseczno	6246	4361	466	637	311	186	124	73	1	87
m-w. Tarczyn	8769	5561	1582	370	739	301	72	51	2	91
w. Lesznowola	4755	3960	193	141	120	255	16	42	—	28
w. Prażmów	5782	4186	254	507	511	213	—	69	1	41
Powiat pruszkowski	**14952**	**10764**	**421**	**1568**	**821**	**545**	**246**	**144**	**231**	**212**
m. Piastów	66	59	2	2	—	3	—	—	—	—
m. Pruszków	566	409	8	56	38	17	—	3	13	22
m-w. Brwinów	4754	3450	61	591	327	130	3	56	45	91
w. Michałowice	2032	1419	70	272	59	75	66	19	32	20
w. Nadarzyn	4791	3349	221	460	326	182	62	43	97	51
w. Raszyn	2743	2078	59	187	71	138	115	23	44	28
Powiat warszawski zach.	**32317**	**24335**	**612**	**3375**	**1653**	**1225**	**—**	**302**	**—**	**815**
m-w. Błonie	7390	6294	148	322	208	307	—	75	—	36
m-w. Łomianki	1582	1131	79	72	195	55	—	2	—	48
m-w. Ożarów Mazowiecki	5746	5082	24	173	108	271	—	55	—	33
w. Izabelin	830	287	5	73	132	19	—	7	—	307
w. Kampinos	6246	3577	265	1524	433	197	—	51	—	199
w. Leszno	6415	4730	75	858	365	191	—	61	—	135
w. Stare Babice	4108	3234	16	353	212	185	—	51	—	57
Powiat wołomiński	**56754**	**33501**	**461**	**9865**	**8325**	**1878**	**103**	**638**	**9**	**1974**
m. Kobyłka	644	383	8	39	115	9	—	10	—	80
m. Marki	405	175	1	65	53	2	—	9	—	100
m. Ząbki	154	54	1	78	8	—	—	3	—	10
m. Zielonka	1024	89	—	115	12	2	29	2	3	772
m-w. Radzymin	7517	3733	26	1745	1439	277	1	97	—	199
m-w. Tłuszcz	7555	5236	51	1008	824	258	—	78	—	100
m-w. Wołomin	3608	2094	23	687	527	141	—	50	—	86
w. Dąbrówka	7828	5151	176	1034	954	230	—	81	—	202
w. Jadów	7707	4404	35	1261	1358	351	73	87	—	138
w. Klembów	6198	3712	50	1129	954	241	—	51	6	55
w. Poświętne	8048	4978	69	1632	932	183	—	101	—	153
w. Strachówka	6066	3492	21	1072	1149	184	—	69	—	79
Powiat żyrardowski										
m. Żyrardów[a]	379	222	6	64	41	16	—	5	24	1

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty zabudowane i zurbanizowane										
	razem	tereny mieszkaniowe	tereny przemysłowe	inne tereny zabudowane	zurb. tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	tereny komunikacyjne			
								drogi	tereny kolejowe	inne tereny komunikacyjne	grunty przez. pod bud. dróg pub. lub linii kolej.
	w hektarach										
W O J E W Ó D Z T W O.....	**207450**	**53510**	**12214**	**23061**	**5669**	**5124**	**1025**	**93434**	**10267**	**2291**	**855**
WOF (40).....	**71212**	**28622**	**4987**	**10981**	**3323**	**2269**	**4**	**17078**	**2455**	**1223**	**270**
MAZOWIECKI REGIONALNY....	**119565**	**20657**	**6773**	**10551**	**2006**	**2584**	**962**	**68433**	**6420**	**619**	**560**
WARSZAWSKI STOŁECZNY.....	**87885**	**32853**	**5441**	**12510**	**3663**	**2540**	**63**	**25001**	**3847**	**1672**	**295**
M.st. Warszawa	**29063**	**9708**	**2456**	**5921**	**1165**	**1559**	**—**	**6271**	**1317**	**622**	**44**
Powiat grodziski	**5290**	**2412**	**211**	**317**	**482**	**46**	**—**	**1606**	**196**	**1**	**19**
m. Milanówek.....	770	514	16	33	51	7	—	127	22	—	—
m. Podkowa Leśna	191	118	2	7	2	1	—	54	7	—	—
m-w. Grodzisk Mazowiecki.....	2226	957	153	168	208	22	—	664	52	1	1
w. Baranów.....	358	78	2	7	7	—	—	253	10	—	1
w. Jaktorów.....	823	374	9	28	93	2	—	215	87	—	15
w. Żabia Wola.....	922	371	29	74	121	14	—	293	18	—	2
Powiat legionowski	**5306**	**2342**	**149**	**875**	**140**	**213**	**15**	**1383**	**163**	**9**	**17**
m. Legionowo.....	1050	646	37	78	53	12	—	174	45	5	—
m-w. Serock.....	1356	554	14	295	29	94	11	354	—	1	4
w. Jabłonna.....	838	432	2	57	28	55	4	226	26	3	5
w. Nieporęt.....	979	423	21	187	18	42	—	266	19	—	3
w. Wieliszew.....	1083	287	75	258	12	10	—	363	73	—	5
Powiat miński	**7515**	**2155**	**260**	**622**	**118**	**107**	**43**	**3335**	**425**	**450**	**—**
m. Mińsk Mazowiecki.....	899	404	82	145	40	24	—	139	63	2	—
m. Sulejówek.....	791	485	27	62	30	24	—	146	17	—	—
m-w. Halinów.....	821	408	23	63	18	6	—	262	41	—	—
m-w. Kałuszyn.....	424	76	17	28	2	4	5	291	—	1	—
m-w. Mrozy.....	532	117	11	34	1	26	2	292	49	—	—
w. Cegłów.....	292	28	7	25	2	2	—	178	50	—	—
w. Dębe Wielkie.....	546	173	32	36	4	3	—	240	58	—	—
w. Dobre.....	397	58	9	41	1	2	—	286	—	—	—
w. Jakubów.....	393	21	4	27	—	3	18	319	—	1	—
w. Latowicz.....	318	28	4	13	1	5	5	262	—	—	—
w. Mińsk Mazowiecki.....	1281	226	23	65	19	2	7	404	89	446	—
w. Siennica.....	392	51	5	47	—	5	6	253	25	—	—
w. Stanisławów.....	429	80	16	36	—	1	—	263	33	—	—
Powiat nowodworski	**4369**	**970**	**217**	**665**	**65**	**36**	**—**	**1552**	**276**	**583**	**5**
m. Nowy Dwór Mazowiecki.....	1303	186	96	207	30	8	—	146	45	583	2
m-w. Nasielsk.....	979	265	33	79	6	11	—	422	163	—	—
m-w. Zakroczym.....	334	50	22	42	4	7	—	209	—	—	—
w. Czosnów.....	754	204	41	145	20	3	—	339	—	—	2
w. Leoncin.....	328	70	2	41	1	—	—	214	—	—	—
w. Pomiechówek.....	671	195	23	151	4	7	—	222	68	—	1

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty zabudowane i zurbanizowane										
	razem	tereny mieszkaniowe	tereny przemysłowe	inne tereny zabudowane	zurb. tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	tereny komunikacyjne			
								drogi	tereny kolejowe	inne tereny komunikacyjne	grunty przez. pod bud. dróg pub. lub linii kolej.
	w hektarach										
Powiat otwocki	**6458**	**2538**	**265**	**759**	**324**	**56**	**—**	**2147**	**299**	**—**	**70**
m. Józefów	1039	626	10	87	102	—	—	199	15	—	—
m. Otwock	1416	688	60	249	21	17	—	341	20	—	20
m-w. Karczew	688	212	76	63	60	5	—	265	7	—	—
w. Celestynów	837	326	23	48	82	3	—	282	73	—	—
w. Kołbiel	643	108	24	63	6	5	—	317	120	—	—
w. Osieck	320	70	7	31	7	7	—	153	45	—	—
w. Sobienie-Jeziory	361	68	6	38	4	5	—	221	19	—	—
w. Wiązowna	1154	440	59	180	42	14	—	369	—	—	50
Powiat piaseczyński	**7591**	**3447**	**455**	**875**	**232**	**81**	**—**	**2133**	**312**	**5**	**51**
m-w. Góra Kalwaria	1318	466	119	199	33	21	—	404	61	5	10
m-w. Konstancin-Jeziorna	1113	535	85	129	29	20	—	294	20	—	1
m-w. Piaseczno	2716	1454	134	298	127	26	—	595	64	—	18
m-w. Tarczyn	669	175	57	59	2	4	—	299	71	—	2
w. Lesznowola	1193	556	55	173	37	7	—	326	21	—	18
w. Prażmów	582	261	5	17	4	3	—	215	75	—	2
Powiat pruszkowski	**6591**	**3027**	**495**	**623**	**229**	**118**	**—**	**1940**	**128**	**—**	**31**
m. Piastów	510	292	18	38	42	5	—	96	19	—	—
m. Pruszków	1316	521	202	115	47	62	—	323	42	—	4
m-w. Brwinów	1586	707	149	86	76	14	—	496	44	—	14
w. Michałowice	1045	539	60	97	14	12	—	298	23	—	2
w. Nadarzyn	1164	512	45	182	34	4	—	379	—	—	8
w. Raszyn	970	456	21	105	16	21	—	348	—	—	3
Powiat warszawski zach.	**5904**	**2539**	**538**	**725**	**183**	**57**	**—**	**1679**	**156**	**—**	**27**
m-w. Błonie	1061	318	245	96	41	21	—	268	72	—	—
m-w. Łomianki	1121	668	29	137	60	5	—	218	—	—	4
m-w. Ożarów Mazowiecki	1263	373	161	231	28	6	—	378	77	—	9
w. Izabelin	582	331	13	58	7	3	—	168	—	—	2
w. Kampinos	344	97	35	30	12	3	—	166	—	—	1
w. Leszno	580	245	19	52	11	10	—	239	—	—	4
w. Stare Babice	953	507	36	121	24	9	—	242	7	—	7
Powiat wołomiński	**9798**	**3715**	**395**	**1128**	**725**	**267**	**5**	**2955**	**575**	**2**	**31**
m. Kobyłka	833	477	61	85	41	5	—	139	24	—	1
m. Marki	1224	589	43	145	216	4	—	224	—	—	3
m. Ząbki	622	327	10	85	62	4	—	111	20	—	3
m. Zielonka	665	273	95	52	63	13	—	112	55	2	—
m-w. Radzymin	1993	636	70	409	196	159	—	477	39	—	7
m-w. Tłuszcz	920	318	12	47	32	8	5	319	175	—	4
m-w. Wołomin	1448	746	66	183	78	2	—	320	50	—	3
w. Dąbrówka	550	138	15	55	20	60	—	260	—	—	2
w. Jadów	468	59	1	18	2	4	—	312	68	—	4
w. Klembów	475	112	21	14	12	—	—	216	96	—	4
w. Poświętne	294	19	1	13	2	8	—	203	48	—	—
w. Strachówka	306	21	—	22	1	—	—	262	—	—	—
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów[a]	947	386	88	112	88	49	—	196	24	2	2

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne			Grunty pod wodami			Użytki ekologiczne	Tereny różne
	razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	powierzchniowymi płynącymi	powierzchniowymi stojącymi		
	w hektarach							
W O J E W Ó D Z T W O	**850810**	**836080**	**14730**	**42642**	**40070**	**2572**	**1868**	**5901**
WOF (40)	**71129**	**67770**	**3359**	**8040**	**7589**	**451**	**62**	**1689**
MAZOWIECKI REGIONALNY ..	**702435**	**692893**	**9542**	**30752**	**28843**	**1909**	**1698**	**3914**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**148375**	**143187**	**5188**	**11890**	**11227**	**663**	**170**	**1987**
M.st. Warszawa	**8262**	**8010**	**252**	**1758**	**1638**	**120**	**13**	**347**
Powiat grodziski	**5241**	**4394**	**847**	**123**	**106**	**17**	**46**	**8**
m. Milanówek	129	87	42	2	2	—	—	—
m. Podkowa Leśna	785	773	12	—	—	—	—	—
m-w. Grodzisk Mazowiecki	994	775	219	45	36	9	46	—
w. Baranów	60	15	45	34	34	—	—	—
w. Jaktorów	538	427	111	26	19	7	—	8
w. Żabia Wola	2735	2317	418	16	15	1	—	—
Powiat legionowski	**12448**	**12252**	**196**	**2717**	**2660**	**57**	**—**	**400**
m. Legionowo	181	172	9	—	—	—	—	42
m-w. Serock	2245	2243	2	856	832	24	—	30
w. Jabłonna	2912	2833	79	398	398	—	—	146
w. Nieporęt	4127	4126	1	982	982	—	—	77
w. Wieliszew	2983	2878	105	481	448	33	—	105
Powiat miński	**26107**	**25800**	**307**	**320**	**218**	**102**	**—**	**106**
m. Mińsk Mazowiecki	57	53	4	10	9	1	—	32
m. Sulejówek	596	541	55	2	2	—	—	39
m-w. Halinów	1061	1061	—	24	23	1	—	—
m-w. Kałuszyn	2300	2300	—	6	5	1	—	—
m-w. Mrozy	3858	3662	196	30	20	10	—	—
w. Cegłów	3502	3493	9	5	5	—	—	1
w. Dębe Wielkie	1876	1876	—	15	14	1	—	—
w. Dobre	2564	2564	—	21	20	1	—	—
w. Jakubów	1116	1116	—	17	14	3	—	—
w. Latowicz	1499	1458	41	38	37	1	—	3
w. Mińsk Mazowiecki	2728	2726	2	26	21	5	—	28
w. Siennica	1819	1819	—	26	21	5	—	—
w. Stanisławów	3131	3131	—	100	27	73	—	3
Powiat nowodworski	**18600**	**18497**	**103**	**2287**	**2221**	**66**	**—**	**600**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	206	206	—	321	321	—	—	152
m-w. Nasielsk	2544	2544	—	57	52	5	—	2
m-w. Zakroczym	847	847	—	475	475	—	—	30
w. Czosnów	3643	3592	51	480	427	53	—	320
w. Leoncin	8116	8064	52	655	647	8	—	43
w. Pomiechówek	3244	3244	—	299	299	—	—	53

TABL. 1. **POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2017 R. (dok.)**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne			Grunty pod wodami			Użytki ekologiczne	Tereny różne
	razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	powierzchniowymi płynącymi	powierzchniowymi stojącymi		
	w hektarach							
Powiat otwocki	**18906**	**18820**	**86**	**1788**	**1681**	**107**	**81**	**119**
m. Józefów	618	613	5	357	357	—	—	5
m. Otwock	1942	1863	79	81	81	—	—	1
m-w. Karczew	1908	1908	—	546	490	56	—	49
w. Celestynów	4747	4747	—	—	—	—	38	21
w. Kołbiel	2158	2157	1	56	55	1	—	2
w. Osieck	2539	2538	1	16	16	—	40	—
w. Sobienie-Jeziory	1777	1777	—	676	627	49	2	41
w. Wiązowna	3217	3217	—	56	55	1	1	—
Powiat piaseczyński	**13368**	**11735**	**1633**	**1587**	**1511**	**76**	**—**	**141**
m-w. Góra Kalwaria	3274	2591	683	737	721	16	—	39
m-w. Konstancin-Jeziorna	1187	974	213	697	680	17	—	44
m-w. Piaseczno	3782	3622	160	70	43	27	—	12
m-w. Tarczyn	1968	1689	279	18	11	7	—	3
w. Lesznowola	923	900	23	17	9	8	—	42
w. Prażmów	2234	1959	275	48	47	1	—	1
Powiat pruszkowski	**2810**	**2771**	**39**	**105**	**74**	**31**	**—**	**172**
m. Piastów	—	—	—	—	—	—	—	—
m. Pruszków	16	14	2	15	14	1	—	6
m-w. Brwinów	513	510	3	29	22	7	—	44
w. Michałowice	270	270	—	29	10	19	—	97
w. Nadarzyn	1358	1333	25	23	20	3	—	9
w. Raszyn	653	644	9	9	8	1	—	16
Powiat warszawski zach.	**14670**	**13891**	**779**	**459**	**404**	**55**	**—**	**29**
m-w. Błonie	61	16	45	46	40	6	—	—
m-w. Łomianki	820	594	226	338	302	36	—	22
m-w. Ożarów Mazowiecki	91	55	36	24	16	8	—	3
w. Izabelin	5085	5036	49	4	4	—	—	—
w. Kampinos	1845	1747	98	25	25	—	—	—
w. Leszno	5490	5216	274	19	14	5	—	4
w. Stare Babice	1278	1227	51	3	3	—	—	—
Powiat wołomiński	**27963**	**27017**	**946**	**746**	**714**	**32**	**30**	**65**
m. Kobyłka	487	385	102	—	—	—	—	—
m. Marki	964	914	50	13	13	—	—	9
m. Ząbki	322	322	—	—	—	—	—	—
m. Zielonka	6213	6171	42	27	27	—	—	19
m-w. Radzymin	3087	2882	205	329	312	17	—	20
m-w. Tłuszcz	1799	1773	26	25	13	12	—	2
m-w. Wołomin	1081	941	140	25	25	—	—	4
w. Dąbrówka	2305	2230	75	234	234	—	—	5
w. Jadów	3428	3310	118	35	35	—	20	—
w. Klembów	1874	1801	73	19	19	—	—	4
w. Poświętne	2038	2016	22	15	15	—	—	—
w. Strachówka	4365	4272	93	24	21	3	10	2
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów[a]	72	71	1	27	27	—	2	8

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2. **POWIERZCHNIA LASÓW W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Lasy publiczne				Lasy prywatne
		razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin	
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych		
	w hektarach					
W O J E W Ó D Z T W O	**828383,94**	**456857,61**	**454251,86**	**419538,03**	**2320,74**	**371526,33**
WOF (40)	**65189,03**	**46839,72**	**46275,22**	**29109,58**	**448,91**	**18349,31**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**687503,85**	**373580,07**	**371666,96**	**363985,44**	**1775,67**	**313923,78**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**140880,09**	**83277,54**	**82584,90**	**55552,59**	**545,07**	**57602,55**
M.st. Warszawa	**7062,67**	**4279,67**	**4094,56**	**1623,57**	**125,52**	**2783,00**
Powiat grodziski	**4305,97**	**2428,97**	**2357,64**	**2279,31**	**71,33**	**1877,00**
m. Milanówek	82,63	14,63	1,00	—	13,63	68,00
m. Podkowa Leśna	772,33	615,33	578,33	559,33	37,00	157,00
m-w. Grodzisk Mazowiecki	745,58	298,58	287,58	281,19	11,00	447,00
w. Baranów	15,00	—	—	—	—	15,00
w. Jaktorów	414,75	92,75	90,75	83,75	2,00	322,00
w. Żabia Wola	2275,68	1407,68	1399,98	1355,04	7,70	868,00
Powiat legionowski	**11970,06**	**9102,06**	**9075,76**	**8956,50**	**26,30**	**2868,00**
m. Legionowo	160,53	36,53	36,53	36,53	—	124,00
m-w. Serock	2293,20	1399,20	1392,20	1369,83	7,00	894,00
w. Jabłonna	2695,00	2410,00	2410,00	2410,00	—	285,00
w. Nieporęt	4004,13	3425,13	3412,13	3359,10	13,00	579,00
w. Wieliszew	2817,20	1831,20	1824,90	1781,04	6,30	986,00
Powiat miński	**25298,65**	**9584,65**	**9547,30**	**9227,54**	**37,35**	**15714,00**
m. Mińsk Mazowiecki	51,42	9,42	6,42	6,42	3,00	42,00
m. Sulejówek	521,36	371,36	367,45	365,45	3,91	150,00
m-w. Halinów	1031,85	135,85	133,65	129,71	2,20	896,00
m-w. Kałuszyn	2290,41	469,41	462,09	436,79	7,32	1821,00
m-w. Mrozy	3572,67	2079,67	2079,67	2009,90	—	1493,00
w. Cegłów	3415,44	2638,44	2638,44	2630,17	—	777,00
w. Dębe Wielkie	1864,15	442,15	427,85	409,32	14,30	1422,00
w. Dobre	2531,54	551,54	550,44	542,26	1,10	1980,00
w. Jakubów	1094,81	19,81	19,81	14,36	—	1075,00
w. Latowicz	1438,17	374,17	374,17	367,18	—	1064,00
w. Mińsk Mazowiecki	2669,82	944,82	939,30	916,34	5,52	1725,00
w. Siennica	1791,86	221,86	221,86	199,79	—	1570,00
w. Stanisławów	3025,15	1326,15	1326,15	1199,85	—	1699,00
Powiat nowodworski	**18131,16**	**15274,16**	**15239,05**	**4477,55**	**6,61**	**2857,00**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	207,44	196,44	196,44	196,40	—	11,00
m-w. Nasielsk	2513,86	605,86	605,86	592,10	—	1908,00
m-w. Zakroczym	840,06	685,06	683,06	657,13	2,00	155,00
w. Czosnów	3525,84	3177,84	3157,73	64,69	4,00	348,00
w. Leoncin	7884,74	7647,74	7634,94	6,67	0,41	237,00
w. Pomiechówek	3159,22	2961,22	2961,02	2960,56	0,20	198,00
Powiat otwocki	**18420,69**	**7275,69**	**7141,11**	**6851,51**	**122,86**	**11145,00**
m. Józefów	598,25	81,25	59,25	59,25	22,00	517,00
m. Otwock	1779,82	543,82	502,82	452,63	37,00	1236,00
m-w. Karczew	1842,74	1377,74	1377,74	1377,74	—	465,00
w. Celestynów	4657,20	2065,20	2043,48	2022,50	14,00	2592,00
w. Kołbiel	2101,57	214,57	200,71	199,63	13,86	1887,00
w. Osieck	2507,56	1220,56	1214,16	1200,08	6,40	1287,00
w. Sobienie-Jeziory	1753,32	673,32	667,72	667,72	5,60	1080,00
w. Wiązowna	3180,23	1099,23	1075,23	871,96	24,00	2081,00

TABL. 2. **POWIERZCHNIA LASÓW W 2016 R. (dok.)**

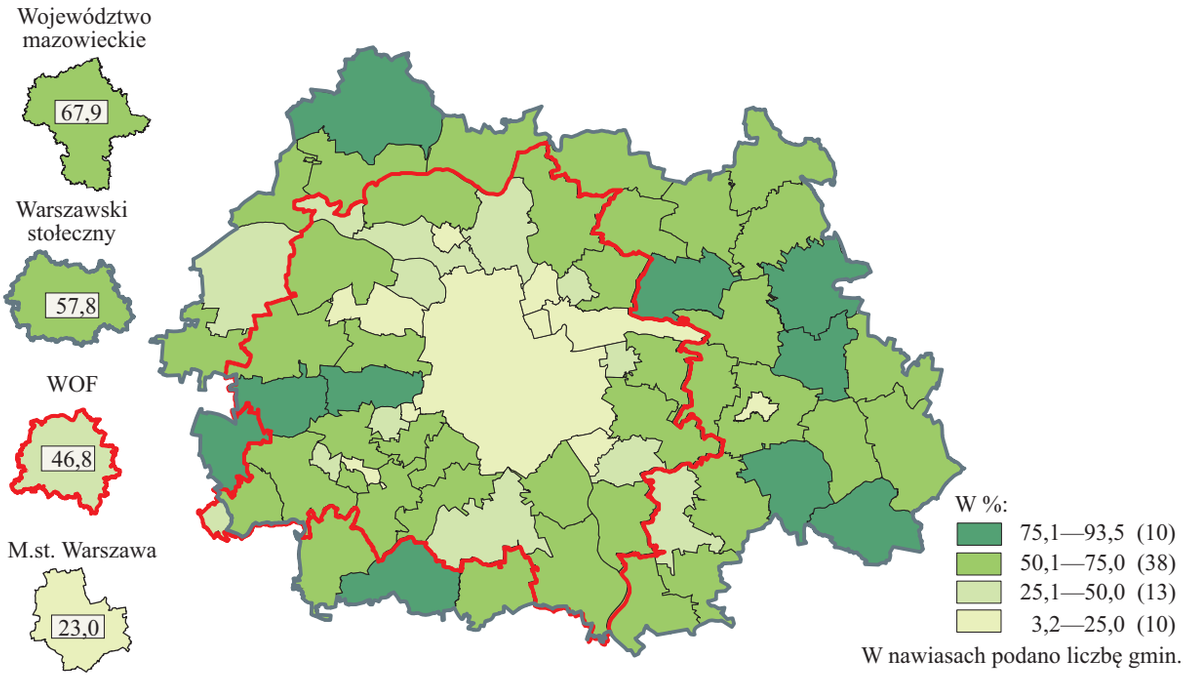
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Lasy publiczne				Lasy prywatne
		razem	własność Skarbu Państwa		własność gmin	
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych		
	w hektarach					
Powiat piaseczyński	**11197,57**	**7498,07**	**7398,85**	**7037,91**	**91,00**	**3699,50**
m-w. Góra Kalwaria	2522,74	1253,55	1239,55	1166,31	14,00	1269,19
m-w. Konstancin-Jeziorna	828,17	529,17	514,97	458,31	14,00	299,00
m-w. Piaseczno	3478,75	2986,75	2945,75	2925,49	41,00	492,00
m-w. Tarczyn	1656,45	928,45	926,45	885,07	2,00	728,00
w. Lesznowola	910,83	634,81	614,81	496,72	20,00	276,02
w. Prażmów	1800,63	1165,34	1157,32	1106,01	—	635,29
Powiat pruszkowski	**2730,51**	**1935,13**	**1931,94**	**1916,11**	**3,19**	**795,38**
m. Piastów	—	—	—	—	—	—
m. Pruszków	23,08	0,08	0,08	—	—	23,00
m-w. Brwinów	542,18	298,53	298,53	294,13	—	243,65
w. Michałowice	257,42	205,33	205,33	200,18	—	52,09
w. Nadarzyn	1326,83	911,71	908,52	902,62	3,19	415,12
w. Raszyn	581,00	519,48	519,48	519,18	—	61,52
Powiat warszawski zachodni	**13588,58**	**12588,32**	**12534,66**	**57,80**	**14,12**	**1000,26**
m-w. Błonie	15,91	8,69	—	—	—	7,22
m-w. Łomianki	577,05	477,89	476,83	1,43	1,00	99,16
m-w. Ożarów Mazowiecki	53,90	48,14	48,14	47,98	—	5,76
w. Izabelin	4914,54	4504,97	4484,33	1,46	13,12	409,57
w. Kampinos	1729,43	1574,37	1570,52	0,60	—	155,06
w. Leszno	5085,49	4896,67	4878,03	0,59	—	188,82
w. Stare Babice	1212,26	1077,59	1076,81	5,74	—	134,67
Powiat wołomiński	**28174,23**	**13310,82**	**13264,03**	**13124,79**	**46,79**	**14863,41**
m. Kobyłka	324,69	103,39	99,35	99,35	4,04	221,30
m. Marki	881,79	594,09	585,69	585,69	8,40	287,70
m. Ząbki	280,59	259,49	259,49	240,09	—	21,10
m. Zielonka	5840,61	5797,31	5797,31	5797,31	—	43,30
m-w. Radzymin	3097,51	1531,19	1529,19	1529,09	2,00	1566,32
m-w. Tłuszcz	1909,33	302,63	299,93	299,00	2,70	1606,70
m-w. Wołomin	917,54	142,74	122,14	121,77	20,60	774,80
w. Dąbrówka	2464,00	592,00	590,93	590,63	1,07	1872,00
w. Jadów	3425,66	1785,05	1782,55	1782,30	2,50	1640,61
w. Klembów	1956,41	594,25	594,25	563,67	—	1362,16
w. Poświętne	2474,09	166,07	166,07	166,07	—	2308,02
w. Strachówka	4602,01	1442,61	1437,13	1349,82	5,48	3159,40
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[a]	73,80	70,80	64,80	63,80	6,00	3,00

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Udział użytków rolnych w 2017 r.

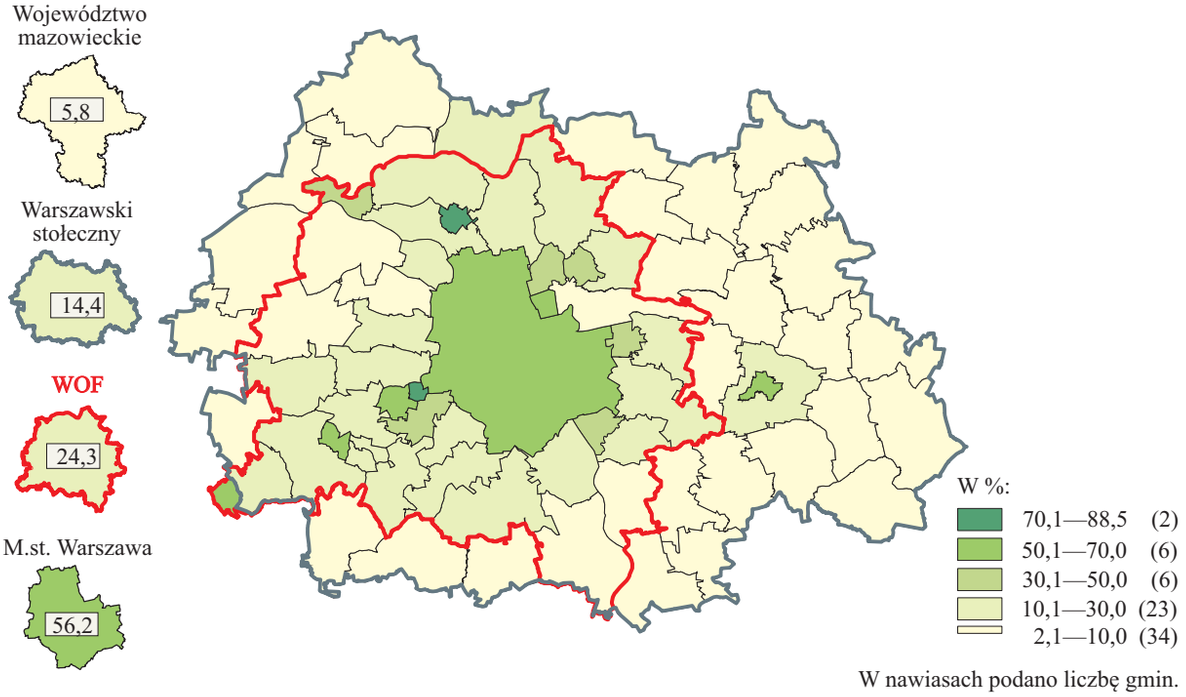
Stan w dniu 1 I

W nawiasach podano liczbę gmin.

Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w 2017 r.

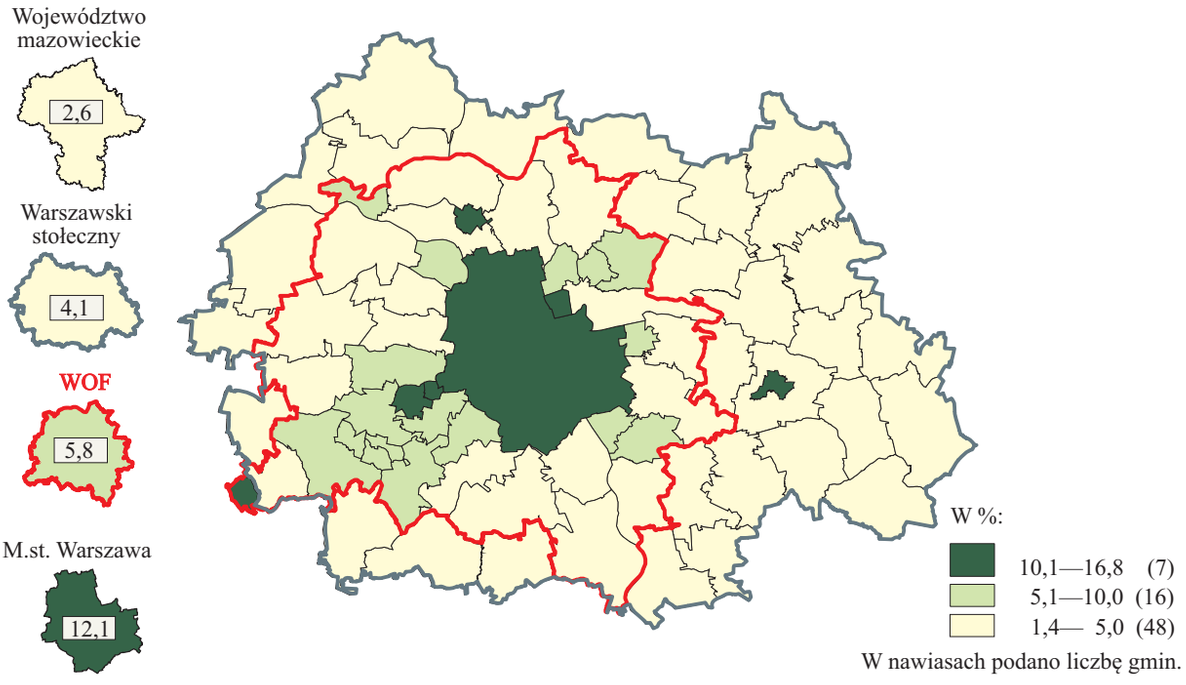
Stan w dniu 1 I

W nawiasach podano liczbę gmin.

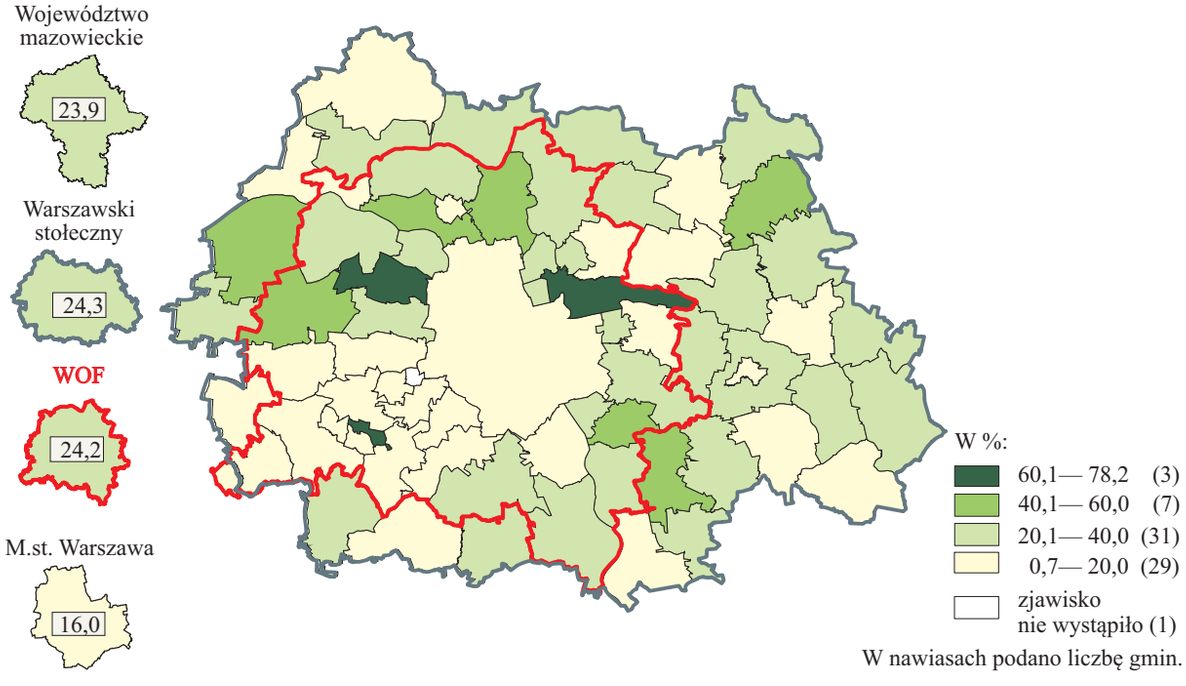
Udział dróg w 2017 r.

Stan w dniu 1 I

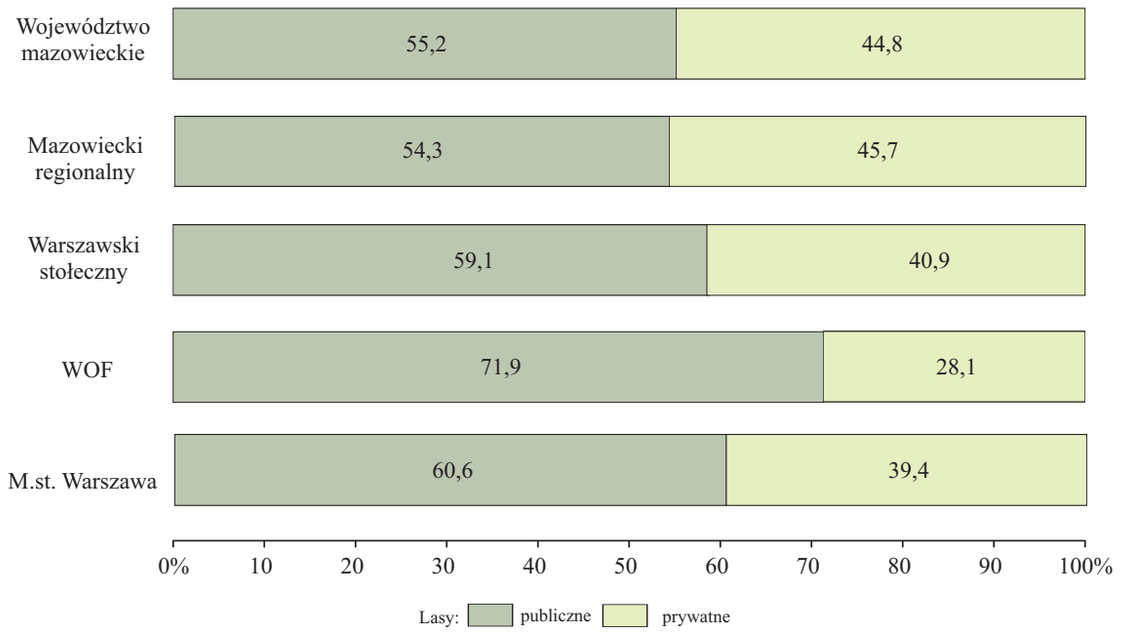
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2017 r.

Stan w dniu 1 I

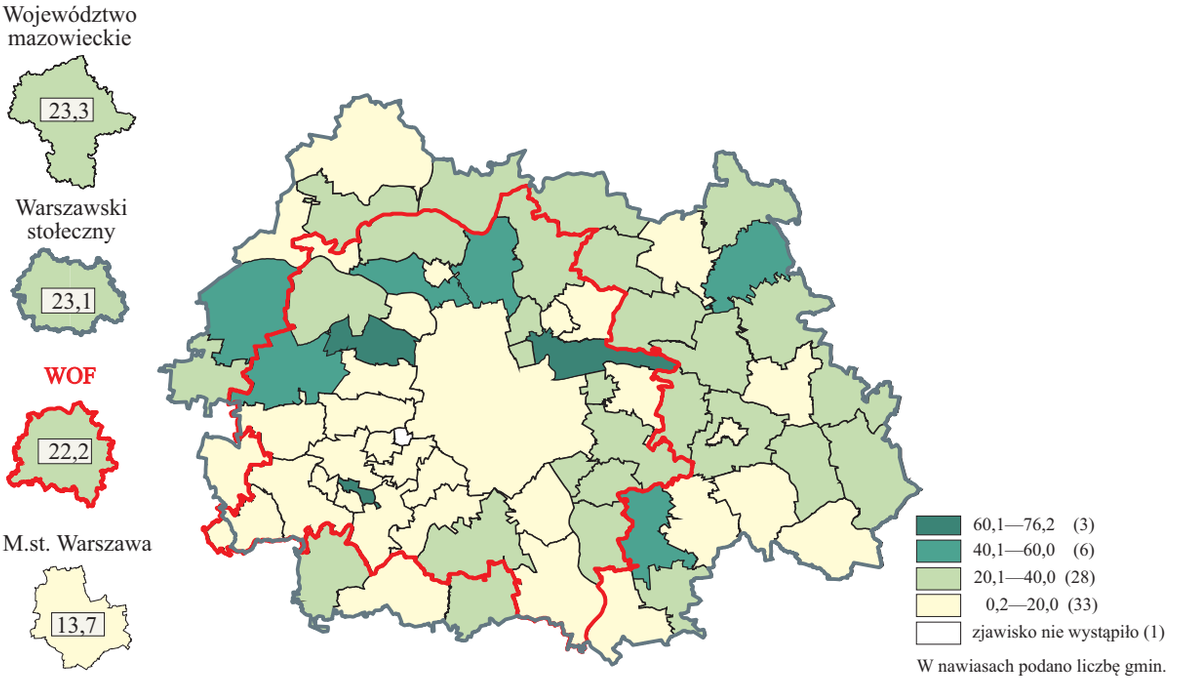
Struktura powierzchni lasów według form własności leśnej w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Lesistość w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

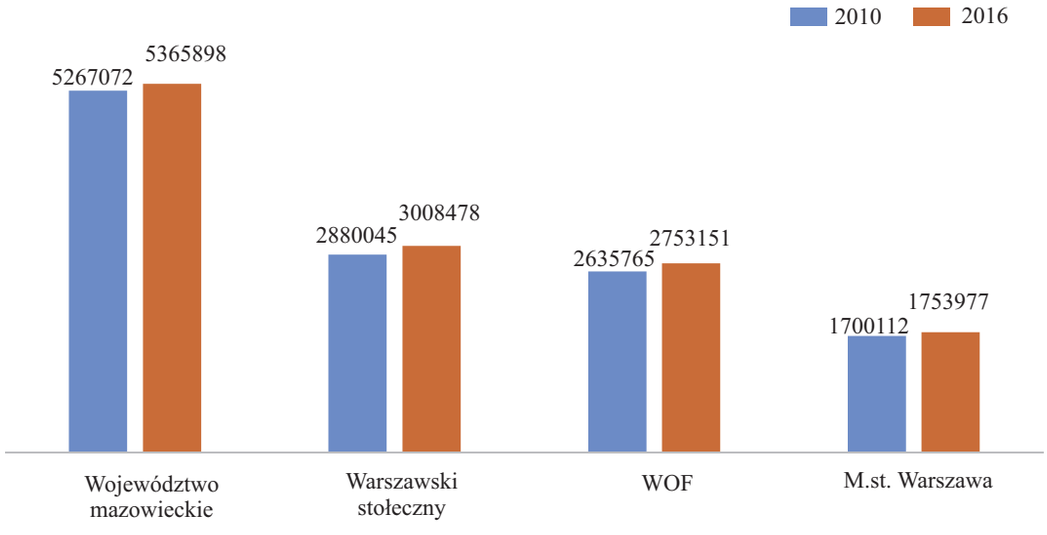
LUDNOŚĆ.
RUCH NATURALNY

LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY

Liczba ludności regionu Warszawskiego stołecznego (RWS) w 2016 r. wynosiła 3 mln osób, co stanowiło 56,1% ludności całego województwa mazowieckiego (5,4 mln mieszkańców). W Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym (WOF) mieszkało 2,8 mln osób, tj. 51,3% ogółu ludności województwa mazowieckiego, w Warszawie — 1,8 mln osób (58,3 % RWS i 63,7% WOF).

W stosunku do 2010 r. nastąpił wzrost liczby ludności we wszystkich przekrojach terytorialnych. Tempo wzrostu w województwie mazowieckim wynosiło 1,9%, w RWS i WOF — 4,5%, a w Warszawie — 3,2%. Należy zauważyć, że liczba mieszkańców RWS w latach 2010—2016 wzrosła prawie o 130 tys., podczas gdy w całym województwie mazowieckim przybyło niespełna 100 tys. mieszkańców. Oznacza to, że w pozametropolitalnej części województwa ubyło 30 tys. mieszkańców.

Ludność
Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. gęstość zaludnienia w województwie mazowieckim wynosiła 151 osób/km^2, w RWS wartość ta była ponad 3-krotnie wyższa (493 osób/km^2). Gęstość zaludnienia WOF to aż 938 osób na 1 km^2. Największą gęstością zaludnienia w 2016 r. charakteryzowały się gminy miejskie: Legionowo (3998 osób/km^2), Piastów (3946 osób/km^2) oraz m.st. Warszawa (3391 osób/km^2). Spośród gmin RWS zdecydowanie niższą gęstością zaludnienia charakteryzowały się gminy, które nie należą do WOF, w szczególności te położone w części wschodniej regionu stołecznego takie jak Strachówka (26 osób/km^2), Latowicz i Dobre (po 48 osób/km^2).

Wśród ludności obszaru metropolitalnego (RWS) w 2016 r. przeważały kobiety, które stanowiły 53,2% mieszkańców. Współczynnik feminizacji ukształtował się na poziomie 114 i był wyższy niż

w województwie (109), ale niższy niż w WOF (115) i Warszawie (118).

W strukturze mieszkańców według ekonomicznych grup wieku we wszystkich omawianych przekrojach terytorialnych, przeważały osoby w wieku produkcyjnym stanowiące ok. 60% populacji.

W porównaniu z 2010 r. wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym — w RWS i WOF o 19%, w Warszawie o 15%. Nie zmienia to faktu, że to właśnie w Warszawie udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2016 r. był jednym z najwyższych dla całego RWS i wynosił ponad 20%. Wartość 20% została przekroczona ponadto w 15 gminach, z czego tylko dwie z nich nie należą do WOF. Wskazuje to jasno na „starzenie" się społeczeństwa w obszarze metropolitalnym (RWS).

W 2016 r. współczynnik obciążenia demograficznego w RWS oraz WOF był zbliżony i wyniósł odpowiednio 67 i 68. Były to wartości wyższe niż dla całego województwa (65), ale niższe niż dla Warszawy (69). Najwyższy poziom wskaźnika obciążenia demograficznego odnotowano w Podkowie Leśnej, gdzie na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 81 osób w wieku nieprodukcyjnym, a także w gminach Legionowo i Józefów (po 71) oraz Piastów (70). Najniższe wartości wskaźnika zanotowano w gminach: Zakroczym — 56, Mińsk Mazowiecki, Nasielsk — 57, Poświętnie i Wieliszew — 58, Czosnów, Kobyłka, Marki, Stanisławów, Ząbki, Tłuszcz — 59.

W Warszawie współczynnik małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) ukształtował się na poziomie 4,99 i był zbliżony do wartości wskaźnika w województwie mazowieckim (4,98), natomiast niższy wskaźnik charakteryzował region Warszawski stołeczny (4,87) i WOF (4,85).

W 2016 r. w omawianych czterech przekrojach terytorialnych zanotowano dodatni przyrost naturalny. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w WOF — plus 1,97 i w RWS — plus 1,95. Dla Warszawy i województwa mazowieckiego wartości były niższe i wynosiły odpowiednio: plus 1,41 i plus 0,88. Spośród 70 gmin należących do regionu Warszawskiego stołecznego 20 cechował ujemny przyrost naturalny, z czego 11 z nich nie należy do WOF (7 zlokalizowanych jest we wschodniej części regionu).

W 2016 r. napływ ludności przekroczył wielkość odpływu, co spowodowało, że saldo migracji było dodatnie dla wszystkich analizowanych przekrojów terytorialnych. Najbardziej atrakcyjny dla nowych mieszkańców okazał się obszar metropolitalny (RWS) oraz WOF, gdzie saldo migracji wyniosło odpowiednio: plus 5,58 i plus 5,57 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Najwyższą wartość tego wskaźnika wśród gmin metropolii odnotowano w trzech gminach: Wieliszew (28,33), Marki (28,03) i Lesznowola (20,34), które położone są na terenie WOF. Wysokie saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców charakteryzowało również gminy: Żabia Wola (18,70), Nieporęt (18,48) i Kobyłka (18,06). Najmniej atrakcyjne dla nowych mieszkańców okazało

się 11 gmin RWS, położonych głównie we wschodniej jego części, gdzie saldo migracji było ujemne. W granicach WOF minusowe wartości salda odnotowano w czterech gminach należących do metropolii (Karczewie, Piastowie, Wołominie i Legionowie) oraz w Żyrardowie należącym do regionalnej części województwa mazowieckiego.

W Warszawie, pomimo najwyższego wśród gmin salda (7,6 tys. osób), wskaźnik migracji był dość niski osiągając wartość 4,35. Również saldo migracji zagranicznych dla stolicy było najwyższe (1 tys.), jednak warto zwrócić uwagę, że najwyższy wskaźnik migracji zagranicznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w czterech gminach sąsiadujących z Warszawą od południa (Nadarzyn, Raszyn, Konstancin-Jeziorna i Lesznowola). Z analizy rozwoju demograficznego (metodą Webba) poszczególnych gmin wchodzących w skład obszaru metropolitalnego (RWS) wynika, że 59 spośród 70 gmin było aktywnych demograficznie (zaludniało się). W 43 gminach zanotowano jednocześnie dodatnie wartości przyrostu naturalnego i salda migracji. Spośród 11 wyludniających się gmin metropolii (RWS), 6 leżało przy jej wschodniej granicy.

TABL. 1 (3). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 1I)	Ludność (stan w dniu 31 XII)							
		ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku			na 1 km^2	na 100 mężczyzn przypada kobiet	w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
W O J E W Ó D Z T W O	**35558**	**5365898**	**2798988**	**1004436**	**3258614**	**1102848**	**151**	**109**	**65**
WOF (40)	**2932**	**2753151**	**1470648**	**507859**	**1642822**	**602470**	**938**	**115**	**68**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**29454**	**2357420**	**1199522**	**443608**	**1456956**	**456856**	**80**	**104**	**62**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**6104**	**3008478**	**1599466**	**560828**	**1801658**	**645992**	**493**	**114**	**67**
M.st. Warszawa	**517**	**1753977**	**948596**	**301266**	**1037150**	**415561**	**3391**	**118**	**69**
Powiat grodziski	**367**	**91 647**	**47 726**	**18 881**	**55 307**	**17 459**	**250**	**109**	**66**
m. Milanówek	13	16347	8683	2961	9691	3695	1216	113	69
m. Podkowa Leśna	10	3853	2035	698	2125	1030	380	112	81
m-w. Grodzisk Mazowiecki	107	45837	24100	9691	27699	8447	427	111	65
w. Baranów	76	5240	2612	1113	3203	924	70	99	64
w. Jaktorów	55	11965	6091	2538	7383	2044	216	104	62
w. Żabia Wola	106	8405	4205	1880	5206	1319	80	100	61
Powiat legionowski	**390**	**114 421**	**59 220**	**23 979**	**69 372**	**21 070**	**293**	**107**	**65**
m. Legionowo	14	54137	28506	10561	31739	11837	3998	111	71
m-w. Serock	110	14287	7241	2969	8925	2393	130	103	60
w. Jabłonna	65	18638	9547	4526	11650	2462	288	105	60
w. Nieporęt	96	14208	7291	3107	8739	2362	148	105	63
w. Wieliszew	105	13151	6635	2816	8319	2016	124	102	58
Powiat miński	**1 164**	**152 268**	**78 132**	**31 330**	**93 045**	**27 893**	**131**	**105**	**64**
m. Mińsk Mazowiecki	13	40383	21278	8437	24256	7690	3064	111	66
m. Sulejówek	19	19489	10313	3634	11723	4132	1009	112	66
m-w. Halinów	63	15748	8016	3646	9766	2336	250	104	61
m-w. Kałuszyn	94	5908	2926	1123	3619	1166	63	98	63
m-w. Mrozy	145	8691	4427	1681	5275	1735	60	104	65
w. Cegłów	96	6211	3127	1090	3751	1370	65	101	66
w. Dębe Wielkie	78	9971	5025	2252	6154	1565	128	102	62
w. Dobre	125	6027	2968	1216	3665	1146	48	97	64
w. Jakubów	87	5062	2533	1064	3082	916	58	100	64
w. Latowicz	114	5461	2694	1158	3319	984	48	97	65
w. Mińsk Mazowiecki	112	15114	7683	3165	9637	2312	135	103	57
w. Siennica	111	7457	3773	1472	4552	1433	67	102	64
w. Stanisławów	107	6746	3369	1392	4246	1108	63	100	59
Powiat nowodworski	**695**	**79 024**	**40 360**	**14 887**	**49 391**	**14 746**	**114**	**104**	**60**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	28	28548	14821	5401	17488	5659	1012	108	63
m-w. Nasielsk	206	19930	10002	3797	12734	3399	97	101	57
m-w. Zakroczym	72	6124	3101	1105	3923	1096	85	103	56
w. Czosnów	128	9840	5002	1890	6201	1749	77	103	59
w. Leoncin	158	5548	2796	1052	3458	1038	35	102	60
w. Pomiechówek	103	9034	4638	1642	5587	1805	88	106	62

TABL. 1 (3). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 1I)	Ludność (stan w dniu 31 XII)							
		ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku			na 1 km^2	na 100 mężczyzn przypada kobiet	w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
Powiat otwocki	**616**	**123 443**	**64 386**	**24 155**	**74 406**	**24 882**	**200**	**109**	**66**
m. Józefów	24	20362	10709	4367	11942	4053	852	111	71
m. Otwock	47	44912	23856	8269	26639	10004	949	113	69
m-w. Karczew	82	15905	8246	2804	9768	3333	195	108	63
w. Celestynów	89	11682	6015	2337	7240	2105	131	106	61
w. Kołbiel	106	8176	4148	1652	5039	1485	77	103	62
w. Osieck	68	3564	1828	721	2160	683	52	105	65
w. Sobienie-Jeziory	98	6388	3238	1170	3952	1266	63	103	62
w. Wiązowna	102	12454	6346	2835	7666	1953	122	104	62
Powiat piaseczyński	**621**	**179 496**	**93 579**	**39 560**	**109 038**	**30 898**	**289**	**109**	**65**
m-w. Góra Kalwaria	144	26393	13603	5156	16141	5096	183	106	64
m-w. Konstancin-Jeziorna	79	24773	13064	4378	14785	5610	315	112	68
m-w. Piaseczno	128	81207	42768	18667	49390	13150	633	111	64
m-w. Tarczyn	114	11378	5801	2283	6914	2181	100	104	65
w. Lesznowola	69	25129	12879	6741	15178	3210	363	105	66
w. Prażmów	87	10616	5464	2335	6630	1651	123	106	60
Powiat pruszkowski	**246**	**161645**	**84804**	**31442**	**97051**	**33152**	**656**	**110**	**67**
m. Piastów	6	22731	11977	3981	13350	5400	3946	111	70
m. Pruszków	19	60866	32332	11586	36474	12806	3172	113	67
m-w. Brwinów	69	25744	13377	5144	15574	5026	372	108	65
w. Michałowice	35	17646	9106	3630	10441	3575	508	107	69
w. Nadarzyn	73	13103	6812	2917	8171	2015	178	108	60
w. Raszyn	44	21555	11200	4184	13041	4330	491	108	65
Powiat warszawski zachodni	**534**	**114 079**	**59 152**	**22 948**	**69 363**	**21 768**	**214**	**108**	**64**
m-w. Błonie	86	21356	11170	3941	12805	4610	250	110	67
m-w. Łomianki	39	25920	13423	5400	15697	4823	668	107	65
m-w. Ożarów Mazowiecki	71	23604	12356	4792	14392	4420	331	110	64
w. Izabelin	65	10521	5451	2050	6442	2029	162	108	63
w. Kampinos	85	4293	2172	794	2660	839	51	102	61
w. Leszno	125	10084	5184	2065	6202	1817	81	106	63
w. Stare Babice	63	18301	9396	3906	11165	3230	289	106	64
Powiat wołomiński	**954**	**238 478**	**123 511**	**52 380**	**147 535**	**38 563**	**250**	**107**	**62**
m. Kobyłka	20	22459	11602	4928	13983	3548	1144	107	61
m. Marki	26	31687	16594	7553	19870	4264	1212	110	59
m. Ząbki	11	34784	18281	8716	21825	4243	3168	111	59
m. Zielonka	79	17499	9224	3313	10415	3771	220	111	68
m-w. Radzymin	130	26140	13418	6192	16208	3740	202	105	61
m-w. Tłuszcz	103	19861	10145	4202	12462	3197	193	104	59
m-w. Wołomin	62	51774	27126	10201	31480	10093	840	110	64
w. Dąbrówka	109	8010	4024	1811	4945	1254	73	101	62
w. Jadów	116	7598	3792	1444	4720	1434	65	100	61
w. Klembów	86	9723	4906	2153	5990	1580	113	102	62
w. Poświętne	104	6185	3073	1373	3926	886	59	99	58
w. Strachówka	108	2758	1326	494	1711	553	26	93	61
Powiat żyradowski									
m. Żyrardów[a]	14	40504	21512	7408	24105	8991	2823	113	68

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (4). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
							ogółem	w tym niemowląt[b]	
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności				
W O J E W Ó D Z T W O	**26696**	**59586**	**54867**	**4719**	**4,98**	**11,12**	**10,24**	**3,27**	**0,88**
WOF (40)	**13299**	**32642**	**27242**	**5400**	**4,85**	**11,90**	**9,93**	**3,09**	**1,97**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**12081**	**24024**	**25156**	**-1132**	**5,12**	**10,19**	**10,67**	**3,62**	**–0,48**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**14615**	**35562**	**29711**	**5851**	**4,87**	**11,86**	**9,91**	**3,04**	**1,95**
M.st. Warszawa	**8732**	**20980**	**18512**	**2468**	**4,99**	**12,00**	**10,58**	**3,38**	**1,41**
Powiat grodziski	**434**	**988**	**876**	**112**	**4,75**	**10,82**	**9,60**	**2,02**	**1,23**
m. Milanówek	76	143	179	-36	4,63	8,71	10,90	—	–2,19
m. Podkowa Leśna	17	30	40	-10	4,39	7,74	10,33	—	–2,58
m-w. Grodzisk Mazowiecki	212	519	418	101	4,65	11,38	9,17	3,85	2,21
w. Baranów	25	54	58	-4	4,78	10,33	11,10	—	–0,77
w. Jaktorów	64	135	97	38	5,41	11,42	8,20	—	3,21
w. Żabia Wola	40	107	84	23	4,80	12,83	10,07	—	2,76
Powiat legionowski	**508**	**1209**	**880**	**329**	**4,46**	**10,62**	**7,73**	**4,96**	**2,89**
m. Legionowo	220	551	473	78	4,06	10,17	8,73	9,07	1,44
m-w. Serock	66	157	112	45	4,65	11,07	7,90	—	3,17
w. Jabłonna	83	218	113	105	4,49	11,78	6,11	4,59	5,68
w. Nieporęt	66	135	95	40	4,69	9,60	6,75	—	2,84
w. Wieliszew	73	148	87	61	5,65	11,45	6,73	—	4,72
Powiat miński	**748**	**1668**	**1474**	**194**	**4,93**	**10,98**	**9,71**	**1,20**	**1,28**
m. Mińsk Mazowiecki	199	456	356	100	4,93	11,29	8,81	2,19	2,48
m. Sulejówek	83	201	182	19	4,26	10,31	9,34	—	0,97
m-w. Halinów	61	162	133	29	3,90	10,36	8,50	—	1,85
m-w. Kałuszyn	36	67	63	4	6,08	11,31	10,64	—	0,68
m-w. Mrozy	48	112	121	-9	5,51	12,86	13,89	8,93	–1,03
w. Cegłów	26	66	89	-23	4,20	10,66	14,38	—	–3,72
w. Dębe Wielkie	39	117	67	50	3,94	11,81	6,76	—	5,05
w. Dobre	34	56	65	-9	5,65	9,30	10,80	—	–1,50
w. Jakubów	20	56	61	-5	3,96	11,10	12,09	—	–0,99
w. Latowicz	23	48	57	-9	4,23	8,82	10,47	—	–1,65
w. Mińsk Mazowiecki	90	156	134	22	6,01	10,42	8,95	—	1,47
w. Siennica	47	89	84	5	6,34	12,00	11,32	—	0,67
w. Stanisławów	42	82	62	20	6,26	12,23	9,25	—	2,98
Powiat nowodworski	**371**	**831**	**808**	**23**	**4,71**	**10,54**	**10,25**	**4,81**	**0,29**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	137	297	288	9	4,83	10,47	10,16	6,73	0,32
m-w. Nasielsk	102	223	194	29	5,14	11,23	9,77	—	1,46
m-w. Zakroczym	28	65	69	-4	4,54	10,54	11,19	—	–0,65
w. Czosnów	35	94	99	-5	3,55	9,52	10,03	—	–0,51
w. Leoncin	27	59	58	1	4,86	10,62	10,44	33,90	0,18
w. Pomiechówek	42	93	100	-7	4,65	10,30	11,07	—	–0,78

a Łącznie ze zgonami niemowląt. b Na 1000 urodzeń żywych.

TABL. 2 (4). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2016 R. (dok)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
							ogółem	w tym niemowląt[b]	
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności				
Powiat otwocki	**575**	**1396**	**1249**	**147**	**4,66**	**11,32**	**10,13**	**2,87**	**1,19**
m. Józefów	85	171	164	7	4,19	8,43	8,08	5,85	0,34
m. Otwock	206	510	531	-21	4,57	11,33	11,79	1,96	–0,47
m-w. Karczew	72	189	156	33	4,52	11,87	9,80	5,29	2,07
w. Celestynów	59	142	96	46	5,07	12,20	8,25	7,04	3,95
w. Kołbiel	45	114	95	19	5,52	13,99	11,66	—	2,33
w. Osieck	15	47	44	3	4,21	13,18	12,34	—	0,84
w. Sobienie-Jeziory	43	71	81	-10	6,76	11,17	12,74	—	–1,57
w. Wiązowna	50	152	82	70	4,05	12,32	6,65	—	5,67
Powiat piaseczyński	**814**	**2348**	**1456**	**892**	**4,56**	**13,16**	**8,16**	**3,41**	**5,00**
m-w. Góra Kalwaria	118	301	281	20	4,48	11,43	10,67	3,32	0,76
m-w. Konstancin-Jeziorna	102	255	272	-17	4,11	10,28	10,97	—	–0,69
m-w. Piaseczno	370	1133	577	556	4,60	14,08	7,17	4,41	6,91
m-w. Tarczyn	70	143	120	23	6,17	12,60	10,58	—	2,03
w. Lesznowola	98	398	121	277	3,93	15,97	4,85	2,51	11,11
w. Prażmów	56	118	85	33	5,30	11,17	8,04	8,47	3,12
Powiat pruszkowski	**729**	**1785**	**1457**	**328**	**4,52**	**11,07**	**9,03**	**2,24**	**2,03**
m. Piastów	107	229	232	-3	4,67	10,00	10,13	—	–0,13
m. Pruszków	275	761	574	187	4,53	12,53	9,45	2,63	3,08
m-w. Brwinów	121	307	262	45	4,73	12,01	10,25	3,26	1,76
w. Michałowice	79	134	119	15	4,49	7,61	6,76	—	0,85
w. Nadarzyn	65	123	88	35	5,00	9,46	6,77	—	2,69
w. Raszyn	82	231	182	49	3,81	10,74	8,46	4,33	2,28
Powiat warszawski zachodni	**525**	**1150**	**1022**	**128**	**4,62**	**10,12**	**8,99**	**2,61**	**1,13**
m-w. Błonie	82	188	227	-39	3,85	8,82	10,64	5,32	–1,83
m-w. Łomianki	117	233	202	31	4,54	9,04	7,84	—	1,20
m-w. Ożarów Mazowiecki	119	327	231	96	5,06	13,92	9,83	—	4,09
w. Izabelin	40	75	86	-11	3,79	7,11	8,15	—	–1,04
w. Kampinos	21	41	38	3	4,89	9,54	8,84	24,39	0,70
w. Leszno	45	96	98	-2	4,47	9,53	9,73	10,42	–0,20
w. Stare Babice	101	190	140	50	5,55	10,45	7,70	—	2,75
Powiat wołomiński	**1179**	**3207**	**1977**	**1230**	**4,98**	**13,54**	**8,34**	**1,25**	**5,19**
m. Kobyłka	118	318	158	160	5,32	14,32	7,12	—	7,21
m. Marki	137	462	207	255	4,39	14,82	6,64	—	8,18
m. Ząbki	191	638	204	434	5,56	18,57	5,94	—	12,63
m. Zielonka	84	167	164	3	4,80	9,54	9,37	—	0,17
m-w. Radzymin	136	359	203	156	5,25	13,85	7,83	2,79	6,02
m-w. Tłuszcz	92	235	193	42	4,64	11,86	9,74	4,26	2,12
m-w. Wołomin	248	636	470	166	4,79	12,29	9,08	3,14	3,21
w. Dąbrówka	43	103	81	22	5,41	12,96	10,19	—	2,77
w. Jadów	44	80	94	-14	5,79	10,52	12,37	—	–1,84
w. Klembów	44	98	93	5	4,55	10,13	9,61	—	0,52
w. Poświętne	29	79	68	11	4,70	12,80	11,02	—	1,78
w. Strachówka	13	32	42	-10	4,70	11,57	15,19	—	–3,62
Powiat żyradowski									
m. Żyrardów[c]	192	446	495	-49	4,74	11,02	12,23	2,24	–1,21

a Łącznie ze zgonami niemowląt. b Na 1000 urodzeń żywych. c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 3 (5). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ[a]		Odpływ[b]		Saldo migracji	
	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	w ruchu wewnętrznym	za granicę	ogółem	zagranicznych
W O J E W Ó D Z T W O [c]	**59661**	**2150**	**48494**	**367**	**12950**	**1783**
WOF [c] (40)	**36344**	**1623**	**22437**	**237**	**15293**	**1386**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**19809**	**487**	**23928**	**135**	**–3767**	**352**
WARSZAWSKI STOŁECZNY [c]	**39852**	**1663**	**24566**	**232**	**16717**	**1431**
M.st. Warszawa [c]	**18080**	**1194**	**11509**	**150**	**7615**	**1044**
Powiat grodziski	**1931**	**27**	**928**	**4**	**1026**	**23**
m. Milanówek	239	4	182	—	61	4
m. Podkowa Leśna	77	3	56	1	23	2
m-w. Grodzisk Mazowiecki	1047	14	476	3	582	11
w. Baranów	87	3	32	—	58	3
w. Jaktorów	261	2	117	—	146	2
w. Żabia Wola	220	1	65	—	156	1
Powiat legionowski	**2131**	**29**	**1267**	**3**	**890**	**26**
m. Legionowo	593	10	677	3	–77	7
m-w. Serock	305	6	142	—	169	6
w. Jabłonna	368	5	201	—	172	5
w. Nieporęt	374	6	120	—	260	6
w. Wieliszew	491	2	127	—	366	2
Powiat miński	**2020**	**20**	**1368**	**15**	**657**	**5**
m. Mińsk Mazowiecki	465	6	478	8	–15	–2
m. Sulejówek	236	6	211	—	31	6
m-w. Halinów	297	1	100	—	198	1
m-w. Kałuszyn	43	—	59	—	–16	—
m-w. Mrozy	80	1	99	—	–18	1
w. Cegłów	91	—	49	—	42	—
w. Dębe Wielkie	155	3	49	—	109	3
w. Dobre	56	—	44	—	12	—
w. Jakubów	53	—	53	—	0	—
w. Latowicz	43	—	40	—	3	—
w. Mińsk Mazowiecki	330	2	101	7	224	–5
w. Siennica	88	—	50	—	38	—
w. Stanisławów	83	1	35	—	49	1
Powiat nowodworski	**900**	**12**	**806**	**5**	**101**	**7**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	360	4	335	2	27	2
m-w. Nasielsk	204	3	205	2	—	1
m-w. Zakroczym	46	—	61	—	–15	—
w. Czosnów	116	—	97	1	18	–1
w. Leoncin	53	2	40	—	15	2
w. Pomiechówek	121	3	68	—	56	3
Powiat otwocki	**1399**	**34**	**1155**	**2**	**276**	**32**
m. Józefów	333	6	201	—	138	6
m. Otwock	477	8	477	1	7	7
m-w. Karczew	123	5	160	—	–32	5
w. Celestynów	84	1	84	—	1	1
w. Kołbiel	69	—	64	—	5	—
w. Osieck	22	—	32	—	–10	—
w. Sobienie-Jeziory	44	5	48	—	1	5
w. Wiązowna	247	9	89	1	166	8

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Bez przemieszczeń ludności w granicach Warszawy.

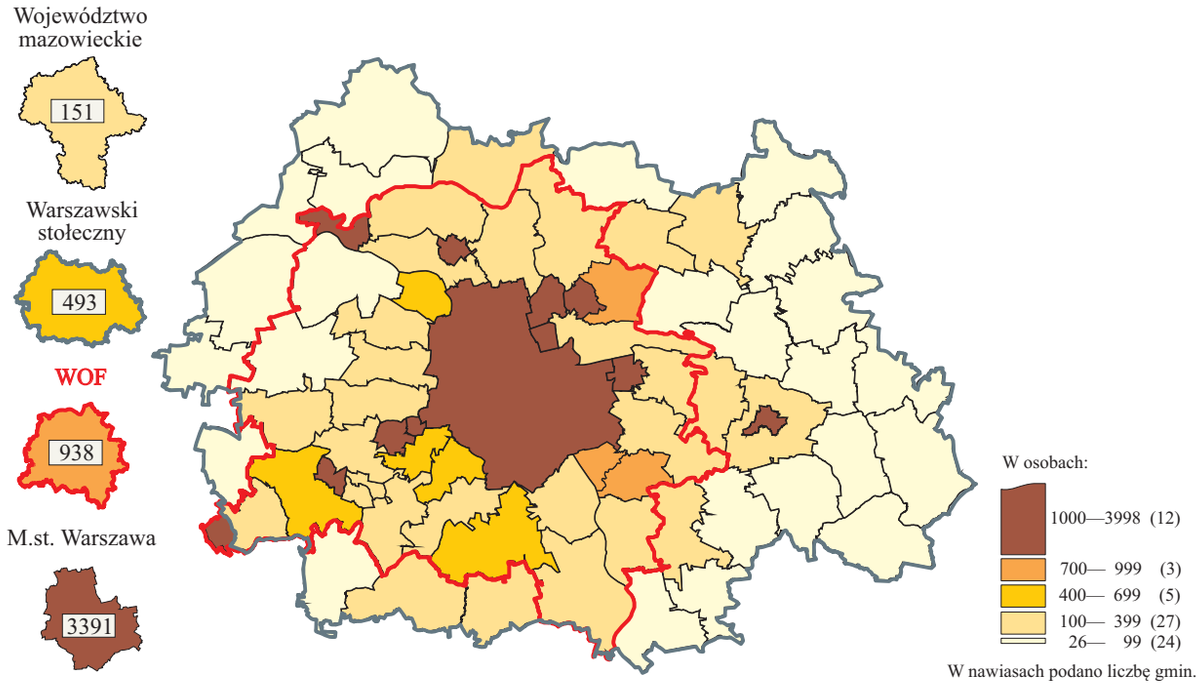
TABL. 3 (5). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ[a]		Odpływ[b]		Saldo migracji	
	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	w ruchu wewnętrznym	za granicę	ogółem	zagranicznych
Powiat piaseczyński	**3752**	**126**	**1982**	**18**	**1878**	**108**
m-w. Góra Kalwaria	353	10	206	7	150	3
m-w. Konstancin-Jeziorna	297	34	272	1	58	33
m-w. Piaseczno	2008	44	1061	10	981	34
m-w. Tarczyn	148	3	105	—	46	3
w. Lesznowola	732	32	257	—	507	32
w. Prażmów	214	3	81	—	136	3
Powiat pruszkowski	**2663**	**102**	**1952**	**11**	**802**	**91**
m. Piastów	270	4	309	7	–42	–3
m. Pruszków	1010	31	802	—	239	31
m-w. Brwinów	534	10	308	1	235	9
w. Michałowice	332	8	192	2	146	6
w. Nadarzyn	296	20	114	—	202	20
w. Raszyn	221	29	227	1	22	28
Powiat warszawski zachodni	**2323**	**48**	**1157**	**12**	**1202**	**36**
m-w. Błonie	346	9	206	—	149	9
m-w. Łomianki	634	6	275	5	360	1
m-w. Ożarów Mazowiecki	608	19	264	—	363	19
w. Izabelin	187	2	97	5	87	–3
w. Kampinos	42	1	29	—	14	1
w. Leszno	117	2	101	—	18	2
w. Stare Babice	389	9	185	2	211	7
Powiat wołomiński	**4653**	**71**	**2442**	**12**	**2270**	**59**
m. Kobyłka	585	12	196	—	401	12
m. Marki	1153	27	304	2	874	25
m. Ząbki	1043	12	526	1	528	11
m. Zielonka	219	1	191	—	29	1
m-w. Radzymin	545	5	203	—	347	5
m-w. Tłuszcz	216	2	189	1	28	1
m-w. Wołomin	459	11	556	8	–94	3
w. Dąbrówka	112	—	49	—	63	—
w. Jadów	64	—	75	—	–11	—
w. Klembów	176	—	73	—	103	—
w. Poświętne	55	1	42	—	14	1
w. Strachówka	26	—	38	—	-12	—
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[c]	287	7	450	23	–179	–16

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

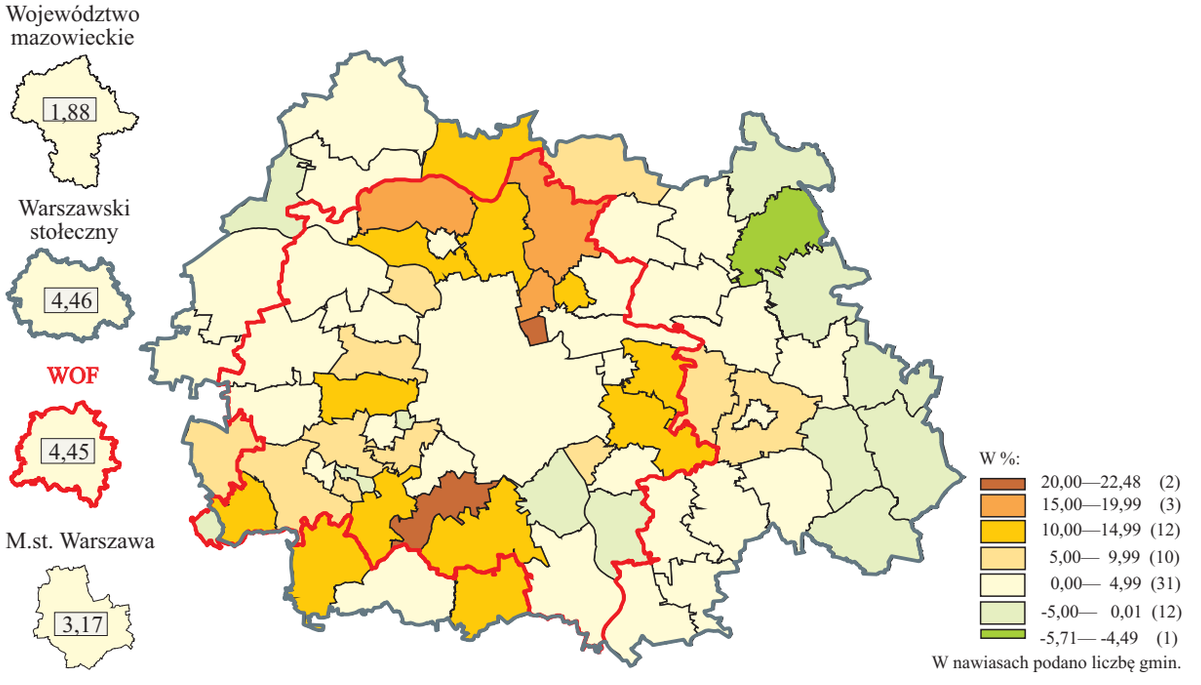
Ludność na 1 km² w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

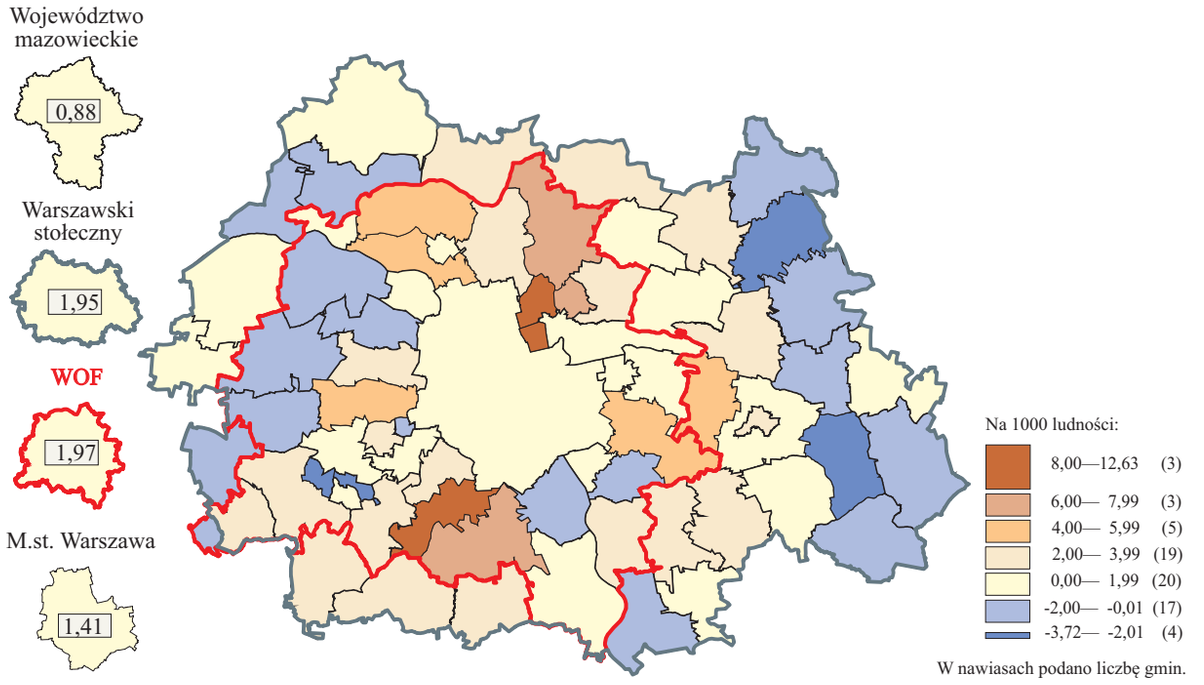

Zmiana liczby ludności w latach 2010–2016

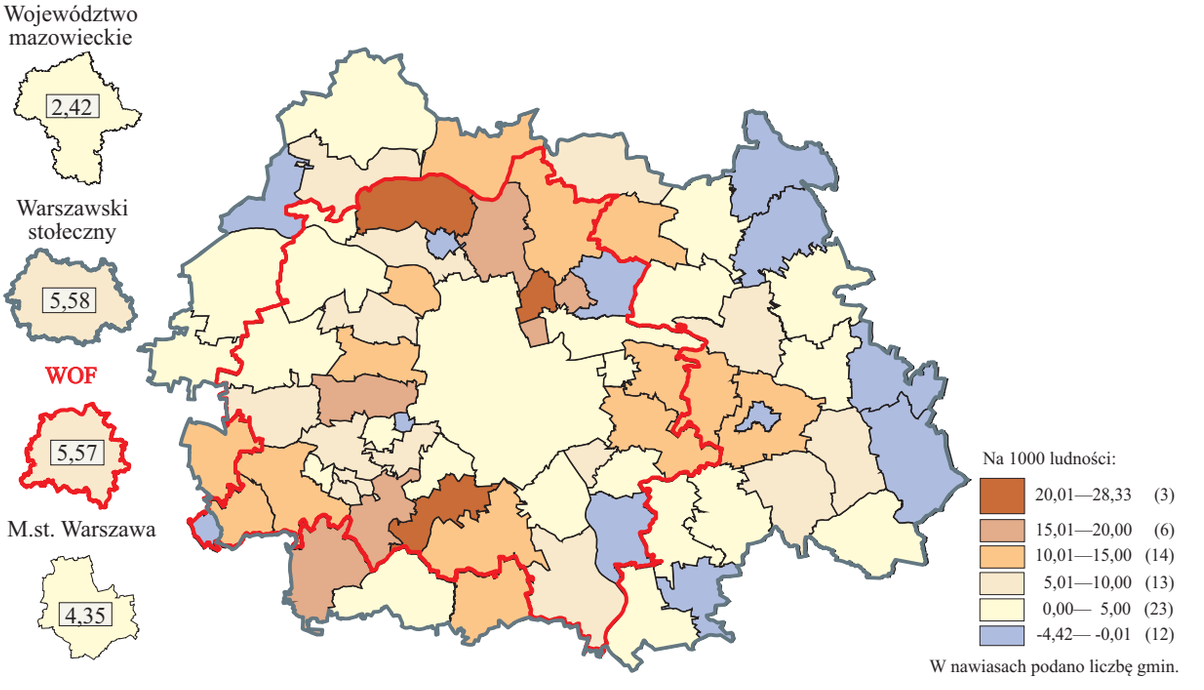
Stan w dniu 31 XII

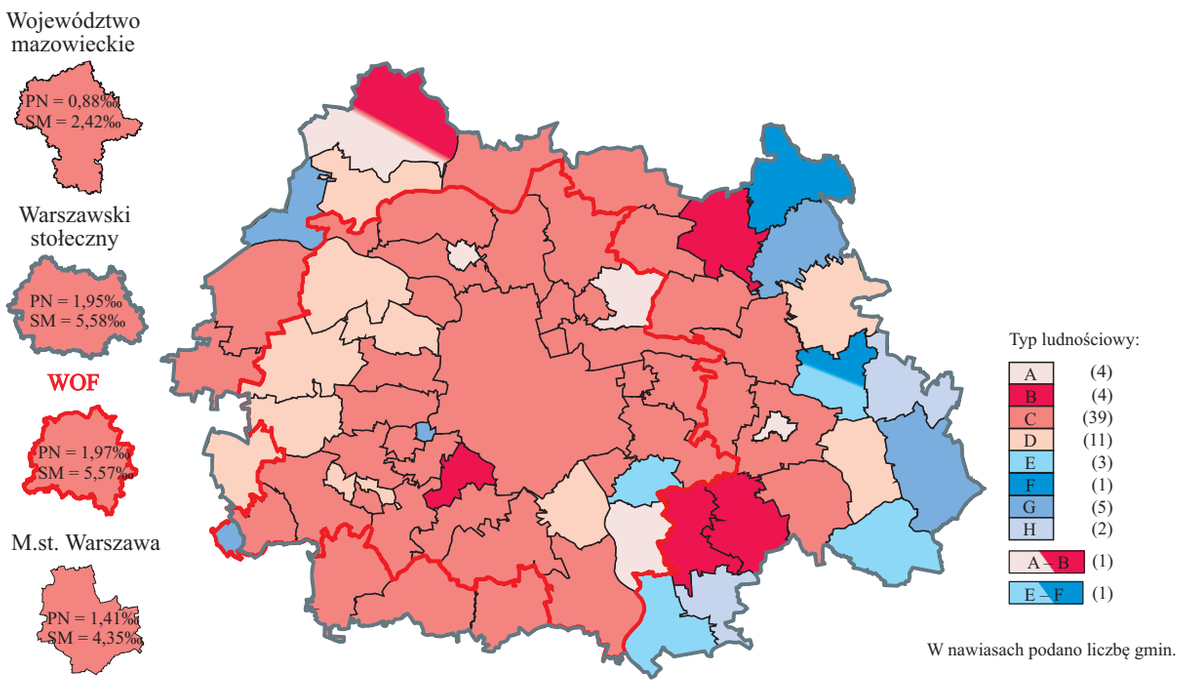
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.

Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w 2016 r.

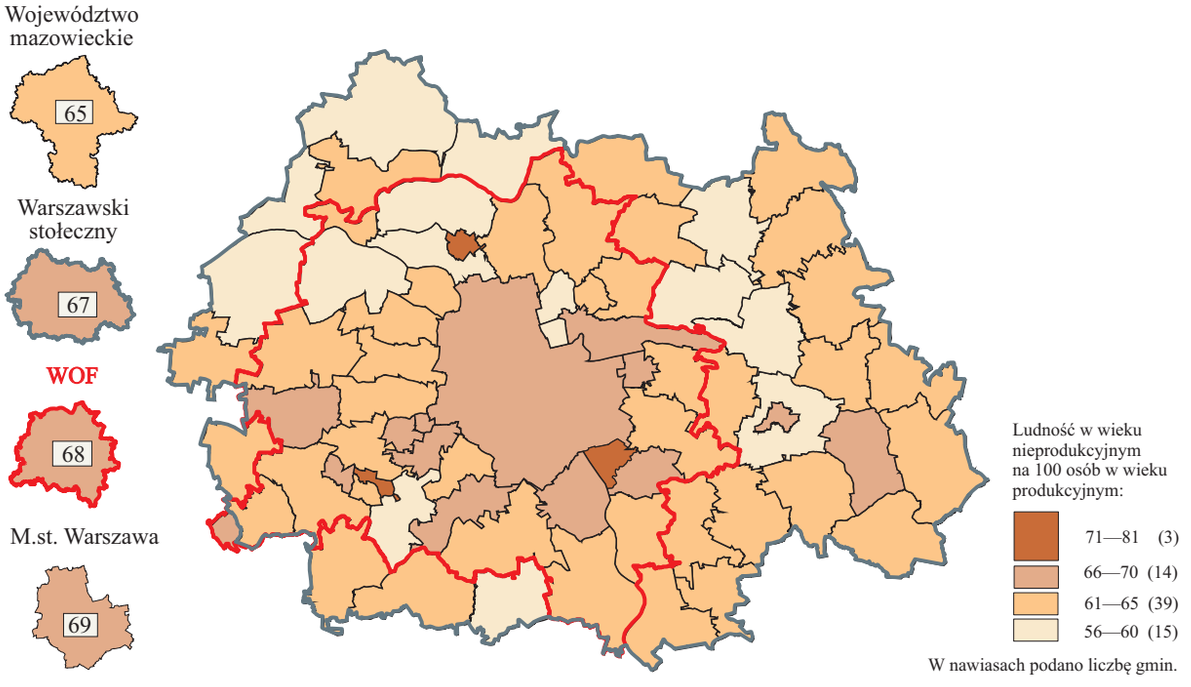

Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2016 r.

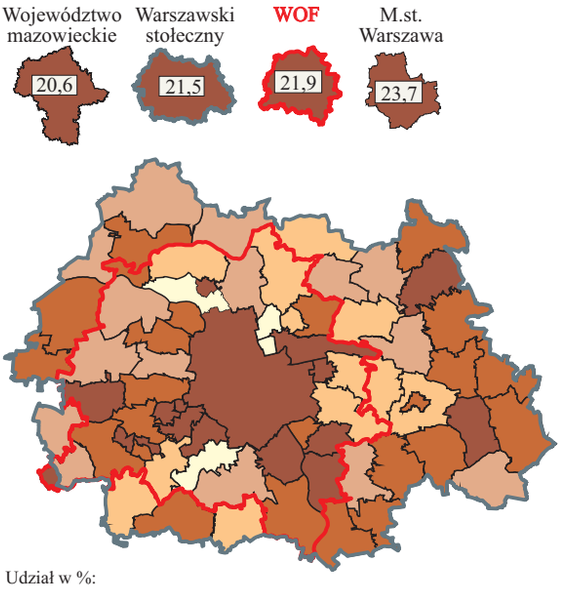
Współczynnik obciążenia demograficznego w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

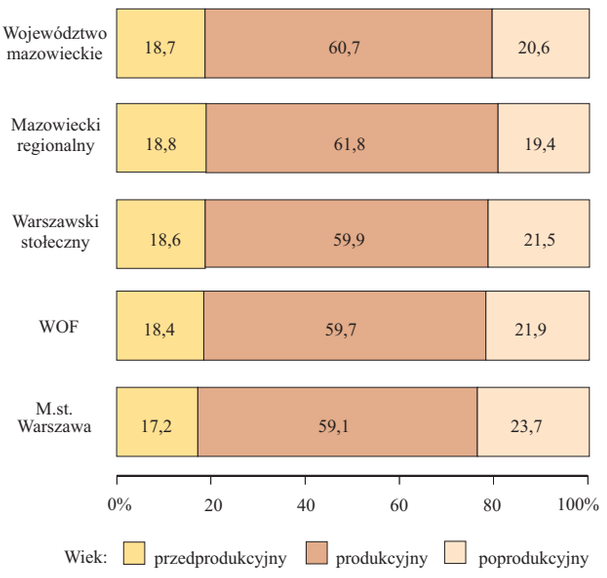
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

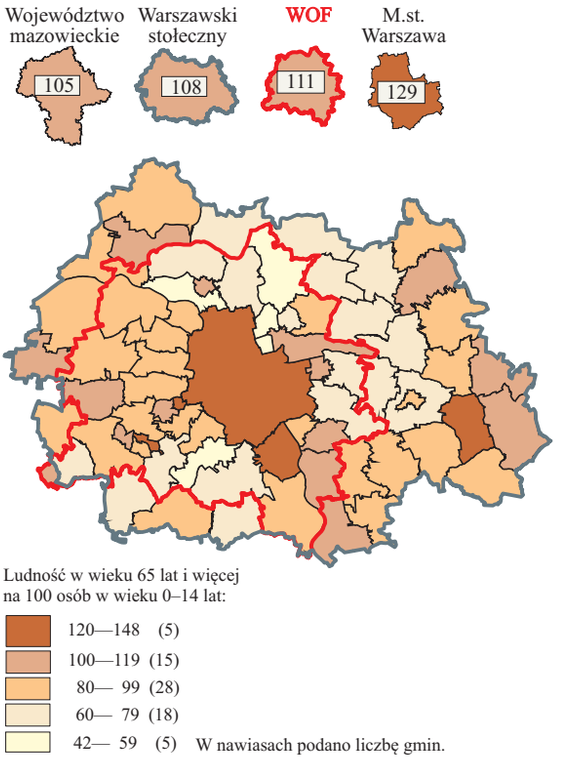
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

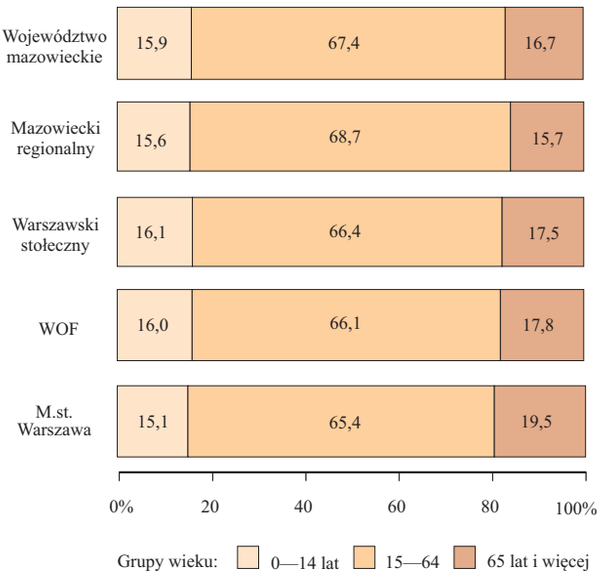
Relacja osób starszych do dzieci w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Struktura ludności według biologicznych grup wieku w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

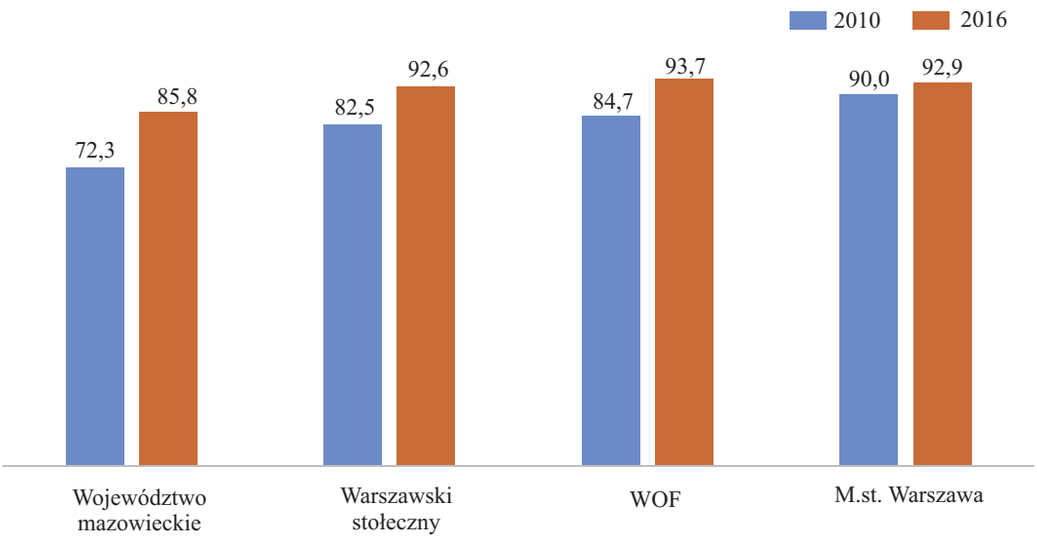

EDUKACJA
I WYCHOWANIE

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W 2016 r. w regionie Warszawskim stołecznym (RWS) działało 2018 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 1316 to przedszkola. W pozostałych obszarach odpowiednio: WOF — 1806 placówek, w tym 1235 przedszkoli; Warszawa — 1026, w tym 715 przedszkoli; województwo mazowieckie 3534 placówek, w tym 1935 przedszkoli.

Odsetek dzieci w wieku 3—6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

W porównaniu z 2010 r. odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie dzieci w wieku 3—6 lat wzrósł najbardziej w całym województwie mazowieckim — o 13,5 p. proc. W obszarze metropolitalnym (RWS) wzrost ten wynosił 10,1 p. proc., w WOF — 9,0 p.proc., a w samej Warszawie 2,9 p. proc. Stosunkowo niewielki wzrost w Warszawie był spowodowany efektem wysokiej bazy — 90% dzieci z grupy wiekowej 3—6 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym już w 2010 r. Należy pamiętać, że wraz z początkiem roku szkolnego 2017/2018 gminy zostały ustawowo zobowiązane do zapewnienia miejsc w przedszkolach dla wszystkich dzieci począwszy od rocznika, w którym ukończyły 3 lata . Należy przy tym pamiętać, że w przedszkolach znalazł się dodatkowy rocznik dzieci, w związku ze zniesieniem od września 2016 r. obowiązku szkolnego 6-latków. Nie oznacza, to, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym od 2017 r. powinien wynosić 100%, ponieważ uczestnictwo w wychowaniu przedszkolnym nie jest obowiązkowe dla dzieci w wieku 3—5 lat (ich udział w wychowaniu przedszkolnym zależy od woli rodziców).

W roku szkolnym 2016/17 na terenie województwa mazowieckiego działało 1 771 szkół podstawowych, do których uczęszczało 347 tys. uczniów. 40% szkół zlokalizowanych było w RWS (717 szkół) i uczęszczało do nich 58% uczniów z całego województwa. W WOF placówek tego typu było 598 (34%) — uczęszczało do nich prawie 53% uczniów, zaś w samej Warszawie 333 (19%), do których chodziło nieco ponad 31% wszystkich uczniów z województwa.

W przypadku gimnazjów w roku szkolnym 2016/2017 było ich w całym województwie 1024 i uczęszczało do nich ponad 154 tys. uczniów. Z tego 46% gimnazjów (473) zlokalizowanych było w regionie Warszawskim stołecznym i uczęszczało do nich blisko 54% wszystkich uczniów mazowieckich szkół gimnazjalnych. Dla WOF odpowiednio: 413 szkół (40% wszystkich mazowieckich gimnazjów) i 48% wszystkich mazowieckich gimnazjalistów, dla Warszawy zaś 238 szkół (23% wszystkich gimnazjów) i prawie 29% mazowieckich gimnazjalistów.

W roku szkolnym 2016/17, spośród 1309 mazowieckich szkół ponadgimnazjalnych, 591 zlokalizowanych było w regionie Warszawskim stołecznym, w tym 553 w WOF (w Warszawie — 368). We wszystkich przekrojach terytorialnych największy udział wśród typów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych stanowiły licea ogólnokształcące.

Obserwując wskaźniki skolaryzacji można postawić tezę, że część uczniów dojeżdżało w 2016 r. do szkół zlokalizowanych w gminach innych niż miejsce zamieszkania (szczególnie widocznie jest to w przypadku gimnazjów). Zjawisko to, poza Warszawą, jest szczególnie widoczne w gminach WOF. Gminy będące celem dojazdów do szkół to: Podkowa Leśna, Milanówek, Lesznowola, Legionowo, Zielonka, Sulejówek oraz miasto Mińsk Mazowiecki, które jako jedyne leży poza WOF (poziom skolaryzacji jest w tych jednostkach większy niż 120%).

Wyniki osiągane przez uczniów szkół warszawskich zarówno na sprawdzianie po szóstej klasie szkoły podstawowej, jak i egzaminie gimnazjalnym były wyraźnie lepsze niż uczniów szkół w pozostałej części województwa mazowieckiego. Zauważalna jest pewna prawidłowość, tj. im gmina położona była bliżej m.st. Warszawy, tym uczniowie osiągali lepsze wyniki z egzaminów. Lepsze wyniki osiągali również uczniowie zamieszkujący gminy położone w części zachodniej obszaru metropolitalnego (RWS). Porównanie rozkładu przestrzennego poziomu skolaryzacji oraz wyników egzaminów kończących poszczególne etapy edukacji pozwala postawić tezę, że uczniowie migrują do szkół ze względu na oferowany im poziom edukacji. W szczególności jest to widoczne w przypadku Lesznowoli czy Podkowy Leśnej.

TABL. 1 (6). **LUDNOŚĆ WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Edukacyjne grupy wieku				
		3—6 lat	7—12	13—15	16—18	19—24 lata
W O J E W Ó D Z T W O	**1231990**	**236367**	**345099**	**148013**	**152982**	**349529**
WOF (40)	**576113**	**125101**	**176636**	**67975**	**65738**	**140663**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**588445**	**99032**	**150357**	**71708**	**78638**	**188710**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**643545**	**137335**	**194742**	**76305**	**74344**	**160819**
M.st. Warszawa	**331531**	**76791**	**102104**	**37815**	**36165**	**78656**
Powiat grodziski	**22 734**	**4 381**	**6 754**	**2 812**	**2 807**	**5 980**
m. Milanówek	3 638	684	1099	417	453	985
m. Podkowa Leśna	883	129	264	139	120	231
m-w. Grodzisk Mazowiecki	11 379	2276	3518	1379	1358	2848
w. Baranów	1 373	262	369	175	169	398
w. Jaktorów	3 159	603	833	405	422	896
w. Żabia Wola	2 302	427	671	297	285	622
Powiat legionowski	**28 625**	**5 699**	**8 906**	**3 515**	**3 533**	**6 972**
m. Legionowo	12 449	2667	3795	1471	1492	3024
m-w. Serock	3 685	669	1109	445	467	995
w. Jabłonna	5 243	1017	1777	690	625	1134
w. Nieporęt	3 843	706	1218	496	487	936
w. Wieliszew	3 405	640	1007	413	462	883
Powiat miński	**38 916**	**7 398**	**10 666**	**4 768**	**5 075**	**11 009**
m. Mińsk Mazowiecki	9 802	2088	2849	1213	1215	2437
m. Sulejówek	4 473	837	1227	551	587	1271
m-w. Halinów	4 480	829	1376	569	579	1127
m-w. Kałuszyn	1 483	254	350	196	202	481
m-w. Mrozy	2 159	398	537	254	312	658
w. Cegłów	1 404	250	349	164	202	439
w. Dębe Wielkie	2 737	552	773	345	314	753
w. Dobre	1 569	268	409	199	212	481
w. Jakubów	1 405	255	374	147	186	443
w. Latowicz	1 506	260	398	196	195	457
w. Mińsk Mazowiecki	4 191	713	1122	503	554	1299
w. Siennica	1 884	363	463	216	264	578
w. Stanisławów	1 823	331	439	215	253	585
Powiat nowodworski	**18 925**	**3 486**	**5 106**	**2 335**	**2 382**	**5 616**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	6 517	1307	1797	825	834	1754
m-w. Nasielsk	5 044	878	1299	585	615	1667
m-w. Zakroczym	1 488	238	371	198	203	478
w. Czosnów	2 411	433	693	295	317	673
w. Leoncin	1 343	245	387	159	150	402
w. Pomiechówek	2 122	385	559	273	263	642
Powiat otwocki	**29 647**	**5 619**	**8 617**	**3 593**	**3 552**	**8 266**
m. Józefów	5 310	954	1757	723	603	1273
m. Otwock	10 004	1856	2950	1222	1247	2729
m-w. Karczew	3 482	702	949	361	433	1037
w. Celestynów	2 953	558	796	345	377	877
w. Kołbiel	2 078	423	526	253	225	651
w. Osieck	908	178	222	98	123	287
w. Sobienie-Jeziory	1 521	272	359	191	183	516
w. Wiązowna	3 391	676	1058	400	361	896

TABL. 1 (6). **LUDNOŚĆ WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Edukacyjne grupy wieku				
		3—6 lat	7—12	13—15	16—18	19—24 lata
Powiat piaseczyński	**45 726**	**8 889**	**14 595**	**5 765**	**5 438**	**11 039**
m-w. Góra Kalwaria	6 400	1098	1845	790	827	1840
m-w. Konstancin-Jeziorna	5 497	954	1573	669	701	1600
m-w. Piaseczno	20 800	4329	6832	2646	2444	4549
m-w. Tarczyn	2 798	507	853	333	320	785
w. Lesznowola	7 298	1507	2619	947	770	1455
w. Prażmów	2 933	494	873	380	376	810
Powiat pruszkowski	**37173**	**7670**	**11067**	**4465**	**4402**	**9569**
m. Piastów	4 709	978	1330	591	563	1247
m. Pruszków	13 001	3031	3887	1424	1501	3158
m-w. Brwinów	6 064	1292	1817	721	658	1576
w. Michałowice	4 531	738	1421	626	586	1160
w. Nadarzyn	3 604	634	1112	466	467	925
w. Raszyn	5 264	997	1500	637	627	1503
Powiat warszawski zachodni	**28 066**	**5 080**	**8 545**	**3 510**	**3 547**	**7 384**
m-w. Błonie	4 930	925	1393	609	585	1418
m-w. Łomianki	6 576	1126	2084	885	885	1596
m-w. Ożarów Mazowiecki	5 470	1186	1678	636	575	1395
w. Izabelin	2 680	430	815	345	359	731
w. Kampinos	1 074	174	255	139	152	354
w. Leszno	2 567	412	806	317	358	674
w. Stare Babice	4 769	827	1514	579	633	1216
Powiat wołomiński	**62 202**	**12 322**	**18 382**	**7 727**	**7 443**	**16 328**
m. Kobyłka	5 774	1135	1685	724	707	1523
m. Marki	8 754	1798	2755	1092	1008	2101
m. Ząbki	9 146	2228	3011	1136	922	1849
m. Zielonka	4 155	718	1174	538	557	1168
m-w. Radzymin	7 233	1536	2251	843	811	1792
m-w. Tłuszcz	5 411	909	1479	655	722	1646
m-w. Wołomin	12 441	2333	3524	1577	1556	3451
w. Dąbrówka	2 295	418	666	283	255	673
w. Jadów	1 892	355	462	216	248	611
w. Klembów	2 703	493	741	367	358	744
w. Poświętne	1 712	303	444	222	214	529
w. Strachówka	686	96	190	74	85	241
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[a]	8 852	1782	2588	1006	1093	2383

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (7). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**[a] **W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca w przed-szkolach	Dzieci	
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach
W O J E W Ó D Z T W O	**3534**	**1935**	**175167**	**207813**	**158363**
WOF (40)	**1806**	**1235**	**113681**	**120180**	**100183**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**1516**	**619**	**55183**	**77357**	**52380**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**2018**	**1316**	**119984**	**130456**	**105983**
M.st. Warszawa	**1026**	**715**	**68444**	**73036**	**61134**
Powiat grodziski	**66**	**39**	**3 806**	**4 105**	**3 200**
m. Milanówek	10	9	817	731	721
m. Podkowa Leśna	5	1	125	176	124
m-w. Grodzisk Mazowiecki	37	22	1959	2161	1525
w. Baranów	4	1	115	166	115
w. Jaktorów	4	3	548	543	517
w. Żabia Wola	6	3	242	328	198
Powiat legionowski	**83**	**50**	**4 568**	**5 344**	**4 038**
m. Legionowo	36	20	2279	2702	2197
m-w. Serock	9	5	460	529	403
w. Jabłonna	15	11	919	879	635
w. Nieporęt	14	10	612	670	510
w. Wieliszew	9	4	298	564	293
Powiat miński	**126**	**60**	**4 440**	**6 613**	**3 964**
m. Mińsk Mazowiecki	29	21	1895	2038	1676
m. Sulejówek	12	5	607	835	524
m-w. Halinów	16	7	396	694	325
m-w. Kałuszyn	3	1	150	203	140
m-w. Mrozy	9	4	203	348	179
w. Cegłów	5	2	130	205	162
w. Dębe Wielkie	10	4	216	409	214
w. Dobre	7	2	94	215	94
w. Jakubów	4	—	—	210	—
w. Latowicz	3	1	125	157	106
w. Mińsk Mazowiecki	12	5	228	609	167
w. Siennica	9	4	255	376	220
w. Stanisławów	7	4	141	314	157
Powiat nowodworski	**50**	**22**	**2 302**	**2 950**	**2 194**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	13	8	968	1073	947
m-w. Nasielsk	10	4	523	747	487
m-w. Zakroczym	5	2	80	142	79
w. Czosnów	13	7	481	460	374
w. Leoncin	6	—	—	159	—
w. Pomiechówek	3	1	250	369	307
Powiat otwocki	**91**	**56**	**4 893**	**5 476**	**4 280**
m. Józefów	17	14	1376	1226	1046
m. Otwock	30	21	1733	1778	1586
m-w. Karczew	10	6	555	631	544
w. Celestynów	10	4	309	494	312
w. Kołbiel	5	1	150	335	151
w. Osieck	4	1	45	126	44
w. Sobienie-Jeziory	4	1	50	249	49
w. Wiązowna	11	8	675	637	548

a Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

TABL. 2 (7). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE[a] W ROKU SZKOLNYM 2016/2017 (dok.)**

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca w przed-szkolach	Dzieci	
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach
Powiat piaseczyński	**171**	**115**	**9 164**	**9 177**	**7 728**
m-w. Góra Kalwaria	22	14	908	1010	834
m-w. Konstancin-Jeziorna	22	12	755	903	622
m-w. Piaseczno	72	57	5061	4660	4250
m-w. Tarczyn	6	2	317	411	291
w. Lesznowola	38	25	1869	1858	1524
w. Prażmów	11	5	254	335	207
Powiat pruszkowski	**133**	**81**	**6641**	**7391**	**5908**
m. Piastów	14	7	795	1078	777
m. Pruszków	46	28	2542	2729	2457
m-w. Brwinów	20	10	699	926	609
w. Michałowice	20	11	800	928	620
w. Nadarzyn	16	12	922	716	651
w. Raszyn	17	13	883	1014	794
Powiat warszawski zachodni	**74**	**56**	**4 727**	**4 813**	**4 287**
m-w. Błonie	11	9	861	833	816
m-w. Łomianki	21	15	1013	1053	853
m-w. Ożarów Mazowiecki	16	10	1005	1133	909
w. Izabelin	5	5	458	446	446
w. Kampinos	1	1	150	149	149
w. Leszno	6	5	424	374	371
w. Stare Babice	14	11	816	825	743
Powiat wołomiński	**198**	**122**	**10 999**	**11 551**	**9 250**
m. Kobyłka	11	8	1257	1004	946
m. Marki	38	32	2023	1824	1614
m. Ząbki	27	21	2356	2315	1983
m. Zielonka	12	6	563	713	509
m-w. Radzymin	19	13	1407	1429	1205
m-w. Tłuszcz	16	8	515	792	490
m-w. Wołomin	42	26	2287	2306	1951
w. Dąbrówka	5	2	220	312	215
w. Jadów	6	2	175	230	162
w. Klembów	10	2	129	359	109
w. Poświętne	10	2	67	208	66
w. Strachówka	2	—	—	59	—
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów[b]	19	14	1185	1307	1149

a Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.
b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 3 (8). **SZKOŁY PODSTAWOWE ORAZ GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły podstawowe			Gimnazja		
	szkoły	uczniowie	absolwenci[a]	szkoły	uczniowie	absolwenci[a]
W O J E W Ó D Z T W O	**1771**	**347074**	**51598**	**1024**	**154278**	**49053**
WOF (40)	**598**	**183708**	**26009**	**413**	**74414**	**21697**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**1054**	**145777**	**22992**	**551**	**71723**	**24711**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**717**	**201297**	**28606**	**473**	**82555**	**24342**
M.st. Warszawa	**333**	**108032**	**15260**	**238**	**44031**	**12614**
Powiat grodziski	**28**	**7 198**	**1 005**	**16**	**3 035**	**946**
m. Milanówek	5	1197	171	3	535	174
m. Podkowa Leśna	2	554	70	2	261	83
m-w. Grodzisk Mazowiecki	12	3607	485	5	1324	425
w. Baranów	4	364	46	3	171	44
w. Jaktorów	2	902	146	2	478	131
w. Żabia Wola	3	574	87	1	266	89
Powiat legionowski	**28**	**8 878**	**1 244**	**18**	**3 434**	**1 027**
m. Legionowo	9	4143	619	10	1960	556
m-w. Serock	4	1067	151	3	450	145
w. Jabłonna	4	1560	196	2	388	135
w. Nieporęt	6	1164	147	1	332	104
w. Wieliszew	5	944	131	2	304	87
Powiat miński	**58**	**10 933**	**1 641**	**37**	**5 010**	**1 668**
m. Mińsk Mazowiecki	6	2957	444	5	1685	540
m. Sulejówek	7	1735	273	7	731	237
m-w. Halinów	5	1182	159	3	450	100
m-w. Kałuszyn	2	354	65	1	181	57
m-w. Mrozy	4	555	83	3	266	113
w. Cegłów	3	340	50	2	161	68
w. Dębe Wielkie	4	677	89	1	249	92
w. Dobre	3	389	71	1	181	67
w. Jakubów	4	361	44	1	134	52
w. Latowicz	3	361	57	2	172	64
w. Mińsk Mazowiecki	8	1043	160	6	388	110
w. Siennica	6	484	83	3	194	79
w. Stanisławów	3	495	63	2	218	89
Powiat nowodworski	**29**	**5 146**	**774**	**19**	**2 330**	**713**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	5	1926	326	5	964	275
m-w. Nasielsk	7	1316	184	4	539	174
m-w. Zakroczym	3	335	52	1	177	62
w. Czosnów	8	641	90	5	234	76
w. Leoncin	3	358	48	3	138	58
w. Pomiechówek	3	570	74	1	278	68
Powiat otwocki	**41**	**8 332**	**1 179**	**23**	**3 660**	**1 188**
m. Józefów	5	1643	237	4	789	249
m. Otwock	11	2920	397	10	1321	446
m-w. Karczew	5	953	111	1	317	114
w. Celestynów	5	723	95	1	332	102
w. Kołbiel	4	534	88	1	206	67
w. Osieck	2	241	37	1	108	43
w. Sobienie-Jeziory	3	343	74	1	226	65
w. Wiązowna	6	975	140	4	361	102

a Z roku szkolnego 2015/16.

TABL. 3 (8). **SZKOŁY PODSTAWOWE ORAZ GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017 (dok.)**

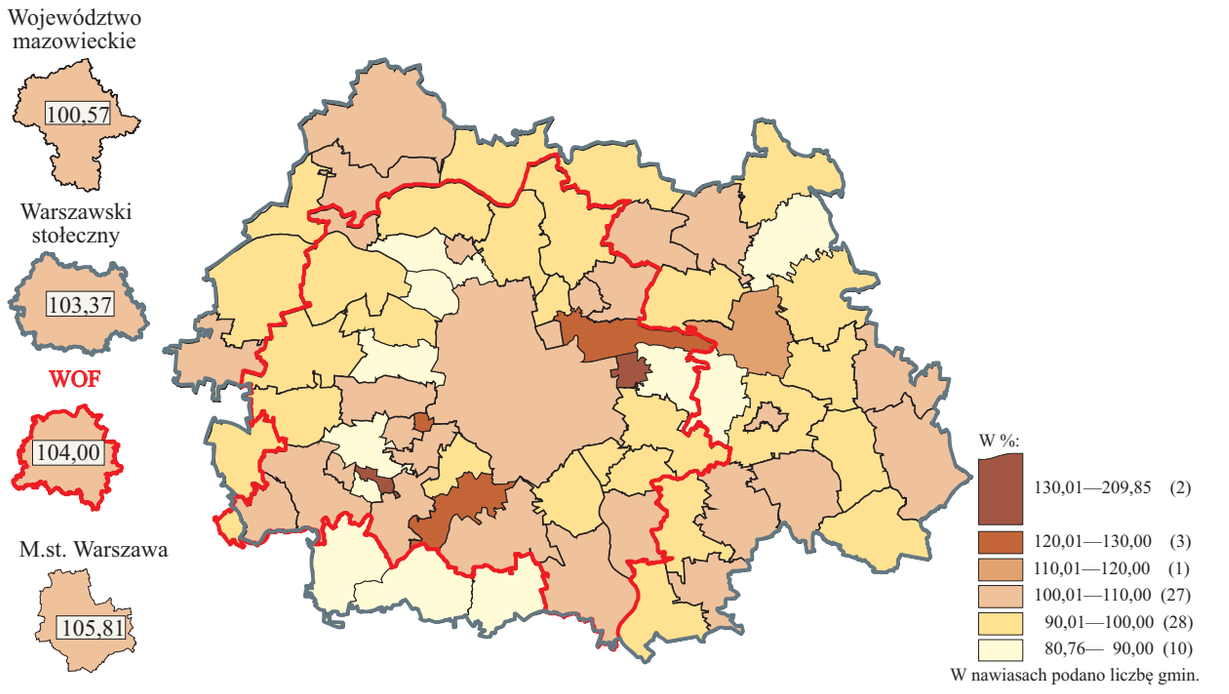
Stan na początku roku szkolnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły podstawowe			Gimnazja		
	szkoły	uczniowie	absolwenci[a]	szkoły	uczniowie	absolwenci[a]
Powiat piaseczyński	**56**	**15 132**	**2 060**	**36**	**5 982**	**1 730**
m-w. Góra Kalwaria	9	1855	331	5	808	228
m-w. Konstancin-Jeziorna	8	1499	209	7	598	183
m-w. Piaseczno	19	7087	992	12	2832	841
m-w. Tarczyn	4	764	95	2	274	82
w. Lesznowola	12	3222	351	7	1161	296
w. Prażmów	4	705	82	3	309	100
Powiat pruszkowski	**35**	**11214**	**1569**	**23**	**4185**	**1224**
m. Piastów	6	1610	248	4	698	222
m. Pruszków	10	3946	503	8	1408	410
m-w. Brwinów	6	1568	211	5	622	169
w. Michałowice	3	1482	213	3	570	183
w. Nadarzyn	7	1209	170	2	394	103
w. Raszyn	3	1399	224	1	493	137
Powiat warszawski zachodni	**32**	**7 871**	**1 100**	**20**	**3 115**	**920**
m-w. Błonie	5	1381	214	3	597	164
m-w. Łomianki	10	1704	247	6	779	180
m-w. Ożarów Mazowiecki	6	1726	213	3	659	213
w. Izabelin	3	762	133	3	308	83
w. Kampinos	1	266	41	1	140	55
w. Leszno	3	740	94	3	298	110
w. Stare Babice	4	1292	158	1	334	115
Powiat wołomiński	**77**	**18 561**	**2 774**	**43**	**7 773**	**2 312**
m. Kobyłka	5	1692	279	4	762	220
m. Marki	7	2543	408	4	829	171
m. Ząbki	5	3141	393	3	1301	377
m. Zielonka	5	1424	243	2	655	239
m-w. Radzymin	8	2138	287	5	828	236
m-w. Tłuszcz	7	1536	207	7	680	222
m-w. Wołomin	16	3687	577	10	1661	513
w. Dąbrówka	4	627	94	2	266	81
w. Jadów	5	417	55	1	208	90
w. Klembów	7	759	134	3	351	100
w. Poświętne	6	428	71	1	159	45
w. Strachówka	2	169	26	1	73	18
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[b]	8	2523	353	8	1039	396

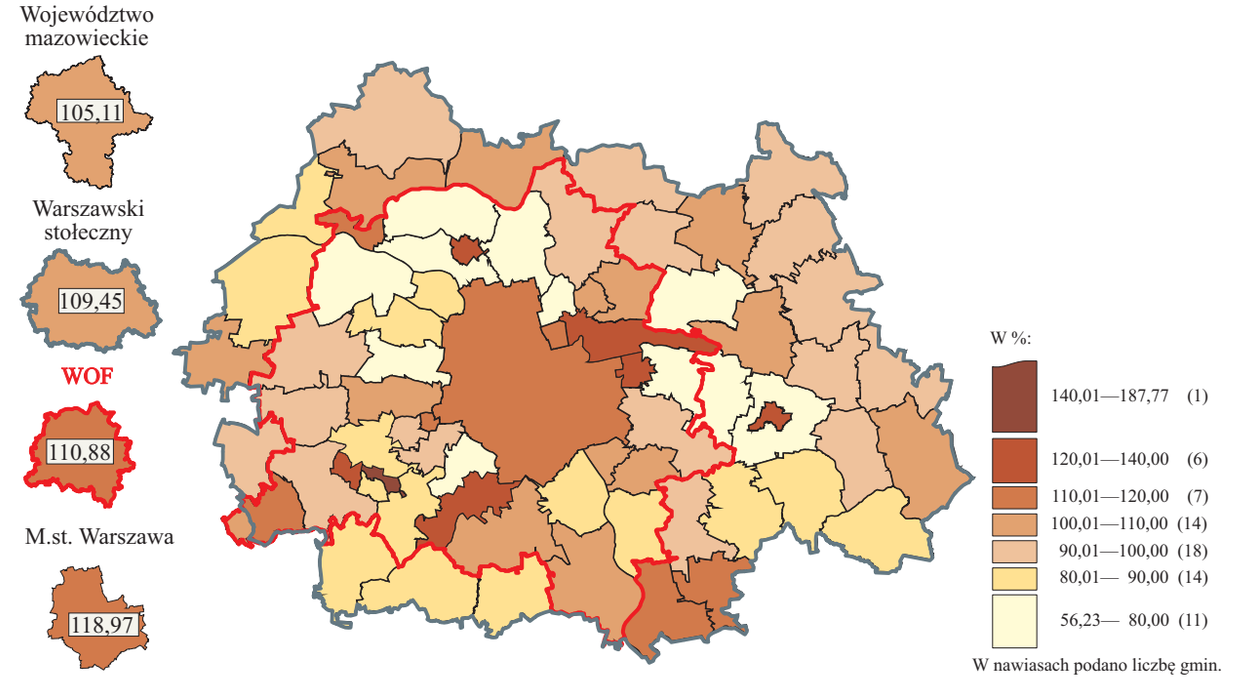
a Z roku szkolnego 2015/16. b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Współczynnik skolaryzacji brutto w 2016 r.

Szkolnictwo podstawowe

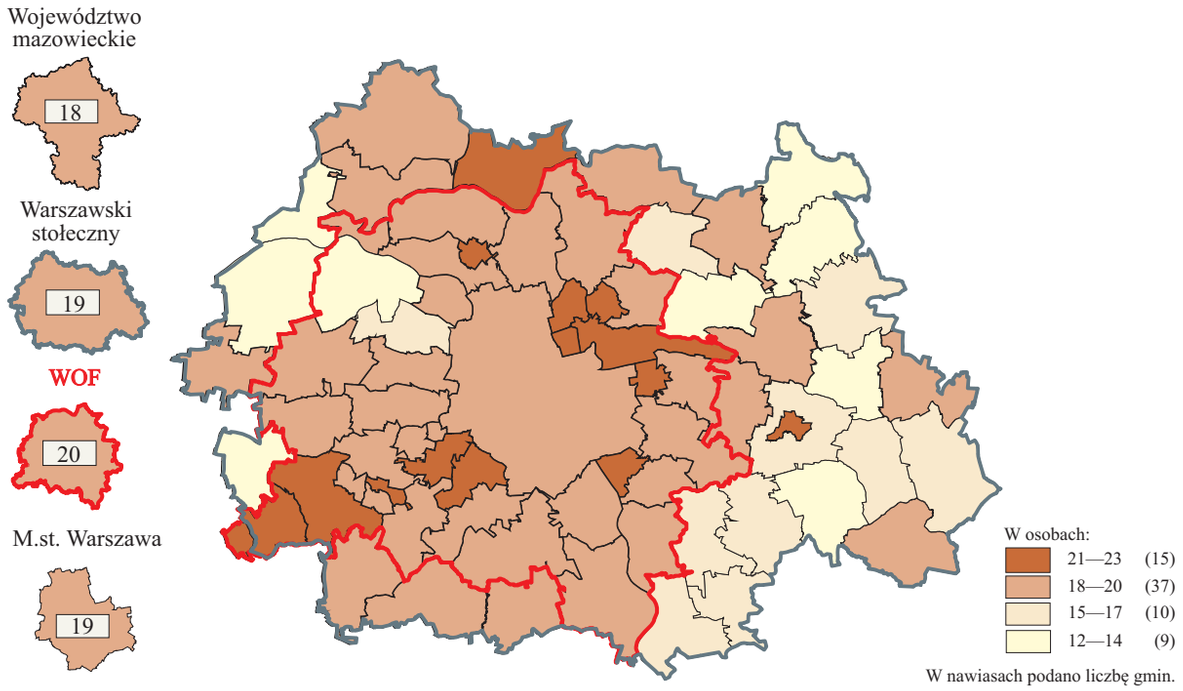

Szkolnictwo gimnazjalne

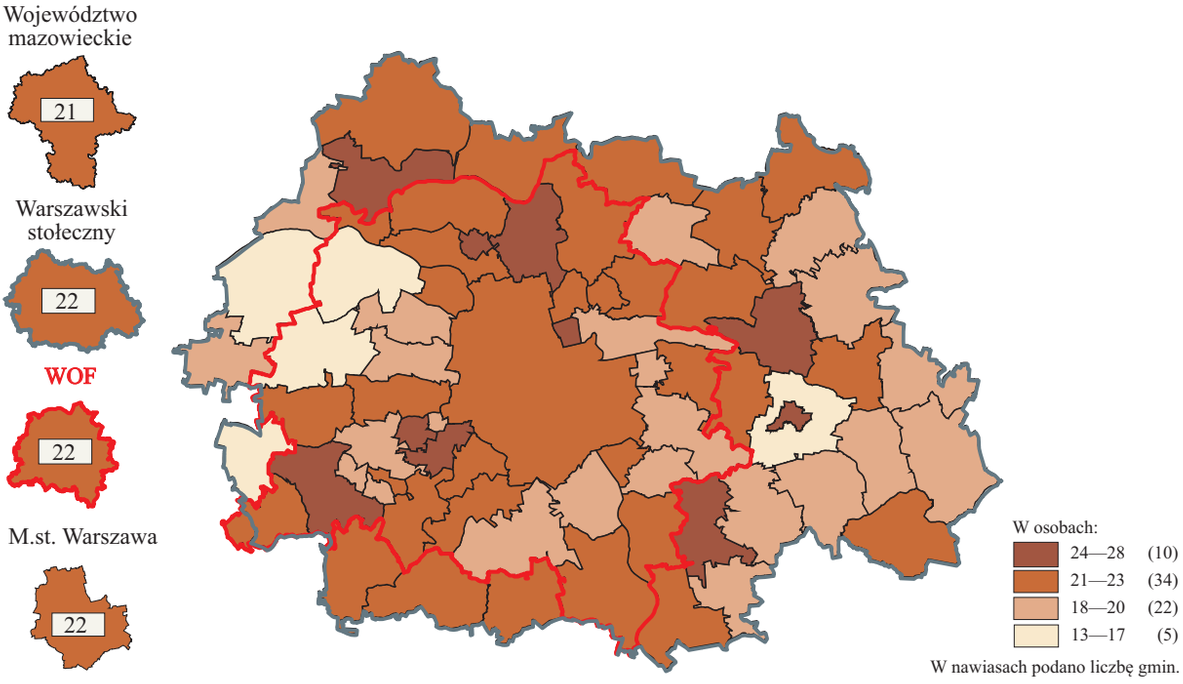

Uczniowie[a] przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2016/2017

Szkoły podstawowe

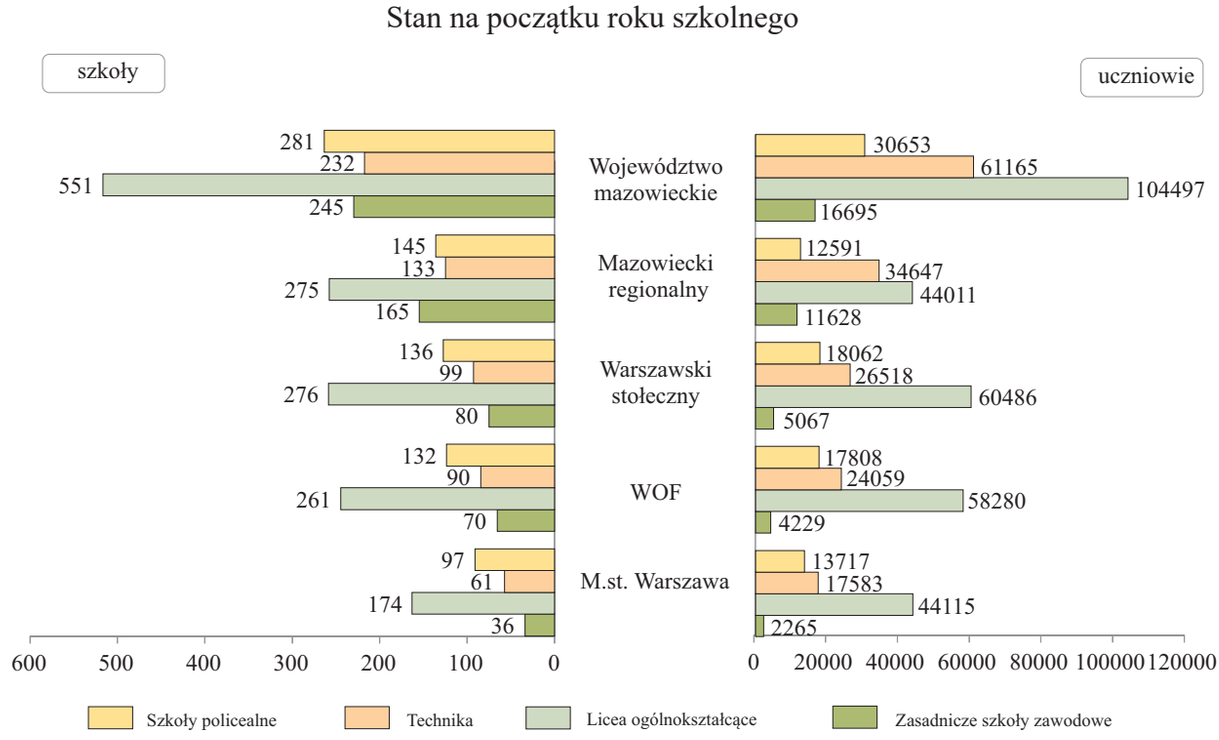

Gimnazja

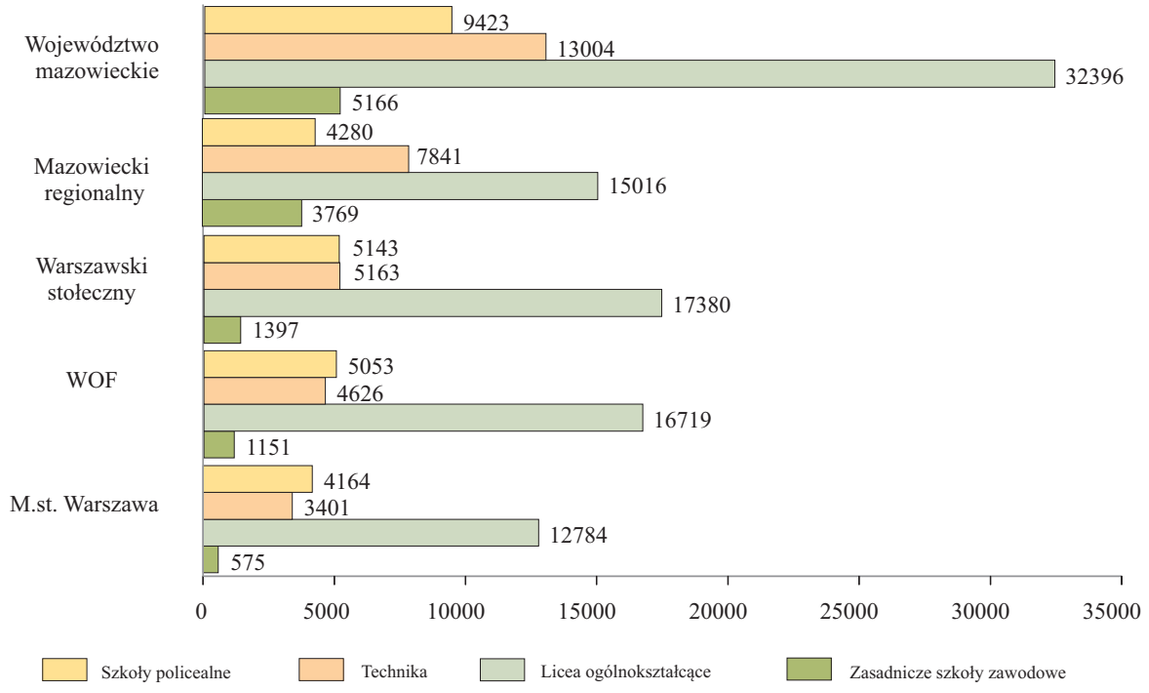
a W szkołach dla dzieci i młodzieży.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne[a] w roku szkolnym 2016/2017

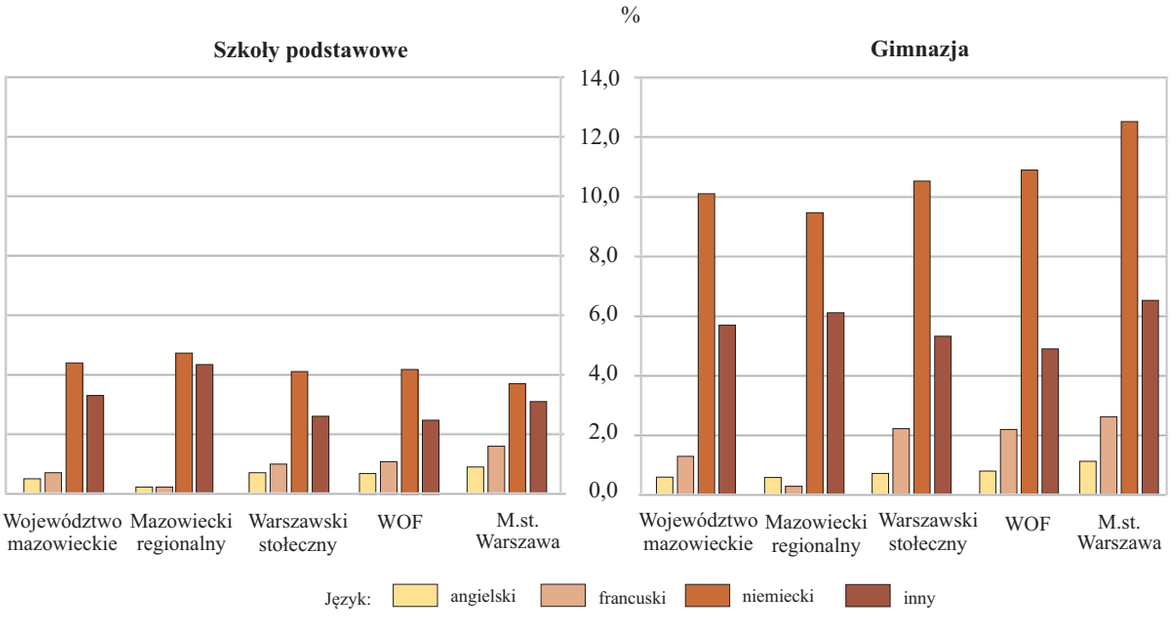
a Szkoły zasadnicze wykazano łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy, technika — łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych[a] z roku szkolnego 2015/2016

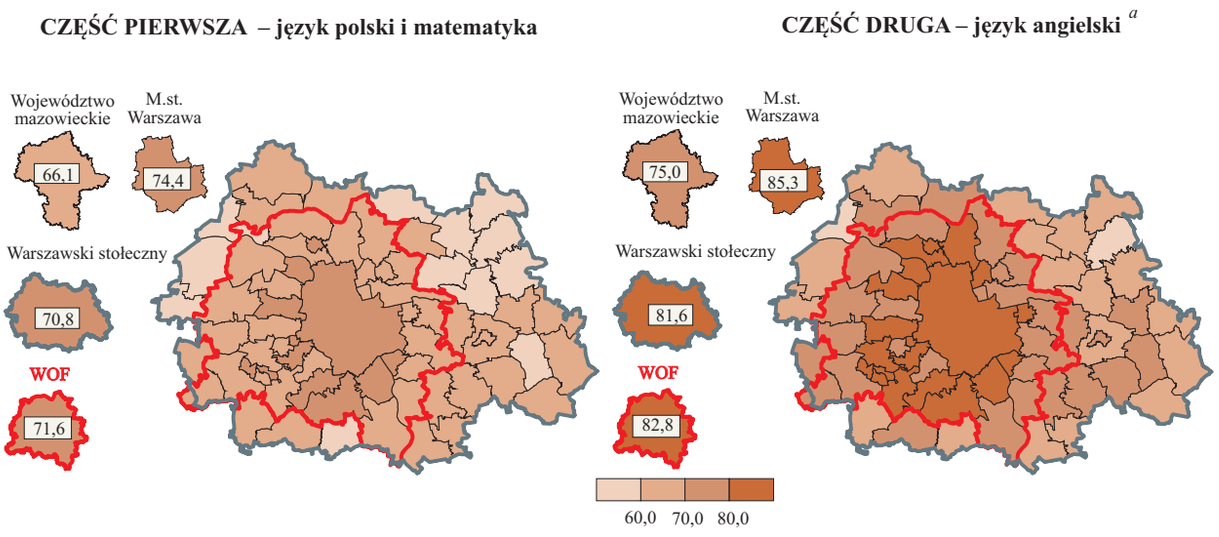
a Szkoły zasadnicze wykazano łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy, technika — łącznie z technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Odsetek uczniów szkół[a] podstawowych i gimnazjów uczących się języków obcych w ramach zajęć dodatkowych w roku szkolnym 2016/2017

a Dla dzieci i młodzieży; bez specjalnych.

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2016 r.

a Język angielski wybrało 99,2% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego na terenie regionu Warszawskiego stołecznego.

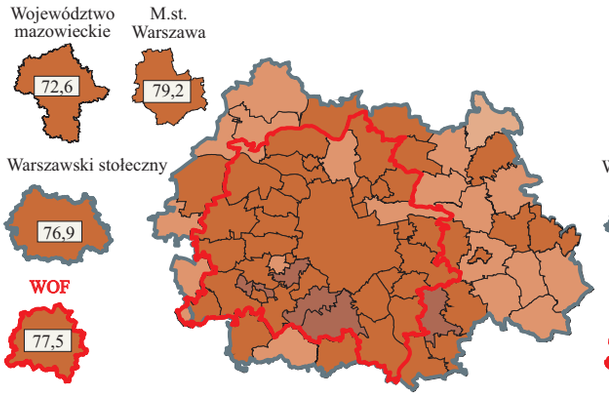
U w a g a. Dane dotyczą uczniów bez dysfunkcji piszących sprawdzian w kwietniu.

Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

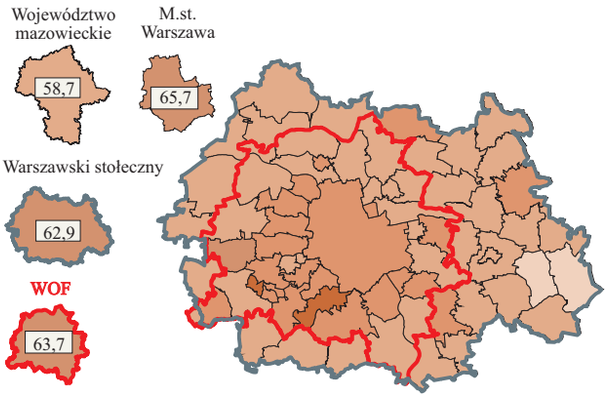
Średnie wyniki egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2016 r.

CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

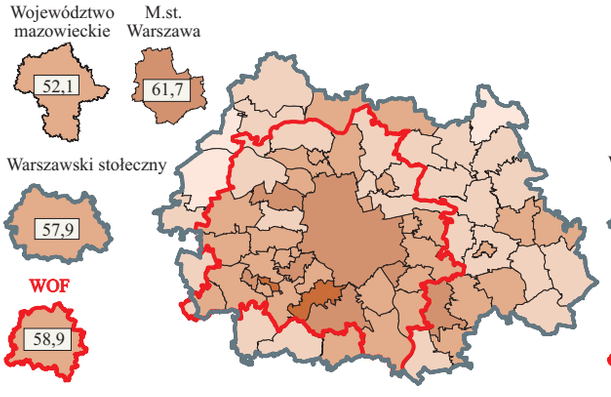

Historia i wiedza o społeczeństwie

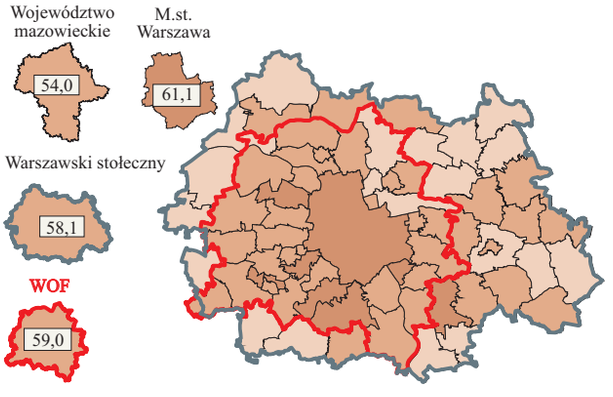

CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

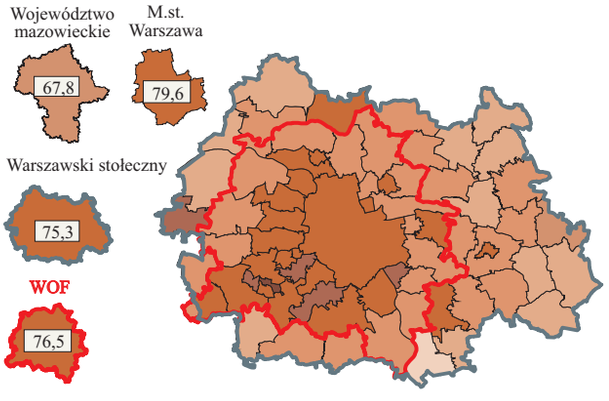

Przedmioty przyrodnicze

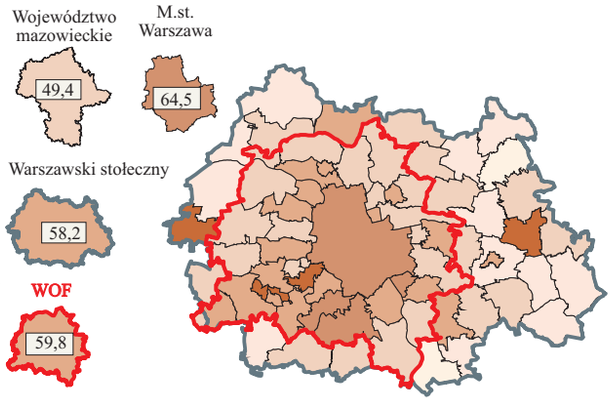

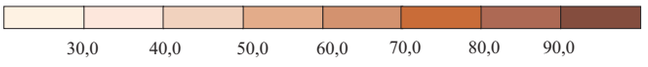
JĘZYK ANGIELSKI[a]

Poziom podstawowy

Poziom rozszerzony

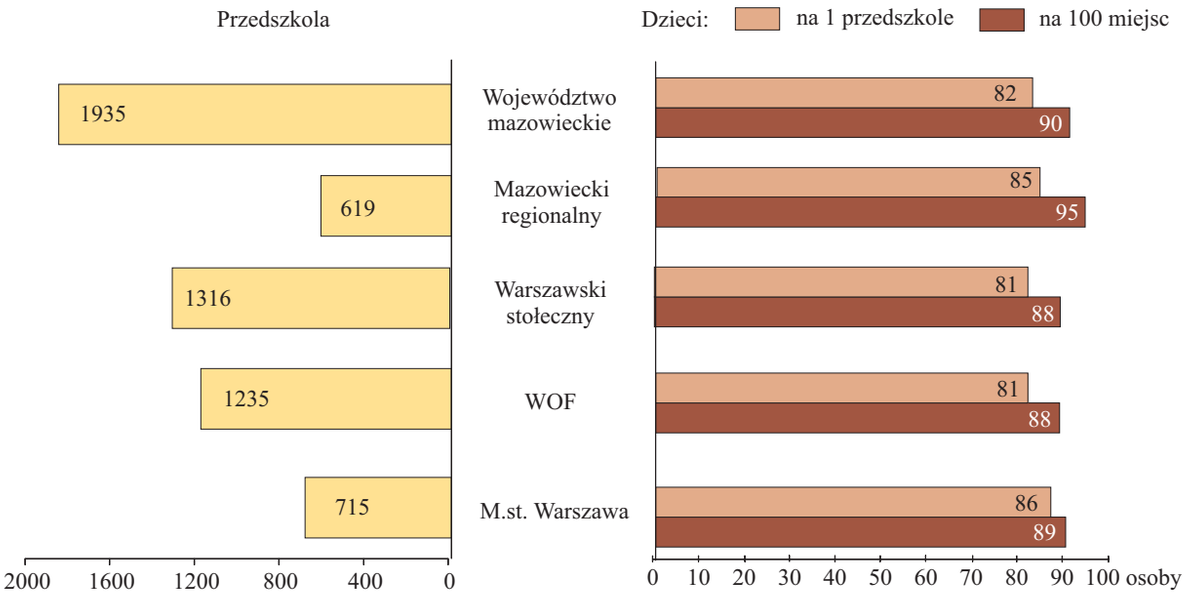

a Język angielski wybrało 93,2% piszących egzamin z języka obcego nowożytnego na terenie regionu Warszawskiego stołecznego.

U w a g a. Dane dotyczą uczniów bez dysfunkcji piszących egzamin w kwietniu.
Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

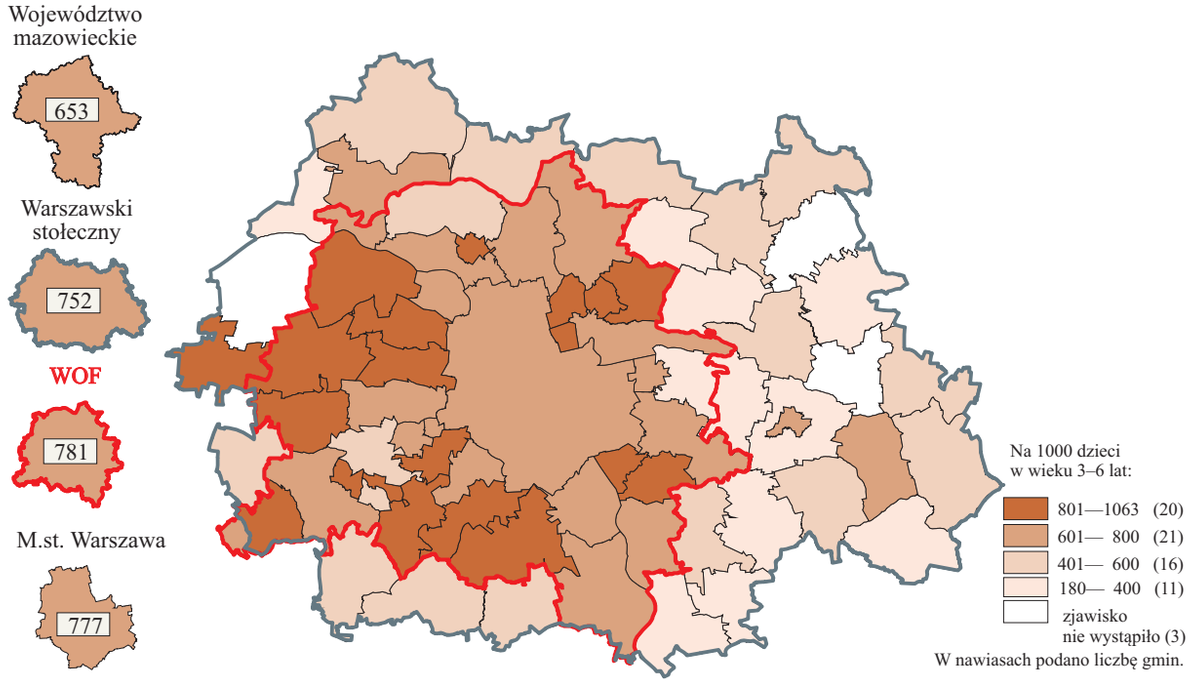
Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2016/2017

Stan na początku roku szkolnego

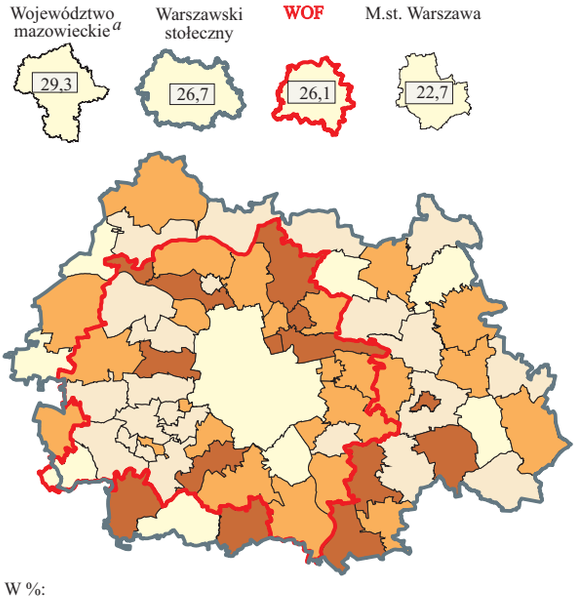
Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2016/2017

Stan na początku roku szkolnego

Wydatki budżetu gminy na oświatę w 2016 r.

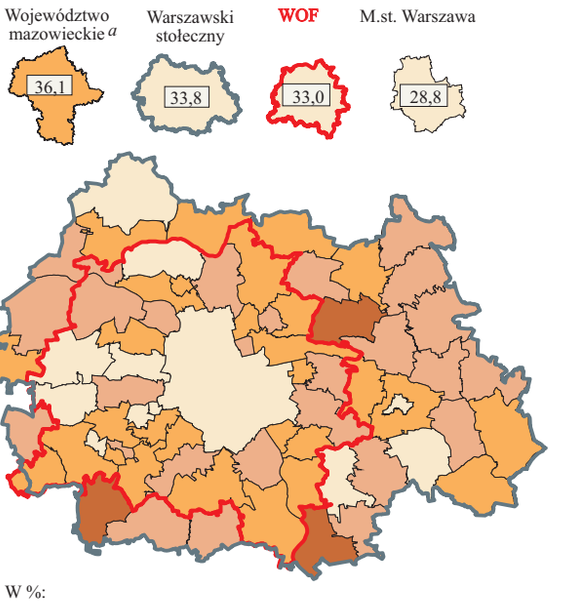
udział wydatków na oświatę w wydatkach ogółem

W %:
- 40,1—47,1 (14)
- 35,1—40,0 (25)
- 30,1—35,0 (22)
- 22,7—30,0 (10)

W nawiasach podano liczbę gmin.

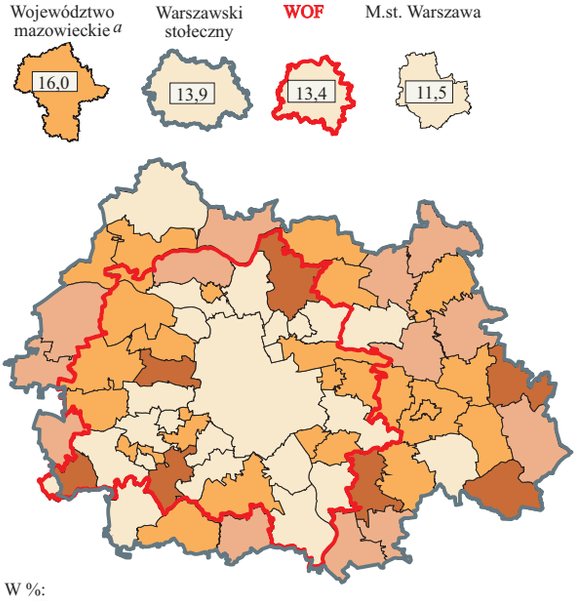
udział wydatków na szkoły podstawowe w wydatkach na oświatę

W %:
- 55,1—61,0 (3)
- 45,1—55,0 (27)
- 35,1—45,0 (29)
- 24,9—35,0 (12)

W nawiasach podano liczbę gmin.

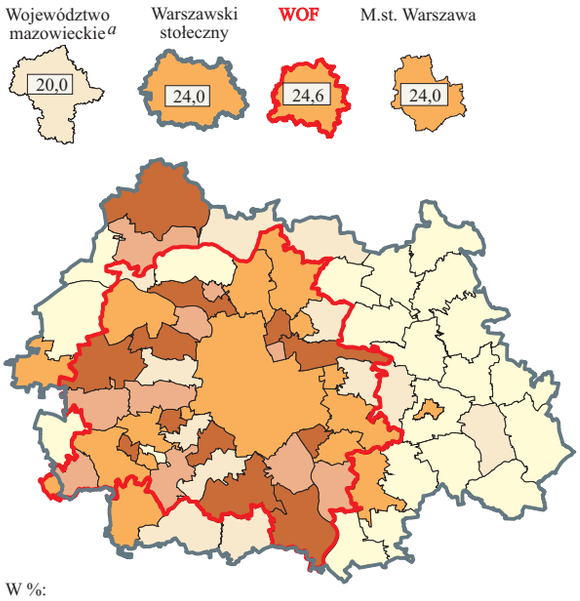
udział wydatków na gimnazja w wydatkach na oświatę

W %:
- 25,1—45,0 (7)
- 20,1—25,0 (13)
- 15,1—20,0 (28)
- 11,3—15,0 (23)

W nawiasach podano liczbę gmin.

udział wydatków na przedszkola w wydatkach na oświatę

W %:
- 30,1—38,5 (12)
- 25,1—30,0 (10)
- 20,1—25,0 (16)
- 15,1—20,0 (12)
- 1,5—15,0 (21)

W nawiasach podano liczbę gmin.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

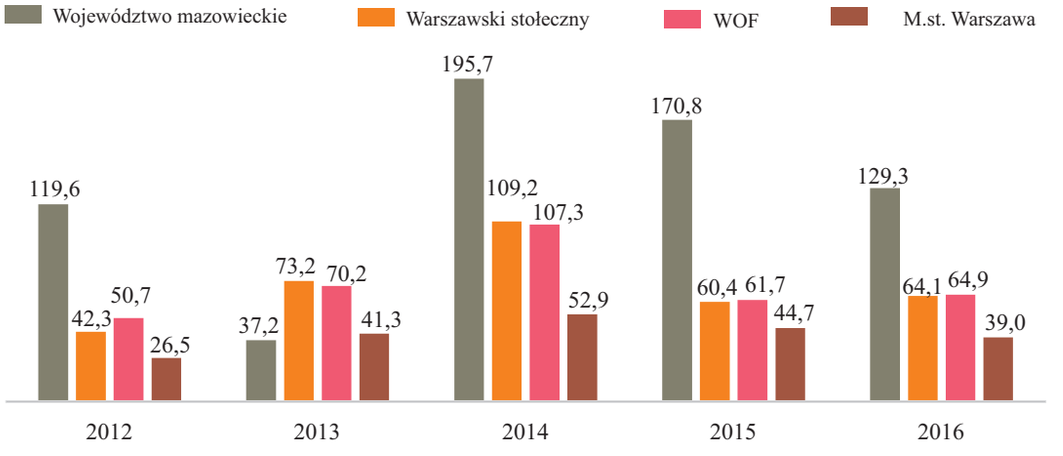
U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Wydatki podane są łącznie z wydatkami części gminnej i powiatowej.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. TRANSPORT. MIESZKANIA

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. TRANSPORT. MIESZKANIA

Poprawa infrastruktury drogowej oraz nowe rozwiązania komunikacyjne mają wpływ na kształtowanie zachowań transportowych mieszkańców. Obserwuje się wzrost znaczenia roweru, jako powszechnego środka komunikacji, szczególnie w obszarach miejskich, co jest związane z dynamicznym rozwojem sieci ścieżek rowerowych. W 2016 r. w obszarze metropolitalnym (RWS) ścieżki rowerowe miały łączną długość 790 km i stanowiły 56,1% ścieżek w województwie mazowieckim (1408 km). Większość ścieżek jest zlokalizowanych w WOF (784 km), w ramach którego ponad 63% znajduje się na terenie m.st. Warszawy (496 km). W porównaniu z 2011 r. przyrost długości ścieżek rowerowych w RWS wyniósł ponad 44% (349 km), z czego ponad połowa nowych ścieżek została wybudowana w Warszawie (204 km).

Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km)

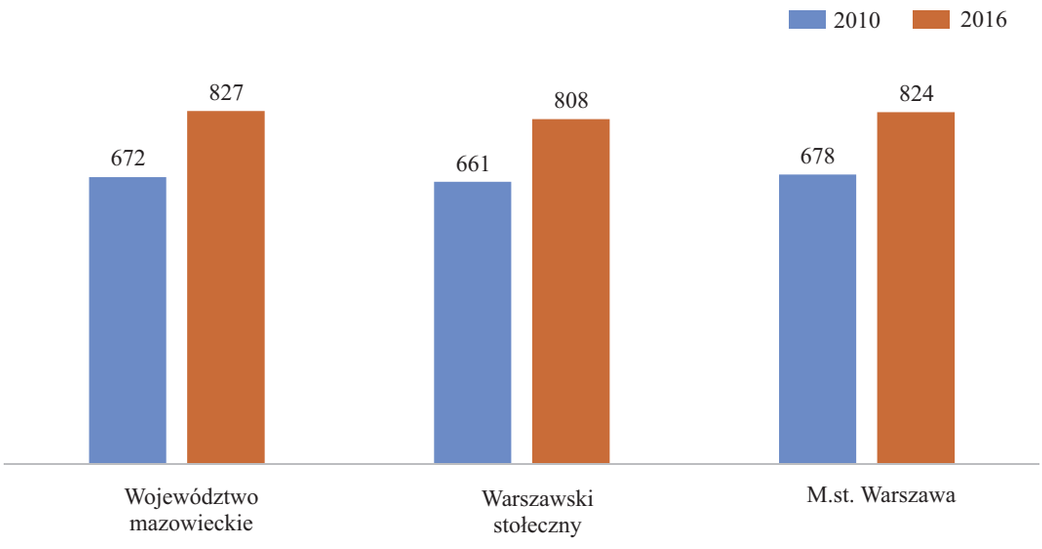
Gęstość sieci tras rowerowych jest bardzo zróżnicowana. Największa jest w gminach miejskich takich jak Warszawa, Legionowo, Ząbki (ponad 0,8 km/km^2). Jednocześnie w 25 gminach RWS nie ma żadnych ciągów komunikacyjnych o statusie ścieżek rowerowych. Zdecydowana większość gmin nieposiadających ścieżek rowerowych leży we wschodniej części metropolii (RWS).

W odniesieniu do 2010 r. znacząco wrosła liczba pojazdów samochodowych na 1000 ludności. W regionie Warszawskim stołecznym zanotowano wzrost o 147 pojazdów do wartości 808 pojazdów na 1000 mieszkańców, zaś w Warszawie — o 146 do wartości 824 pojazdy na 1000 mieszkańców w 2016 r.

W związku z powyższym coraz częściej podejmowane są przez samorządy działania, mające na celu ograniczenie ruchu samochodowego. Jednym z takich działań jest budowa parkingów Park&Ride (P+R). W całym obszarze metropolitalnym (RWS) było ich 28, z czego najwięcej

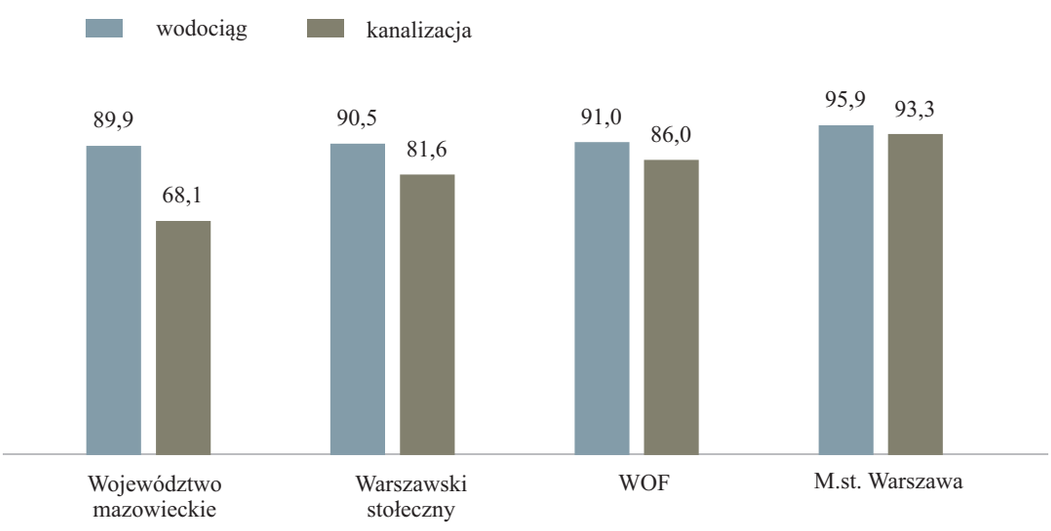
w Warszawie — 14. We wszystkich tego rodzaju parkingach znajdowało się 6475 miejsc postojowych dla samochodów i 478 miejsc dla rowerów.

Pojazdy samochodowe na 1000 mieszkańców

W 2016 r. najwyższy udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w liczbie ludności ogółem wystąpił w mieście Warszawie — 95,9%. W RWS i WOF pozostawał na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 90,5% i 91,0%, a w województwie — 89,9%. Najwyższą wartość — 100% wskaźnik ten osiągał w gminach: Halinów, Lesznowola, Kampinos, Ożarów Mazowiecki i Siennica. Najniższe wartości odnotowano w gminach Jabłonna (12,9%) oraz Strachówka (30,7%).

Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2016 r.

W m.st. Warszawie udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (93,3%) jest zbliżony do udziału ludności korzystającej z wodociągów (95,9%.) Dla pozostałych obszarów odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji wynosił: region Warszawski stołeczny — 81,6%, WOF — 86,0%. Niższe wartości wskaźnika charakteryzują gminy z części wschodniej obszaru metropolitalnego (RWS), przy czym w trzech gminach regionu (Prażmów, Poświętne i Strachówka), kanalizacji nie ma w ogóle, a udział mieszkańców korzystających z kanalizacji wynoszący mniej niż 10% odnotowano w gminach (Żabia Wola 8,2% i Jakubów 9,4%).

Różnica między udziałem ludności korzystającej z wodociągów a udziałem ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej dla regionu Warszawskiego stołecznego w końcu 2016 r. wynosiła 8,9 p. proc. Dla WOF różnica ta wynosiła 5,0 p. proc., a dla Warszawy zaledwie 2,6 p. proc. Pozytywnym aspektem jest to, że różnica pomiędzy udziałami ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej sukcesywnie maleje, co ma pozytywne przełożenie na stan środowiska naturalnego. Największe różnice w układzie gminnym odnotowano w Żabiej Woli (o 91,3 p. proc.), Baranowie (o 81,0 p. proc.) oraz w gminie Sobienie-Jeziory (o 80,8 p. proc.)

W 2016 r. w regionie Warszawskim stołecznym zużycie wody przez 1 osobę w gospodarstwie domowym kształtowało się na poziomie 40,8 m^3. Wyraźnie wyższym wskaźnikiem zużycia wody na 1 osobę wyróżniało się m.st. Warszawa — 46,6 m^3. Na terenie WOF zużycie wody na 1 osobę było niższe o 4,7 m^3 w porównaniu z Warszawą. Dla całego województwa mazowieckiego wskaźnik przyjął wartość 37,9 m^3.

W porównaniu z 2010 r. zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmniejszyło się w m.st. Warszawie o 1,6 m^3, w obszarze funkcjonalnym — 0,6 m^3, a w RWS o 0,2 m^3. W województwie mazowieckim wskaźnik wzrósł o 2,0 m^3.

W 2016 roku w województwie mazowieckim zlokalizowanych było 2,2 mln mieszkań, z czego ponad 63% z nich w obszarze metropolitalnym (RWS). W WOF i Warszawie znajduje się odpowiednio 59,3% i 41,9% wszystkich mieszkań na Mazowszu.

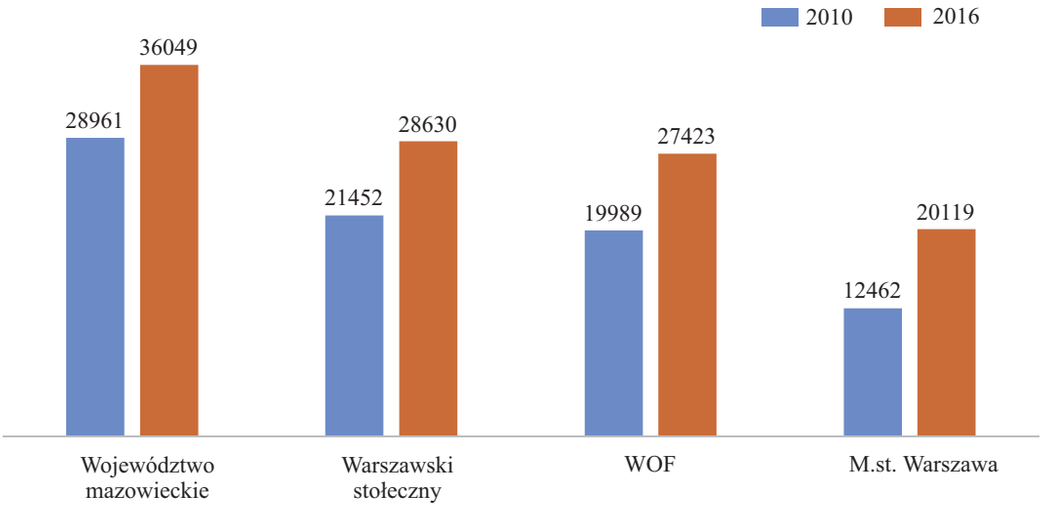
W województwie mazowieckim przeciętna liczba osób w mieszkaniu wynosiła 2,41. W Warszawskim stołecznym wskaźnik ten osiągnął wartość 2,14, zaś w WOF 2,08. Zdecydowanie niższe wartości zanotowano w samej Warszawie — 1,88 osoby na mieszkanie. Prawdopodobnie jest to wynikiem zachodzących zmian w stylu życia w obszarach miejskich (wzrost udziału tzw. „singli" w społeczeństwie, osób wychowujących samotnie dziecko/dzieci, zmniejszenie liczby posiadanych dzieci bądź rezygnacja z posiadania dzieci), jak również zwiększająca się liczba samotnych osób w wieku poprodukcyjnym.

W 2016 r. w mieszkaniach zlokalizowanych w obrębie regionu Warszawskiego stołecznego przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosiła 32,2 m^2, podobną wartość zaobserwowano w WOF — 32,4 m^2, nieco niższą w Warszawie — 31,3 m^2.

W 2016 r. na terenie RWS oddano do użytkowania 28,6 tys. mieszkań. Udział mieszkań oddanych do użytkowania w Warszawie (20,1 tys.) w ogólnej liczbie mieszkań oddanych w obszarze metropolitalnym (RWS) wynosił ponad 70%. Powyżej 300 mieszkań zostało oddanych w gminach: Ząbki (882), Piaseczno (760), Grodzisk Mazowiecki (500), Marki (497), Lesznowola (440), Nowy Dwór Mazowiecki (341), Legionowo (331), które są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy bądź czas dojazdu z ich terenu do Warszawy jest relatywnie niski ze względu na dobrze rozwinięte połączenia drogowe i kolejowe.

W porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła w Warszawie o 7,7 tys., w WOF o 7,4 tys., a w RWS o 7,2 tys.

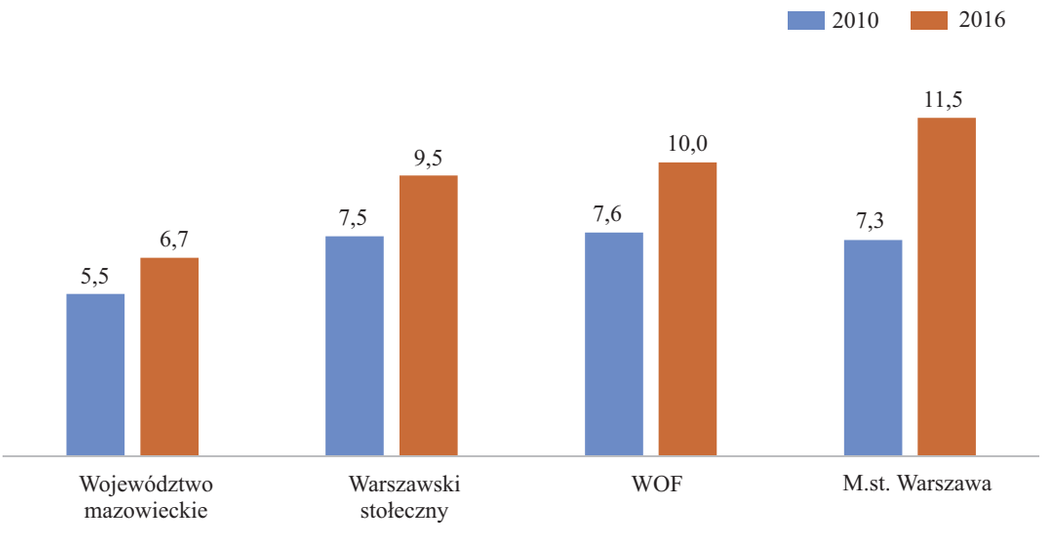
Mieszkania oddane do użytkowania

Powyższe przekłada się na zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika „mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności", który najwyższe wartości przyjmuje w Warszawie i części gmin ościennych oraz w gminach usytuowanych wzdłuż najistotniejszych korytarzy transportowych. Wartość tego wskaźnika jest zdecydowanie wyższa dla regionu Warszawskiego stołecznego (9,5) czy WOF (10) niż dla całego województwa mazowieckiego (6,7). W układzie gminnym najwyższe wartości wskaźnika w 2016 r. odnotowano dla gmin położonych w bliskim sąsiedztwie Warszawy, tj. Ząbek (25,7 mieszkań/1000 osób), Lesznowoli (17,7), Marek (15,9), Nowego Dworu Mazowieckiego (12,0),

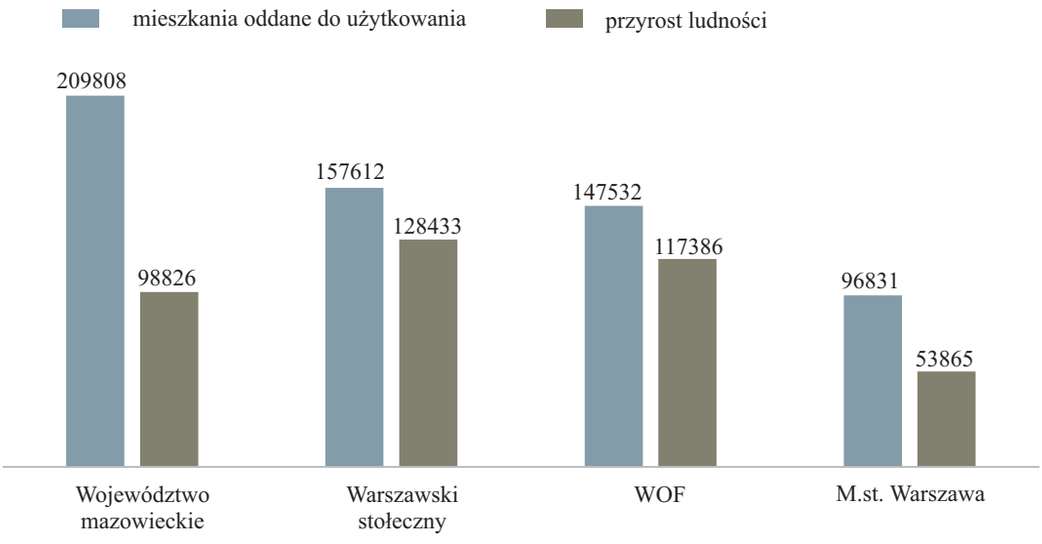
Kobyłki i Łomianek (po 10,1) i Piaseczna (9,4 mieszkań/1000 osób). Z gmin położonych w pewnym oddaleniu od Warszawy wysokie wartości wskaźnika odnotowano w gminach Wieliszew (21,0 mieszkań/1000 osób) oraz Grodzisk Mazowiecki (11,0). W odniesieniu do 2010 r. znaczący wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców zanotowano w Warszawie — o 4,2 pkt. Nieco mniejszy wzrost zanotowano w regionie Warszawskim stołecznym i WOF — odpowiednio o 2,0 i o 2,4 pkt. Można zauważyć, że najwięcej mieszkań oddaje się do użytkowania w gminach o największym przyroście liczby ludności.

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców

Jednocześnie, z porównania liczby mieszkań oddanych do użytkowania i przyrostu liczby mieszkańców w latach 2010—2016 wynika, że tych pierwszych przybyło znacznie więcej zarówno w RWS, WOF, jak i w Warszawie. Może to mieć związek m.in. z faktem, że część mieszkańców RWS nadal zameldowana jest poza jego obszarem. Drugą przyczyną może być wzrost dostępności mieszkań, co w efekcie spowodowało spadek przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie.

Mieszkania oddane do użytkowania i przyrost ludności w latach 2010–2016

TABL. 1 (9). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone kanalizacją w dam^3
	wodociągowa	kanalizacyjna [a]	wodociągowe	kanalizacyjne [a]	w dam^3	na 1 mieszkańca w m^3	
	stan w dniu 31 XII						
W O J E W Ó D Z T W O	**44595,6**	**15316,0**	**774057**	**373449**	**202960,3**	**37,9**	**207517**
WOF (40)	**8247,4**	**6704,3**	**244574**	**185188**	**114877,4**	**41,9**	**144738**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**32298,0**	**7839,0**	**462328**	**168604**	**80700,7**	**34,2**	**58900**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**12297,6**	**7477,0**	**311729**	**204845**	**122259,6**	**40,8**	**148617**
M.st. Warszawa	**2397,0**	**2146,2**	**66533**	**44767**	**81544,5**	**46,6**	**101008**
Powiat grodziski	**992,1**	**447,6**	**20 869**	**12 049**	**3130,0**	**34,3**	**2602**
m. Milanówek	98,0	67,5	3232	2254	571,9	34,8	490
m. Podkowa Leśna	44,3	47,1	1086	1102	124,9	32,2	172
m-w. Grodzisk Mazowiecki	314,0	150,7	9046	5946	1544,2	33,9	1667
w. Baranów	122,0	7,9	1441	215	180,3	34,5	23
w. Jaktorów	156,3	153,4	3089	2286	403,1	34,1	207
w. Żabia Wola	257,5	21,0	2975	246	305,6	36,6	43
Powiat legionowski	**537,5**	**348,5**	**12 108**	**8 629**	**2913,2**	**25,6**	**4302**
m. Legionowo	106,1	132,5	3374	4466	1591,3	29,4	2423
m-w. Serock	213,4	61,9	3770	1107	587,9	41,5	712
w. Jabłonna	4,9	19,7	198	631	60,8	3,3	322
w. Nieporęt	125,5	69,8	2774	1155	397,7	28,3	475
w. Wieliszew	87,6	64,6	1992	1270	275,5	21,3	370
Powiat miński	**1783,5**	**586,9**	**36 904**	**16 609**	**4879,5**	**32,1**	**3539**
m. Mińsk Mazowiecki	103,4	110,5	3822	3387	1347,5	33,4	1607
m. Sulejówek	123,9	112,8	4680	4135	663,1	34,0	775
m-w. Halinów	171,8	73,8	5137	2336	523,8	33,5	255
m-w. Kałuszyn	91,0	20,3	1715	651	182,0	30,7	72
m-w. Mrozy	137,5	43,8	2968	953	265,3	30,5	203
w. Cegłów	96,7	28,8	2106	884	171,7	27,7	67
w. Dębe Wielkie	114,0	33,0	2209	750	169,8	17,1	128
w. Dobre	134,2	11,5	1715	397	169,8	28,2	62
w. Jakubów	119,0	14,4	1575	155	199,5	39,5	22
w. Latowicz	141,1	16,9	1470	432	301,6	55,4	50
w. Mińsk Mazowiecki	225,2	79,7	4983	1553	370,5	24,7	156
w. Siennica	150,2	17,2	2232	444	293,9	39,6	90
w. Stanisławów	175,5	24,2	2292	532	221,0	33,0	52
Powiat nowodworski	**934,2**	**322,2**	**14 100**	**5 524**	**2376,3**	**30,1**	**2272**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	76,6	89,2	1559	1172	882,6	31,1	1236
m-w. Nasielsk	346,9	45,7	4781	1207	582,4	29,3	399
m-w. Zakroczym	154,1	14,2	1408	345	253,4	41,1	208
w. Czosnów	154,9	120,7	2769	1372	290,0	29,4	195
w. Leoncin	78,5	25,3	921	286	80,9	14,6	58
w. Pomiechówek	123,2	27,1	2662	1142	287,0	31,8	176
Powiat otwocki	**1068,3**	**500,7**	**21 868**	**14 041**	**3490,7**	**28,3**	**3901**
m. Józefów	135,1	135,9	3104	3813	438,7	21,6	769
m. Otwock	217,5	179,6	4027	5416	1226,2	27,2	1705
m-w. Karczew	95,5	29,2	3245	1295	470,9	29,6	919
w. Celestynów	111,0	42,8	3527	1376	352,7	30,3	198
w. Kołbiel	123,2	30,9	2239	586	278,4	34,2	92
w. Osieck	81,4	23,0	1000	422	112,6	31,6	40
w. Sobienie-Jeziory	111,5	14,7	1574	397	184,4	29,0	35
w. Wiązowna	193,1	44,6	3152	736	426,8	34,6	143

a Łącznie z kolektorami.

TABL. 1 (9). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone kanalizacją w dam^3
	wodociągowa	kanalizacyjna [a]	wodociągowe	kanalizacyjne [a]	w dam^3	na 1 mieszkańca w m^3	
	stan w dniu 31 XII						
Powiat piaseczyński	**1560,0**	**970,9**	**46 621**	**29 366**	**7560,4**	**42,4**	**8724**
m-w. Góra Kalwaria	218,1	100,0	8060	3082	951,8	36,2	1340
m-w. Konstancin-Jeziorna	164,3	139,7	4387	3508	1068,9	43,1	1027
m-w. Piaseczno	583,6	408,1	16620	14508	3438,7	42,7	4627
m-w. Tarczyn	232,0	35,6	3487	890	545,0	48,0	294
w. Lesznowola	220,1	287,5	10033	7378	1169,1	46,9	1436
w. Prażmów	141,9	—	4034	—	386,9	36,6	—
Powiat pruszkowski	**788,7**	**752,2**	**28262**	**25611**	**5923,3**	**36,7**	**7650**
m. Piastów	53,0	64,3	1960	3713	639,0	27,9	853
m. Pruszków	95,7	102,0	5453	5974	2230,2	36,7	2855
m-w. Brwinów	197,7	186,3	4993	3733	856,6	33,5	1021
w. Michałowice	151,6	124,6	5466	4220	741,1	42,1	1003
w. Nadarzyn	157,0	132,0	5119	3164	655,0	50,4	636
w. Raszyn	133,7	143,0	5271	4807	801,4	37,3	1282
Powiat warszawski zachodni	**1042,5**	**641,5**	**26 596**	**18 726**	**4287,1**	**37,7**	**5449**
m-w. Błonie	174,3	143,6	4169	3560	977,3	45,8	895
m-w. Łomianki	165,8	120,8	4504	4669	559,8	21,7	1088
m-w. Ożarów Mazowiecki	219,5	78,3	4883	2126	917,7	39,1	1808
w. Izabelin	85,1	74,2	2714	2341	353,0	33,5	612
w. Kampinos	98,3	23,8	1764	530	180,7	42,1	87
w. Leszno	124,4	22,4	2487	660	381,6	37,9	257
w. Stare Babice	175,1	178,4	6075	4840	917,0	50,4	702
Powiat wołomiński	**1193,8**	**760,3**	**37 868**	**29 523**	**6154,6**	**26,0**	**9170**
m. Kobyłka	96,9	92,1	5469	4556	607,1	27,3	582
m. Marki	137,3	198,1	6685	6462	1107,5	35,5	1368
m. Ząbki	82,3	83,0	2512	4842	949,7	27,6	4102
m. Zielonka	64,3	68,9	3357	2926	696,1	39,8	783
m-w. Radzymin	145,3	75,3	4305	1780	632,6	24,4	494
m-w. Tłuszcz	90,7	14,7	2201	416	217,7	11,0	80
m-w. Wołomin	200,0	144,8	7942	5958	1488,1	28,7	1487
w. Dąbrówka	76,7	22,9	1494	484	120,0	15,1	72
w. Jadów	173,9	29,8	1649	1120	169,0	22,2	71
w. Klembów	98,9	30,7	2090	979	151,1	15,6	131
w. Poświętne	—	—	—	—	—	—	—
w. Strachówka	27,5	—	164	—	15,7	5,7	—
Powiat żyrardowski							
m. Żyrardów [b]	100,2	99,6	3113	2229	1302,1	32,2	1349

a Łącznie z kolektorami. b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (10). **ODPADY KOMUNALNE W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zmieszane odpady komunalne zebrane[a]			Wydatki budżetów gmin na gospodarkę odpadami w tys. zł	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych			w % ogółu wydatków w dziale - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
	w tonach		na 1 mieszkańca w kg		
W O J E W Ó D Z T W O	**1294791,10**	**1115082,74**	**208,2**	**705999,3**	**43,4**
WOF (40)	**854442,71**	**768621,41**	**280,1**	**457882,1**	**47,3**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**407160,23**	**318266,93**	**134,9**	**223071,2**	**38,3**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**887630,87**	**796815,81**	**265,7**	**482928,1**	**46,2**
M.st. Warszawa	**600068,21**	**583539,11**	**333,7**	**325329,9**	**57,8**
Powiat grodziski	**26288,31**	**20031,30**	**219,4**	**12295,4**	**29,8**
m. Milanówek	4502,97	3379,94	205,9	2461,9	22,4
m. Podkowa Leśna	887,14	702,33	181,3	981,1	20,6
m-w. Grodzisk Mazowiecki	15849,40	11935,15	261,7	5610,4	31,0
w. Baranów	1140,53	773,76	148,1	514,7	39,7
w. Jaktorów	2616,43	2251,80	190,4	1378,1	40,7
w. Żabia Wola	1291,84	988,32	118,5	1349,4	49,9
Powiat legionowski	**24588,00**	**22269,70**	**195,6**	**13907,3**	**28,2**
m. Legionowo	12224,95	11238,14	207,5	6269,1	27,7
m-w. Serock	2959,37	2585,16	182,3	1815,5	21,0
w. Jabłonna	2768,98	2384,00	128,9	2267,7	27,1
w. Nieporęt	3635,39	3097,86	220,2	1555,5	36,6
w. Wieliszew	2999,31	2964,54	229,4	1999,6	37,5
Powiat miński	**18006,84**	**14119,35**	**93,0**	**12221,7**	**27,9**
m. Mińsk Mazowiecki	8729,74	6252,76	154,8	4213,0	47,6
m. Sulejówek	2809,25	2339,71	120,0	1818,8	14,1
m-w. Halinów	542,93	248,63	15,9	1141,7	28,8
m-w. Kałuszyn	366,15	316,71	53,5	494,2	24,5
m-w. Mrozy	618,19	520,36	59,7	489,7	35,5
w. Cegłów	415,35	394,50	63,7	475,2	38,0
w. Dębe Wielkie	953,44	857,31	86,6	747,3	20,9
w. Dobre	151,54	128,22	21,3	362,0	34,1
w. Jakubów	138,95	129,77	25,7	327,1	51,6
w. Latowicz	363,06	358,80	65,9	316,9	27,7
w. Mińsk Mazowiecki	2244,48	2007,36	134,1	850,9	39,3
w. Siennica	372,56	278,74	37,6	556,8	34,9
w. Stanisławów	301,20	286,48	42,7	428,2	13,0
Powiat nowodworski	**17270,53**	**12843,84**	**162,9**	**9682,6**	**37,1**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	8508,48	5224,88	184,2	3364,8	49,4
m-w. Nasielsk	2961,02	2510,08	126,4	2279,7	48,3
m-w. Zakroczym	1564,56	1252,40	203,1	625,5	10,4
w. Czosnów	1714,79	1386,68	140,5	1502,1	51,0
w. Leoncin	804,54	760,18	136,8	678,2	65,9
w. Pomiechówek	1717,14	1709,62	189,3	1232,2	26,8
Powiat otwocki	**36204,60**	**18427,99**	**149,5**	**16599,6**	**36,7**
m. Józefów	13476,39	2770,64	136,5	3047,9	31,1
m. Otwock	13673,81	9612,33	213,5	7000,0	57,6
m-w. Karczew	3508,27	2435,57	153,0	1849,1	27,4
w. Celestynów	1639,10	1103,50	94,8	1244,0	49,0
w. Kołbiel	447,71	182,24	22,4	680,1	53,1
w. Osieck	366,46	284,01	79,6	368,4	41,7
w. Sobienie-Jeziory	1002,78	713,97	112,3	713,5	51,0
w. Wiązowna	2090,08	1325,73	107,4	1696,4	16,4

a Dane szacunkowe; dane nie obejmują odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

TABL. 2 (10). **ODPADY KOMUNALNE W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zmieszane odpady komunalne zebrane[a]			Wydatki budżetów gmin na gospodarkę odpadami w tys. zł	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych			w % ogółu wydatków w dziale - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
	w tonach		na 1 mieszkańca w kg		
Powiat piaseczyński	**41028,79**	**34997,88**	**196,1**	**26886,9**	**36,2**
m-w. Góra Kalwaria	5525,85	4510,25	171,3	3036,8	43,6
m-w. Konstancin-Jeziorna	4111,28	2697,71	108,8	2602,0	11,8
m-w. Piaseczno	18351,86	16573,03	205,9	12411,8	44,6
m-w. Tarczyn	3324,14	3324,14	293,0	1949,5	30,8
w. Lesznowola	7431,60	5773,61	231,7	5282,5	61,6
w. Prażmów	2284,06	2119,14	200,5	1604,2	64,8
Powiat pruszkowski	**47442,40**	**32528,83**	**201,6**	**21930,6**	**33,3**
m. Piastów	4581,21	3493,33	152,5	2542,0	26,8
m. Pruszków	17035,53	12373,94	203,7	7287,4	40,9
m-w. Brwinów	7236,79	4889,49	191,3	4979,9	35,3
w. Michałowice	4241,03	2564,09	145,6	2438,5	44,7
w. Nadarzyn	6097,09	3939,26	303,0	1568,1	14,8
w. Raszyn	8250,75	5268,72	245,0	3114,7	37,3
Powiat warszawski zachodni	**31029,39**	**22139,80**	**194,7**	**16544,8**	**22,3**
m-w. Błonie	7122,64	5099,22	239,1	2482,3	37,5
m-w. Łomianki	6912,55	5204,51	202,0	3841,5	24,9
m-w. Ożarów Mazowiecki	6890,06	3573,10	152,1	3072,9	11,8
w. Izabelin	2173,77	1907,66	180,8	1664,9	37,1
w. Kampinos	768,08	599,16	139,4	597,2	25,7
w. Leszno	2547,95	2071,21	205,7	1724,8	36,9
w. Stare Babice	4614,34	3684,94	202,6	3161,1	21,7
Powiat wołomiński	**45703,80**	**35918,01**	**151,6**	**27529,3**	**43,9**
m. Kobyłka	4496,23	3917,80	176,5	2846,4	46,5
m. Marki	5970,02	4279,25	137,2	2860,5	33,2
m. Ząbki	11399,63	9371,75	272,7	5934,1	75,1
m. Zielonka	4333,85	3254,12	185,9	1473,7	31,2
m-w. Radzymin	3874,61	2623,80	101,2	2915,3	34,0
m-w. Tłuszcz	2941,92	2520,52	127,2	1746,8	45,9
m-w. Wołomin	9147,55	6665,84	128,8	6901,5	52,2
w. Dąbrówka	1878,55	1799,79	226,5	854,7	24,0
w. Jadów	625,27	449,46	59,1	548,6	38,3
w. Klembów	855,67	855,18	88,4	843,3	26,7
w. Poświętne	101,72	101,72	16,5	415,4	46,6
w. Strachówka	78,78	78,78	28,5	189,1	29,2
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów [b]	10219,74	8047,74	198,8	4465,2	52,6

a Dane szacunkowe; dane nie obejmują odpadów komunalnych zebranych selektywnie. b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 3 (11). **ZASOBY MIESZKANIOWE W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	Przeciętna				
	ogółem	w tym socjalne			liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa	
						1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
W O J E W Ó D Z T W O	**2227879**	**15006**	**8084717**	**160482632**	**3,63**	**2,41**	**0,66**	**72,0**	**29,9**
WOF (40)	**1322142**	**9927**	**4540917**	**89138334**	**3,43**	**2,08**	**0,61**	**67,4**	**32,4**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**820883**	**4942**	**3189170**	**63704440**	**3,89**	**2,87**	**0,74**	**77,6**	**27,0**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**1406996**	**10064**	**4895547**	**96778192**	**3,48**	**2,14**	**0,61**	**68,8**	**32,2**
M.st. Warszawa	**932574**	**7651**	**2959474**	**54916025**	**3,17**	**1,88**	**0,59**	**58,9**	**31,3**
Powiat grodziski	**35 319**	**265**	**146 244**	**3 265 937**	**4,14**	**2,59**	**0,63**	**92,5**	**35,6**
m. Milanówek	6 359	12	27060	599312	4,26	2,57	0,60	94,2	36,7
m. Podkowa Leśna	1 516	10	8226	216738	5,43	2,54	0,47	143,0	56,3
m-w. Grodzisk Mazowiecki	18 686	212	72241	1537046	3,87	2,45	0,63	82,3	33,5
w. Baranów	1 670	—	6903	150732	4,13	3,14	0,76	90,3	28,8
w. Jaktorów	3 988	—	17620	397741	4,42	3,00	0,68	99,7	33,2
w. Żabia Wola	3 100	31	14194	364368	4,58	2,71	0,59	117,5	43,4
Powiat legionowski	**44 131**	**354**	**184 099**	**3 860 707**	**4,17**	**2,59**	**0,62**	**87,5**	**33,7**
m. Legionowo	20 856	298	79000	1422852	3,79	2,60	0,69	68,2	26,3
m-w. Serock	5 498	47	24499	543383	4,46	2,60	0,58	98,8	38,0
w. Jabłonna	7 513	—	32349	757089	4,31	2,48	0,58	100,8	40,6
w. Nieporęt	5 305	1	25994	650677	4,90	2,68	0,55	122,7	45,8
w. Wieliszew	4 959	8	22257	486706	4,49	2,65	0,59	98,1	37,0
Powiat miński	**55 224**	**187**	**218 033**	**4 437 644**	**3,95**	**2,76**	**0,70**	**80,4**	**29,1**
m. Mińsk Mazowiecki	16 921	80	59844	1084217	3,54	2,39	0,67	64,1	26,8
m. Sulejówek	7 079	5	31982	664246	4,52	2,75	0,61	93,8	34,1
m-w. Halinów	5 152	22	23097	500045	4,48	3,06	0,68	97,1	31,8
m-w. Kałuszyn	2 270	49	8113	162568	3,57	2,60	0,73	71,6	27,5
m-w. Mrozy	3 350	9	12587	265779	3,76	2,59	0,69	79,3	30,6
w. Cegłów	2 266	—	8834	183221	3,90	2,74	0,70	80,9	29,5
w. Dębe Wielkie	3 081	6	12899	275800	4,19	3,24	0,77	89,5	27,7
w. Dobre	2 178	6	8075	169944	3,71	2,77	0,75	78,0	28,2
w. Jakubów	1 662	1	6545	142742	3,94	3,05	0,77	85,9	28,2
w. Latowicz	1 935	1	6988	158222	3,61	2,82	0,78	81,8	29,0
w. Mińsk Mazowiecki	4 897	1	20895	447061	4,27	3,09	0,72	91,3	29,6
w. Siennica	2 281	7	9736	208103	4,27	3,27	0,77	91,2	27,9
w. Stanisławów	2 152	—	8438	175696	3,92	3,13	0,80	81,6	26,0
Powiat nowodworski	**29 774**	**136**	**112 971**	**2 233 595**	**3,79**	**2,65**	**0,70**	**75,0**	**28,3**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	11 793	94	39505	694685	3,35	2,42	0,72	58,9	24,3
m-w. Nasielsk	6 587	9	25946	522015	3,94	3,03	0,77	79,2	26,2
m-w. Zakroczym	2 127	—	7958	161875	3,74	2,88	0,77	76,1	26,4
w. Czosnów	3 685	25	16674	384230	4,52	2,67	0,59	104,3	39,0
w. Leoncin	2 099	2	8876	191104	4,23	2,64	0,63	91,0	34,4
w. Pomiechówek	3 483	6	14012	279686	4,02	2,59	0,64	80,3	31,0
Powiat otwocki	**46 733**	**303**	**182 652**	**3 898 404**	**3,91**	**2,64**	**0,68**	**83,4**	**31,6**
m. Józefów	7 841	93	34176	808478	4,36	2,60	0,60	103,1	39,7
m. Otwock	19 378	179	67268	1278874	3,47	2,32	0,67	66,0	28,5
m-w. Karczew	5 488	5	22036	453417	4,02	2,90	0,72	82,6	28,5
w. Celestynów	3 602	25	15042	323003	4,18	3,24	0,78	89,7	27,6
w. Kołbiel	2 559	—	10822	248675	4,23	3,19	0,76	97,2	30,4
w. Osieck	1 251	—	4604	95813	3,68	2,85	0,77	76,6	26,9
w. Sobienie-Jeziory	2 237	—	8555	193049	3,82	2,86	0,75	86,3	30,2
w. Wiązowna	4 377	1	20149	497095	4,60	2,85	0,62	113,6	39,9

TABL. 3 (11). **ZASOBY MIESZKANIOWE W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	Przeciętna				
	ogółem	w tym socjalne			liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa	
						1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
Powiat piaseczyński	**74 375**	**581**	**302 243**	**7 019 805**	**4,06**	**2,41**	**0,59**	**94,4**	**39,1**
m-w. Góra Kalwaria	9 511	71	37813	808753	3,98	2,77	0,70	85,0	30,6
m-w. Konstancin-Jeziorna	10 084	246	42100	1028325	4,17	2,46	0,59	102,0	41,5
m-w. Piaseczno	36 474	241	139963	3192334	3,84	2,23	0,58	87,5	39,3
m-w. Tarczyn	4 824	13	18685	400609	3,87	2,36	0,61	83,0	35,2
w. Lesznowola	9 930	2	46966	1193227	4,73	2,53	0,54	120,2	47,5
w. Prażmów	3 552	8	16716	396557	4,71	2,99	0,64	111,6	37,4
Powiat pruszkowski	**61701**	**159**	**253525**	**5420627**	**4,11**	**2,62**	**0,64**	**87,9**	**33,5**
m. Piastów	9 014	23	34310	635914	3,81	2,52	0,66	70,5	28,0
m. Pruszków	24 931	—	86148	1545888	3,46	2,44	0,71	62,0	25,4
m-w. Brwinów	9 177	95	40534	918027	4,42	2,81	0,64	100,0	35,7
w. Michałowice	6 518	3	33330	848692	5,11	2,71	0,53	130,2	48,1
w. Nadarzyn	4 902	16	24670	647963	5,03	2,67	0,53	132,2	49,5
w. Raszyn	7 159	22	34533	824143	4,82	3,01	0,62	115,1	38,2
Powiat warszawski zachodni	**43 961**	**270**	**198 162**	**4 699 136**	**4,51**	**2,60**	**0,58**	**106,9**	**41,2**
m-w. Błonie	8 677	170	32951	664381	3,80	2,46	0,65	76,6	31,1
m-w. Łomianki	9 804	41	49604	1270152	5,06	2,64	0,52	129,6	49,0
m-w. Ożarów Mazowiecki	9 799	23	39310	834335	4,01	2,41	0,60	85,1	35,3
w. Izabelin	3 604	—	18984	508589	5,27	2,92	0,55	141,1	48,3
w. Kampinos	1 392	27	5932	127617	4,26	3,08	0,72	91,7	29,7
w. Leszno	4 029	6	17016	397244	4,22	2,50	0,59	98,6	39,4
w. Stare Babice	6 656	3	34365	896818	5,16	2,75	0,53	134,7	49,0
Powiat wołomiński	**83 204**	**158**	**338 144**	**7 026 312**	**4,06**	**2,87**	**0,71**	**84,4**	**29,5**
m. Kobyłka	7 774	20	35803	765798	4,61	2,89	0,63	98,5	34,1
m. Marki	12 686	38	51500	1129033	4,06	2,50	0,62	89,0	35,6
m. Ząbki	15 178	42	54746	1119565	3,61	2,29	0,64	73,8	32,2
m. Zielonka	6 175	13	26417	535385	4,28	2,83	0,66	86,7	30,6
m-w. Radzymin	7 261	—	30990	689917	4,27	3,60	0,84	95,0	26,4
m-w. Tłuszcz	5 477	15	23306	463447	4,26	3,63	0,85	84,6	23,3
m-w. Wołomin	18 195	26	72332	1377341	3,98	2,85	0,72	75,7	26,6
w. Dąbrówka	2 285	1	10809	255035	4,73	3,51	0,74	111,6	31,8
w. Jadów	2 705	3	9816	204946	3,63	2,81	0,77	75,8	27,0
w. Klembów	2 790	—	12131	261064	4,35	3,48	0,80	93,6	26,9
w. Poświętne	1 604	—	6639	142772	4,14	3,86	0,93	89,0	23,1
w. Strachówka	1 074	—	3655	82009	3,40	2,57	0,75	76,4	29,7
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów[a]	18 055	210	57424	1041254	3,18	2,24	0,71	57,7	25,7

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 4 (12). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa w m^2	
	ogółem	w tym w budynkach indywidualnych w %		mieszkań	przeciętna 1 mieszkania
W O J E W Ó D Z T W O	**36049**	**31,5**	**125486**	**2975755**	**82,5**
WOF (40)	**27423**	**16,7**	**84532**	**1989525**	**72,5**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**7419**	**77,4**	**34793**	**826947**	**111,5**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**28630**	**19,7**	**90693**	**2148808**	**75,1**
M.st. Warszawa	**20119**	**5,6**	**53663**	**1192512**	**59,3**
Powiat grodziski	**721**	**59,6**	**3 164**	**82 425**	**114,3**
m. Milanówek	30	100,0	181	5773	192,4
m. Podkowa Leśna	10	100,0	59	2171	217,1
m-w. Grodzisk Mazowiecki	500	43,0	1930	46644	93,3
w. Baranów	29	100,0	169	4113	141,8
w. Jaktorów	80	98,8	428	12132	151,7
w. Żabia Wola	72	93,1	397	11592	161,0
Powiat legionowski	**963**	**53,6**	**4 199**	**102 970**	**106,9**
m. Legionowo	331	21,1	1067	23900	72,2
m-w. Serock	134	91,8	687	18291	136,5
w. Jabłonna	126	73,0	695	19471	154,5
w. Nieporęt	101	92,1	599	15899	157,4
w. Wieliszew	271	50,9	1151	25409	93,8
Powiat miński	**640**	**74,4**	**2 949**	**79 121**	**123,6**
m. Mińsk Mazowiecki	185	35,1	527	13285	71,8
m. Sulejówek	114	62,3	521	13748	120,6
m-w. Halinów	87	98,9	520	15051	173,0
m-w. Kałuszyn	9	100,0	46	1087	120,8
m-w. Mrozy	21	100,0	111	2716	129,3
w. Cegłów	14	100,0	76	2038	145,6
w. Dębe Wielkie	54	100,0	291	7407	137,2
w. Dobre	9	100,0	38	995	110,6
w. Jakubów	16	100,0	94	2447	152,9
w. Latowicz	9	100,0	52	1260	140,0
w. Mińsk Mazowiecki	79	100,0	445	12892	163,2
w. Siennica	24	100,0	128	3540	147,5
w. Stanisławów	19	100,0	100	2655	139,7
Powiat nowodworski	**573**	**51,0**	**2 031**	**48 445**	**84,5**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	341	29,9	844	18972	55,6
m-w. Nasielsk	68	100,0	353	8468	124,5
m-w. Zakroczym	14	100,0	81	2112	150,9
w. Czosnów	59	76,3	282	8010	135,8
w. Leoncin	50	44,0	258	5749	115,0
w. Pomiechówek	41	100,0	213	5134	125,2
Powiat otwocki	**671**	**53,4**	**2 667**	**72 410**	**107,9**
m. Józefów	158	49,4	635	20708	131,1
m. Otwock	290	25,9	851	20350	70,2
m-w. Karczew	43	100,0	237	6457	150,2
w. Celestynów	39	100,0	204	5084	130,4
w. Kołbiel	24	100,0	129	3334	138,9
w. Osieck	7	100,0	38	894	127,7
w. Sobienie-Jeziory	15	100,0	80	1804	120,3
w. Wiązowna	95	81,1	493	13779	145,0

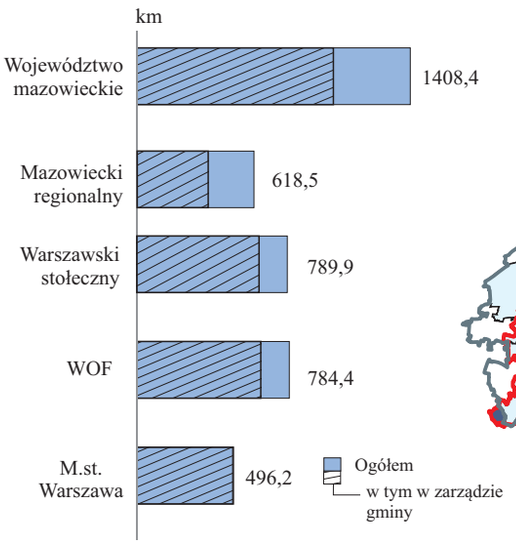
TABL. 4 (12). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa w m^2	
	ogółem	w tym w budynkach indywidualnych w %		mieszkań	przeciętna 1 mieszkania
Powiat piaseczyński	**1 523**	**39,0**	**6 759**	**181 065**	**118,9**
m-w. Góra Kalwaria	134	60,4	655	15974	119,2
m-w. Konstancin-Jeziorna	64	89,1	437	15306	239,2
m-w. Piaseczno	760	25,3	3098	83302	109,6
m-w. Tarczyn	42	100,0	247	6889	164,0
w. Lesznowola	440	34,3	1832	46906	106,6
w. Prażmów	83	85,5	490	12688	152,9
Powiat pruszkowski	**561**	**86,8**	**3260**	**98270**	**175,2**
m. Piastów	27	100,0	142	4239	157,0
m. Pruszków	124	83,9	692	18949	152,8
m-w. Brwinów	121	94,2	691	19523	161,3
w. Michałowice	85	96,5	520	17251	203,0
w. Nadarzyn	120	90,0	723	22543	187,9
w. Raszyn	84	61,9	492	15765	187,7
Powiat warszawski zachodni	**827**	**67,1**	**4 279**	**117 240**	**141,8**
m-w. Błonie	116	63,8	519	12958	111,7
m-w. Łomianki	259	56,4	1290	33858	130,7
m-w. Ożarów Mazowiecki	202	45,5	953	24290	120,2
w. Izabelin	47	95,7	280	9003	191,6
w. Kampinos	19	100,0	115	3074	161,8
w. Leszno	55	100,0	328	9136	166,1
w. Stare Babice	129	96,1	794	24921	193,2
Powiat wołomiński	**2 032**	**38,7**	**7 722**	**174 350**	**85,8**
m. Kobyłka	225	64,4	984	24310	108,0
m. Marki	497	46,7	1840	41531	83,6
m. Ząbki	882	2,8	2687	51352	58,2
m. Zielonka	51	100,0	202	5631	110,4
m-w. Radzymin	105	80,0	506	13485	128,4
m-w. Tłuszcz	71	100,0	400	9389	132,2
m-w. Wołomin	96	77,1	523	13346	139,0
w. Dąbrówka	24	100,0	143	4206	175,3
w. Jadów	11	100,0	62	1433	130,3
w. Klembów	46	100,0	239	6300	137,0
w. Poświętne	19	100,0	110	2735	143,9
w. Strachówka	5	100,0	26	632	126,4
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów[a]	45	64,4	188	4960	110,2

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

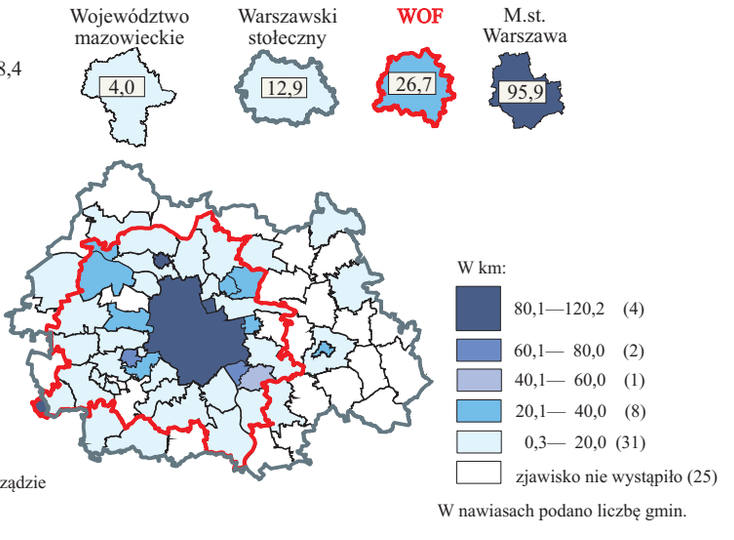
Długość ścieżek rowerowych w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Ścieżki rowerowe na 100 km² w 2016 r.

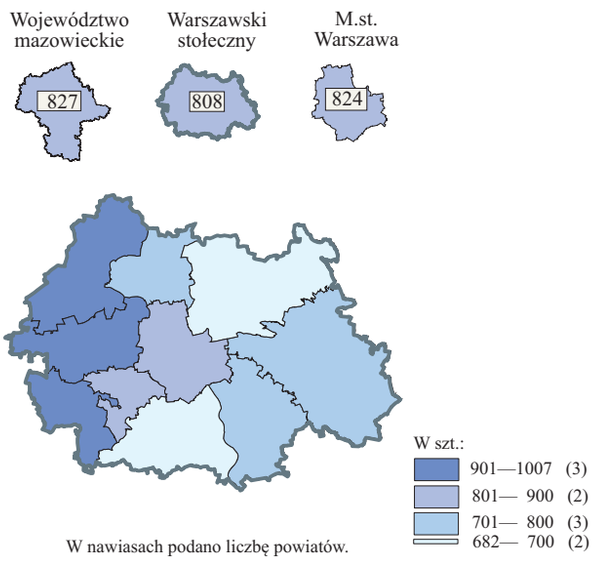
Stan w dniu 31 XII

W nawiasach podano liczbę gmin.

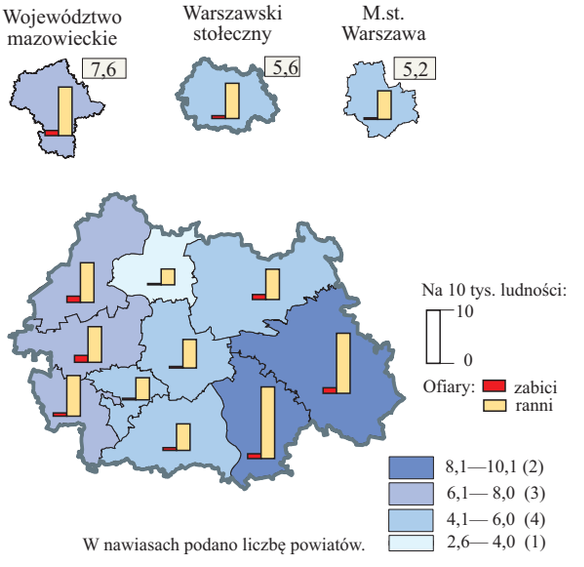
Pojazdy samochodowe na 1000 ludności w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

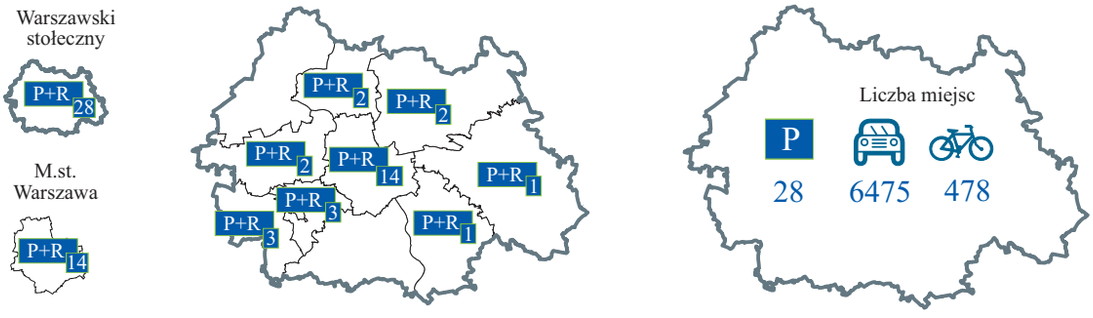
W nawiasach podano liczbę powiatów.

Wypadki na 10 tys. ludności w 2016 r.

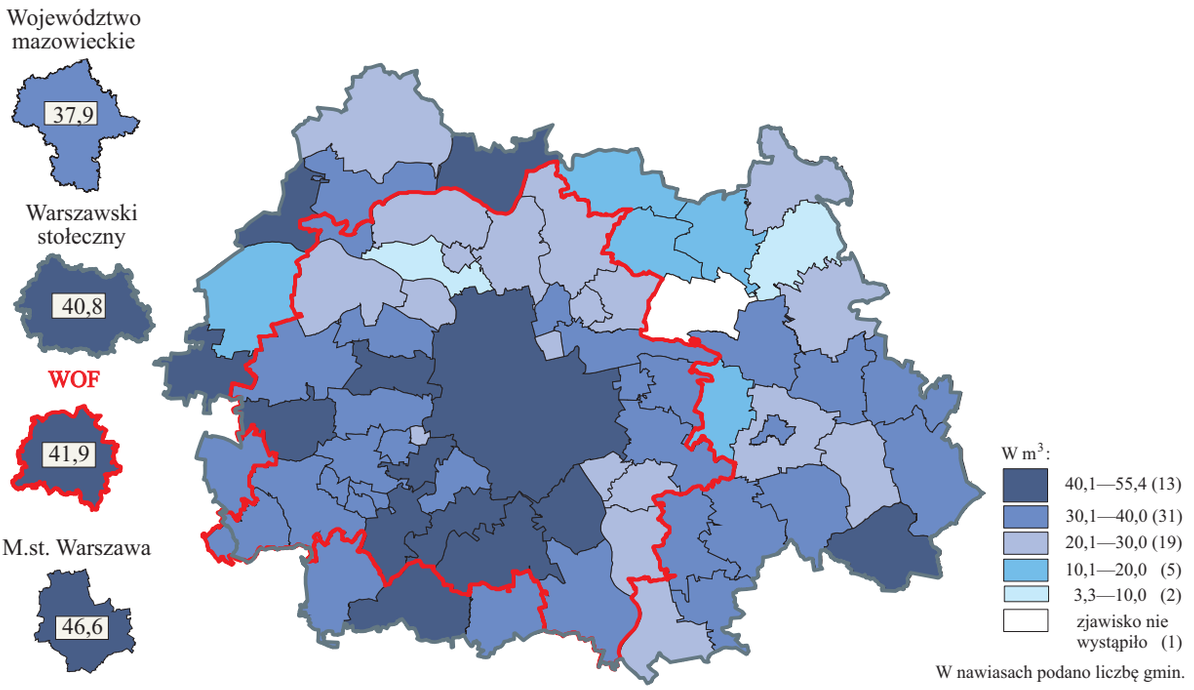
W nawiasach podano liczbę powiatów.

Parkingi „Parkuj i Jedź”

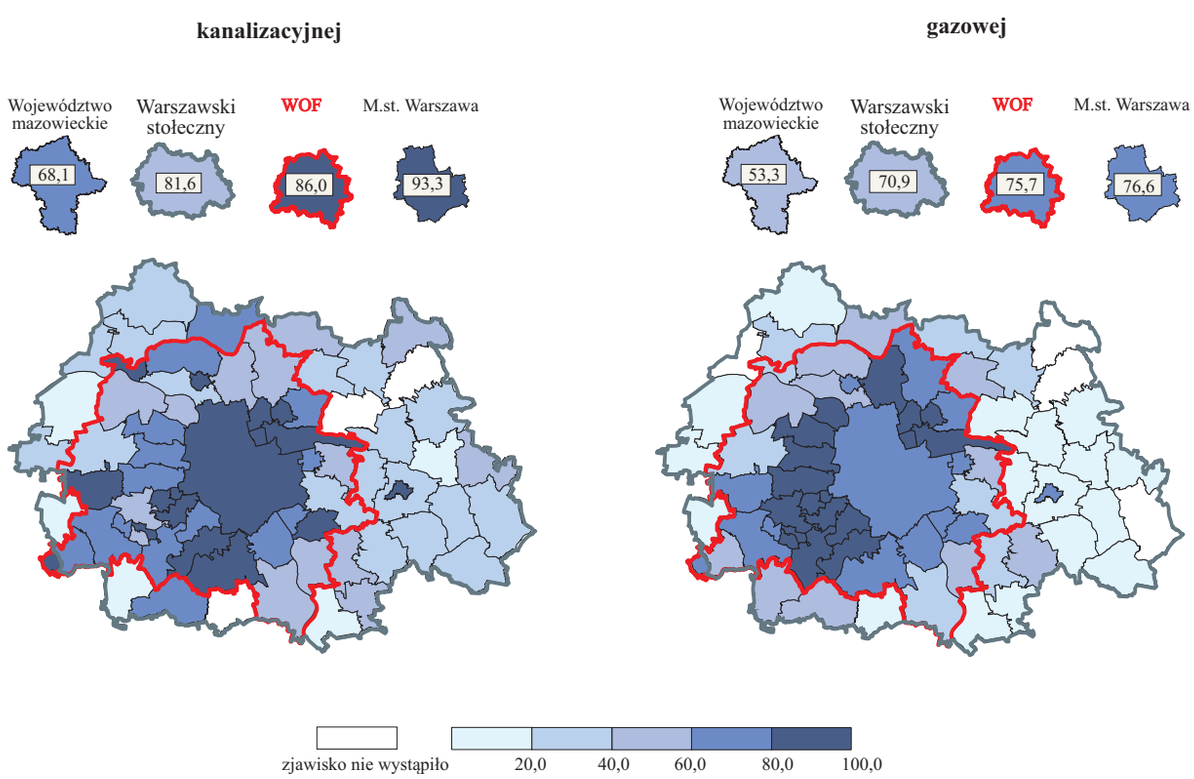

Ź r ó d ł o: Urząd Miasta Legionowo, Urząd Miasta Pruszków, Urząd Miasta Wołomin, Warszawskie Koleje Dojazdowe,, strony internetowe: https://www.mazowieckie.com.pl/pl/parkuj-i-jed, http://www.ztm.waw.pl/parkujijedz.php?c=116&l=1.

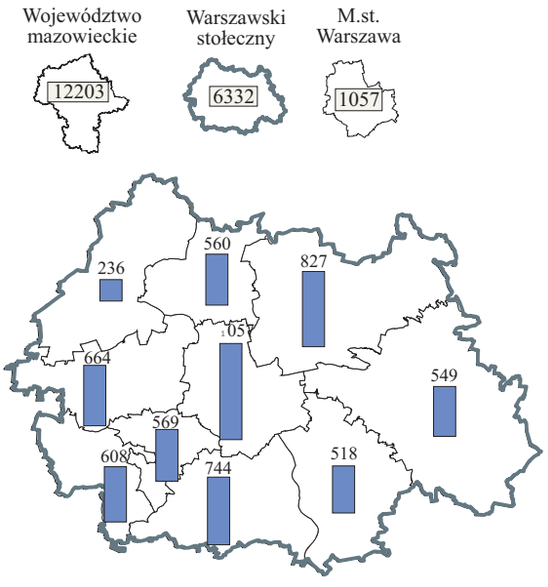
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2016 r.

Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2016 r.

Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym w 2016 r.

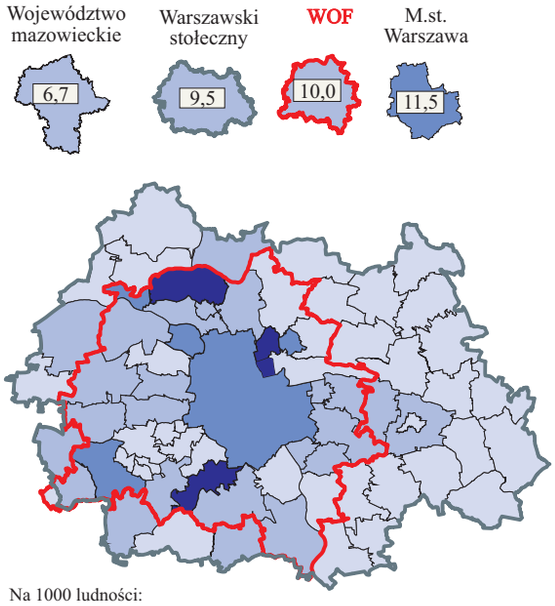

Zmiana w stosunku do 2010 r. w %:

30,1— 55,7 (2)
15,1— 30,0 (1)
0,1— 15,0 (3)
-15,1— 0,0 (2)
-30,8— -15,0 (2)

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2016 r.

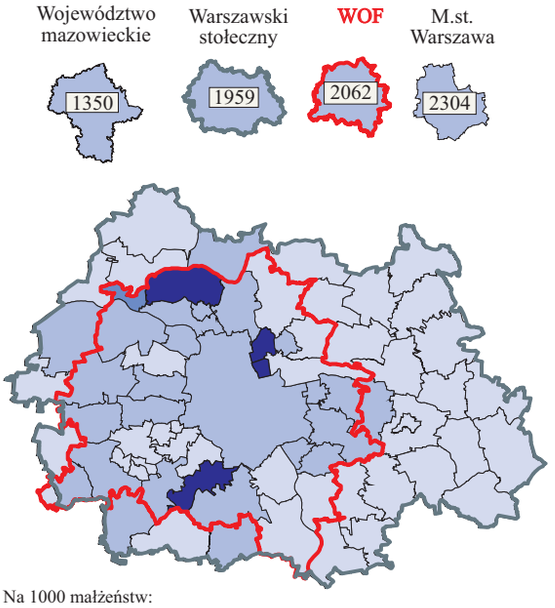

Na 1000 ludności:

15,1—25,7 (4)
10,1—15,0 (5)
5,1—10,0 (24)
1,1— 5,0 (38)

W nawiasach podano liczbę gmin.

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2016 r.

Na 1000 małżeństw:

3601—4618 (4)
2401—3600 (1)
1201—2400 (25)
234—1200 (41)

W nawiasach podano liczbę gmin.

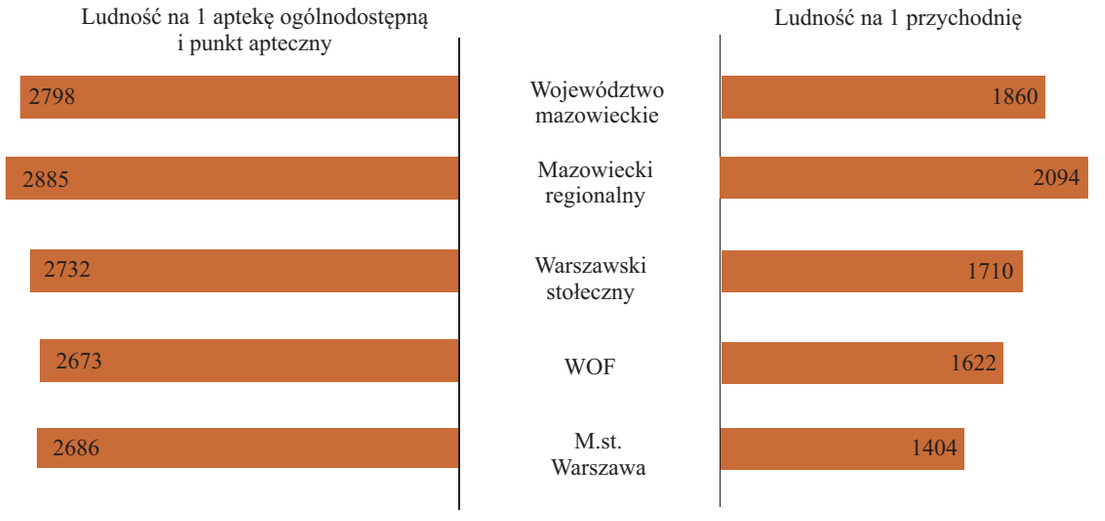
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Na terenie województwa mazowieckiego w końcu 2016 r. funkcjonowało 1918 aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych, z czego 1101 zlokalizowanych było w obszarze metropolitalnym (RWS), co stanowiło 57,4% tego typu placówek w województwie. W ramach WOF działalność prowadziło 1030 aptek i punktów aptecznych (53,7% ogólnej liczby aptek i punktów aptecznych w województwie), w samej zaś Warszawie – 653, czyli prawie 1/3 wszystkich tego typu placówek zlokalizowanych w województwie mazowieckim. Dostępność do nich była podobna we wszystkich przekrojach terytorialnych, na terenie regionu Warszawskiego stołecznego na 1 obiekt przypadało 2,7 tys. mieszkańców, w województwie mazowieckim podobnie — 2,8 tys. osób.

Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

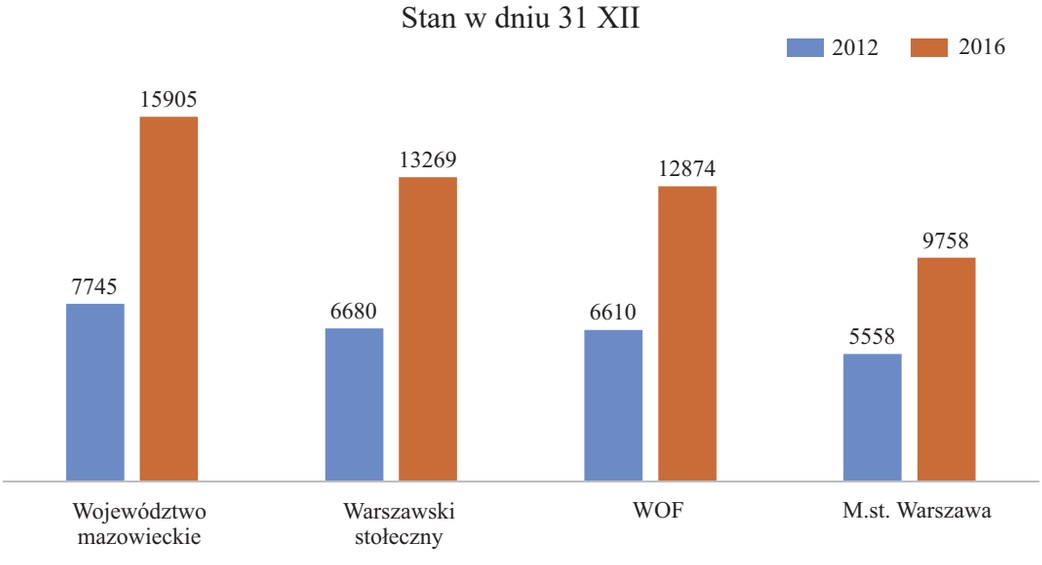
W 2016 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na terenie województwa mazowieckiego działało 2885 przychodni. Prawie 61% z nich zlokalizowanych było w regionie Warszawskim stołecznym (1759), zaś w WOF i Warszawie stanowiły odpowiednio 58,8% i 43,3% ogółu przychodni w województwie. Powyższe przekładało się na dostępność przychodni w następujący sposób: 1860 osób przypadało na 1 przychodnię w woj. mazowieckim, 1710 osób w RWS, 1622 osoby w WOF, 1404 w Warszawie.

W województwie mazowieckim w 2016 r. udzielono 41,6 mln porad lekarskich ambulatoryjnych, w tym 64,3% udzielono w obszarze metropolitalnym (RWS). Najwięcej porad, oprócz Warszawy, zostało udzielonych w gminach: Piaseczno (645,5 tys.), Pruszków (466,8 tys.), Otwock (429,3 tys.) i Grodzisk Mazowiecki (402,3 tys.). Więcej porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono w części

zachodniej obszaru metropolitalnego (RWS) — najwięcej w Warszawie, Nowym Dworze Mazowieckim, Nadarzynie, Tarczynie i Podkowie Leśnej. Jedyną gminą, w której nie udzielono żadnej porady lekarskiej w 2016 r. była gmina wiejska Mińsk Mazowiecki, którego mieszkańcy korzystają z placówek ochrony zdrowia w mieście Mińsk Mazowiecki.

W 2016 r. na obszarze województwa mazowieckiego zlokalizowanych było 512 placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, z czego 85,2% znajdowało się w regionie Warszawskim stołecznym (436). Dla WOF i Warszawy liczba tego typu placówek wynosiła odpowiednio 412 i 275. W porównaniu z 2012 rokiem znacząco wrosła liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych zlokalizowanych w obszarze metropolitalnym (RWS) – z 6680 do 13269 w 2016 r. Przy czym należy zauważyć, że 97% tych miejsc zlokalizowanych było w placówkach na obszarze WOF.

Miejsca w placówkach[a] sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3

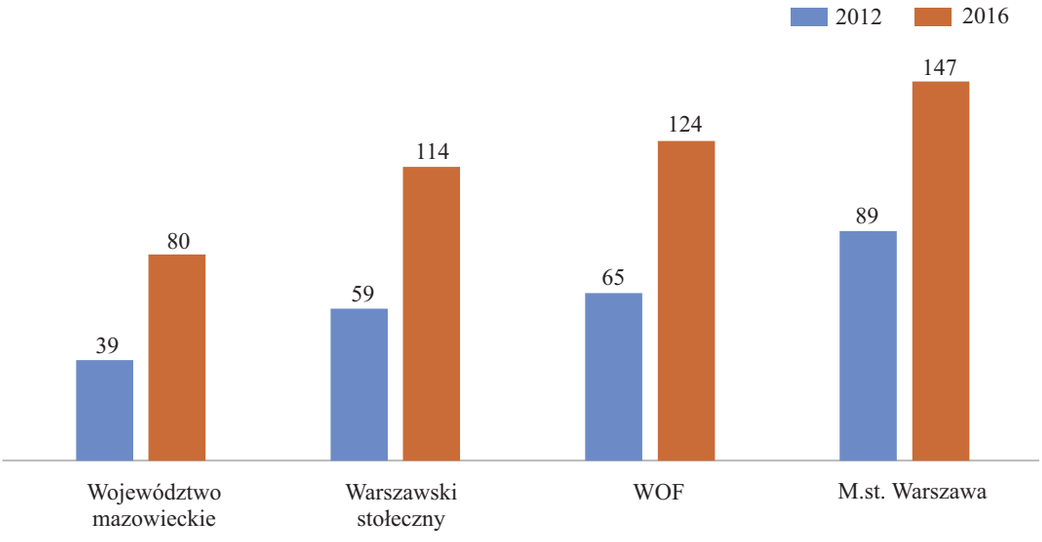

a Placówki obejmują żłobki (łącznie z oddziałami) i kluby dziecięce.

Takie rozmieszczenie przestrzenne przekłada się na wyższy wskaźnik dzieci objętych opieką w ww. placówkach w przeliczeniu na 1000 dzieci do lat 3 w Warszawie i części zachodniej oraz południowo-zachodniej RWS. Z gmin, które nie należą do WOF tylko w Cegłowie i Kałuszynie poziom tego wskaźnika przekracza 100/1000 dzieci do lat 3. W 20 gminach RWS nie ma ani jednego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3. Należy jednak zaznaczyć, że sytuacja ulega stopniowej poprawie. Zarówno w regionie Warszawskim stołecznym, w WOF, jak i w Warszawie opieką zostało objętych prawie 2 razy więcej dzieci niż w 2012 r.

Dzieci w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3

Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. na terenie województwa mazowieckiego działały 253 placówki stacjonarne pomocy społecznej, z czego 62,1% z nich było prowadzonych w RWS, 54,9% w WOF, a na terenie m.st. Warszawy 19,0%.

Placówki działające w regionie Warszawskim stołecznym dysponowały 8921 miejscami, z czego ponad 42% miejsc posiadały placówki zlokalizowane w Warszawie. Prawie 18% mieszkańców placówek zlokalizowanych w RWS stanowiły osoby bezdomne, przy czym należy zwrócić uwagę, że wskaźnik ten znacznie wzrasta w odniesieniu do miasta Warszawy gdzie wyniósł 32,4%.

Analiza danych wskazuje na duże zróżnicowanie wydatków na pomoc społeczną wśród gmin RWS. O ile średnio w skali metropolii (RWS) wydatki na pomoc społeczną w 2016 r. stanowiły 13,3% wszystkich wydatków (o 5 p. proc. mniej niż w województwie mazowieckim), to prawie w co trzeciej gminie wchodzącej w jej skład przekraczają one 25% wydatków. Wśród gmin nienależących do WOF proporcje te są odwrotne (mniej niż co 3 gmina wykazuje wydatki na pomoc społeczną mniejsze niż 25% wszystkich wydatków). Należy jednak zauważyć, że istotna część wydatków na pomoc społeczną (m.in. wydatki związane z programem Rodzina 500+) nie pochodzą bezpośrednio z budżetów gmin, ale są przez ten poziom transferowane.

TABL. 1 (13). **OCHRONA ZDROWIA W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne		Przychodnie		Porady lekarskie ambulatoryjne (w ciągu roku)
	ogółem	mgr farmacji	ogółem	w tym podległe samorządowi	
W O J E W Ó D Z T W O	**1918**	**4006**	**2885**	**356**	**41581561**
WOF (40)	**1030**	**2638**	**1697**	**199**	**25593274**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**817**	**1268**	**1126**	**136**	**14839517**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**1101**	**2738**	**1759**	**220**	**26742044**
M.st. Warszawa	**653**	**1763**	**1249**	**137**	**19150610**
Powiat grodziski	**37**	**85**	**41**	**1**	**610228**
m. Milanówek	7	21	7	—	73431
m. Podkowa Leśna	4	9	3	—	46933
m-w. Grodzisk Mazowiecki	19	48	21	1	402333
w. Baranów	2	1	2	—	17392
w. Jaktorów	4	5	5	—	55801
w. Żabia Wola	1	1	3	—	14338
Powiat legionowski	**38**	**80**	**46**	**9**	**698245**
m. Legionowo	22	49	26	1	384907
m-w. Serock	5	8	4	2	66405
w. Jabłonna	4	9	5	2	64891
w. Nieporęt	2	5	4	1	70186
w. Wieliszew	5	9	7	3	111856
Powiat miński	**53**	**85**	**43**	**7**	**841709**
m. Mińsk Mazowiecki	21	41	17	2	393265
m. Sulejówek	8	16	5	2	131707
m-w. Halinów	4	5	3	—	46036
m-w. Kałuszyn	3	6	1	1	35385
m-w. Mrozy	3	3	4	—	46841
w. Cegłów	1	1	1	1	28360
w. Dębe Wielkie	2	4	2	—	46729
w. Dobre	2	2	1	—	22525
w. Jakubów	1	1	2	—	23976
w. Latowicz	3	1	2	—	22373
w. Mińsk Mazowiecki	1	2	—	—	—
w. Siennica	1	2	2	1	31394
w. Stanisławów	3	1	3	—	13118
Powiat nowodworski	**29**	**56**	**32**	**11**	**499088**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	17	38	17	3	286529
m-w. Nasielsk	6	8	8	5	96953
m-w. Zakroczym	1	3	1	1	26016
w. Czosnów	2	2	2	1	29020
w. Leoncin	1	1	1	—	25715
w. Pomiechówek	2	4	3	1	34855
Powiat otwocki	**45**	**93**	**51**	**14**	**798958**
m. Józefów	9	19	11	2	142835
m. Otwock	18	46	26	5	429322
m-w. Karczew	7	12	4	2	63055
w. Celestynów	2	3	1	1	42364
w. Kołbiel	2	2	1	1	24879
w. Osieck	2	3	2	—	18140
w. Sobienie-Jeziory	2	2	3	2	28609
w. Wiązowna	3	6	3	1	49754

TABL. 1 (13). **OCHRONA ZDROWIA W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne		Przychodnie		Porady lekarskie ambulatoryjne (w ciągu roku)
	ogółem	mgr farmacji	ogółem	w tym podległe samorządowi	
Powiat piaseczyński	**75**	**173**	**97**	**17**	**1224773**
m-w. Góra Kalwaria	12	22	13	3	109015
m-w. Konstancin-Jeziorna	12	32	21	6	222813
m-w. Piaseczno	35	88	49	5	645528
m-w. Tarczyn	4	10	1	1	128564
w. Lesznowola	10	17	10	—	79291
w. Prażmów	2	4	3	2	39562
Powiat pruszkowski	**63**	**157**	**79**	**7**	**993464**
m. Piastów	9	24	10	2	99997
m. Pruszków	22	61	29	2	466793
m-w. Brwinów	11	27	5	—	91404
w. Michałowice	6	13	15	—	101923
w. Nadarzyn	5	11	9	2	155316
w. Raszyn	10	21	11	1	78031
Powiat warszawski zachodni	**29**	**80**	**40**	**6**	**607076**
m-w. Błonie	4	10	7	1	142560
m-w. Łomianki	7	21	9	2	143538
m-w. Ożarów Mazowiecki	4	12	5	2	101531
w. Izabelin	4	10	7	1	42915
w. Kampinos	1	2	1	—	20604
w. Leszno	4	10	4	—	58271
w. Stare Babice	5	15	7	—	97657
Powiat wołomiński	**79**	**166**	**81**	**11**	**1317893**
m. Kobyłka	6	13	7	1	91811
m. Marki	11	24	7	—	179058
m. Ząbki	15	38	13	2	172329
m. Zielonka	6	12	8	1	174119
m-w. Radzymin	8	16	6	1	152301
m-w. Tłuszcz	4	6	5	—	89437
m-w. Wołomin	21	50	25	5	343795
w. Dąbrówka	2	3	2	—	29290
w. Jadów	2	2	4	—	35215
w. Klembów	2	2	2	—	25035
w. Poświętne	1	—	1	1	16119
w. Strachówka	1	—	1	—	9384
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów[a]	15	29	22	1	304072

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (14). **PLACÓWKI SPRAWUJĄCE OPIEKĘ NAD DZIEĆMI DO LAT 3 W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Dzieci	Dzieci na 1 żłobek
	ogółem	w tym żłobki			
W O J E W Ó D Z T W O	**512**	**422**	**15905**	**15003**	**32**
WOF (40)	**412**	**351**	**12874**	**12180**	**32**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**76**	**55**	**2636**	**2501**	**40**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**436**	**367**	**13269**	**12502**	**31**
M.st. Warszawa	**275**	**238**	**9758**	**9363**	**36**
Powiat grodziski	**12**	**12**	**210**	**210**	**18**
m. Milanówek	3	3	45	45	15
m. Podkowa Leśna	1	1	15	15	15
m-w. Grodzisk Mazowiecki	7	7	137	137	20
w. Baranów	—	—	—	—	—
w. Jaktorów	—	—	—	—	—
w. Żabia Wola	1	1	13	13	13
Powiat legionowski	**13**	**8**	**391**	**357**	**36**
m. Legionowo	4	2	241	241	106
m-w. Serock	—	—	—	—	—
w. Jabłonna	5	3	95	56	9
w. Nieporęt	3	2	37	42	15
w. Wieliszew	1	1	18	18	18
Powiat miński	**16**	**11**	**290**	**240**	**16**
m. Mińsk Mazowiecki	7	6	130	117	17
m. Sulejówek	3	1	48	33	14
m-w. Halinów	—	—	—	—	—
m-w. Kałuszyn	1	1	30	27	27
m-w. Mrozy	1	1	8	8	8
w. Cegłów	1	—	24	24	—
w. Dębe Wielkie	1	1	25	15	15
w. Dobre	—	—	—	—	—
w. Jakubów	—	—	—	—	—
w. Latowicz	—	—	—	—	—
w. Mińsk Mazowiecki	—	—	—	—	—
w. Siennica	1	—	17	8	—
w. Stanisławów	1	1	8	8	8
Powiat nowodworski	**8**	**7**	**126**	**107**	**14**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2	2	36	29	15
m-w. Nasielsk	1	1	14	14	14
m-w. Zakroczym	1	—	14	10	—
w. Czosnów	3	3	47	47	16
w. Leoncin	—	—	—	—	—
w. Pomiechówek	1	1	15	7	7
Powiat otwocki	**11**	**10**	**295**	**278**	**27**
m. Józefów	6	5	86	71	12
m. Otwock	3	3	174	174	58
m-w. Karczew	—	—	—	—	—
w. Celestynów	—	—	—	—	—
w. Kołbiel	—	—	—	—	—
w. Osieck	—	—	—	—	—
w. Sobienie-Jeziory	—	—	—	—	—
w. Wiązowna	2	2	35	33	17

TABL. 2 (14). **PLACÓWKI SPRAWUJĄCE OPIEKĘ NAD DZIEĆMI DO LAT 3 W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Dzieci	Dzieci na 1 żłobek
	ogółem	w tym żłobki			
Powiat piaseczyński	**32**	**25**	**687**	**590**	**24**
m-w. Góra Kalwaria	3	3	69	65	22
m-w. Konstancin-Jeziorna	1	1	75	75	75
m-w. Piaseczno	15	13	353	312	22
m-w. Tarczyn	1	—	25	5	—
w. Lesznowola	8	6	120	90	14
w. Prażmów	4	2	45	43	11
Powiat pruszkowski	**31**	**24**	**702**	**650**	**24**
m. Piastów	5	3	90	82	21
m. Pruszków	6	6	277	274	46
m-w. Brwinów	5	4	88	79	16
w. Michałowice	9	7	141	97	12
w. Nadarzyn	4	2	76	88	35
w. Raszyn	2	2	30	30	15
Powiat warszawski zachodni	**16**	**15**	**323**	**256**	**17**
m-w. Błonie	3	3	48	45	15
m-w. Łomianki	2	2	47	41	21
m-w. Ożarów Mazowiecki	6	5	127	104	20
w. Izabelin	2	2	31	30	15
w. Kampinos	—	—	—	—	—
w. Leszno	—	—	—	—	—
w. Stare Babice	3	3	70	36	12
Powiat wołomiński	**22**	**17**	**487**	**451**	**19**
m. Kobyłka	4	4	60	57	14
m. Marki	2	2	40	41	21
m. Ząbki	7	5	211	211	24
m. Zielonka	1	1	15	15	15
m-w. Radzymin	1	1	60	30	30
m-w. Tłuszcz	2	1	27	23	12
m-w. Wołomin	4	3	59	59	15
w. Dąbrówka	—	—	—	—	—
w. Jadów	—	—	—	—	—
w. Klembów	1	—	15	15	—
w. Poświętne	—	—	—	—	—
w. Strachówka	—	—	—	—	—
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów[a]	1	—	15	15	—

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 3 (15). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ[a] W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy		
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		ogółem	w tym osoby bezdomne	na 1 miejsce
W O J E W Ó D Z T W O	**253**	**107**	**16368**	**14932**	**2301**	**0,9**
WOF (40)	**139**	**45**	**8023**	**7360**	**1407**	**0,9**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**96**	**59**	**7447**	**6753**	**839**	**0,9**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**157**	**48**	**8921**	**8179**	**1462**	**0,9**
M.st. Warszawa	**48**	**19**	**3757**	**3472**	**1125**	**0,9**
Powiat grodziski	**5**	**2**	**131**	**124**	**14**	**0,9**
m. Milanówek	1	1	55	55	—	1,0
m. Podkowa Leśna	—	—	—	—	—	—
m-w. Grodzisk Mazowiecki	2	1	40	35	—	0,9
w. Baranów	1	—	20	20	—	1,0
w. Jaktorów	—	—	—	—	—	—
w. Żabia Wola	1	—	16	14	14	0,9
Powiat legionowski	**11**	**2**	**367**	**313**	**—**	**0,9**
m. Legionowo	5	2	191	155	—	0,8
m-w. Serock	2	—	55	49	—	0,9
w. Jabłonna	1	—	20	15	—	0,8
w. Nieporęt	1	—	15	9	—	0,6
w. Wieliszew	2	—	86	85	—	1,0
Powiat miński	**10**	**3**	**688**	**674**	**14**	**1,0**
m. Mińsk Mazowiecki	1	—	7	—	—	—
m. Sulejówek	1	—	24	24	—	1,0
m-w. Halinów	2	—	40	34	14	0,9
m-w. Kałuszyn	—	—	—	—	—	—
m-w. Mrozy	—	—	—	—	—	—
w. Cegłów	2	2	291	291	—	1,0
w. Dębe Wielkie	—	—	—	—	—	—
w. Dobre	—	—	—	—	—	—
w. Jakubów	—	—	—	—	—	—
w. Latowicz	1	—	16	16	—	1,0
w. Mińsk Mazowiecki	—	—	—	—	—	—
w. Siennica	2	1	290	289	—	1,0
w. Stanisławów	1	—	20	20	—	1,0
Powiat nowodworski	**10**	**2**	**356**	**309**	**—**	**0,9**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	—	—	—	—	—	—
m-w. Nasielsk	1	1	100	99	—	1,0
m-w. Zakroczym	1	—	32	32	—	1,0
w. Czosnów	5	—	136	124	—	0,9
w. Leoncin	—	—	—	—	—	—
w. Pomiechówek	3	1	88	54	—	0,6
Powiat otwocki	**12**	**5**	**435**	**383**	**—**	**0,9**
m. Józefów	1	—	9	9	—	1,0
m. Otwock	7	4	207	188	—	0,9
m-w. Karczew	1	1	30	30	—	1,0
w. Celestynów	—	—	—	—	—	—
w. Kołbiel	—	—	—	—	—	—
w. Osieck	—	—	—	—	—	—
w. Sobienie-Jeziory	1	—	28	28	—	1,0
w. Wiązowna	2	—	161	128	—	0,8

a Łącznie z filiami.

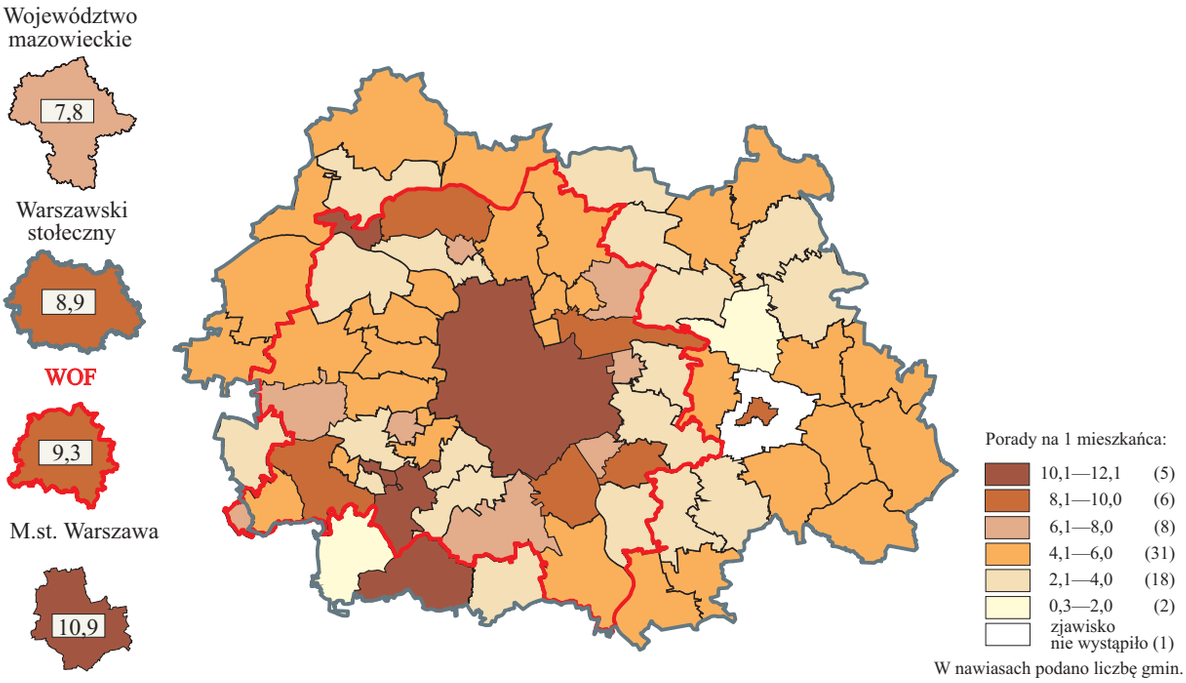
TABL. 3 (15). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ[a] W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy		
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		ogółem	w tym osoby bezdomne	na 1 miejsce
Powiat piaseczyński	**19**	**7**	**1 269**	**1 179**	**108**	**0,9**
m-w. Góra Kalwaria	4	2	587	564	—	1,0
m-w. Konstancin-Jeziorna	6	3	339	304	—	0,9
m-w. Piaseczno	6	2	256	237	67	0,9
m-w. Tarczyn	1	—	50	41	41	0,8
w. Lesznowola	2	—	37	33	—	0,9
w. Prażmów	—	—	—	—	—	—
Powiat pruszkowski	**7**	**4**	**349**	**309**	**—**	**0,9**
m. Piastów	1	—	12	3	—	—
m. Pruszków	1	1	93	88	—	0,9
m-w. Brwinów	3	2	185	169	—	0,9
w. Michałowice	1	—	9	9	—	1,0
w. Nadarzyn	1	1	50	40	—	0,8
w. Raszyn	—	—	—	—	—	—
Powiat warszawski zachodni	**15**	**2**	**888**	**814**	**133**	**0,9**
m-w. Błonie	2	1	222	215	47	1,0
m-w. Łomianki	2	1	143	139	—	1,0
m-w. Ożarów Mazowiecki	3	—	238	237	86	1,0
w. Izabelin	1	—	23	2	—	—
w. Kampinos	—	—	—	—	—	—
w. Leszno	—	—	—	—	—	—
w. Stare Babice	7	—	262	221	—	0,8
Powiat wołomiński	**20**	**2**	**681**	**602**	**68**	**0,9**
m. Kobyłka	3	—	82	74	—	0,9
m. Marki	3	—	137	137	—	1,0
m. Ząbki	2	—	16	16	7	1,0
m. Zielonka	4	1	109	86	—	0,8
m-w. Radzymin	5	1	229	213	—	0,9
m-w. Tłuszcz	1	—	8	5	—	0,6
m-w. Wołomin	1	—	70	61	61	0,9
w. Dąbrówka	1	—	30	10	—	—
w. Jadów	—	—	—	—	—	—
w. Klembów	—	—	—	—	—	—
w. Poświętne	—	—	—	—	—	—
w. Strachówka	—	—	—	—	—	—
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[b]	2	2	153	149	—	1,0

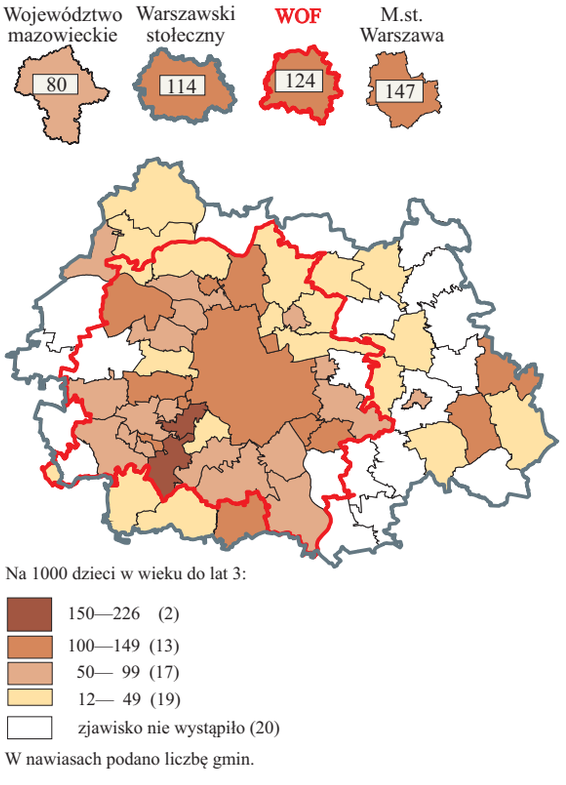
b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Porady lekarskie ambulatoryjne na 1 mieszkańca w 2016 r.

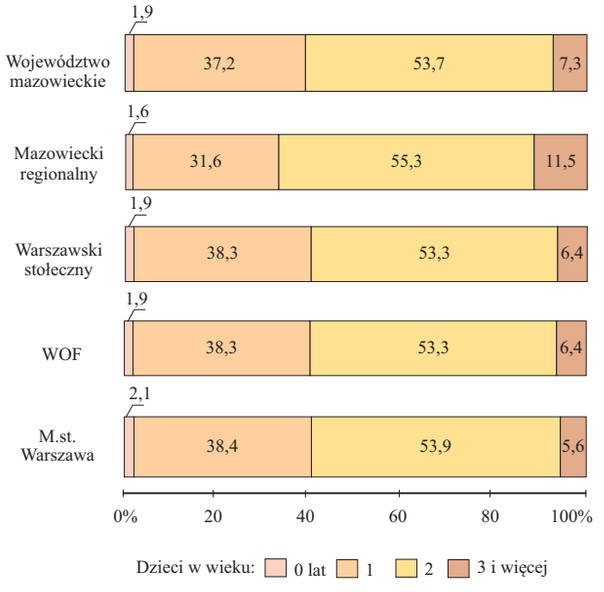
Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

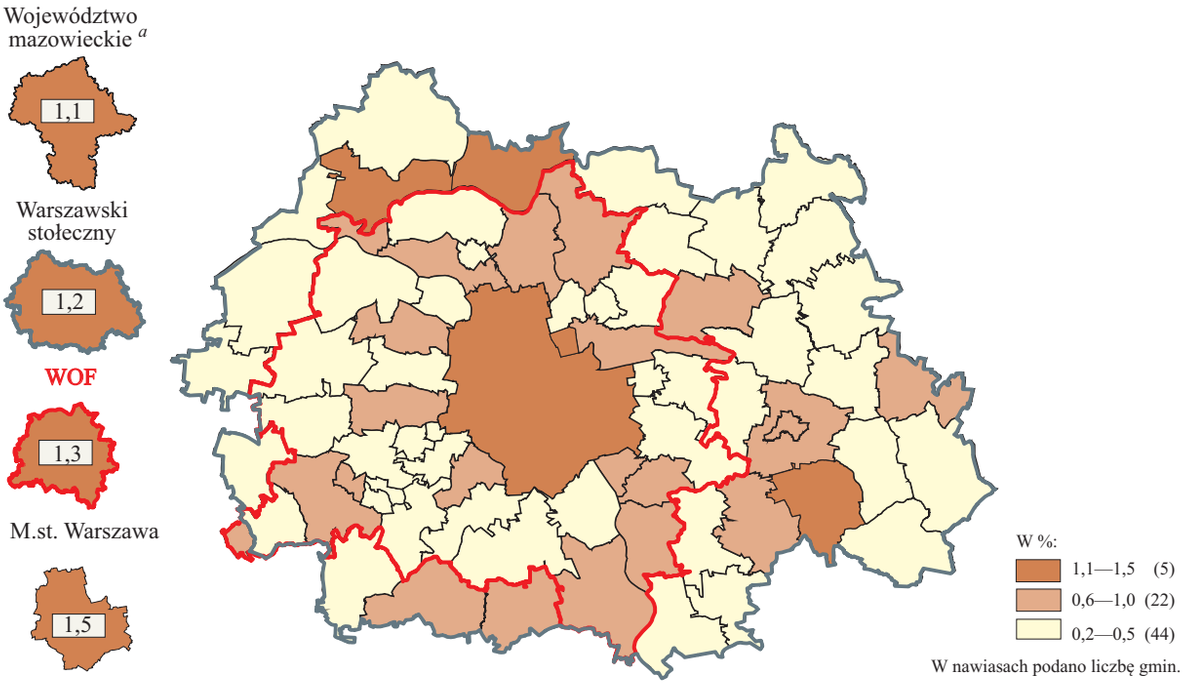

Struktura dzieci według wieku w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

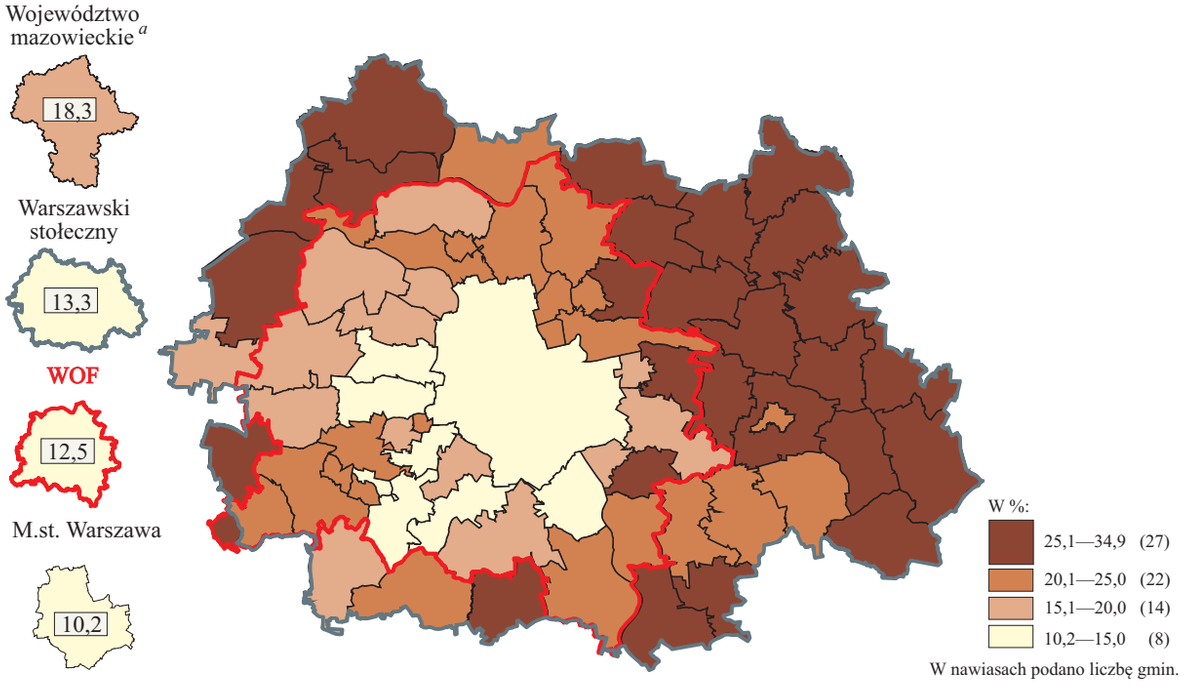
Udział wydatków budżetu gminy na ochronę zdrowia w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Wydatki podane są łącznie z wydatkami części gminnej i powiatowej.

Udział wydatków budżetu gminy na pomoc społeczną w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Wydatki podane są łącznie z wydatkami części gminnej i powiatowej.

KULTURA

KULTURA

Nakłady na kulturę stanowią relatywnie niewielki odsetek w budżetach samorządowych. W 2016 r. w skali województwa mazowieckiego gminy przeznaczyły na ten cel 3,1% swoich wydatków. W metropolii (RWS) udział ten był nieznacznie wyższy (3,4%), w WOF było to 3,5%, a w Warszawie 3,6%. Zdecydowanie najwyższymi wydatkami na kulturę w relacji do wszystkich wydatków w 2016 r. wyróżniał się Pruszków (12,0%). Żadna inna gmina nie osiągnęła nawet połowy tej wartości. Było to jednak związane w dużej mierze z realizacją jednej inwestycji (Centrum Dziedzictwa Kulturowego), w ramach której znacząca część wydatków została zrealizowana właśnie w 2016 r. Można zatem przypuszczać, że w kolejnych latach ich udział w budżecie miasta będzie niższy. W zdecydowanej większości gmin RWS wydatki na kulturę nie przekraczają 4% (89% gmin). Przynależność do WOF nie jest w tej kwestii wyróżnikiem.

Istotnym wskaźnikiem dostępu do kultury jest dostępność do bibliotek publicznych. W 2016 r. w województwie mazowieckim funkcjonowało 957 bibliotek i ich filii, z których 398 było położonych w RWS, 337 w WOF, z czego 201 tego typu placówek było zlokalizowanych w Warszawie. Biorąc pod uwagę okres 2010—2016 liczba bibliotek w województwie zmniejszyła się o 30 placówek. W tym samym czasie bilans tego typu obiektów wynosił +4 w przypadku obszaru metropolitalnego (RWS), dla WOF +12, a dla miasta Warszawy +9. Widoczna jest zatem tendencja do koncentracji placówek bibliotecznych w centralnej części województwa (w obszarze metropolitalnym) i zmniejszanie się ich liczby na obszarach peryferyjnych. Spośród gmin wchodzących w skład RWS tylko w 6 jednostkach liczba bibliotek wzrosła w porównaniu z 2010 r. (poza Warszawą także w Piasecznie, Otwocku, Podkowie Leśnej, Wołominie i Radzyminie). Podobnie liczna (8 gmin) była grupa jednostek, w których liczba bibliotek zmalała. W zdecydowanej większości gmin RWS liczba bibliotek nie zmieniła się w stosunku do 2010 r. (w 56 na 70 gmin).

Większość bibliotek i ich filii oferuje możliwość skorzystania z Internetu, w tym bezprzewodowego, który jest dostępny w ponad 60% placówek zlokalizowanych w RWS. Większość bibliotek w obszarze metropolitalnym (RWS) oferuje także możliwość zamówienia materiałów bibliotecznych za pomocą Internetu (68,4%), co odróżnia ten obszar od reszty woj. mazowieckiego, gdzie tego typu usługa jest dostępna jedynie w co piątej bibliotece.

TABL. 1 (16). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami) W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Biblioteki[a]	Księgozbiór[a] w tys. wol.	Czytelnicy[b]	Wypożyczenia[bc]		Komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	Liczba ludności na 1 bibliotekę[a]
				w tys. wol.	na 1 czytelnika w wol.		
W O J E W Ó D Z T W O	**957**	**17730,8**	**933646**	**14536,7**	**15,6**	**3498**	**5607**
WOF (40)	**337**	**8902,3**	**581320**	**8701,0**	**15,0**	**1524**	**8170**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**559**	**8003,9**	**315289**	**5303,4**	**16,8**	**1728**	**4217**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**398**	**9727,0**	**618357**	**9233,2**	**14,9**	**1770**	**7559**
M.st. Warszawa	**201**	**6607,6**	**430346**	**6180,7**	**14,4**	**999**	**8726**
Powiat grodziski	**13**	**156**	**16 328**	**243**	**14,9**	**56**	**7050**
m. Milanówek	1	25,0	2054	33,6	16,4	5	16347
m. Podkowa Leśna	2	21,0	1903	45,1	23,7	1	1927
m-w. Grodzisk Mazowiecki	4	60,5	9345	112,2	12,0	26	11459
w. Baranów	3	18,4	868	11,3	13,0	12	1747
w. Jaktorów	2	23,9	1471	31,1	21,1	8	5983
w. Żabia Wola	1	6,8	687	9,7	14,1	4	8405
Powiat legionowski	**14**	**246,9**	**15049**	**226,3**	**15,0**	**52**	**8173**
m. Legionowo	4	123,6	9375	138,8	14,8	32	13534
m-w. Serock	—	—	—	—	—	—	—
w. Jabłonna	2	31,7	1797	33,9	18,8	5	9319
w. Nieporęt	3	34,8	1763	33,8	19,1	9	4736
w. Wieliszew	5	56,9	2114	19,9	9,4	6	2630
Powiat miński	**23**	**464,9**	**28912**	**407,9**	**14,1**	**139**	**6620**
m. Mińsk Mazowiecki	2	152,5	15468	200,0	12,9	27	20192
m. Sulejówek	3	46,6	1978	35,7	18,1	5	6496
m-w. Halinów	2	34,8	1750	29,6	16,9	4	7874
m-w. Kałuszyn	1	21,9	1130	12,0	10,6	4	5908
m-w. Mrozy	2	38,4	1757	27,2	15,5	24	4346
w. Cegłów	1	27,3	1160	21,0	18,1	5	6211
w. Dębe Wielkie	2	23,1	1257	20,6	16,4	7	4986
w. Dobre	1	13,6	570	10,7	18,7	8	6027
w. Jakubów	2	17,7	625	10,8	17,3	9	2531
w. Latowicz	1	21,5	611	8,9	14,6	16	5461
w. Mińsk Mazowiecki	1	22,8	724	10,2	14,1	13	15114
w. Siennica	2	19,4	1145	13,5	11,8	8	3729
w. Stanisławów	3	25,4	737	7,7	10,5	9	2249
Powiat nowodworski	**14**	**252,4**	**11054**	**171,8**	**15,5**	**64**	**5645**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	3	109,1	5028	93,2	18,5	23	9516
m-w. Nasielsk	3	56,4	2573	29,2	11,3	7	6643
m-w. Zakroczym	1	9,3	407	7,2	17,7	4	6124
w. Czosnów	4	38,0	1476	21,7	14,7	12	2460
w. Leoncin	1	12,7	442	4,1	9,3	10	5548
w. Pomiechówek	2	26,9	1128	16,5	14,6	8	4517
Powiat otwocki	**29**	**363,3**	**18665**	**321,1**	**17,2**	**89**	**4257**
m. Józefów	2	60,9	3300	77,4	23,4	10	10181
m. Otwock	10	124,4	7791	115,4	14,8	27	4491
m-w. Karczew	4	38,4	2336	37,0	15,9	23	3976
w. Celestynów	2	25,2	897	20,3	22,6	2	5841
w. Kołbiel	3	34,4	1053	19,2	18,2	5	2725
w. Osieck	3	21,2	653	8,6	13,1	5	1188
w. Sobienie-Jeziory	2	24,5	783	18,1	23,1	6	3194
w. Wiązowna	3	34,3	1852	25,1	13,6	11	4151

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z punktami bibliotecznymi. c Łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.

TABL. 1 (16). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami) W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Biblioteki[a]	Księgozbiór[a] w tys. wol.	Czytelnicy[b]	Wypożyczenia [bc]		Komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	Liczba ludności na 1 bibliotekę[a]
				w tys. wol.	na 1 czytelnika w wol.		
Powiat piaseczyński	**27**	**415,1**	**25833**	**427,9**	**16,6**	**104**	**6648**
m-w. Góra Kalwaria	3	54,0	2028	54,6	26,9	19	8798
m-w. Konstancin-Jeziorna	5	81,3	4435	96,6	21,8	16	4955
m-w. Piaseczno	11	174,7	13110	190,7	14,5	38	7382
m-w. Tarczyn	2	28,3	1354	15,2	11,2	10	5689
w. Lesznowola	4	55,9	4333	61,4	14,2	13	6282
w. Prażmów	2	20,9	573	9,5	16,5	8	5308
Powiat pruszkowski	**22**	**406,2**	**24462**	**432,3**	**17,7**	**103**	**7348**
m. Piastów	4	53,2	2549	53,8	21,1	8	5683
m. Pruszków	9	170,2	10421	186,9	17,9	26	6763
m-w. Brwinów	2	42,2	3238	55,9	17,3	17	12872
w. Michałowice	3	63,3	2626	51,2	19,5	25	5882
w. Nadarzyn	2	34,7	2842	34,9	12,3	12	6552
w. Raszyn	2	42,4	2786	49,7	17,8	15	10778
Powiat warszawski zachodni	**17**	**237,5**	**14431**	**272,6**	**18,9**	**54**	**6711**
m-w. Błonie	5	41,1	2570	50,4	19,6	11	4271
m-w. Łomianki	3	46,7	4355	85,9	19,7	10	8640
m-w. Ożarów Mazowiecki	3	45,9	2370	35,4	14,9	19	7868
w. Izabelin	1	23,7	1592	31,5	19,8	5	10521
w. Kampinos	1	14,0	417	12,3	29,4	1	4293
w. Leszno	3	39,0	1754	26,5	15,1	7	3361
w. Stare Babice	1	27,1	1373	30,5	22,2	1	18301
Powiat wołomiński	**38**	**577,7**	**33277**	**549,8**	**16,5**	**110**	**6276**
m. Kobyłka	1	32,4	3838	90,0	23,5	5	22459
m. Marki	3	73,0	4424	69,1	15,6	9	10562
m. Ząbki	1	32,1	3426	58,3	17,0	4	34784
m. Zielonka	4	56,7	1880	37,8	20,1	9	4375
m-w. Radzymin	3	32,4	2684	41,4	15,4	4	8713
m-w. Tłuszcz	9	91,9	3401	65,5	19,2	23	2207
m-w. Wołomin	5	135,3	9908	127,8	12,9	30	10355
w. Dąbrówka	2	21,8	792	13,2	16,6	3	4005
w. Jadów	3	40,3	1082	22,2	20,5	8	2533
w. Klembów	3	25,3	895	11,2	12,6	5	3241
w. Poświętne	3	25,2	634	7,2	11,3	6	2062
w. Strachówka	1	11,4	313	6,2	19,8	4	919
Powiat żyrardowski							
m. Żyrardów [d]	4	73,6	7099	116,6	16,4	15	10126

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z punktami bibliotecznymi. c Łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. d Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (17). **WYBRANE INFORMACJE O DZIAŁALNOŚCI CENTRÓW KULTURY, DOMÓW I OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki[a]	Imprezy organizowane przez jednostkę		Instytucje posiadające salę widowiskową[a]		Koła/kluby/sekcje[a]		Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w tys. zł
		ogółem	uczest-nicy	ogółem	liczba miejsc	ogółem	człon-kowie	
W O J E W Ó D Z T W O	**287**	**23352**	**3720046**	**183**	**31442**	**3246**	**67356**	**890023,7[b]**
WOF (40)	**103**	**12291**	**1835088**	**77**	**11766**	**1980**	**41099**	**637142,9[b]**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**169**	**10044**	**1736680**	**93**	**18201**	**1103**	**23528**	**233839,3[b]**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**118**	**13308**	**1983366**	**90**	**13241**	**2143**	**43828**	**656184,3[b]**
M.st. Warszawa	**48**	**7463**	**1248659**	**40**	**5835**	**1258**	**23654**	**496666,6[c]**
Powiat grodziski	**4**	**624**	**67609**	**3**	**545**	**40**	**1424**	**13432,6**
m. Milanówek	1	250	25515	—	—	13	616	2362,8
m. Podkowa Leśna	1	174	11959	1	100	14	354	1540,5
m-w. Grodzisk Mazowiecki	1	120	23905	1	375	4	296	7614,1
w. Baranów	—	—	—	—	—	—	—	533,9
w. Jaktorów	—	—	—	—	—	—	—	628,2
w. Żabia Wola	1	80	6230	1	70	9	158	753,0
Powiat legionowski	**5**	**452**	**61645**	**4**	**550**	**89**	**1589**	**11952,7**
m. Legionowo	1	210	19470	1	260	22	300	5370,6
m-w. Serock	1	100	18370	1	120	30	333	1430,4
w. Jabłonna	1	53	12330	1	120	25	521	2401,0
w. Nieporęt	1	56	6445	—	—	1	210	1479,0
w. Wieliszew	1	33	5030	1	50	11	225	1271,6
Powiat miński	**7**	**349**	**83728**	**6**	**675**	**35**	**850**	**13545,0**
m. Mińsk Mazowiecki	1	176	66634	1	150	13	288	5925,3
m. Sulejówek	1	28	938	1	80	4	47	807,1
m-w. Halinów	1	43	6000	1	80	5	180	1620,5
m-w. Kałuszyn	1	28	2410	1	150	1	40	966,6
m-w. Mrozy	1	33	5715	1	125	6	48	1174,7
w. Cegłów	—	—	—	—	—	—	—	945,0
w. Dębe Wielkie	—	—	—	—	—	—	—	238,8
w. Dobre	1	6	473	—	—	2	73	378,3
w. Jakubów	—	—	—	—	—	—	—	261,2
w. Latowicz	—	—	—	—	—	—	—	145,4
w. Mińsk Mazowiecki	—	—	—	—	—	—	—	320,8
w. Siennica	—	—	—	—	—	—	—	322,2
w. Stanisławów	1	35	1558	1	90	4	174	439,1
Powiat nowodworski	**4**	**309**	**40078**	**4**	**500**	**32**	**636**	**5941,0**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	1	226	29558	1	90	9	419	2944,0
m-w. Nasielsk	1	43	8610	1	170	5	70	1048,9
m-w. Zakroczym	1	27	1080	1	100	16	97	417,6
w. Czosnów	—	—	—	—	—	—	—	494,2
w. Leoncin	—	—	—	—	—	—	—	110,5
w. Pomiechówek	1	13	830	1	140	2	50	925,7
Powiat otwocki	**10**	**955**	**115295**	**6**	**661**	**82**	**2547**	**14995,4**
m. Józefów	1	377	51795	1	181	14	1029	2236,7
m. Otwock	5	336	26218	3	300	20	488	7618,7
m-w. Karczew	2	86	23221	1	100	17	388	1389,8
w. Celestynów	1	85	9321	—	—	16	181	883,1
w. Kołbiel	—	—	—	—	—	—	—	516,7
w. Osieck	—	—	—	—	—	—	—	151,5
w. Sobienie-Jeziory	—	—	—	—	—	—	—	253,2
w. Wiązowna	1	71	4740	1	80	15	461	1945,7

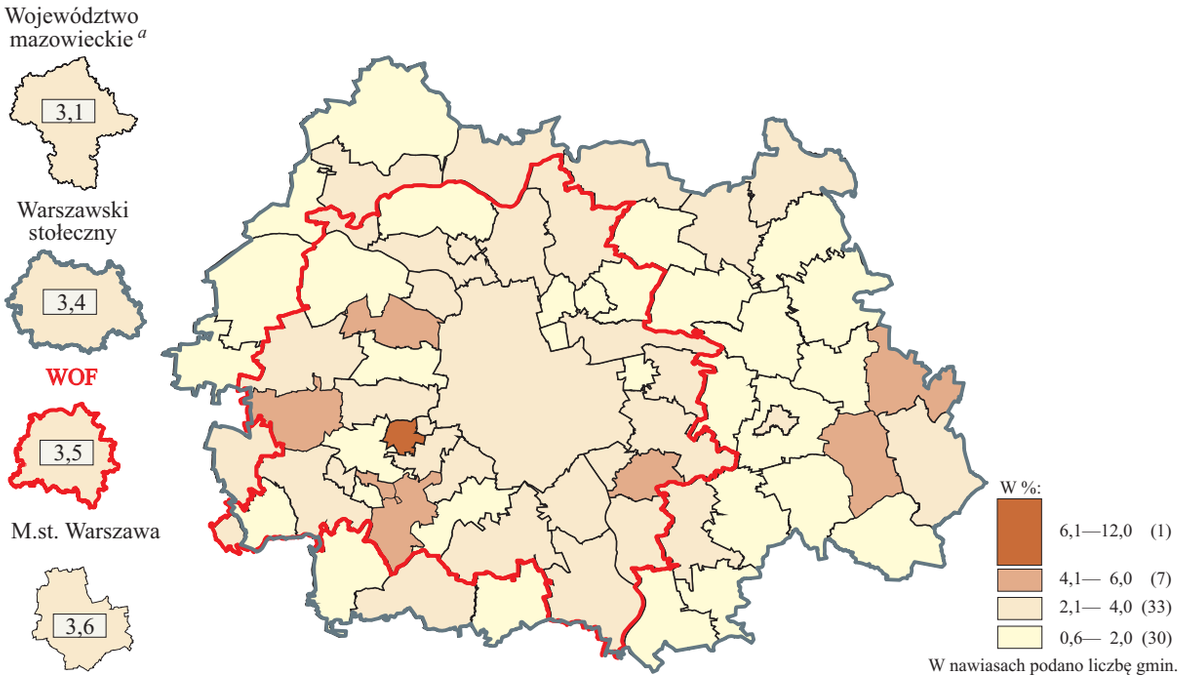
a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z miastami na prawach powiatu. c Dla Warszawy dane dotyczą miasta na prawach powiatu.

TABL. 2 (17). **WYBRANE INFORMACJE O DZIAŁALNOŚCI CENTRÓW KULTURY, DOMÓW I OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki[a]	Imprezy organizowane przez jednostkę		Instytucje posiadające salę widowiskową[a]		Koła/kluby/sekcje[a]		Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w tys. zł
		ogółem	uczest-nicy	ogółem	liczba miejsc	ogółem	człon-kowie	
Powiat piaseczyński	**14**	**1056**	**145926**	**7**	**1032**	**255**	**3966**	**21495,3**
m-w. Góra Kalwaria	1	105	7100	1	220	15	332	3092,1
m-w. Konstancin-Jeziorna	1	222	39244	1	252	38	879	4962,5
m-w. Piaseczno	10	407	75822	3	280	152	1926	7929,4
m-w. Tarczyn	1	154	14360	1	180	18	320	1478,7
w. Lesznowola	1	168	9400	1	100	32	509	3753,7
w. Prażmów	—	—	—	—	—	—	—	278,9
Powiat pruszkowski	**6**	**572**	**86526**	**5**	**870**	**96**	**3321**	**45841,2**
m. Piastów	1	63	24400	1	195	4	290	1920,6
m. Pruszków	2	197	20273	2	330	38	1272	30004,6
m-w. Brwinów	1	80	7210	—	—	17	518	2260,7
w. Michałowice	—	—	—	—	—	—	—	3895,7
w. Nadarzyn	1	84	13597	1	180	8	281	4888,4
w. Raszyn	1	148	21046	1	165	29	960	2871,3
Powiat warszawski zachodni	**9**	**618**	**59808**	**5**	**973**	**70**	**1259**	**15956,2**
m-w. Błonie	2	69	20965	1	240	13	208	5081,2
m-w. Łomianki	1	221	16083	1	180	2	130	2785,1
m-w. Ożarów Mazowiecki	1	132	11045	1	150	—	—	3481,8
w. Izabelin	1	144	5330	1	253	40	685	2303,2
w. Kampinos	—	—	—	—	—	—	—	256,4
w. Leszno	4	52	6385	1	150	15	236	1052,2
w. Stare Babice	—	—	—	—	—	—	—	996,3
Powiat wołomiński	**11**	**910**	**74092**	**10**	**1600**	**186**	**4582**	**16358,2**
m. Kobyłka	1	132	6796	1	140	24	610	1564,9
m. Marki	1	78	8829	1	120	34	596	1579,8
m. Ząbki	1	104	4495	1	130	32	847	1143,9
m. Zielonka	1	127	7310	1	230	11	331	1659,0
m-w. Radzymin	1	31	7050	—	—	5	310	2341,3
m-w. Tłuszcz	1	98	13247	1	60	12	443	1762,7
m-w. Wołomin	2	184	14625	2	350	37	901	3641,8
w. Dąbrówka	1	77	7550	1	200	15	288	815,2
w. Jadów	1	49	3500	1	250	7	157	621,4
w. Klembów	1	30	690	1	120	9	99	791,7
w. Poświętne	—	—	—	—	—	—	—	252,0
w. Strachówka	—	—	—	—	—	—	—	184,6
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów[d]	1	17	12300	1	450	2	90	5542,2

a Stan w dniu 31 XII. d Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Udział wydatków budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2016 r.

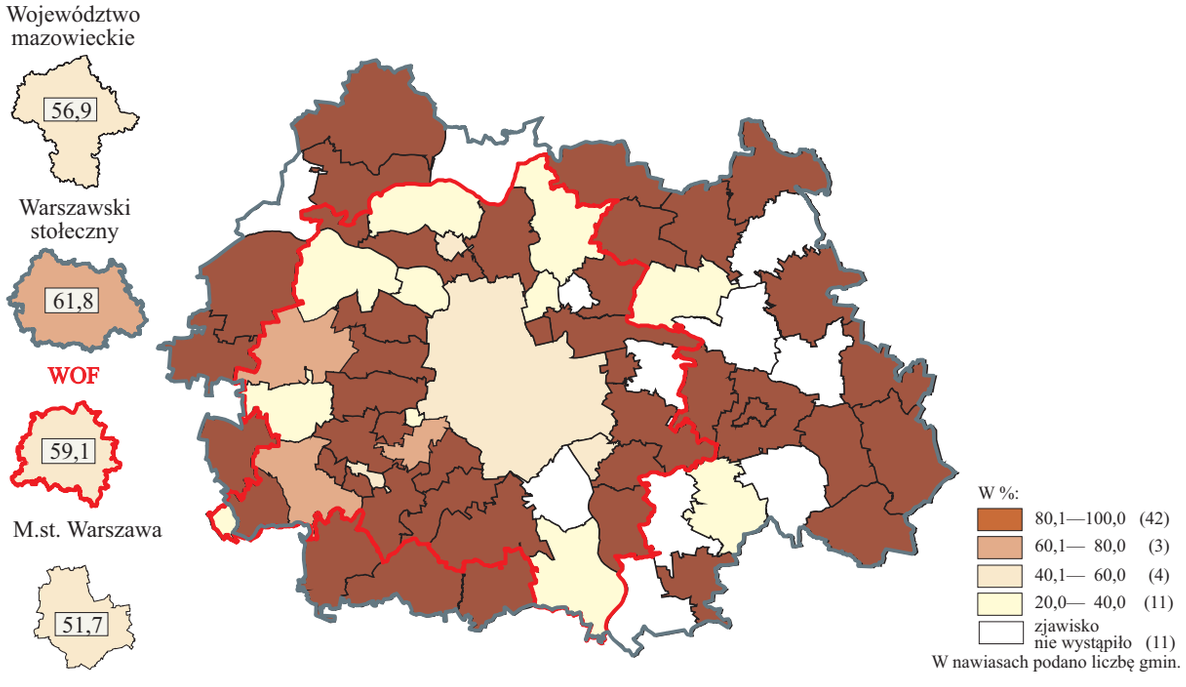

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Wydatki podane są łącznie z wydatkami części gminnej i powiatowej.

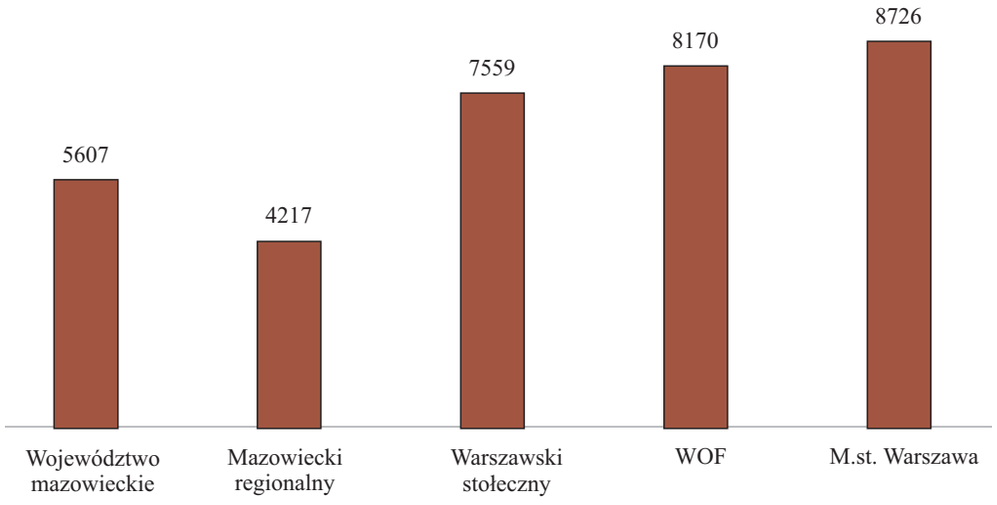
Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

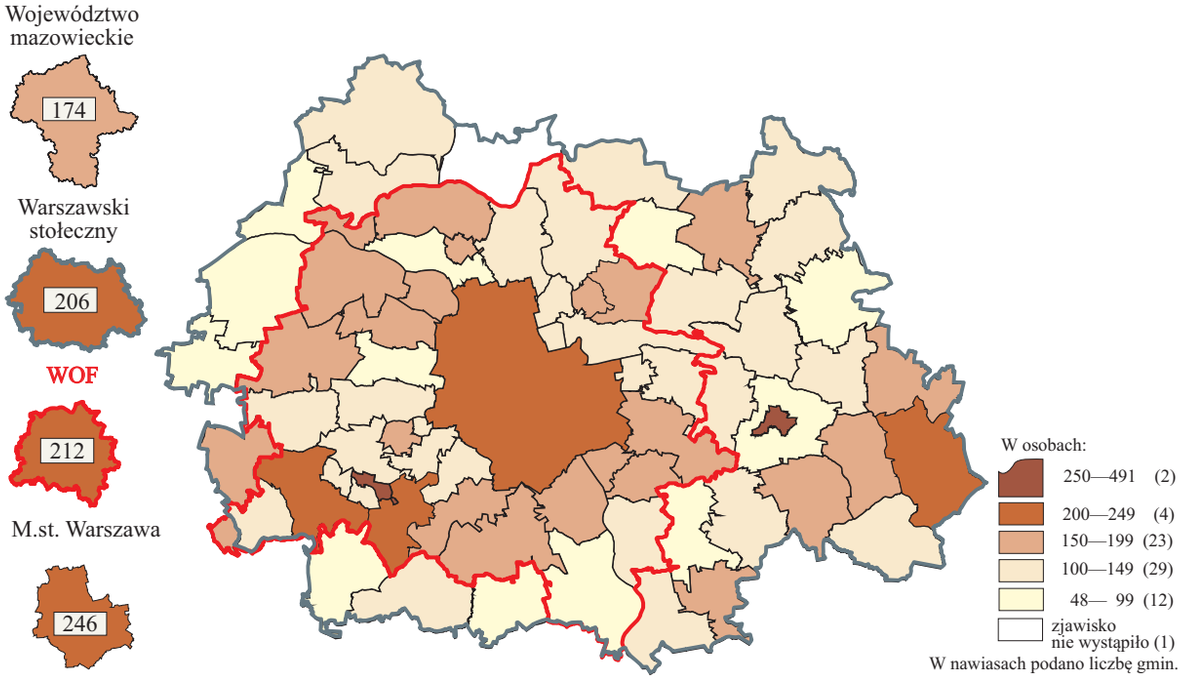

Liczba ludności na 1 bibliotekę w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Czytelnicy bibliotek[a] na 1000 ludności w 2016 r.

a Łącznie z punktami bibliotecznymi.

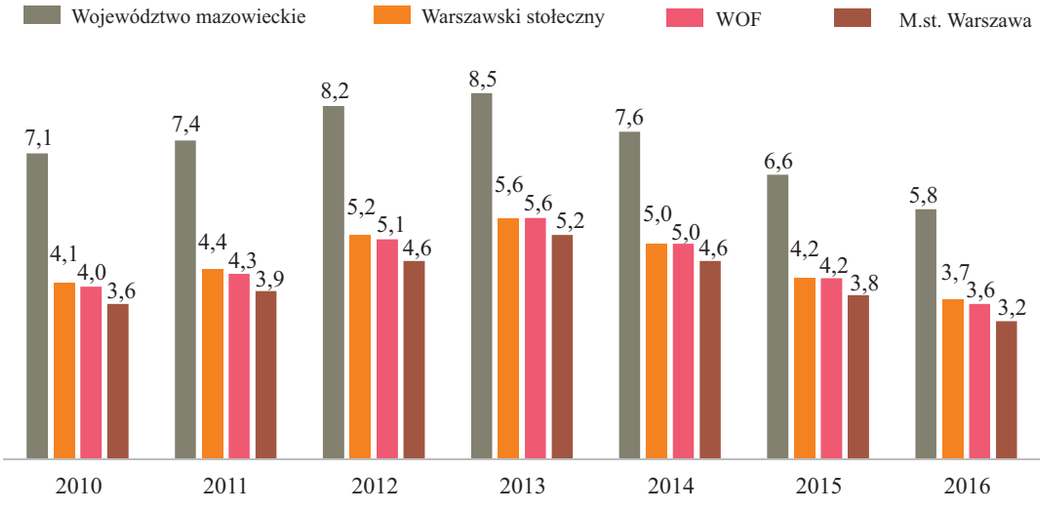
RYNEK PRACY. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

RYNEK PRACY. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Rynek pracy w ostatnich latach charakteryzuje się spadkiem liczby bezrobotnych i wzrostem płac. W latach 2010—2016, można wyróżnić 2 okresy, dla których przełomowym był rok 2013, w którym udział bezrobotnych osiągnął maksymalną wartość dla tego okresu i zaczął się zmniejszać. W 2016 r. udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w woj. mazowieckim wynosił 5,8%, natomiast im bliżej centrum gospodarczego, jakim jest Warszawa, tym był on mniejszy. W RWS i WOF wyniósł odpowiednio: 3,7% i 3,6%, a w samej Warszawie jedynie 3,2%. Wśród gmin obszaru metropolitalnego (RWS) znajdują się takie, gdzie udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosił jedynie 2,0% (Błonie, Ożarów Mazowiecki, Podkowa Leśna).

Gminy o większym udziale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (przekraczającym wartość wskaźnika dla woj. mazowieckiego) koncentrują się na północy obszaru metropolitalnego (RWS). Największy udział osób bezrobotnych występuje w gminach Strachówka i Jadów, ale nawet tam bez pracy pozostaje mniej niż 10% ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 9,3 i 9,2%). Biorąc pod uwagę cały obszar metropolitalny (RWS) można stwierdzić, że problemem zaczyna być brak rąk do pracy i niedopasowanie rynku pracy do oczekiwań pracowników (np. w kwestiach związanych z warunkami płacowymi).

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (w%)

Różnice w udziale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym pomiędzy kobietami i mężczyznami właściwie nie występują. W 2016 r. na poziomie RWS, WOF, czy m.st. Warszawy nie przekraczają

0,1 p. proc. Większa różnica występuje na poziomie woj. mazowieckiego, ale nawet tam nie przekraczała 0,5 p. proc.

Ciekawą obserwacją są różnice w zmianach udziału bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w podziale na płeć, jakie następują w czasie. Zmiany wartości wskaźnika wśród kobiet są mniejsze niż wśród mężczyzn (bezrobocie kobiet rośnie wolniej w okresie dekoniunktury, ale jednocześnie spada wolniej w okresie koniunktury). Najlepiej widać to na przykładzie całego województwa mazowieckiego gdzie w latach 2010—2013 (gdy sytuacja na rynku pracy pogarszała się) udział bezrobotnych, startując z identycznego poziomu 7,1%, wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym wzrósł o 1,6 p. proc. natomiast wśród kobiet o 1,3 p. proc. W latach 2013—2016, gdy sytuacja na rynku pracy poprawiała się, udział bezrobotnych wśród mężczyzn obniżył się o 3,1 p. proc., a u kobiet o 2,4 p. proc. Prawidłowość Z (choć w mniejszym stopniu) można zaobserwować także w pozostałych przekrojach terytorialnych (RWS, WOF, m.st. Warszawa). Można stąd wnioskować, że kobiety pracują w mniej podatnych na wahania rynkowe sektorach gospodarki – nadreprezentacja kobiet występuje w sektorze administracji publicznej czy edukacji, a nadreprezentacja mężczyzn np. w sektorze budownictwa, który charakteryzuje się wysoką dynamiką zatrudnienia w zależności od sytuacji w gospodarce.

Dobra sytuacja na rynku pracy to zasługa przede wszystkim Warszawy, ale także okolicznych gmin. Liczba pracujących na 1000 ludności w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób przekracza 450 w 5 gminach (poza Warszawą także w Błoniu, Czosnowie, Nadarzynie i Ożarowie Mazowieckim). Z drugiej strony widać niedobór miejsc pracy przede wszystkim na wschodzie oraz północy RWS. W ponad 45% gmin obszaru metropolitalnego (RWS) liczba pracujących nie przekracza 150 osób na 1000 mieszkańców (w Prażmowie i Strachówce poniżej 50 osób na 1000 mieszkańców). Wskaźnik ten jest ściśle powiązany z liczbą oraz wielkością podmiotów gospodarczych, które są skoncentrowane przede wszystkim w Warszawie i okolicznych gminach. Im dalej od Warszawy tym jest ich mniej. Z liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wyraźnie widać granicę Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowiącego bezpośrednie zaplecze stolicy, gdzie zagęszczenie podmiotów gospodarki narodowej jest zdecydowanie większe. Ta sama prawidłowość działa z pewnymi modyfikacjami także w zakresie wielkości podmiotów gospodarczych. Średnie (50—249 pracowników) i duże firmy (250 i więcej pracowników) zdecydowanie częściej lokują się w centrum gospodarczym niż na obszarach peryferyjnych. Widoczna jest także koncentracja średnich i dużych firm wzdłuż drogowych i kolejowych ciągów komunikacyjnych. W połowie gmin metropolii (RWS) nie ma żadnego pracodaw-

cy zatrudniającego 250 lub więcej osób. W 6 gminach nie ma siedziby żaden pracodawca zatrudniający przynajmniej 50 pracowników (Dobre, Jakubów, Klembów, Latowicz, Prażmów, Strachówka).

Koncentracja w centralnej części metropolii występuje także w zakresie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których w przeliczeniu na 10 tys. ludności najwięcej jest w Warszawie i w bezpośrednio otaczających ją gminach (z przewagą gmin leżących na zachód od stolicy), w których ponad 20% osób w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą. Najniższą aktywnością gospodarczą charakteryzują się wschodnie peryferia regionu Warszawskiego stołecznego, gdzie znajduje się 14 spośród 16 gmin obszaru metropolitalnego, w których mniej niż 10% osób w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą.

Koncentracja działalności gospodarczej w Warszawie i jej najbliższym otoczeniu widoczna jest także w zakresie podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, a także udziału sektora usług specjalistycznych oraz udziału podmiotów sektora innowacyjnego, choć w tej ostatniej kategorii wyższą wartość wskaźnika od samej Warszawy mają gminy okoliczne (Czosnów, Józefów i Michałowice).

Elementem sytuacji na rynku pracy są także wynagrodzenia, które w 2016 r. w województwie mazowieckim (5241 zł brutto) były zdecydowanie (o ponad 20%) wyższe niż średnia dla Polski (4291 zł). W RWS było to już 5526 zł, a w Warszawie 5740 zł. W ramach obszaru metropolitalnego (RWS) istnieje dość duże zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń. W powiatach wschodnich są one niższe (nie przekraczają 4000 zł). W latach 2010—2016 we wszystkich powiatach RWS przeciętne wynagrodzenia rosły mniej więcej w tym samym tempie (w 2016 r. były od 18 do 31% wyższe niż w 2010 r.) oznacza to, że biorąc pod uwagę wartości bezwzględne, nierówności w tym czasie wzrosły — różnica pomiędzy Warszawą a powiatem mińskim, charakteryzującym się najniższym przeciętnym wynagrodzeniem w metropolii, wzrosła z niespełna 1800 zł w 2010 r. do ponad 2100 zł w 2016 r.

TABL. 1 (18). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w %
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
W O J E W Ó D Z T W O	**188910**	**95107**	**50,3**	**93803**	**49,7**	**5,8**
WOF (40)	**58813**	**29581**	**50,3**	**29232**	**49,7**	**3,6**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**123109**	**61747**	**50,2**	**61362**	**49,8**	**8,4**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**65801**	**33360**	**50,7**	**32441**	**49,3**	**3,7**
M.st. Warszawa	**33212**	**16567**	**49,9**	**16645**	**50,1**	**3,2**
Powiat grodziski	**1 473**	**685**	**46,5**	**788**	**53,5**	**2,7**
m. Milanówek	262	129	49,2	133	50,8	2,7
m. Podkowa Leśna	43	25	58,1	18	41,9	2,0
m-w. Grodzisk Mazowiecki	712	314	44,1	398	55,9	2,6
w. Baranów	91	50	54,9	41	45,1	2,8
w. Jaktorów	209	100	47,8	109	52,2	2,8
w. Żabia Wola	156	67	42,9	89	57,1	3,0
Powiat legionowski	**3 576**	**1 807**	**50,5**	**1 769**	**49,5**	**5,2**
m. Legionowo	1 768	916	51,8	852	48,2	5,6
m-w. Serock	545	263	48,3	282	51,7	6,1
w. Jabłonna	485	240	49,5	245	50,5	4,2
w. Nieporęt	361	162	44,9	199	55,1	4,1
w. Wieliszew	417	226	54,2	191	45,8	5,0
Powiat miński	**3 236**	**1 616**	**49,9**	**1 620**	**50,1**	**3,5**
m. Mińsk Mazowiecki	1 016	478	47,0	538	53,0	4,2
m. Sulejówek	302	151	50,0	151	50,0	2,6
m-w. Halinów	301	148	49,2	153	50,8	3,1
m-w. Kałuszyn	165	83	50,3	82	49,7	4,6
m-w. Mrozy	144	80	55,6	64	44,4	2,7
w. Cegłów	144	86	59,7	58	40,3	3,8
w. Dębe Wielkie	184	87	47,3	97	52,7	3,0
w. Dobre	116	51	44,0	65	56,0	3,2
w. Jakubów	127	58	45,7	69	54,3	4,1
w. Latowicz	109	57	52,3	52	47,7	3,3
w. Mińsk Mazowiecki	373	197	52,8	176	47,2	3,9
w. Siennica	128	72	56,3	56	43,8	2,8
w. Stanisławów	127	68	53,5	59	46,5	3,0
Powiat nowodworski	**2 554**	**1 301**	**50,9**	**1 253**	**49,1**	**5,2**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	812	395	48,6	417	51,4	4,6
m-w. Nasielsk	837	415	49,6	422	50,4	6,6
m-w. Zakroczym	255	145	56,9	110	43,1	6,5
w. Czosnów	221	117	52,9	104	47,1	3,6
w. Leoncin	138	76	55,1	62	44,9	4,0
w. Pomiechówek	291	153	52,6	138	47,4	5,2
Powiat otwocki	**2 795**	**1 497**	**53,6**	**1 298**	**46,4**	**3,8**
m. Józefów	407	204	50,1	203	49,9	3,4
m. Otwock	1 177	623	52,9	554	47,1	4,4
m-w. Karczew	349	189	54,2	160	45,8	3,6
w. Celestynów	262	153	58,4	109	41,6	3,6
w. Kołbiel	149	86	57,7	63	42,3	3,0
w. Osieck	71	42	59,2	29	40,8	3,3
w. Sobienie-Jeziory	123	71	57,7	52	42,3	3,1
w. Wiązowna	257	129	50,2	128	49,8	3,4

TABL. 1 (18). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w %
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
Powiat piaseczyński	**4 560**	**2 355**	**51,6**	**2205**	**48,4**	**4,2**
m-w. Góra Kalwaria	788	445	56,5	343	43,5	4,9
m-w. Konstancin-Jeziorna	687	361	52,5	326	47,5	4,6
m-w. Piaseczno	1 888	933	49,4	955	50,6	3,8
m-w. Tarczyn	353	187	53,0	166	47,0	5,1
w. Lesznowola	536	263	49,1	273	50,9	3,5
w. Prażmów	308	166	53,9	142	46,1	4,6
Powiat pruszkowski	**3734**	**1824**	**48,8**	**1910**	**51,2**	**3,8**
m. Piastów	528	249	47,2	279	52,8	4,0
m. Pruszków	1 562	745	47,7	817	52,3	4,3
m-w. Brwinów	631	311	49,3	320	50,7	4,1
w. Michałowice	321	176	54,8	145	45,2	3,1
w. Nadarzyn	265	122	46,0	143	54,0	3,2
w. Raszyn	427	221	51,8	206	48,2	3,3
Powiat warszawski zachodni	**1 801**	**967**	**53,7**	**834**	**46,3**	**2,6**
m-w. Błonie	254	127	50,0	127	50,0	2,0
m-w. Łomianki	409	242	59,2	167	40,8	2,6
m-w. Ożarów Mazowiecki	292	124	42,5	168	57,5	2,0
w. Izabelin	218	121	55,5	97	44,5	3,4
w. Kampinos	105	64	61,0	41	39,0	3,9
w. Leszno	210	117	55,7	93	44,3	3,4
w. Stare Babice	313	172	55,0	141	45,0	2,8
Powiat wołomiński	**8 860**	**4 741**	**53,5**	**4119**	**46,5**	**6,0**
m. Kobyłka	792	421	53,2	371	46,8	5,7
m. Marki	863	431	49,9	432	50,1	4,3
m. Ząbki	782	377	48,2	405	51,8	3,6
m. Zielonka	558	299	53,6	259	46,4	5,4
m-w. Radzymin	980	509	51,9	471	48,1	6,0
m-w. Tłuszcz	970	541	55,8	429	44,2	7,8
m-w. Wołomin	2 336	1253	53,6	1083	46,4	7,4
w. Dąbrówka	310	172	55,5	138	44,5	6,3
w. Jadów	433	262	60,5	171	39,5	9,2
w. Klembów	449	255	56,8	194	43,2	7,5
w. Poświętne	228	123	53,9	105	46,1	5,8
w. Strachówka	159	98	61,6	61	38,4	9,3
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów[a]	1 878	927	49,4	951	50,6	7,8

a Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 2 (19). **PRACUJĄCY[a] W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Pracujący na 1000 ludności
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
W O J E W Ó D Z T W O	**1584264**	**758756**	**47,9**	**825508**	**52,1**	**295**
WOF (40)	**1128234**	**536587**	**47,6**	**591647**	**52,4**	**410**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**421836**	**204894**	**48,6**	**216942**	**51,4**	**179**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**1162428**	**553862**	**47,6**	**608566**	**52,4**	**386**
M.st. Warszawa	**896400**	**421583**	**47,0**	**474817**	**53,0**	**511**
Powiat grodziski	**19267**	**9693**	**50,3**	**9574**	**49,7**	**210**
m. Milanówek	2302	957	41,6	1345	58,4	141
m. Podkowa Leśna	617	252	40,8	365	59,2	160
m-w. Grodzisk Mazowiecki	12843	6617	51,5	6226	48,5	280
w. Baranów	464	218	47,0	246	53,0	89
w. Jaktorów	1369	790	57,7	579	42,3	114
w. Żabia Wola	1672	859	51,4	813	48,6	199
Powiat legionowski	**15350**	**6449**	**42,0**	**8901**	**58,0**	**134**
m. Legionowo	7453	2611	35,0	4842	65,0	138
m-w. Serock	1579	603	38,2	976	61,8	111
w. Jabłonna	1589	584	36,8	1005	63,2	85
w. Nieporęt	2635	1553	58,9	1082	41,1	185
w. Wieliszew	2094	1098	52,4	996	47,6	159
Powiat miński	**23607**	**11454**	**48,5**	**12153**	**51,5**	**155**
m. Mińsk Mazowiecki	10949	5271	48,1	5678	51,9	271
m. Sulejówek	2822	1519	53,8	1303	46,2	145
m-w. Halinów	1599	788	49,3	811	50,7	102
m-w. Kałuszyn	859	353	41,1	506	58,9	145
m-w. Mrozy	768	236	30,7	532	69,3	88
w. Cegłów	646	238	36,8	408	63,2	104
w. Dębe Wielkie	1269	733	57,8	536	42,2	127
w. Dobre	477	261	54,7	216	45,3	79
w. Jakubów	286	120	42,0	166	58,0	56
w. Latowicz	377	148	39,3	229	60,7	69
w. Mińsk Mazowiecki	2327	1255	53,9	1072	46,1	154
w. Siennica	605	219	36,2	386	63,8	81
w. Stanisławów	623	313	50,2	310	49,8	92
Powiat nowodworski	**19007**	**9689**	**51,0**	**9318**	**49,0**	**241**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	9075	4230	46,6	4845	53,4	318
m-w. Nasielsk	2683	1298	48,4	1385	51,6	135
m-w. Zakroczym	1146	520	45,4	626	54,6	187
w. Czosnów	4609	2964	64,3	1645	35,7	468
w. Leoncin	734	328	44,7	406	55,3	132
w. Pomiechówek	760	349	45,9	411	54,1	84
Powiat otwocki	**28495**	**13954**	**49,0**	**14541**	**51,0**	**231**
m. Józefów	4913	2226	45,3	2687	54,7	241
m. Otwock	9204	3341	36,3	5863	63,7	205
m-w. Karczew	4386	2394	54,6	1992	45,4	276
w. Celestynów	1980	1229	62,1	751	37,9	169
w. Kołbiel	1820	1021	56,1	799	43,9	223
w. Osieck	394	269	68,3	125	31,7	111
w. Sobienie-Jeziory	461	187	40,6	274	59,4	72
w. Wiązowna	5337	3287	61,6	2050	38,4	429

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABL. 2 (19). **PRACUJĄCY** [a] **W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Pracujący na 1000 ludności
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
Powiat piaseczyński	**42141**	**20635**	**49,0**	**21506**	**51,0**	**235**
m-w. Góra Kalwaria	5802	2998	51,7	2804	48,3	220
m-w. Konstancin-Jeziorna	4988	2197	44,0	2791	56,0	201
m-w. Piaseczno	21189	10118	47,8	11071	52,2	261
m-w. Tarczyn	1583	898	56,7	685	43,3	139
w. Lesznowola	8093	4236	52,3	3857	47,7	322
w. Prażmów	486	188	38,7	298	61,3	46
Powiat pruszkowski	**42388**	**22307**	**52,6**	**20081**	**47,4**	**262**
m. Piastów	2911	1346	46,2	1565	53,8	128
m. Pruszków	16027	7927	49,5	8100	50,5	263
m-w. Brwinów	4006	2005	50,0	2001	50,0	156
w. Michałowice	5406	3403	62,9	2003	37,1	306
w. Nadarzyn	6123	3481	56,9	2642	43,1	467
w. Raszyn	7915	4145	52,4	3770	47,6	367
Powiat warszawski zachodni	**36759**	**19856**	**54,0**	**16903**	**46,0**	**322**
m-w. Błonie	10056	5010	49,8	5046	50,2	471
m-w. Łomianki	7453	3718	49,9	3735	50,1	288
m-w. Ożarów Mazowiecki	11932	7094	59,5	4838	40,5	506
w. Izabelin	1930	994	51,5	936	48,5	183
w. Kampinos	703	421	59,9	282	40,1	164
w. Leszno	1807	928	51,4	879	48,6	179
w. Stare Babice	2878	1691	58,8	1187	41,2	157
Powiat wołomiński	**39014**	**18242**	**46,8**	**20772**	**53,2**	**164**
m. Kobyłka	2642	1314	49,7	1328	50,3	118
m. Marki	6873	3398	49,4	3475	50,6	217
m. Ząbki	4701	2069	44,0	2632	56,0	135
m. Zielonka	4113	2234	54,3	1879	45,7	235
m-w. Radzymin	5544	2861	51,6	2683	48,4	212
m-w. Tłuszcz	1679	764	45,5	915	54,5	85
m-w. Wołomin	9875	3853	39,0	6022	61,0	191
w. Dąbrówka	1748	949	54,3	799	45,7	218
w. Jadów	440	154	35,0	286	65,0	58
w. Klembów	861	407	47,3	454	52,7	89
w. Poświętne	409	194	47,4	215	52,6	66
w. Strachówka	129	45	34,9	84	65,1	47
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów [b]	6723	2773	41,2	3950	58,8	166

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. b Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 3 (20). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem podmioty według wybranych sekcji									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	informacja i komunikacja	obsługa rynku nieruchomości[Δ]	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe							
W O J E W Ó D Z T W O	**788008[b]**	**8970**	**65507**	**59876**	**74188**	**194796**	**46250**	**19932**	**45984**	**35903**	**110401**
WOF (40)	**572965**	**2180**	**43283**	**39366**	**46112**	**134757**	**30214**	**15078**	**41709**	**30156**	**94906**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**194663**	**6453**	**19859**	**18380**	**24896**	**54879**	**14521**	**4356**	**3686**	**5395**	**13782**
WARSZAWSKI STOŁECZNY ...	**593345**	**2517**	**45648**	**41496**	**49292**	**139917**	**31729**	**15576**	**42298**	**30508**	**96619**
M.st. Warszawa	**419352**	**1283**	**28170**	**25123**	**30681**	**91803**	**20924**	**11082**	**34439**	**24443**	**76379**
Powiat grodziski	**12687**	**85**	**1334**	**1258**	**1309**	**3258**	**816**	**299**	**613**	**404**	**1520**
m. Milanówek	2895	14	363	344	264	741	148	50	160	86	410
m. Podkowa Leśna	832	4	94	92	41	170	25	18	47	26	150
m-w. Grodzisk Mazowiecki	6301	37	616	579	611	1643	422	164	300	256	701
w. Baranów	406	9	39	37	70	122	34	8	7	1	39
w. Jaktorów	1238	7	124	116	185	320	114	19	51	20	108
w. Żabia Wola	1015	14	98	90	138	262	73	40	48	15	112
Powiat legionowski	**16317**	**120**	**1399**	**1294**	**1898**	**4214**	**974**	**495**	**745**	**612**	**1880**
m. Legionowo	7577	22	655	609	912	2062	464	205	329	296	772
m-w. Serock	1705	24	126	111	230	413	98	76	62	67	184
w. Jabłonna	2971	47	226	212	311	733	165	85	174	96	427
w. Nieporęt	2196	15	188	175	220	513	111	92	103	73	311
w. Wieliszew	1868	12	204	187	225	493	136	37	77	80	186
Powiat miński	**14276**	**208**	**1515**	**1400**	**1868**	**3748**	**914**	**308**	**533**	**373**	**1386**
m. Mińsk Mazowiecki	4462	16	373	354	518	1067	274	109	172	235	504
m. Sulejówek	2722	85	290	271	291	727	169	62	115	62	305
m-w. Halinów	1707	12	165	160	216	409	91	46	95	26	211
m-w. Kałuszyn	440	9	39	31	42	193	16	9	10	11	22
m-w. Mrozy	560	19	56	50	104	135	32	10	19	6	33
w. Cegłów	400	11	55	47	58	97	21	5	9	4	43
w. Dębe Wielkie	916	6	140	129	143	236	86	22	32	4	65
w. Dobre	385	2	39	34	61	115	50	7	6	2	20
w. Jakubów	351	13	36	33	56	121	25	4	11	4	14
w. Latowicz	246	12	29	29	33	88	14	5	6	—	4
w. Mińsk Mazowiecki	1226	11	157	138	214	334	90	17	38	13	106
w. Siennica	438	10	54	45	76	107	20	6	9	4	40
w. Stanisławów	423	2	82	79	56	119	26	6	11	2	19
Powiat nowodworski	**7744**	**82**	**801**	**730**	**956**	**2116**	**519**	**187**	**208**	**329**	**679**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2825	10	230	214	289	720	190	78	89	186	271
m-w. Nasielsk	1699	26	198	185	273	527	92	38	32	66	95
m-w. Zakroczym	514	10	51	42	62	157	38	23	4	11	29
w. Czosnów	1345	11	192	173	160	343	80	18	48	27	174
w. Leoncin	468	13	40	35	67	125	41	11	7	7	36
w. Pomiechówek	893	12	90	81	105	244	78	19	28	32	74
Powiat otwocki	**15585**	**120**	**2064**	**1930**	**1765**	**4128**	**772**	**387**	**641**	**473**	**1566**
m. Józefów	3609	11	525	501	314	928	138	102	192	111	457
m. Otwock	6270	22	679	645	667	1699	313	147	263	269	611
m-w. Karczew	1729	30	284	264	213	536	97	41	54	24	126
w. Celestynów	1086	11	177	143	183	270	56	17	27	21	82
w. Kołbiel	511	9	91	88	73	128	32	16	11	5	42
w. Osieck	231	6	34	34	40	51	9	4	6	1	12
w. Sobienie-Jeziory	382	20	39	35	63	103	31	7	4	2	29
w. Wiązowna	1767	11	235	220	212	413	96	53	84	40	207

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według gmin i sekcji PKD — bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania lub rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

TABL. 3 (20). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem podmioty według wybranych sekcji									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	informacja i komunikacja	obsługa rynku nieruchomości[Δ]	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe							
Powiat piaseczyński	**31793**	**220**	**2451**	**2296**	**2742**	**9749**	**1542**	**836**	**1717**	**1396**	**4383**
m-w. Góra Kalwaria	3268	44	309	289	437	1006	260	98	74	85	298
m-w. Konstancin-Jeziorna	4124	20	323	307	379	925	181	138	195	239	684
m-w. Piaseczno	14280	86	1253	1179	1238	3264	591	372	996	731	2302
m-w. Tarczyn	1334	17	94	79	143	447	177	44	37	38	109
w. Lesznowola	7596	44	349	328	387	3825	267	158	350	286	827
w. Prażmów	1191	9	123	114	158	282	66	26	65	17	163
Powiat pruszkowski	**27624**	**122**	**2798**	**2654**	**2673**	**7881**	**1805**	**712**	**1355**	**912**	**3485**
m. Piastów	3564	9	378	372	386	1032	233	90	172	111	382
m. Pruszków	9332	26	846	809	973	2504	616	223	459	313	1181
m-w. Brwinów	4163	45	445	418	436	1035	236	88	242	118	568
w. Michałowice	3696	13	451	436	318	914	158	78	210	130	621
w. Nadarzyn	2397	13	200	183	187	751	156	76	124	74	339
w. Raszyn	4472	16	478	436	373	1645	406	157	148	166	394
Powiat warszawski zachodni	**18704**	**121**	**1976**	**1847**	**1654**	**5108**	**1276**	**516**	**923**	**639**	**2500**
m-w. Błonie	2710	31	242	232	251	841	300	62	100	55	273
m-w. Łomianki	5753	24	711	668	444	1489	241	139	325	230	870
m-w. Ożarów Mazowiecki	3490	31	339	311	311	1036	272	143	159	147	359
w. Izabelin	1861	7	192	174	152	463	102	33	97	63	301
w. Kampinos	443	2	57	50	60	111	48	6	18	3	43
w. Leszno	1132	10	89	84	128	284	116	26	59	38	141
w. Stare Babice	3315	16	346	328	308	884	197	107	165	103	513
Powiat wołomiński	**29263**	**156**	**3140**	**2964**	**3746**	**7912**	**2187**	**754**	**1124**	**927**	**2841**
m. Kobyłka	3193	9	425	398	415	829	243	81	114	82	332
m. Marki	4342	9	441	416	479	1141	267	95	200	153	531
m. Ząbki	5384	13	444	428	606	1421	419	166	270	286	618
m. Zielonka	2780	8	344	331	331	686	159	81	145	137	290
m-w. Radzymin	3079	27	388	359	385	869	261	88	90	59	277
m-w. Tłuszcz	1414	10	122	112	266	342	127	28	33	16	96
m-w. Wołomin	6550	27	677	639	844	1937	506	150	215	170	559
w. Dąbrówka	682	19	90	86	99	181	69	17	17	6	45
w. Jadów	503	7	49	49	100	149	23	21	10	—	19
w. Klembów	764	13	76	67	125	201	62	18	20	8	61
w. Poświętne	430	8	78	73	55	127	37	8	7	8	9
w. Strachówka	142	6	6	6	41	29	14	1	3	2	4
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów[c]	5280	19	373	356	532	1723	344	130	180	259	440

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 4 (21). **OSOBY FIZYCZNE[a] PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	informacja i komunikacja	obsługa rynku nieruchomości[Δ]	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe							
W O J E W Ó D Z T W O	**506488**[b]	**6699**	**41462**	**39573**	**54093**	**124001**	**39098**	**12466**	**29616**	**9062**	**77093**
WOF (40)	**339161**	**1044**	**24329**	**23475**	**28701**	**73370**	**24803**	**8602**	**25870**	**7603**	**63495**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**151049**	**5404**	**15343**	**14452**	**22493**	**46236**	**12963**	**3442**	**3197**	**1317**	**12064**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**355439**	**1295**	**26119**	**25121**	**31600**	**77765**	**26135**	**9024**	**26419**	**7745**	**65029**
M.st. Warszawa	**226972**	**425**	**14047**	**13667**	**16354**	**44267**	**16855**	**5656**	**19781**	**5452**	**47812**
Powiat grodziski	**9787**	**63**	**952**	**905**	**1124**	**2491**	**693**	**237**	**534**	**172**	**1310**
m. Milanówek	2243	13	260	245	223	565	130	40	130	47	359
m. Podkowa Leśna	616	2	72	70	35	128	18	11	41	17	123
m-w. Grodzisk Mazowiecki	4744	27	433	413	510	1201	349	130	268	85	604
w. Baranów	319	6	30	29	61	104	28	8	6	1	30
w. Jaktorów	1034	6	94	89	164	279	104	16	45	13	99
w. Żabia Wola	831	9	63	59	131	214	64	32	44	9	95
Powiat legionowski	**12626**	**97**	**1035**	**964**	**1563**	**3199**	**861**	**380**	**642**	**221**	**1628**
m. Legionowo	5806	15	472	440	745	1569	414	151	276	99	664
m-w. Serock	1337	20	105	92	197	335	87	59	57	15	160
w. Jabłonna	2388	42	174	166	258	546	154	74	149	53	371
w. Nieporęt	1638	11	135	127	168	353	92	64	90	29	267
w. Wieliszew	1457	9	149	139	195	396	114	32	70	25	166
Powiat miński	**11381**	**176**	**1164**	**1078**	**1687**	**3102**	**799**	**258**	**488**	**119**	**1258**
m. Mińsk Mazowiecki	3401	6	297	286	434	844	233	88	159	49	451
m. Sulejówek	2126	84	201	188	252	539	144	51	102	23	268
m-w. Halinów	1427	11	129	125	202	338	82	36	91	21	194
m-w. Kałuszyn	364	7	28	22	40	176	14	8	10	4	22
m-w. Mrozy	449	16	47	42	97	119	30	8	16	4	33
w. Cegłów	318	8	45	38	56	83	18	4	9	2	43
w. Dębe Wielkie	769	4	106	98	135	206	76	21	29	4	55
w. Dobre	315	1	27	22	60	106	48	7	5	—	17
w. Jakubów	298	9	27	27	54	115	22	4	9	3	13
w. Latowicz	187	12	22	22	30	76	12	5	6	—	4
w. Mińsk Mazowiecki	1029	9	118	103	198	291	81	14	34	7	101
w. Siennica	352	8	47	38	75	100	17	6	8	1	40
w. Stanisławów	346	1	70	67	54	109	22	6	10	1	17
Powiat nowodworski	**5831**	**55**	**559**	**520**	**822**	**1711**	**453**	**151**	**176**	**55**	**592**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2015	4	152	146	238	537	161	58	76	23	233
m-w. Nasielsk	1399	19	162	152	245	474	83	34	30	8	86
m-w. Zakroczym	394	7	37	30	54	133	33	18	4	5	27
w. Czosnów	967	6	114	103	133	258	67	16	36	11	148
w. Leoncin	366	10	25	23	61	112	41	11	7	5	32
w. Pomiechówek	690	9	69	66	91	197	68	14	23	3	66
Powiat otwocki	**11852**	**82**	**1471**	**1413**	**1472**	**3165**	**666**	**288**	**557**	**179**	**1386**
m. Józefów	2727	9	365	355	248	663	124	73	163	56	409
m. Otwock	4775	11	528	512	558	1331	272	116	221	64	536
m-w. Karczew	1378	23	208	195	184	435	83	34	48	16	109
w. Celestynów	809	6	97	91	161	217	48	14	26	13	71
w. Kołbiel	408	8	73	70	64	100	31	13	10	4	37
w. Osieck	184	3	28	28	38	48	8	2	6	—	11
w. Sobienie-Jeziory	302	17	31	28	58	84	27	5	4	2	27
w. Wiązowna	1269	5	141	134	161	287	73	31	79	24	186

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według gmin i sekcji PKD — bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania lub rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

TABL. 4 (21). **OSOBY FIZYCZNE[a] PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	informacja i komunikacja	obsługa rynku nieruchomości[Δ]	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe							
Powiat piaseczyński	**20754**	**128**	**1617**	**1536**	**2036**	**4905**	**1262**	**545**	**1393**	**519**	**3625**
m-w. Góra Kalwaria	2495	27	205	195	371	763	235	77	65	27	249
m-w. Konstancin-Jeziorna	2951	8	218	208	290	637	158	87	150	93	586
m-w. Piaseczno	9856	43	821	783	840	2075	469	248	794	281	1860
m-w. Tarczyn	1031	11	61	51	120	368	146	30	35	17	91
w. Lesznowola	3442	33	216	209	274	828	190	80	290	89	693
w. Prażmów	979	6	96	90	141	234	64	23	59	12	146
Powiat pruszkowski	**19994**	**81**	**1877**	**1810**	**2078**	**5194**	**1502**	**525**	**1130**	**379**	**2920**
m. Piastów	2751	4	273	271	307	755	205	76	146	52	323
m. Pruszków	6989	18	596	578	780	1792	518	168	391	88	995
m-w. Brwinów	3259	29	323	308	359	804	205	68	207	49	505
w. Michałowice	2604	9	280	273	220	581	125	59	166	75	522
w. Nadarzyn	1689	9	121	112	151	468	126	59	108	36	281
w. Raszyn	2702	12	284	268	261	794	323	95	112	79	294
Powiat warszawski zachodni	**13275**	**70**	**1113**	**1056**	**1301**	**3378**	**1072**	**384**	**747**	**329**	**2064**
m-w. Błonie	2025	17	155	152	210	639	239	46	88	26	230
m-w. Łomianki	3765	14	365	345	302	839	191	94	238	123	696
m-w. Ożarów Mazowiecki	2393	20	177	171	261	639	227	109	132	53	289
w. Izabelin	1399	4	120	109	127	345	91	28	76	44	255
w. Kampinos	339	1	33	30	54	89	44	4	16	1	41
w. Leszno	890	4	59	55	110	221	104	21	52	19	128
w. Stare Babice	2464	10	204	194	237	606	176	82	145	63	425
Powiat wołomiński	**22967**	**118**	**2284**	**2172**	**3163**	**6353**	**1972**	**600**	**971**	**320**	**2434**
m. Kobyłka	2609	6	307	285	359	671	221	72	102	47	297
m. Marki	3229	7	293	278	381	832	238	65	163	51	433
m. Ząbki	4274	8	350	340	492	1130	384	131	240	76	548
m. Zielonka	2103	6	238	232	275	534	143	54	123	47	240
m-w. Radzymin	2428	20	270	248	318	711	230	74	78	21	246
m-w. Tłuszcz	1168	9	94	88	250	294	115	27	31	7	84
m-w. Wołomin	5099	19	495	473	700	1567	450	123	181	61	462
w. Dąbrówka	552	16	73	70	89	156	62	11	15	2	41
w. Jadów	418	6	40	40	97	136	22	18	10	—	18
w. Klembów	635	10	57	52	114	184	59	17	20	1	55
w. Poświętne	348	7	61	60	51	114	35	7	6	6	8
w. Strachówka	104	4	6	6	37	24	13	1	2	1	2
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów[c]	4163	14	285	274	448	1447	319	97	157	45	390

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 5 (22). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] WEDŁUG SEKTORÓW INNOWACYJNYCH I USŁUG SPECJALISTYCZNYCH W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Podmioty innowacyjne			Podmioty specjalistyczne				
		razem	sektor		razem	sektor			
			wysoka technika	średnio-wysoka technika		usługi wysokiej techniki	usługi rynkowe	usługi finansowe	inne
W O J E W Ó D Z T W O	**788008[b]**	**8410**	**2211**	**6199**	**267869**	**42081**	**112218**	**25575**	**87995**
WOF (40)	**572965**	**6674**	**1988**	**4686**	**216476**	**38069**	**97048**	**20169**	**61190**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**194663**	**1579**	**206**	**1373**	**46519**	**3436**	**13481**	**4980**	**24622**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**593345**	**6831**	**2005**	**4826**	**221350**	**38645**	**98737**	**20595**	**63373**
M.st. Warszawa	**419352**	**4664**	**1522**	**3142**	**170125**	**31313**	**78293**	**15984**	**44535**
Powiat grodziski	**12687**	**146**	**23**	**123**	**3982**	**568**	**1535**	**270**	**1609**
m. Milanówek	2895	37	3	34	957	147	410	66	334
m. Podkowa Leśna	832	11	1	10	364	35	150	15	164
mw. Grodzisk Mazowiecki	6301	74	14	60	1946	289	714	138	805
w. Baranów	406	—	—	—	94	8	38	6	42
w. Jaktorów	1238	9	3	6	321	46	109	26	140
w. Żabia Wola	1015	15	2	13	300	43	114	19	124
Powiat legionowski	**16317**	**176**	**44**	**132**	**4974**	**714**	**1924**	**497**	**1839**
m. Legionowo	7577	93	28	65	2212	304	804	246	858
mw. Serock	1705	8	2	6	468	63	189	48	168
w. Jabłonna	2971	30	5	25	1064	168	435	88	373
w. Nieporęt	2196	26	7	19	737	99	306	70	262
w. Wieliszew	1868	19	2	17	493	80	190	45	178
Powiat miński	**14276**	**131**	**22**	**109**	**3984**	**507**	**1382**	**347**	**1748**
m. Mińsk Mazowiecki	4462	38	6	32	1436	167	501	128	640
m. Sulejówek	2722	36	8	28	782	107	306	78	291
mw. Halinów	1707	12	1	11	546	89	209	37	211
mw. Kałuszyn	440	4	—	4	87	8	24	12	43
mw. Mrozy	560	4	—	4	147	18	31	17	81
w. Cegłów	400	3	—	3	117	9	43	4	61
w. Dębe Wielkie	916	10	2	8	197	31	64	20	82
w. Dobre	385	4	1	3	60	6	20	1	33
w. Jakubów	351	1	—	1	64	10	14	5	35
w. Latowicz	246	1	—	1	46	6	3	4	33
w. Mińsk Mazowiecki	1226	13	3	10	304	38	110	23	133
w. Siennica	438	4	1	3	117	8	37	14	58
w. Stanisławów	423	1	—	1	81	10	20	4	47
Powiat nowodworski	**7744**	**101**	**13**	**88**	**1924**	**195**	**675**	**211**	**843**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2825	38	3	35	802	85	280	97	340
mw. Nasielsk	1699	24	1	23	306	29	90	39	148
mw. Zakroczym	514	3	1	2	93	4	29	9	51
w. Czosnów	1345	32	8	24	393	42	171	33	147
w. Leoncin	468	1	—	1	107	7	34	8	58
w. Pomiechówek	893	3	—	3	223	28	71	25	99
Powiat otwocki	**15585**	**259**	**58**	**201**	**4367**	**600**	**1568**	**422**	**1777**
m. Józefów	3609	79	23	56	1193	176	458	92	467
m. Otwock	6270	102	25	77	1790	239	621	193	737
mw. Karczew	1729	30	2	28	365	55	122	45	143
w. Celestynów	1086	8	1	7	232	27	82	25	98
w. Kołbiel	511	4	2	2	112	11	42	9	50
w. Osieck	231	3	—	3	51	6	11	5	29
w. Sobienie-Jeziory	382	4	—	4	79	5	26	8	40
w. Wiązowna	1767	29	5	24	545	81	206	45	213

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według gmin, sektorów innowacyjnych i usług specjalistycznych — bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania lub rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

TABL. 5 (22). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] WEDŁUG SEKTORÓW INNOWACYJNYCH I USŁUG SPECJALISTYCZNYCH W 2016 R. (dok.)**

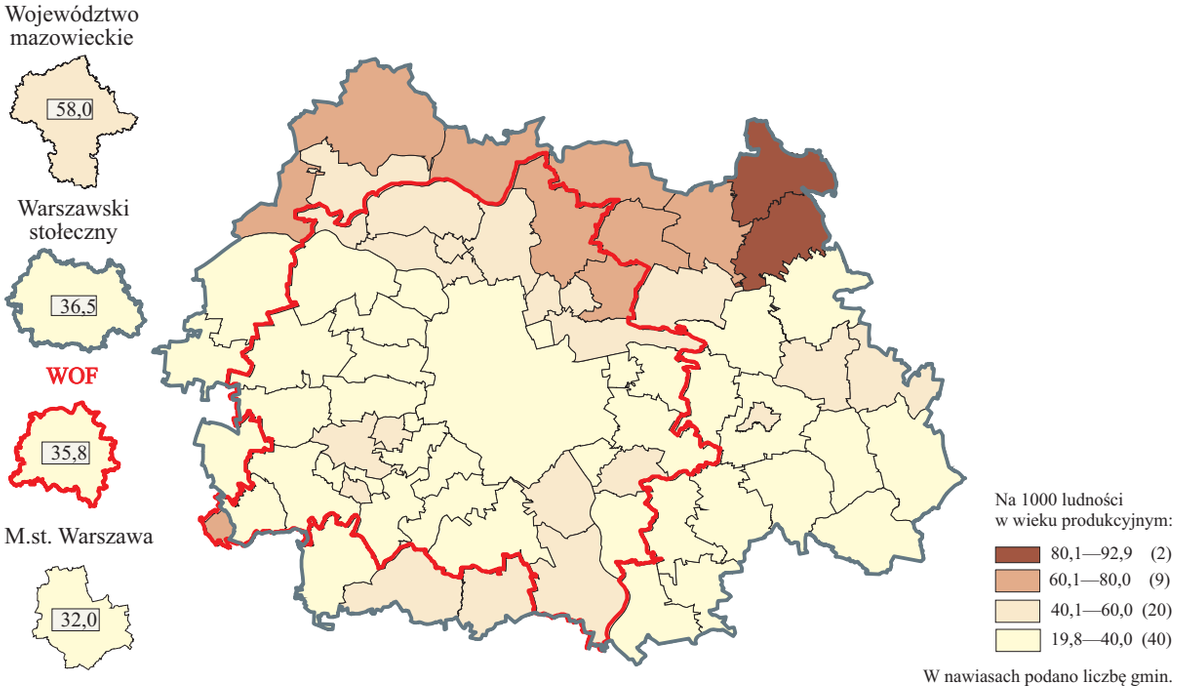
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Podmioty innowacyjne			Podmioty specjalistyczne				
		razem	sektor		razem	sektor			
			wysoka technika	średnio-wysoka technika		usługi wysokiej techniki	usługi rynkowe	usługi finansowe	inne
Powiat piaseczyński	**31793**	**340**	**90**	**250**	**10226**	**1607**	**4447**	**821**	**3351**
mw. Góra Kalwaria	3268	39	9	30	739	66	310	83	280
mw. Konstancin-Jeziorna	4124	52	13	39	1524	177	686	125	536
m-w. Piaseczno	14280	191	57	134	5463	929	2340	437	1757
mw. Tarczyn	1334	11	2	9	264	38	106	22	98
w. Lesznowola	7596	40	7	33	1848	336	848	125	539
w. Prażmów	1191	7	2	5	388	61	157	29	141
Powiat pruszkowski	**27624**	**408**	**91**	**317**	**8354**	**1248**	**3523**	**783**	**2800**
m. Piastów	3564	39	7	32	1006	155	377	120	354
m. Pruszków	9332	116	28	88	2953	428	1216	306	1003
mw. Brwinów	4163	70	14	56	1382	219	562	105	496
w. Michałowice	3696	79	17	62	1366	191	627	100	448
w. Nadarzyn	2397	29	11	18	749	120	336	54	239
w. Raszyn	4472	75	14	61	898	135	405	98	260
Powiat warszawski zachodni	**18704**	**314**	**83**	**231**	**5826**	**839**	**2478**	**463**	**2046**
mw. Błonie	2710	38	9	29	674	96	277	50	251
mw. Łomianki	5753	110	24	86	2005	284	858	145	718
mw. Ożarów Mazowiecki	3490	61	22	39	886	144	364	89	289
w. Izabelin	1861	28	7	21	667	86	294	56	231
w. Kampinos	443	5	3	2	114	16	42	9	47
w. Leszno	1132	13	5	8	364	58	133	18	155
w. Stare Babice	3315	59	13	46	1116	155	510	96	355
Powiat wołomiński	**29263**	**292**	**59**	**233**	**7588**	**1054**	**2912**	**797**	**2825**
m. Kobyłka	3193	38	3	35	821	106	333	67	315
m. Marki	4342	44	12	32	1326	186	544	139	457
m. Ząbki	5384	35	15	20	1533	264	641	159	469
m. Zielonka	2780	47	5	42	782	133	297	69	283
mw. Radzymin	3079	36	6	30	705	85	288	73	259
mw. Tłuszcz	1414	8	1	7	310	31	98	47	134
mw. Wołomin	6550	66	13	53	1621	193	570	191	667
w. Dąbrówka	682	3	—	3	133	17	51	19	46
w. Jadów	503	1	—	1	94	9	21	11	53
w. Klembów	764	8	3	5	166	20	57	15	74
w. Poświętne	430	6	1	5	72	7	8	6	51
w. Strachówka	142	—	—	—	25	3	4	1	17
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów[c]	5280	48	17	31	1413	168	448	166	631

a Bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.

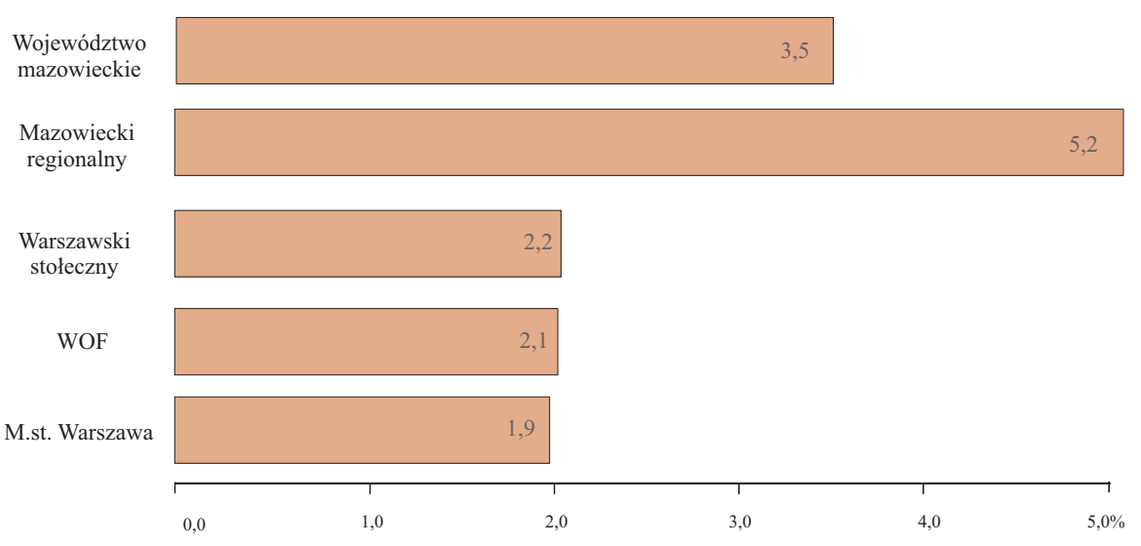
Stan w dniu 31 XII

W nawiasach podano liczbę gmin.

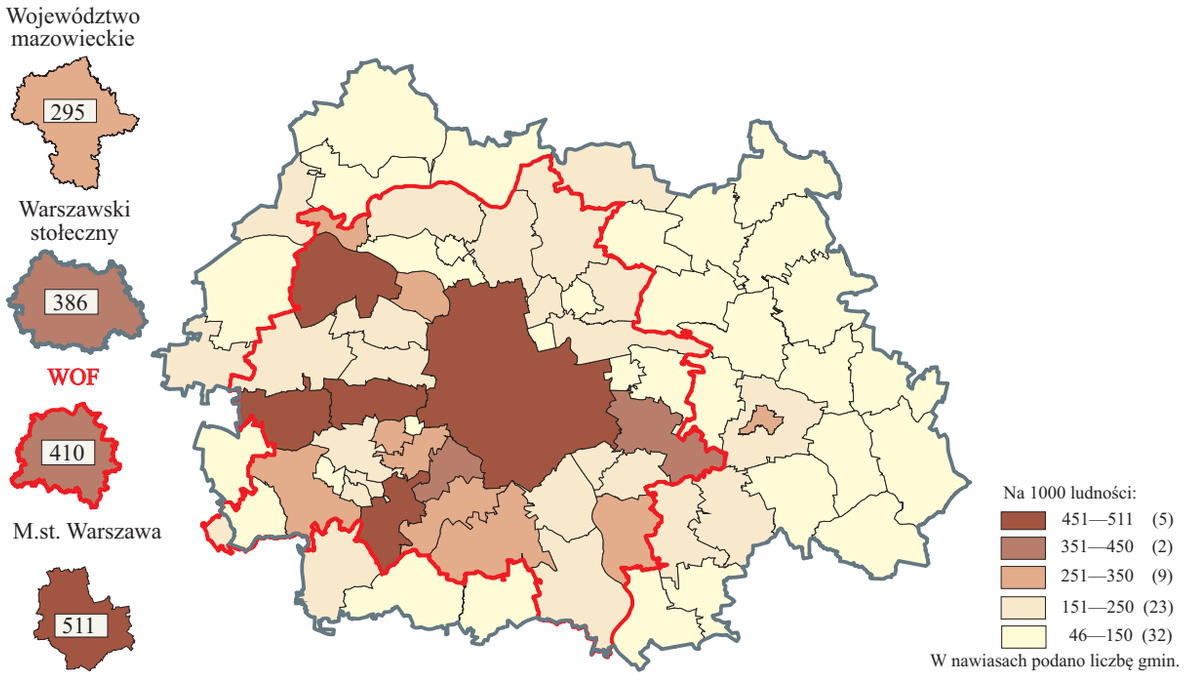
Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności ogółem w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

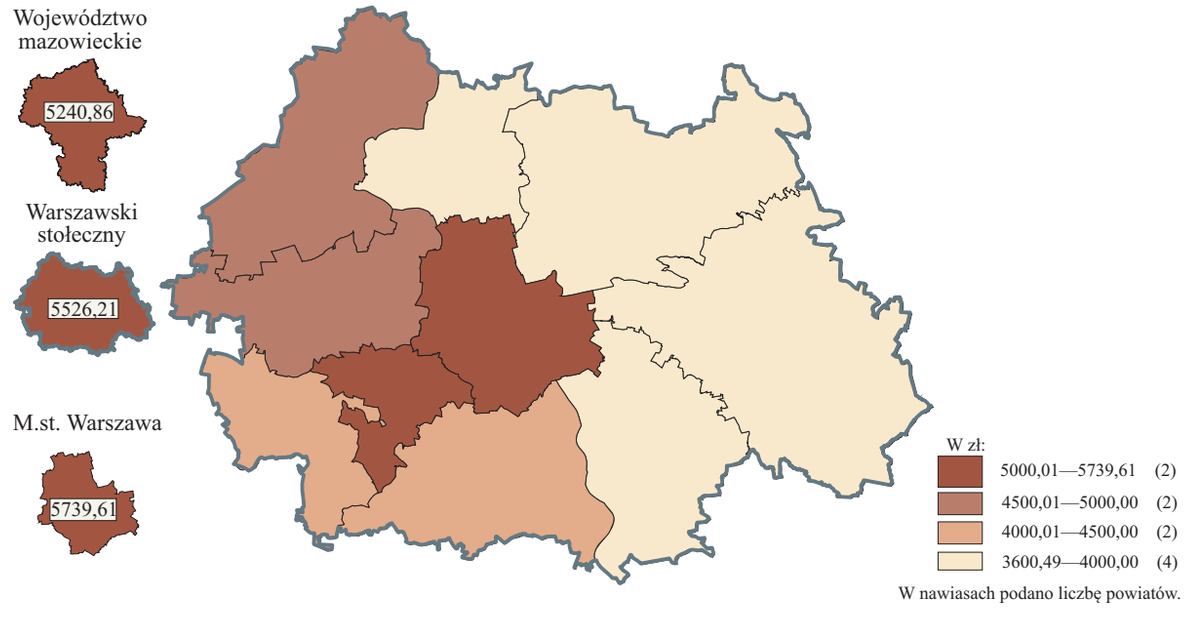
Pracujący[a] na 1000 ludności w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

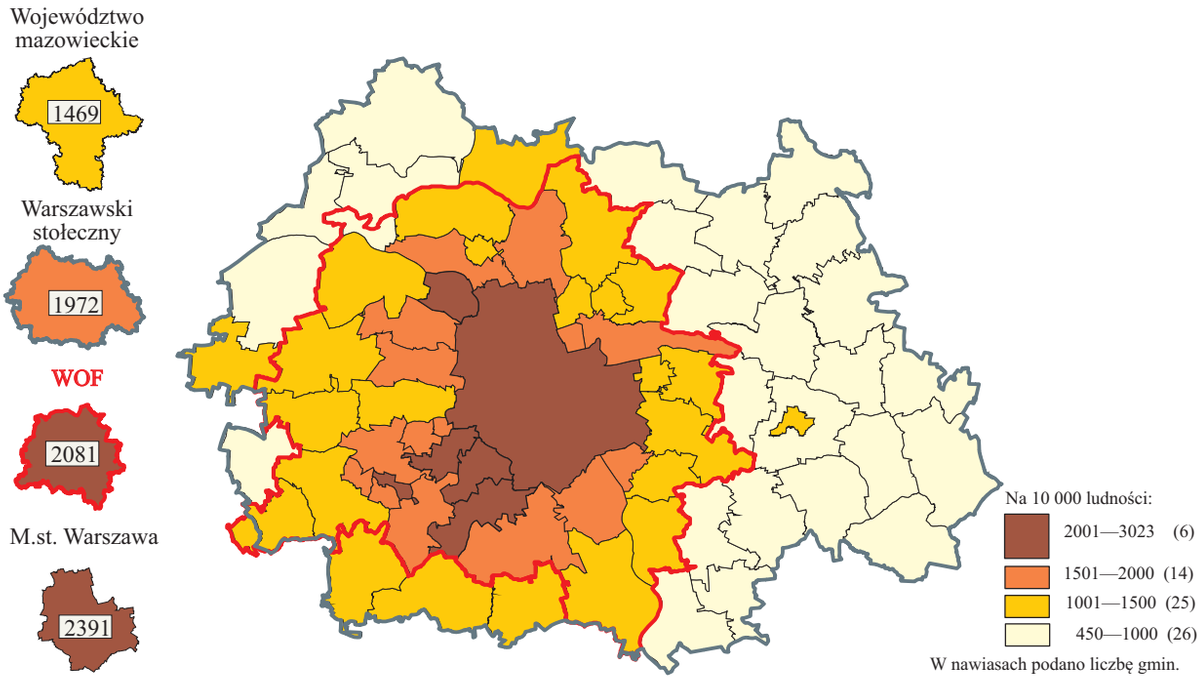
a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według powiatów w 2016 r.

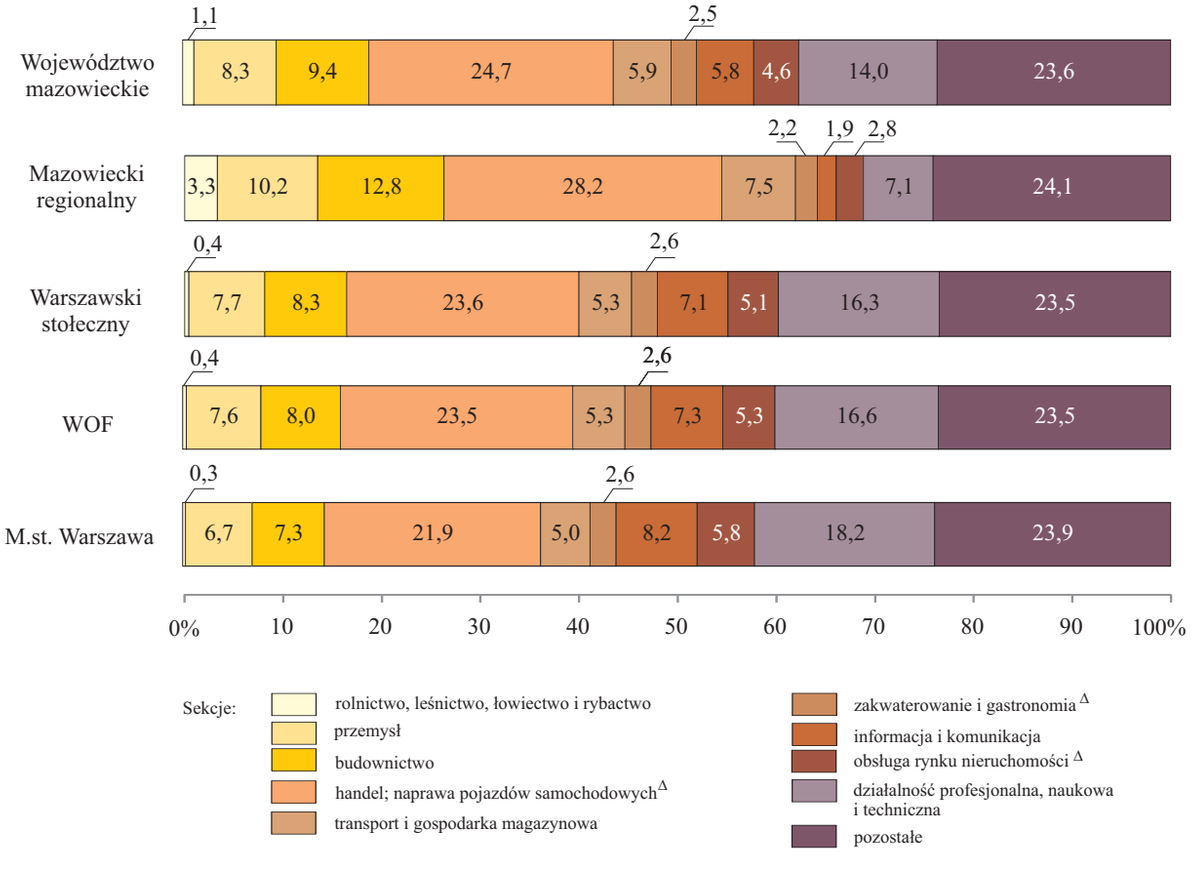
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w 2016 r.

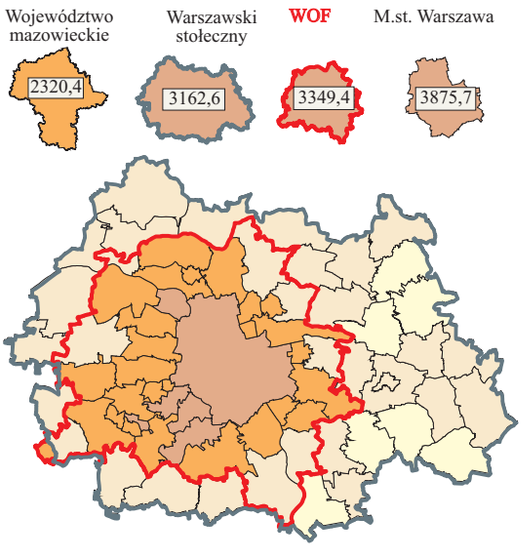
Stan w dniu 31 XII

Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

0 – 9 pracujących

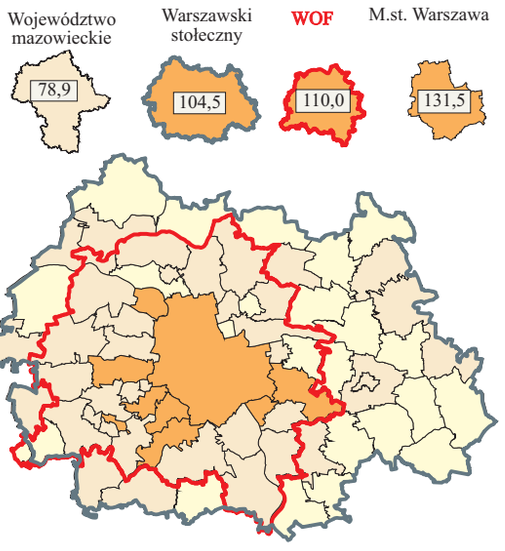

Podmioty na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:

- 3000,1—4884,0 (6)
- 2000,1—3000,0 (26)
- 1000,1—2000,0 (32)
- 696,0—1000,0 (7)

W nawiasach podano liczbę gmin.

10 – 49 pracujących

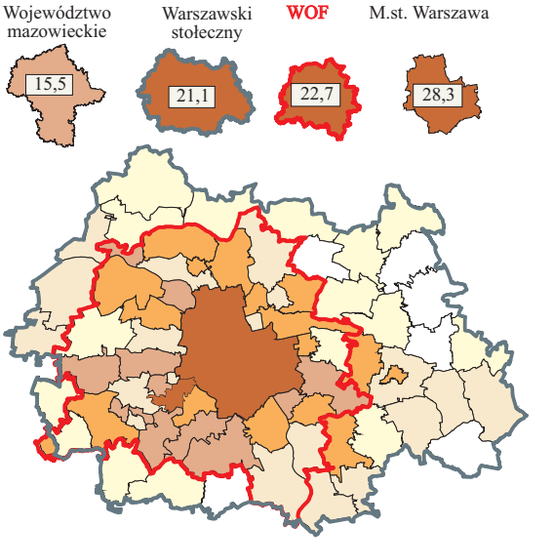

Podmioty na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:

- 100,1—169,4 (9)
- 50,1—100,0 (38)
- 32,0— 50,0 (24)

W nawiasach podano liczbę gmin.

50 – 249 pracujących

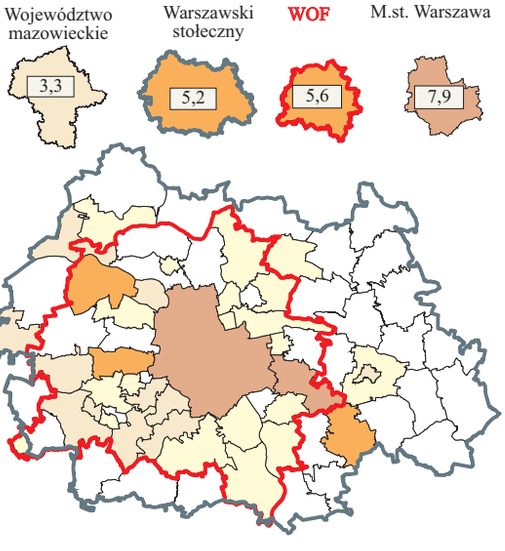

Podmioty na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:

- 20,1—28,3 (2)
- 15,1—20,0 (12)
- 10,1—15,0 (17)
- 5,1—10,0 (18)
- 2,0— 5,0 (16)
- zjawisko nie wystąpiło (6)

W nawiasach podano liczbę gmin.

250 i więcej pracujących

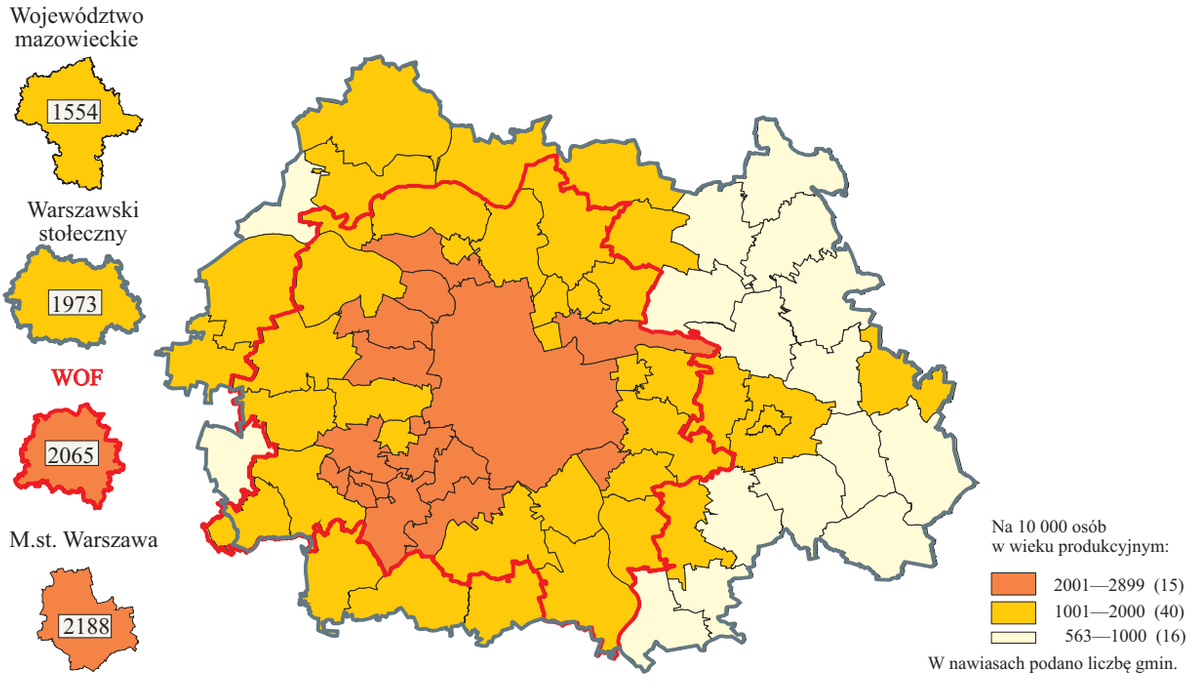
Podmioty na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:

- 6,1—9,1 (2)
- 4,1—6,0 (3)
- 2,1—4,0 (12)
- 0,6—2,0 (19)
- zjawisko nie wystąpiło (35)

W nawiasach podano liczbę gmin.

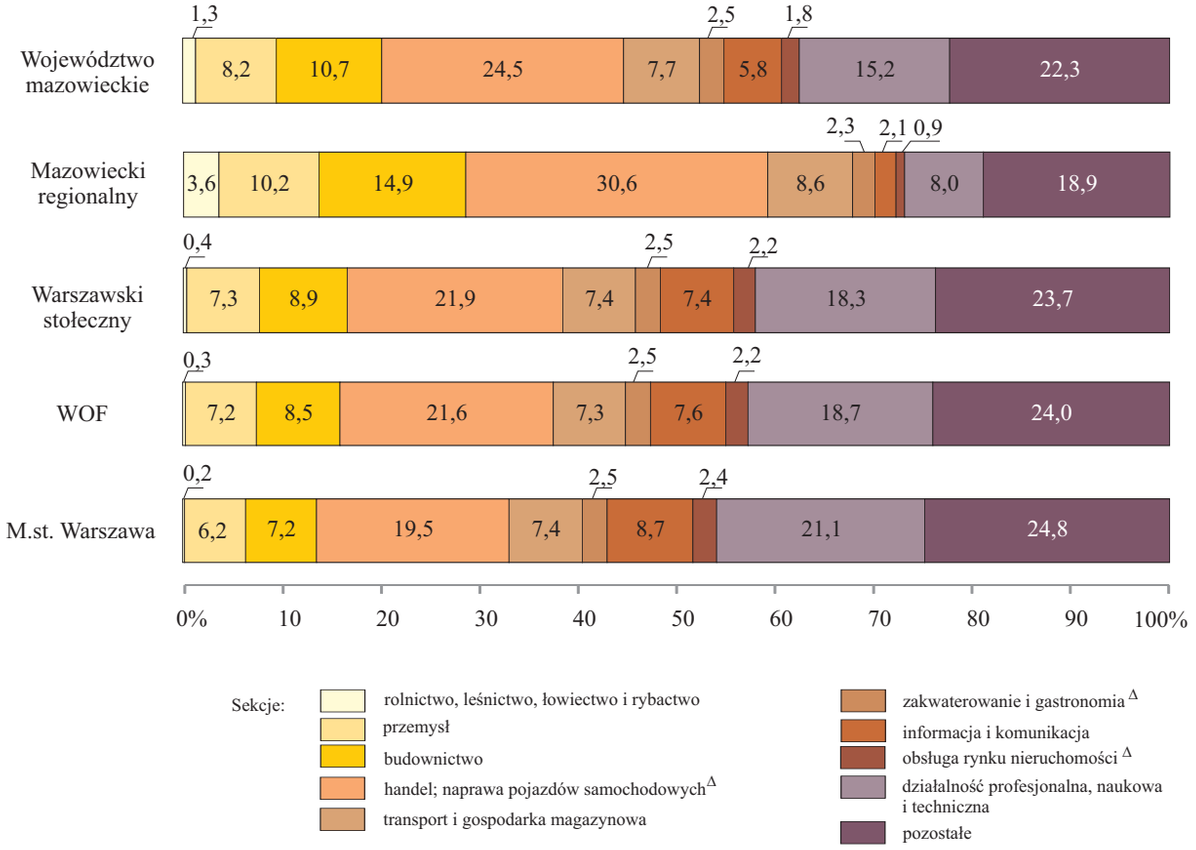
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

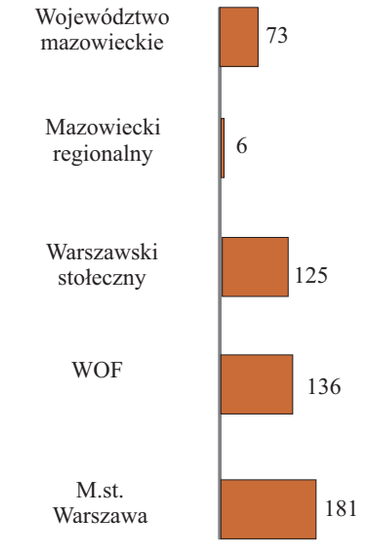
Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

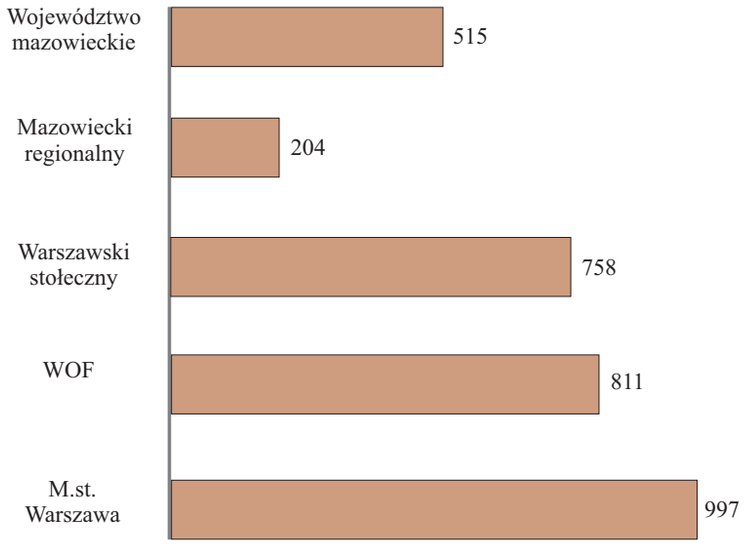
Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. ludności w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Podmioty sektora innowacyjnego i usług specjalistycznych na 10 tys. ludności w 2016 r.

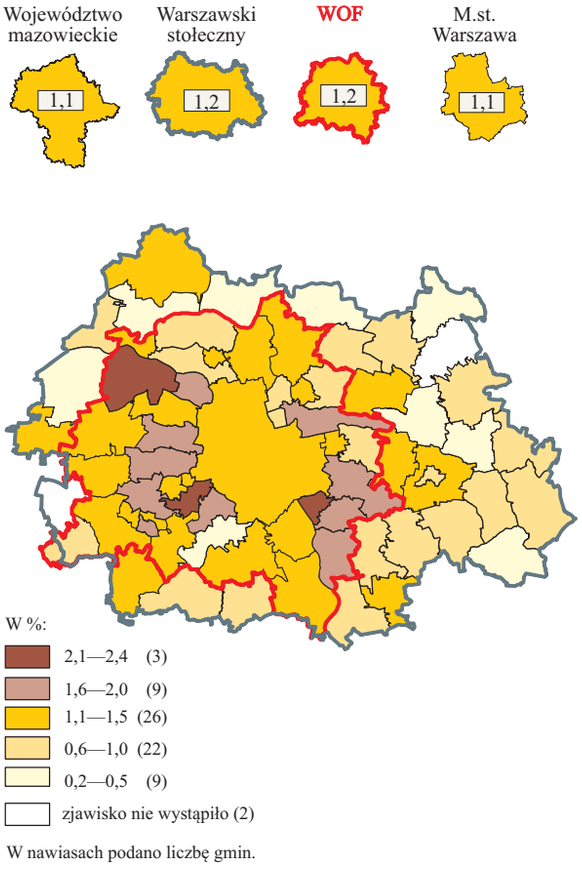
Stan w dniu 31 XII

Udział podmiotów sektora innowacyjnego i sektora usług specjalistycznych w liczbie podmiotów ogółem w 2016 r.

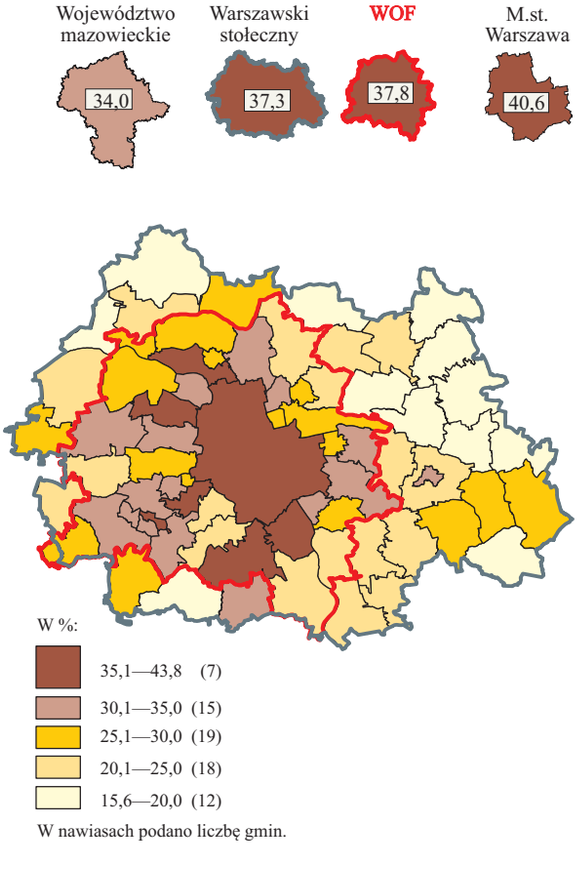
Stan w dniu 31 XII

Sektor innowacyjny

W nawiasach podano liczbę gmin.

Sektor usług specjalistycznych

W nawiasach podano liczbę gmin.

FINANSE PUBLICZNE

FINANSE PUBLICZNE

Dochody jednostek samorządu terytorialnego (jst) składają się zasadniczo z trzech części – dochodów własnych, subwencji oraz dotacji celowych. Jednym z podstawowych wskaźników samodzielności finansowej jst jest udział dochodów własnych w dochodach ogółem. Jego wysoka wartość gwarantuje możliwość prowadzenia autonomicznej polityki rozwoju, w tym polityki inwestycyjnej oraz wykonywania zadań własnych na odpowiednim poziomie i w sposób dostosowany do lokalnych uwarunkowań.

Gminy regionu Warszawskiego stołecznego (RWS) charakteryzują się wysokim udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem. W 2016 r. wyniósł on 70,4% i o prawie 10 p. proc. przekroczył wartość dla woj. mazowieckiego (60,7%). Udział ten jest silnie zróżnicowany wewnętrznie. Z jednej strony istnieje grupa gmin, w których przekracza on 70,0%, do których poza Warszawą (74,9%) należą gminy bezpośrednio sąsiadujące ze stolicą położone po zachodniej stronie Wisły (np. Łomianki, Izabelin, Ożarów Mazowiecki, Michałowice, Raszyn, Nadarzyn, Konstancin-Jeziorna). Najwyższą wartość wskaźnika osiągnął Ożarów Mazowiecki – 78,5%. Z drugiej strony istnieje grupa gmin, w których udział dochodów własnych nie przekracza 35,0%. Są to gminy peryferyjne położone na wschodzie obszaru metropolitalnego (RWS) w powiatach mińskim (Jakubów, Latowicz, Mrozy, Stanisławów) i wołomińskim (Jadów, Poświętne, Strachówka, Tłuszcz).

W największym stopniu na dochody własne gmin metropolii warszawskiej (RWS) składa się ich udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). W skali RWS jest to 43,6% dochodów własnych (identyczną wartość osiągnął WOF) i niewiele wyższa niż dla całego woj. mazowieckiego (42,4%). Udział dochodów z PIT w poszczególnych gminach waha się od niespełna 30% (Jaktorów, Błonie, Kampinos, Ożarów Mazowiecki, Strachówka, Zakroczym, Czosnów) do ponad 60% (Milanówek, Podkowa Leśna, Jabłonna, Konstancin-Jeziorna, Izabelin, Łomianki, Celestynów). Grupę gmin o najwyższym udziale dochodów z podatku PIT w dochodach własnych łączy przede wszystkim rezydencjalny charakter, a co za tym idzie wysoki odsetek stosunkowo bogatych mieszkańców. Udział w PIT ma największy udział w dochodach własnych 64 spośród 70 gmin wchodzących w skład RWS.

Drugim co do wielkości źródłem dochodów własnych w skali obszaru metropolitalnego (RWS) jest podatek od nieruchomości, stanowiący 13,0% dochodów własnych. Jest to wartość bardzo zbliżona do wartości dla WOF (12,7%), ale niższa niż dla całego województwa mazowieckiego (16,3%). Udział dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w skali gmin jest silnie zróżnicowany. Waha się od 8,7% w Podkowie Leśnej, Konstancinie-Jeziornie (9,8%) i Warszawie (10,5%) do ponad 35% — w gminach

Serock (35,8%) i Wieliszew (37,8%). Jest to związane z położeniem nad Zalewem Zegrzyńskim, stanowiącym zaplecze wypoczynkowe dla mieszkańców metropolii. Wysoka koncentracja obiektów wypoczynkowych (hoteli i pensjonatów) sprzyja wysokiemu udziałowi podatku od nieruchomości w dochodach własnych. Pomiechówek (37,3% udziału podatku od nieruchomości w dochodach własnych), położony w pewnej odległości od samego Zalewu Zegrzyńskiego, korzysta z bliskości Portu Lotniczego Warszawa-Modlin. Podatek od nieruchomości stanowi 36,0% dochodów własnych także w Nadarzynie. Najwyższy udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych gminy odnotowano w Błoniu, gdzie wyniósł 53,6%. W przypadku tych gmin jest to wynik koncentracji wielkopowierzchniowych obiektów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (np. hale produkcyjne i magazynowe). Udział podatku od nieruchomości w 4 gminach metropolii (RWS) stanowi największą część dochodów własnych tj.: w Błoniu, Nadarzynie, Wieliszewie oraz Ożarowie Mazowieckim.

Kolejną grupą dochodów, jeśli chodzi o wielkość ich udziału w dochodach własnych, są dochody z usług świadczonych przez gminy, który w RWS wynosi 8,8% (WOF — 8,9%, woj. mazowieckie — 7,9%). W przypadku m.st. Warszawy wynosi on 10,6%, co jest jedną z najwyższych wartości w metropolii (zdecydowaną większość tej kwoty stanowią dochody z tytułu sprzedaży biletów komunikacji miejskiej). Udział dochodów z tytułu usług świadczonych przez gminy różni się w znaczący sposób w zależności od tego, czy usługi komunalne są świadczone bezpośrednio przez gminę, czy za pośrednictwem spółek komunalnych lub wykonawców zewnętrznych. W pierwszej grupie gmin, do której można zaliczyć: Cegłów, Latowicz, Leszno, Ożarów Mazowiecki czy Zakroczym, jest on znacząco wyższy. Z drugiej strony w ponad 40% gmin RWS udział dochodów z tego źródła w dochodach własnych nie przekracza 1%.

Niewiele mniejszy od dochodów z usług udział w dochodach własnych mają dochody z majątku (przede wszystkim dochody z opłat za użytkowanie wieczyste, dzierżawę oraz najem składników mienia należących do samorządów), którego udział w dochodach własnych w skali obszaru metropolitalnego (RWS) wynosi 7,6% (WOF — 7,8%, woj. mazowieckie — 7,0%). W pojedynczych przypadkach udział dochodów z majątku w gminach RWS sięga nawet 1/5 dochodów własnych (Kobyłka — 21,8%, Karczew — 17,8%).

Są także źródła dochodów, które w skali całego RWS mają marginalne znaczenie, ale w przypadku pojedynczych gmin ich udział jest bardzo istotny. Przykładem może być tu podatek od środków transportowych. Na poziomie RWS jego udział w dochodach własnych wynosi jedynie 0,8%, co jest wielkością zbliżoną do wartości dla WOF (0,7%) i niższą niż dla województwa (1,1%). W większości

gmin wchodzących w skład RWS jego udział w dochodach własnych jest znikomy (np. w Warszawie jest to niespełna 0,3%), ale dla nielicznych stanowi istotny składnik dochodów własnych. Najwyższe wartości udziału podatku od środków transportowych w dochodach lokalnych w 2016 r. notowały gminy: Jaktorów (45,8%), Kampinos (34,8%) oraz Baranów (20,3%). Dla pierwszych dwóch gmin było to największe źródło dochodów własnych w 2016 r. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w polityce podatkowej stosowanej przez niektóre gminy, polegającej na obniżaniu stawek jednostkowych podatku od środków transportowych, tak aby zachęcić firmy do rejestracji pojazdów w tych gminach. Jest to możliwe dzięki wysokiej mobilności bazy podatkowej w tym zakresie.

Jednostki samorządu terytorialnego w Polsce są aktywnymi graczami na rynku inwestycyjnym.

W latach 2010—2016 gminy województwa mazowieckiego przeznaczyły na wydatki inwestycyjne ponad 29,4 mld zł, z czego 19,4 mld zł przypadło na gminy obszaru metropolitalnego (RWS), 18,2 mld zł na gminy WOF, a ponad 13,5 mld zł na samą Warszawę. Poza stolicą gminami o największych wydatkach majątkowych były przede wszystkim miasta powiatowe – Piaseczno (277,7 mln zł), Pruszków (252,3 mln zł), Grodzisk Mazowiecki (242,4 mln zł), Legionowo (225,9 mln zł), ale także gminy takie jak: Konstancin-Jeziorna (206,4 mln zł), Lesznowola (203,2 mln zł), Brwinów (207,3 mln zł) czy Ząbki (208,8 mln zł).

W poszczególnych latach występują istotne różnice w udziale wydatków inwestycyjnych w poszczególnych gminach, co jest związane zarówno z naturalnym cyklem inwestycyjnym, jak i z dostępnością funduszy europejskich stanowiących znaczący element środków na inwestycje w samorządach. W związku z tym bardziej miarodajne jest analizowanie wydatków inwestycyjnych w perspektywie kilkuletniej.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2010—2016 wynosił w RWS 16,2% i był zbliżony do udziału w woj. mazowieckim (16,5%) i w WOF (16,0%). W Warszawie wyniósł on w tym czasie 15,2%. Najaktywniejsze na tym polu gminy przeznaczały na wydatki inwestycyjne mniej więcej co trzecią złotówkę – Brwinów (30,8%), Czosnów (34,2%), Jadów (36,5%).

W przeliczeniu na mieszkańca w województwie mazowieckim w latach 2010—2016 gminy zainwestowały niemal 5,5 tys. zł, w RWS było to już ponad 6,6 tys. zł, w WOF 6,8 tys., a w Warszawie 7,9 tys. zł na mieszkańca. Najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydały w tym czasie samorządy z Czosnowa i Michałowic, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość odpowiednio 10,0 i 10,1 tys. zł. Z drugiej strony w Zakroczymiu, Otwocku, Prażmowie, Piastowie czy Zielonce nie przekroczył 2,5 tys. zł per capita.

Istotna dla polityki inwestycyjnej polskich samorządów jest możliwość pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym przede wszystkim z funduszy europejskich. W latach 2010—2016 gminy metropolii (RWS) pozyskały z tego źródła niemal 6,8 mld zł z nieco ponad 10 mld zł pozyskanych w tym czasie przez wszystkie samorządy województwa mazowieckiego. Zdecydowana większość tej kwoty przypada na m.st. Warszawę (ponad 5,5 mld zł). Wśród największych beneficjentów środków pomocowych w latach 2010—2016 poza m.st. Warszawą znalazły się także Legionowo (78,5 mln zł), Brwinów (67,4 mln zł), Grodzisk Mazowiecki (65,8 mln zł), Józefów (65,4 mln zł) oraz Ząbki (63,9 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 1920 zł dla woj. mazowieckiego, 2311 zł w RWS, 2401 zł w WOF i 3202 zł w Warszawie. Odnosząc wartość uzyskanych dotacji ze środków europejskich do liczby mieszkańców należy wskazać także kilka niewielkich gmin o istotnych wartościach tego wskaźnika — Osieck (4217 zł na mieszkańca), Jadów (3829 zł na mieszkańca), Mrozy (3221 zł na mieszkańca) oraz Strachówka (2835 zł na mieszkańca). Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku niewielkich gmin wysoka wartość wydatków inwestycyjnych per capita często wiąże się z pozyskaniem dotacji na jedno duże zadanie inwestycyjne, które zawyża wartość wskaźnika w całym okresie. Na drugim biegunie w zakresie pozyskiwania środków unijnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca znalazły się Prażmów, Marki i Pruszków – wszystkie poniżej 200 zł per capita w latach 2010—2016.

Warto także zwrócić uwagę na udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych. Na poziomie woj. mazowieckiego wynosi on 34,6%, a im bliżej Warszawy tym jest większy — w RWS to 35%, w WOF — 35,4%. W samej Warszawie w latach 2010—2016 z każdej złotówki przeznaczanej na inwestycje 40 groszy pochodziło ze środków europejskich. Jeszcze wyższe udziały środków europejskich w wydatkach inwestycyjnych odnotowano w gminach Stanisławów (41%), Jadów (43%), Józefów (43,5%) Mrozy (48%), Leoncin (55%), Strachówka (57%) i Osieck (79%), z drugiej strony w kilku gminach udział ten wynosił nie więcej niż 5% — Marki (5%), Lesznowola (4%), Pruszków (2%) i Michałowice (2%). Wysoki udział środków europejskich w wydatkach inwestycyjnych można postrzegać dwojako. Z jednej strony jest to przejaw sprawności instytucjonalnej jst, ale z drugiej wśród gmin o najniższych wartościach wskaźnika znajdują się gminy postrzegane jako zamożne i te o najwyższych wskaźnikach wzrostu liczby ludności (co świadczy o ich atrakcyjności dla mieszkańców). Należy także zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo „uzależnienia się" jst od funduszy europejskich.

TABL. 1 (23). **DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W 2016 R.**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody		Wydatki	
		ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł	ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł
1	**W O J E W Ó D Z T W O** [a]	**30534891,1**	**5700,17**	**29160925,5**	**5443,68**
2	**WOF (40)**	**19396260,5**	**7068,83**	**18318221,9**	**6675,95**
3	**MAZOWIECKI REGIONALNY**	**10109570,6**	**4286,55**	**9825494,8**	**4166,10**
4	**WARSZAWSKI STOŁECZNY**	**20425320,5**	**6812,07**	**19335430,8**	**6448,58**
5	**M.st. Warszawa** [b]	**14722230,0**	**8417,92**	**13789826,6**	**7884,78**
6	**Powiat grodziski**	**448255,2**	**4910,29**	**431629,8**	**4728,17**
7	m. Milanówek	79564,5	4845,88	73526,1	4478,11
8	m. Podkowa Leśna	28779,3	7428,84	26767,8	6909,61
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	207355,5	4546,87	196633,1	4311,75
10	w. Baranów	21302,9	4076,33	20358,5	3895,62
11	w. Jaktorów	66553,2	5628,18	67135,1	5677,39
12	w. Żabia Wola	44699,8	5359,05	47209,1	5659,89
13	**Powiat legionowski**	**541320,8**	**4755,02**	**489015,0**	**4295,56**
14	m. Legionowo	250187,2	4618,56	219445,4	4051,05
15	m-w. Serock	64695,7	4562,14	62917,4	4436,74
16	w. Jabłonna	79660,6	4305,51	75624,5	4087,37
17	w. Nieporęt	74896,0	5323,86	65081,3	4626,19
18	w. Wieliszew	71881,2	5563,13	65946,3	5103,81
19	**Powiat miński**	**610356,0**	**4019,55**	**586655,6**	**3863,47**
20	m. Mińsk Mazowiecki	159101,1	3939,51	156301,5	3870,19
21	m. Sulejówek	84245,6	4322,50	84914,3	4356,81
22	m-w. Halinów	63474,5	4057,95	54790,4	3502,78
23	m-w. Kałuszyn	24038,0	4059,10	23138,4	3907,19
24	m-w. Mrozy	33503,8	3846,15	31267,5	3589,42
25	w. Cegłów	21812,9	3524,47	22180,2	3583,80
26	w. Dębe Wielkie	37475,8	3783,53	37076,7	3743,23
27	w. Dobre	23440,2	3894,37	22834,5	3793,73
28	w. Jakubów	19967,7	3956,36	19962,9	3955,40
29	w. Latowicz	21528,2	3955,21	20855,6	3831,63
30	w. Mińsk Mazowiecki	62126,8	4150,09	54002,5	3607,38
31	w. Siennica	32692,1	4407,13	30407,4	4099,14
32	w. Stanisławów	26949,2	4019,28	28923,8	4313,76
33	**Powiat nowodworski**	**343139,4**	**4352,19**	**338604,6**	**4294,67**
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	125438,1	4423,07	125501,6	4425,30
35	m-w. Nasielsk	74182,1	3735,25	74897,8	3771,29
36	m-w. Zakroczym	28135,8	4562,32	28199,6	4572,67
37	w. Czosnów	54718,7	5543,94	53265,4	5396,70
38	w. Leoncin	18972,3	3414,74	19415,6	3494,52
39	w. Pomiechówek	41692,4	4617,10	37324,6	4133,40
40	**Powiat otwocki**	**490261,9**	**3976,36**	**475880,3**	**3859,72**
41	m. Józefów	101840,4	5018,25	88095,0	4340,94
42	m. Otwock	155527,8	3453,95	156569,0	3477,07
43	m-w. Karczew	63491,8	3987,93	56861,8	3571,50
44	w. Celestynów	41671,2	3581,54	42462,4	3649,54
45	w. Kołbiel	30702,4	3767,63	31862,2	3909,95
46	w. Osieck	12953,1	3631,36	12825,8	3595,68
47	w. Sobienie-Jeziory	21276,4	3345,87	19052,6	2996,16
48	w. Wiązowna	62798,8	5089,05	68151,5	5522,81

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

Z ogółem wydatki według działów								Lp.
transport i łączność	gospodarka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	
w odsetkach								
16,7	**5,4**	**8,1**	**29,3**	**1,1**	**18,3**	**5,6**	**3,1**	1
22,3	**7,5**	**7,6**	**26,1**	**1,3**	**12,5**	**5,3**	**3,5**	3
7,5	**2,2**	**8,9**	**34,4**	**0,7**	**28,1**	**5,9**	**2,4**	2
21,4	**7,1**	**7,7**	**26,7**	**1,2**	**13,3**	**5,4**	**3,4**	4
26,5	**8,6**	**7,2**	**22,7**	**1,5**	**10,2**	**4,1**	**3,6**	5
10,7	**4,2**	**8,8**	**33,3**	**0,5**	**21,5**	**9,6**	**3,1**	6
3,1	3,0	10,6	34,1	0,8	20,9	15,0	3,2	7
7,7	2,0	11,6	35,2	0,3	10,4	17,8	5,8	8
9,5	6,3	7,1	31,5	0,6	23,5	9,2	3,9	9
5,9	0,8	11,4	35,4	0,2	27,6	6,4	2,6	10
23,3	3,1	9,5	28,7	0,2	20,3	5,0	0,9	11
13,3	1,1	10,0	44,0	0,5	19,8	5,7	1,6	12
9,6	**4,0**	**9,8**	**34,4**	**0,7**	**20,9**	**10,1**	**2,4**	13
13,6	6,2	7,7	31,4	0,5	20,6	10,3	2,4	14
8,0	2,6	11,2	30,8	1,2	23,2	13,8	2,3	15
4,6	1,8	9,6	40,4	0,8	22,2	11,1	3,2	16
7,9	0,6	13,7	36,7	0,8	20,8	6,5	2,3	17
5,4	3,7	11,5	38,5	0,4	18,5	8,1	1,9	18
7,0	**1,5**	**8,7**	**38,2**	**0,6**	**25,9**	**7,5**	**2,3**	19
3,9	3,4	6,1	43,0	0,6	23,2	5,7	3,8	20
9,6	1,5	8,9	38,2	0,5	20,0	15,2	1,0	21
8,4	1,0	11,5	36,0	0,3	29,1	7,2	3,0	22
5,4	0,9	10,0	30,9	0,7	28,9	8,7	4,2	23
4,1	0,8	9,8	39,4	0,4	28,8	4,4	3,8	24
10,1	0,5	12,4	29,5	0,4	25,3	5,6	4,3	25
6,2	0,3	10,7	36,1	0,4	30,5	9,6	0,6	26
7,0	—	11,0	37,4	0,5	30,5	4,6	1,7	27
5,0	2,6	9,7	39,4	0,5	29,6	3,2	1,3	28
10,0	0,1	9,9	31,9	0,3	34,4	5,5	0,7	29
9,7	0,9	8,1	34,9	0,7	28,4	4,0	0,6	30
6,1	0,1	8,0	45,6	1,2	24,3	5,2	1,1	31
12,5	0,2	8,4	33,7	0,3	25,7	11,4	1,5	32
5,4	**3,5**	**10,1**	**36,3**	**0,6**	**24,5**	**7,7**	**1,8**	33
2,4	6,3	8,0	40,7	0,8	21,8	5,4	2,3	34
4,3	1,6	7,1	39,0	0,4	29,9	6,3	1,4	35
1,4	1,3	14,4	26,6	0,5	28,3	21,3	1,5	36
15,3	2,1	13,0	30,8	0,3	17,6	5,5	0,9	37
7,0	1,2	14,4	35,1	0,3	31,0	5,3	0,6	38
5,5	2,2	13,0	32,2	1,2	25,8	12,3	2,5	39
8,2	**2,0**	**9,9**	**36,3**	**0,5**	**23,3**	**9,5**	**3,2**	40
7,6	5,7	11,2	35,1	0,7	19,4	11,1	2,5	41
11,5	1,1	8,7	34,2	0,6	25,4	7,8	4,9	42
4,4	2,2	10,8	35,6	0,6	24,7	11,9	2,4	43
8,7	0,2	9,0	47,1	0,5	22,2	6,0	2,1	44
6,1	0,3	9,5	33,4	0,6	23,3	4,0	1,6	45
2,3	0,5	13,1	35,6	0,2	28,7	6,9	1,2	46
2,8	0,0	10,0	41,2	0,3	32,1	7,3	1,3	47
7,9	1,8	10,2	36,2	0,4	19,8	15,2	2,9	48

TABL. 1 (23). **DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W 2016 R. (dok.)**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody		Wydatki	
		ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł	ogółem w tys. zł	na 1 mieszkańca w zł
1	**Powiat piaseczyński**	**927662,5**	**5198,47**	**923386,7**	**5174,51**
2	m-w. Góra Kalwaria	109271,5	4151,02	111663,7	4241,90
3	m-w. Konstancin-Jeziorna	146374,4	5901,72	144219,6	5814,84
4	m-w. Piaseczno	413865,3	5142,01	379870,8	4719,65
5	m-w. Tarczyn	49464,9	4359,68	51531,4	4541,82
6	w. Lesznowola	168977,1	6779,97	199409,7	8001,03
7	w. Prażmów	39709,2	3757,85	36691,4	3472,27
8	**Powiat pruszkowski**	**768811,1**	**4765,78**	**744342,8**	**4614,10**
9	m. Piastów	92721,9	4047,76	89433,8	3904,21
10	m. Pruszków	244792,8	4030,37	249543,7	4108,59
11	m-w. Brwinów	116192,8	4546,06	112548,6	4403,48
12	w. Michałowice	112985,9	6416,37	101161,4	5744,87
13	w. Nadarzyn	93658,4	7205,04	96903,5	7454,69
14	w. Raszyn	108459,5	5042,75	94751,8	4405,42
15	**Powiat warszawski zachodni**	**627741,1**	**5521,56**	**611767,7**	**5381,06**
16	m-w. Błonie	115591,9	5420,49	102558,2	4809,29
17	m-w. Łomianki	129901,4	5042,36	130231,8	5055,19
18	m-w. Ożarów Mazowiecki	159126,8	6772,79	153850,6	6548,23
19	w. Izabelin	55320,7	5242,18	48966,9	4640,09
20	w. Kampinos	23250,4	5410,85	21869,1	5089,38
21	w. Leszno	46173,2	4585,68	48687,2	4835,35
22	w. Stare Babice	98376,7	5408,88	105604,0	5806,25
23	**Powiat wołomiński**	**945542,5**	**3991,11**	**944321,7**	**3985,96**
24	m. Kobyłka	90770,7	4088,59	89507,4	4031,68
25	m. Marki	124557,9	3994,54	126168,4	4046,19
26	m. Ząbki	136140,3	3962,06	137664,1	4006,41
27	m. Zielonka	69591,9	3974,86	67253,9	3841,33
28	m-w. Radzymin	106980,8	4126,39	112905,6	4354,92
29	m-w. Tłuszcz	69032,1	3484,36	66736,4	3368,49
30	m-w. Wołomin	201071,6	3884,54	202510,8	3912,34
31	w. Dąbrówka	34984,6	4402,79	36140,9	4548,32
32	w. Jadów	32197,3	4235,37	26718,8	3514,71
33	w. Klembów	41077,7	4245,75	42578,8	4400,91
34	w. Poświętne	25991,2	4211,15	24276,9	3933,39
35	w. Strachówka	13146,4	4754,56	11859,6	4289,18
	Powiat żyrardowski				
36	m. Żyrardów[c]	162713,8	4019,61	144671,0	3573,89

c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Z ogółem wydatki według działów								Lp.
transport i łączność	gospodarka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	
w odsetkach								
8,6	**6,0**	**8,8**	**38,1**	**0,5**	**16,5**	**8,0**	**2,3**	1
5,4	5,8	7,5	39,2	0,7	23,2	6,2	2,8	2
8,1	3,1	13,6	25,1	0,5	13,7	15,3	3,4	3
8,6	9,4	7,0	39,7	0,5	17,3	7,3	2,1	4
9,7	3,0	13,1	29,3	0,9	20,4	12,3	2,9	5
11,2	3,4	8,0	44,7	0,2	10,5	4,3	1,9	6
4,7	2,0	9,5	45,2	0,6	26,1	6,7	0,8	7
9,3	**3,7**	**8,7**	**34,3**	**0,4**	**17,7**	**8,8**	**6,2**	8
9,8	3,7	8,2	37,8	0,2	21,8	10,6	2,1	9
7,1	6,4	7,4	34,0	0,5	19,3	7,1	12,0	10
11,9	2,2	8,4	32,8	0,4	20,4	12,5	2,0	11
16,8	1,3	9,4	30,8	0,3	12,0	5,4	3,9	12
5,9	2,4	10,1	34,8	0,3	12,1	10,9	5,0	13
7,5	2,5	10,7	36,8	0,6	17,8	8,8	3,0	14
10,4	**4,1**	**9,1**	**35,6**	**0,5**	**15,1**	**12,1**	**2,6**	15
10,2	4,4	9,0	33,2	0,5	19,0	6,4	5,0	16
13,7	2,1	8,8	37,7	0,5	15,2	11,8	2,1	17
10,7	6,7	7,2	31,0	0,8	11,6	16,9	2,3	18
10,2	4,2	15,4	32,2	0,6	16,0	9,2	4,7	19
7,0	2,2	14,6	26,6	0,3	18,6	10,6	1,2	20
8,4	2,7	9,2	36,9	0,4	18,8	9,6	2,2	21
7,6	3,2	8,4	44,9	0,3	13,2	13,8	0,9	22
9,1	**2,0**	**8,2**	**39,2**	**0,6**	**25,9**	**6,6**	**1,7**	23
7,9	2,1	10,8	42,8	0,5	24,7	6,8	1,7	24
12,3	2,4	9,5	38,3	0,5	24,0	6,8	1,3	25
7,7	3,7	6,8	46,7	1,1	21,1	5,7	0,8	26
7,1	1,4	11,0	43,0	0,7	22,3	7,0	2,5	27
9,8	1,7	7,8	42,5	0,7	24,0	7,6	2,1	28
4,0	4,2	7,6	38,8	0,2	33,0	5,7	2,6	29
11,2	1,1	6,0	35,4	0,4	27,1	6,5	1,8	30
4,7	0,8	9,8	34,5	0,4	28,0	9,9	2,3	31
7,7	0,2	8,9	31,4	0,4	34,5	5,4	2,3	32
14,1	1,4	7,1	28,5	0,2	28,4	7,4	1,9	33
5,8	—	10,3	35,0	0,7	34,3	3,7	1,0	34
5,4	0,3	14,0	27,2	0,2	34,9	5,5	1,6	35
6,5	8,9	8,3	29,1	0,7	27,4	5,9	3,8	36

TABL. 2 (24). **DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nieruchomości	podatek rolny
		w tysiącach					
1	**W O J E W Ó D Z T W O [a] .....**	**30534891,1**	**18531461,3**	**777677,6**	**7849556,1**	**3015763,1**	**150319,8**
2	**WOF (40) .....**	**19396260,5**	**13952586,5**	**685430,6**	**6082168,4**	**1768626,9**	**10360,9**
3	**MAZOWIECKI REGIONALNY ..**	**10109570,6**	**4142962,5**	**87964,7**	**1578768,5**	**1139786,8**	**128930,3**
4	**WARSZAWSKI STOŁECZNY .....**	**20425320,5**	**14388498,8**	**689713,0**	**6270787,7**	**1875976,3**	**21389,5**
5	**M.st. Warszawa [b] .....**	**14722230,0**	**11033226,2**	**617294,5**	**4639048,6**	**1156260,4**	**1163,8**
6	**Powiat grodziski .....**	**448255,2**	**267338,1**	**3944,9**	**129441,3**	**50868,6**	**1814,0**
7	m. Milanówek	79564,5	54366,4	222,4	36243,0	7065,8	37,2
8	m. Podkowa Leśna	28779,3	19006,7	56,6	12317,1	1650,2	0,5
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	207355,5	121732,8	3025,4	56333,9	28691,7	542,3
10	w. Baranów	21302,9	10330,3	8,5	3337,7	1836,6	791,7
11	w. Jaktorów	66553,2	39085,0	119,7	10817,5	4563,8	74,8
12	w. Żabia Wola	44699,8	22816,9	512,4	10392,2	7060,4	367,5
13	**Powiat legionowski .....**	**541320,8**	**316965,3**	**3653,1**	**143185,8**	**66953,8**	**703,8**
14	m. Legionowo	250187,2	143614,2	1394,7	64813,8	19422,4	1,7
15	m-w. Serock	64695,7	35847,3	311,3	12877,6	12819,0	235,2
16	w. Jabłonna	79660,6	46647,0	121,7	29966,5	6441,3	97,6
17	w. Nieporęt	74896,0	48328,4	1560,6	22388,0	12210,6	133,0
18	w. Wieliszew	71881,2	42528,2	264,8	13139,9	16060,5	236,2
19	**Powiat miński .....**	**610356,0**	**279671,2**	**2833,1**	**133807,0**	**60216,1**	**4571,0**
20	m. Mińsk Mazowiecki	159101,1	88056,4	1290,7	44928,4	17041,3	17,0
21	m. Sulejówek	84245,6	45831,6	687,1	26242,7	9378,0	35,4
22	m-w. Halinów	63474,5	28646,5	290,9	15141,0	7429,1	232,7
23	m-w. Kałuszyn	24038,0	8907,6	35,0	2787,8	2463,6	268,6
24	m-w. Mrozy	33503,8	9992,7	23,3	5172,8	2117,1	424,5
25	w. Cegłów	21812,9	8286,4	1,0	3782,7	977,5	428,0
26	w. Dębe Wielkie	37475,8	14538,4	206,8	7421,6	3441,5	270,2
27	w. Dobre	23440,2	8438,0	40,2	2829,1	2817,9	421,3
28	w. Jakubów	19967,7	6207,2	14,2	2322,1	1383,3	432,9
29	w. Latowicz	21528,2	5631,7	4,0	2256,6	777,8	671,2
30	w. Mińsk Mazowiecki	62126,8	34079,9	210,5	11452,6	8380,6	491,2
31	w. Siennica	32692,1	11889,6	16,4	6198,0	1466,1	590,5
32	w. Stanisławów	26949,2	9165,3	13,0	3271,6	2542,3	287,6
33	**Powiat nowodworski .....**	**343139,4**	**181155,7**	**7367,5**	**65099,3**	**45174,0**	**2396,2**
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	125438,1	79591,5	3582,6	28700,5	18069,8	39,7
35	m-w. Nasielsk	74182,1	25254,6	106,5	10956,6	6153,7	957,5
36	m-w. Zakroczym	28135,8	13439,7	412,4	3648,8	2242,4	477,7
37	w. Czosnów	54718,7	36424,9	3120,2	10701,3	10259,2	375,8
38	w. Leoncin	18972,3	7451,0	19,7	3926,0	1366,2	188,2
39	w. Pomiechówek	41692,4	18994,1	126,0	7166,1	7082,6	357,4
40	**Powiat otwocki .....**	**490261,9**	**280678,8**	**3764,7**	**144257,2**	**58202,6**	**2399,6**
41	m. Józefów	101840,4	64756,1	510,3	36517,2	9239,2	17,3
42	m. Otwock	155527,8	92796,6	708,5	50511,7	19919,4	60,4
43	m-w. Karczew	63491,8	37993,5	670,5	15016,8	7786,8	572,5
44	w. Celestynów	41671,2	20381,8	98,4	12703,6	3873,2	136,9
45	w. Kołbiel	30702,4	15685,1	856,9	5899,4	3725,9	565,0
46	w. Osieck	12953,1	4915,7	12,7	2077,6	1184,3	169,3
47	w. Sobienie-Jeziory	21276,4	7274,7	26,5	3496,0	1598,2	501,4
48	w. Wiązowna	62798,8	36875,2	880,9	18035,2	10875,5	376,6

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym								
podatek od środków transporto-wych	podatek od czynności cywilno-prawnych	oplata skarbowa	dochody z majątku	razem	środki z Unii Europejskiej na finanso-wanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
złotych								
203404,3	**641682,3**	**115092,8**	**1296716,8**	**6273450,0**	**26677,2**	**5729979,9**	**4758928,5**	1
99268,4	**551081,4**	**95968,7**	**1093287,4**	**2939826,1**	**19023,4**	**2503847,8**	**2360745,2**	3
87964,7	**79989,2**	**17938,3**	**205721,2**	**3020462,1**	**6594,3**	**2946146,1**	**2177691,1**	2
115439,7	**561693,1**	**97154,6**	**1090995,6**	**3252987,9**	**20082,9**	**2783833,8**	**2581237,4**	4
31294,2	**457757,1**	**86628,4**	**915857,1**	**1963202,4**	**12194,3**	**1725801,4**	**1595406,5**	5
28287,0	**8064,3**	**836,0**	**8663,7**	**101970,7**	**5368,2**	**78946,4**	**77694,0**	6
284,5	1495,9	64,1	477,5	13455,1	8,8	11743,0	11723,5	7
20,4	727,3	25,3	573,8	2955,2	8,8	6817,5	6683,8	8
7853,6	4284,7	626,4	7030,9	49943,2	5341,6	35679,4	35389,7	9
2102,0	190,1	28,5	227,4	5956,1	—	5016,5	4425,8	10
17917,8	598,1	48,2	154,3	15310,9	9,0	12157,3	11938,4	11
108,6	768,2	43,4	199,8	14350,2	—	7532,8	7532,8	12
4895,3	**8362,4**	**940,4**	**19331,3**	**131302,2**	**292,7**	**93053,4**	**92918,9**	13
3946,0	3169,5	644,2	11881,9	69300,2	9,2	37272,8	37272,8	14
142,5	1403,3	72,0	842,5	15391,3	44,7	13457,0	13457,0	15
201,4	1544,8	69,9	310,3	16529,9	96,0	16483,7	16483,7	16
302,4	950,1	75,6	1255,6	13289,4	—	13278,2	13187,3	17
303,0	1294,7	78,7	5041,0	16791,4	142,8	12561,6	12518,1	18
7085,4	**6259,0**	**998,5**	**10324,8**	**177694,9**	**713,9**	**152989,9**	**127801,7**	19
1894,6	1552,7	668,0	6392,9	39649,8	47,6	31394,8	31394,8	20
2301,0	1593,8	56,6	1240,1	22320,3	—	16093,7	16093,7	21
231,4	936,3	60,4	713,2	21687,4	87,9	13140,6	13140,6	22
267,0	105,0	19,0	69,1	8388,4	—	6742,0	4539,1	23
115,2	262,2	30,8	531,6	10526,1	—	12985,0	9276,5	24
139,0	124,3	10,4	99,6	6391,7	—	7134,8	4366,9	25
232,3	399,3	31,0	109,3	13643,1	—	9294,4	7734,5	26
268,2	120,6	18,1	184,0	7465,9	—	7536,3	5528,8	27
176,1	178,4	11,5	153,9	6288,9	—	7471,6	4552,5	28
105,1	93,0	14,5	282,6	8154,4	—	7742,1	4573,1	29
921,2	600,7	30,8	106,5	16503,1	—	11543,8	11543,8	30
192,6	130,4	25,8	245,9	8315,1	578,4	12487,4	8880,6	31
241,6	162,3	21,6	196,2	8360,6	—	9423,4	6176,8	32
4505,3	**3559,9**	**650,5**	**13569,9**	**93497,3**	**255,5**	**68486,4**	**58493,6**	33
3117,0	1237,2	418,0	10876,7	25516,6	23,0	20330,1	20330,1	34
404,1	504,9	92,2	1260,2	26711,2	161,4	22216,3	14710,1	35
155,3	263,8	26,1	671,1	9666,9	—	5029,2	4499,2	36
489,8	727,8	47,7	379,8	10773,4	71,1	7520,4	7487,2	37
78,1	324,0	19,6	204,5	6027,8	—	5493,6	4238,0	38
261,1	502,1	46,9	177,6	14801,5	—	7896,8	7228,9	39
4412,4	**7279,8**	**918,6**	**21517,5**	**119916,0**	**229,3**	**89667,1**	**84784,0**	40
418,9	2208,0	73,4	8323,9	22679,3	118,8	14405,0	14387,8	41
482,6	2279,9	626,6	4332,3	37786,3	8,2	24944,9	24944,9	42
2302,8	553,3	56,3	6762,2	15520,2	15,7	9978,0	9978,0	43
351,8	327,0	28,9	136,5	12056,9	—	9232,4	9232,4	44
281,0	536,9	29,6	474,3	7641,1	79,8	7376,2	6584,3	45
19,2	87,4	12,6	50,3	3784,5	—	4252,9	3045,4	46
218,1	201,7	23,0	41,3	6344,7	—	7657,0	4851,5	47
337,9	1085,6	68,3	1396,6	14103,0	6,8	11820,7	11759,6	48

TABL. 2 (24). **DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R. (dok.)**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nieruchomości	podatek rolny
		w tysiącach					
1	**Powiat piaseczyński**	**927662,5**	**607231,9**	**15129,2**	**331883,2**	**107457,9**	**3237,3**
2	m-w. Góra Kalwaria	109271,5	61754,6	1654,3	24341,8	17356,6	815,0
3	m-w. Konstancin-Jeziorna	146374,4	111920,4	5401,3	73036,3	10964,4	488,5
4	m-w. Piaseczno	413865,3	276675,8	5255,2	158515,5	38772,1	650,2
5	m-w. Tarczyn	49464,9	28004,1	140,8	9306,3	8013,4	672,2
6	w. Lesznowola	168977,1	107860,8	2649,3	55322,5	29154,1	315,7
7	w. Prażmów	39709,2	21016,2	28,2	11360,8	3197,3	295,7
8	**Powiat pruszkowski**	**768811,1**	**507359,2**	**19576,6**	**252249,3**	**117204,4**	**1024,4**
9	m. Piastów	92721,9	54226,9	693,8	30804,0	8364,4	13,4
10	m. Pruszków	244792,8	163143,4	10284,7	79536,4	33096,3	55,2
11	m-w. Brwinów	116192,8	75888,4	639,3	39809,4	19560,1	406,5
12	w. Michałowice	112985,9	79385,8	1518,8	46398,6	14065,6	162,2
13	w. Nadarzyn	93658,4	67074,8	3803,8	23277,8	24161,9	191,6
14	w. Raszyn	108459,5	67639,8	2636,1	32423,0	17956,1	195,4
15	**Powiat warszawski zachodni**	**627741,1**	**438903,0**	**10589,3**	**190541,5**	**116168,9**	**2938,6**
16	m-w. Błonie	115591,9	72314,7	1874,0	20788,9	38773,8	865,7
17	m-w. Łomianki	129901,4	92671,8	2495,0	58792,6	15399,0	181,5
18	m-w. Ożarów Mazowiecki	159126,8	124976,8	5124,7	28220,5	35977,7	572,3
19	w. Izabelin	55320,7	39765,6	156,7	26897,0	6792,2	8,0
20	w. Kampinos	23250,4	15358,3	59,5	3197,7	3332,3	241,9
21	w. Leszno	46173,2	27912,8	274,1	13465,7	5660,3	716,2
22	w. Stare Babice	98376,7	65903,1	605,2	39179,2	10233,6	352,9
23	**Powiat wołomiński**	**945542,5**	**475969,4**	**5560,1**	**241274,3**	**97469,6**	**1140,9**
24	m. Kobyłka	90770,7	52789,8	252,1	25524,3	8221,1	13,0
25	m. Marki	124557,9	72076,9	1530,9	38272,3	16905,3	7,2
26	m. Ząbki	136140,3	78811,5	714,1	42750,3	11523,3	0,1
27	m. Zielonka	69591,9	42503,2	1017,9	25317,7	9538,5	0,8
28	m-w. Radzymin	106980,8	59895,6	521,7	26796,9	16375,0	234,2
29	m-w. Tłuszcz	69032,1	22890,7	108,3	13280,0	4062,4	90,3
30	m-w. Wołomin	201071,6	98293,9	1204,3	50969,0	16789,8	110,4
31	w. Dąbrówka	34984,6	14318,9	92,4	4986,4	4612,3	174,1
32	w. Jadów	32197,3	7817,3	11,7	3341,6	1765,2	196,9
33	w. Klembów	41077,7	18600,9	93,5	6506,4	5884,2	128,7
34	w. Poświętne	25991,2	4941,7	11,8	2656,2	962,0	150,0
35	w. Strachówka	13146,4	3029,1	1,5	873,1	830,5	35,2
	Powiat żyrardowski						
36	m. Żyrardów[c]	162713,8	87649,1	611,7	35793,9	17661,6	7,3

c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym								
podatek od środków transporto-wych	podatek od czynności cywilno-prawnych	oplata skarbowa	dochody z majątku	razem	środki z Unii Europejskiej na finanso-wanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
złotych								
4968,2	**26135,0**	**1716,0**	**32342,4**	**155052,2**	**352,5**	**165378,3**	**161963,6**	1
690,3	1440,7	109,5	5338,5	24459,5	8,5	23057,4	22933,3	2
289,0	3726,8	149,0	3429,5	18525,6	—	15928,5	14602,9	3
1533,3	14495,8	1176,6	21102,1	65597,4	8,4	71592,2	71101,7	4
837,7	696,3	53,2	560,9	10496,3	122,7	10964,5	10389,7	5
1443,4	4817,1	168,3	1073,2	25442,3	213,0	35674,0	35063,3	6
174,5	958,4	59,4	838,3	10531,2	—	8161,8	7872,6	7
9331,3	**16561,0**	**1731,2**	**29332,6**	**145098,9**	**47,3**	**116353,0**	**114848,0**	8
239,2	1510,6	57,6	7045,2	22135,6	5,4	16359,4	16359,4	9
1241,3	4543,4	1261,1	11884,1	47322,4	9,2	34327,0	34327,0	10
374,4	2067,3	88,5	5809,6	25386,6	9,2	14917,8	14917,8	11
357,9	3086,6	43,5	1413,3	14543,8	6,1	19056,2	18561,1	12
6190,2	2319,6	124,8	1162,9	12022,9	9,2	14560,7	13716,1	13
928,2	3033,5	155,6	2017,5	23687,6	8,3	17132,0	16966,7	14
11928,7	**13788,0**	**1167,6**	**8601,9**	**104013,6**	**144,8**	**84824,4**	**82263,3**	15
500,7	2363,8	100,4	431,7	27048,1	9,3	16229,1	16023,0	16
603,8	3598,9	87,1	2596,0	20522,4	9,2	16707,1	16321,9	17
4743,9	3082,9	767,5	1362,4	17801,9	9,2	16348,1	15860,1	18
117,5	1097,2	46,6	838,3	7370,6	9,2	8184,5	8028,7	19
5337,3	312,6	20,3	356,3	4011,5	—	3880,7	3656,9	20
240,4	514,2	42,4	290,9	9184,5	9,2	9075,9	8175,4	21
385,2	2818,4	103,3	2726,3	18074,6	98,8	14399,1	14197,5	22
8731,8	**13926,5**	**1567,3**	**31454,4**	**261239,7**	**484,5**	**208333,4**	**185063,7**	23
564,5	1729,8	75,8	11483,6	22419,0	9,2	15561,9	15561,9	24
860,0	3115,1	102,5	2275,6	31366,5	39,8	21114,5	21114,5	25
541,4	2506,4	92,9	11468,0	30955,9	114,7	26372,9	26372,9	26
420,2	1054,2	50,0	1101,6	15367,2	195,2	11721,5	11721,5	27
3549,3	1748,3	123,2	1740,4	28394,9	59,3	18690,3	18690,3	28
681,4	524,8	62,0	900,3	21841,7	—	24299,8	17061,1	29
1374,8	2131,9	915,1	1970,1	57798,9	8,4	44978,9	44130,5	30
197,5	352,1	42,5	167,7	10316,7	—	10349,0	8007,3	31
87,4	230,2	31,3	98,1	13750,2	20,8	10629,8	6231,1	32
287,5	334,1	39,5	65,3	12308,0	10,6	10168,8	9045,6	33
85,0	153,8	20,5	130,2	10866,5	—	10183,1	5106,9	34
82,9	45,9	11,8	53,5	5854,4	26,5	4263,0	2020,2	35
274,6	1834,7	459,1	18119,5	43234,0	32,9	31830,7	27272,1	36

TABL. 3 (25). **DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW NA 1 MIESZKAŃCA W 2016 R.**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nieruchomości	podatek rolny
		w					
1	**W O J E W Ó D Z T W O [a] .....**	**5700,17**	**3459,40**	**145,17**	**1465,33**	**562,97**	**28,06**
2	**WOF (40) .....**	**7068,83**	**5084,92**	**249,80**	**2216,60**	**644,56**	**3,78**
3	**MAZOWIECKI REGIONALNY .....**	**4286,55**	**1756,66**	**37,30**	**669,41**	**483,28**	**54,67**
4	**WARSZAWSKI STOŁECZNY .....**	**6812,07**	**4798,73**	**230,03**	**2091,38**	**625,66**	**7,13**
5	**M.st. Warszawa [b] .....**	**8417,92**	**6308,61**	**352,96**	**2652,53**	**661,13**	**0,67**
6	**Powiat grodziski .....**	**4910,29**	**2928,48**	**43,21**	**1417,93**	**557,23**	**19,87**
7	m. Milanówek	4845,88	3311,19	13,54	2207,38	430,34	2,27
8	m. Podkowa Leśna	7428,84	4906,23	14,61	3179,43	425,98	0,13
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	4546,87	2669,35	66,34	1235,28	629,15	11,89
10	w. Baranów	4076,33	1976,71	1,63	638,66	351,44	151,49
11	w. Jaktorów	5628,18	3305,29	10,12	914,80	385,95	6,32
12	w. Żabia Wola	5359,05	2735,51	61,43	1245,91	846,48	44,06
13	**Powiat legionowski .....**	**4755,02**	**2784,26**	**32,09**	**1257,76**	**588,13**	**6,18**
14	m. Legionowo	4618,56	2651,18	25,75	1196,49	358,55	0,03
15	m-w. Serock	4562,14	2527,84	21,95	908,09	903,96	16,59
16	w. Jabłonna	4305,51	2521,19	6,58	1619,63	348,14	5,28
17	w. Nieporęt	5323,86	3435,34	110,93	1591,41	867,97	9,46
18	w. Wieliszew	5563,13	3291,40	20,50	1016,94	1242,97	18,28
19	**Powiat miński .....**	**4019,55**	**1841,80**	**18,66**	**881,20**	**396,56**	**30,10**
20	m. Mińsk Mazowiecki	3939,51	2180,37	31,96	1112,47	421,96	0,42
21	m. Sulejówek	4322,50	2351,54	35,25	1346,47	481,17	1,82
22	m-w. Halinów	4057,95	1831,38	18,60	967,97	474,95	14,88
23	m-w. Kałuszyn	4059,10	1504,15	5,91	470,76	416,00	45,35
24	m-w. Mrozy	3846,15	1147,14	2,67	593,83	243,03	48,73
25	w. Cegłów	3524,47	1338,89	0,15	611,19	157,94	69,15
26	w. Dębe Wielkie	3783,53	1467,78	20,88	749,28	347,45	27,28
27	w. Dobre	3894,37	1401,89	6,68	470,03	468,17	69,99
28	w. Jakubów	3956,36	1229,88	2,81	460,09	274,09	85,77
29	w. Latowicz	3955,21	1034,67	0,73	414,58	142,90	123,31
30	w. Mińsk Mazowiecki	4150,09	2276,54	14,06	765,04	559,83	32,81
31	w. Siennica	4407,13	1602,80	2,22	835,54	197,64	79,60
32	w. Stanisławów	4019,28	1366,94	1,94	487,93	379,16	42,90
33	**Powiat nowodworski .....**	**4352,19**	**2297,68**	**93,45**	**825,68**	**572,96**	**30,39**
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	4423,07	2806,47	126,33	1012,01	637,16	1,40
35	m-w. Nasielsk	3735,25	1271,63	5,36	551,69	309,86	48,21
36	m-w. Zakroczym	4562,32	2179,30	66,88	591,67	363,62	77,46
37	w. Czosnów	5543,94	3690,47	316,13	1084,23	1039,43	38,07
38	w. Leoncin	3414,74	1341,07	3,55	706,62	245,90	33,87
39	w. Pomiechówek	4617,10	2103,44	13,96	793,59	784,34	39,58
40	**Powiat otwocki .....**	**3976,36**	**2276,50**	**30,53**	**1178,03**	**472,06**	**19,46**
41	m. Józefów	5018,25	3190,90	25,14	1799,41	455,27	0,85
42	m. Otwock	3453,95	2060,82	15,73	1121,76	442,37	1,34
43	m-w. Karczew	3987,93	2386,38	42,11	943,20	489,09	35,96
44	w. Celestynów	3581,54	1751,77	8,45	1091,84	332,90	11,77
45	w. Kołbiel	3767,63	1924,79	105,16	723,94	457,22	69,34
46	w. Osieck	3631,36	1378,12	3,57	582,44	332,02	47,47
47	w. Sobienie-Jeziory	3345,87	1143,99	4,16	549,77	251,32	78,85
48	w. Wiązowna	5089,05	2988,26	71,39	1461,53	881,32	30,52

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym								
podatek od środków transporto-wych	podatek od czynności cywilno-prawnych	oplata skarbowa	dochody z majątku	razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projek-tów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
złotych								
37,97	**119,79**	**21,49**	**242,07**	**1171,11**	**4,98**	**1069,66**	**888,38**	1
36,18	**200,84**	**34,98**	**398,44**	**1071,40**	**6,93**	**912,51**	**860,36**	3
37,30	**33,92**	**7,61**	**87,23**	**1280,70**	**2,80**	**1249,19**	**923,36**	2
38,50	**187,33**	**32,40**	**363,86**	**1084,91**	**6,70**	**928,44**	**860,87**	4
17,89	**261,74**	**49,53**	**523,67**	**1122,53**	**6,97**	**986,78**	**912,23**	5
309,86	**88,34**	**9,16**	**94,90**	**1117,01**	**58,80**	**864,80**	**851,08**	6
17,33	91,11	3,91	29,08	819,48	0,54	715,21	714,02	7
5,28	187,74	6,54	148,12	762,82	2,27	1759,80	1725,30	8
172,21	93,95	13,74	154,17	1095,15	117,13	782,37	776,02	9
402,22	36,37	5,46	43,51	1139,71	—	959,91	846,88	10
1515,25	50,58	4,08	13,05	1294,79	0,76	1028,10	1009,59	11
13,02	92,10	5,20	23,95	1720,44	—	903,10	903,10	12
43,00	**73,46**	**8,26**	**169,81**	**1153,37**	**2,57**	**817,39**	**816,21**	13
72,85	58,51	11,89	219,34	1279,31	0,17	688,07	688,07	14
10,05	98,96	5,08	59,41	1085,35	3,15	948,95	948,95	15
10,89	83,49	3,78	16,77	893,41	5,19	890,91	890,91	16
21,49	67,54	5,38	89,25	944,66	—	943,86	937,40	17
23,45	100,20	6,09	390,14	1299,54	11,05	972,19	968,82	18
46,66	**41,22**	**6,58**	**67,99**	**1170,22**	**4,70**	**1007,53**	**841,65**	19
46,91	38,45	16,54	158,29	981,77	1,18	777,37	777,37	20
118,06	81,77	2,90	63,63	1145,22	—	825,74	825,74	21
14,80	59,86	3,86	45,59	1386,49	5,62	840,08	840,08	22
45,09	17,73	3,20	11,67	1416,49	—	1138,47	766,48	23
13,22	30,11	3,54	61,02	1208,36	—	1490,65	1064,92	24
22,46	20,09	1,69	16,09	1032,75	—	1152,82	705,60	25
23,46	40,31	3,13	11,03	1377,39	—	938,36	780,86	26
44,57	20,04	3,01	30,56	1240,39	—	1252,09	918,55	27
34,90	35,34	2,28	30,50	1246,07	—	1480,40	902,03	28
19,30	17,09	2,66	51,91	1498,15	—	1422,39	840,18	29
61,54	40,13	2,06	7,12	1102,41	—	771,13	771,13	30
25,97	17,58	3,47	33,15	1120,93	77,97	1683,39	1197,17	31
36,04	24,21	3,22	29,26	1246,92	—	1405,42	921,22	32
57,14	**45,15**	**8,25**	**172,11**	**1185,87**	**3,24**	**868,64**	**741,90**	33
109,91	43,62	14,74	383,52	899,74	0,81	716,86	716,86	34
20,35	25,42	4,64	63,46	1344,98	8,13	1118,65	740,69	35
25,19	42,78	4,23	108,82	1567,53	—	815,50	729,57	36
49,62	73,74	4,83	38,48	1091,53	7,20	761,95	758,59	37
14,05	58,32	3,53	36,81	1084,91	—	988,76	762,78	38
28,91	55,60	5,19	19,67	1639,14	—	874,51	800,54	39
35,79	**59,04**	**7,45**	**174,52**	**972,60**	**1,86**	**727,26**	**687,66**	40
20,64	108,80	3,62	410,16	1117,54	5,85	709,82	708,97	41
10,72	50,63	13,92	96,21	839,15	0,18	553,97	553,97	42
144,64	34,75	3,54	424,74	974,83	0,99	626,72	626,72	43
30,24	28,10	2,48	11,73	1036,27	—	793,51	793,51	44
34,49	65,89	3,63	58,21	937,67	9,79	905,17	807,99	45
5,38	24,49	3,54	14,09	1060,97	—	1192,28	853,77	46
34,30	31,72	3,61	6,50	997,75	—	1204,12	762,94	47
27,38	87,97	5,54	113,18	1142,87	0,55	957,92	952,96	48

TABL. 3 (25). **DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW NA 1 MIESZKAŃCA W 2016 R. (dok.)**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nieruchomości	podatek rolny
		w					
1	**Powiat piaseczyński**	**5198,47**	**3402,83**	**84,78**	**1859,82**	**602,18**	**18,14**
2	m-w. Góra Kalwaria	4151,02	2345,94	62,84	924,70	659,34	30,96
3	m-w. Konstancin-Jeziorna	5901,72	4512,56	217,78	2944,77	442,08	19,70
4	m-w. Piaseczno	5142,01	3437,52	65,29	1969,45	481,72	8,08
5	m-w. Tarczyn	4359,68	2468,19	12,41	820,23	706,27	59,24
6	w. Lesznowola	6779,97	4327,76	106,30	2219,74	1169,77	12,67
7	w. Prażmów	3757,85	1988,85	2,67	1075,12	302,58	27,98
8	**Powiat pruszkowski**	**4765,78**	**3145,07**	**121,35**	**1563,67**	**726,54**	**6,35**
9	m. Piastów	4047,76	2367,26	30,29	1344,74	365,15	0,58
10	m. Pruszków	4030,37	2686,06	169,33	1309,52	544,91	0,91
11	m-w. Brwinów	4546,06	2969,15	25,01	1557,55	765,29	15,90
12	w. Michałowice	6416,37	4508,25	86,25	2634,94	798,78	9,21
13	w. Nadarzyn	7205,04	5160,00	292,63	1790,74	1858,75	14,74
14	w. Raszyn	5042,75	3144,87	122,57	1507,49	834,86	9,09
15	**Powiat warszawski zachodni**	**5521,56**	**3860,56**	**93,14**	**1675,99**	**1021,81**	**25,85**
16	m-w. Błonie	5420,49	3391,07	87,88	974,86	1818,23	40,59
17	m-w. Łomianki	5042,36	3597,23	96,85	2282,14	597,74	7,05
18	m-w. Ożarów Mazowiecki	6772,79	5319,29	218,12	1201,13	1531,29	24,36
19	w. Izabelin	5242,18	3768,18	14,85	2548,75	643,63	0,76
20	w. Kampinos	5410,85	3574,19	13,84	744,17	775,49	56,30
21	w. Leszno	4585,68	2772,15	27,22	1337,34	562,15	71,13
22	w. Stare Babice	5408,88	3623,44	33,28	2154,12	562,66	19,40
23	**Powiat wołomiński**	**3991,11**	**2009,06**	**23,47**	**1018,41**	**411,42**	**4,82**
24	m. Kobyłka	4088,59	2377,81	11,36	1149,69	370,31	0,59
25	m. Marki	3994,54	2311,49	49,10	1227,38	542,15	0,23
26	m. Ząbki	3962,06	2293,63	20,78	1244,15	335,36	0,00
27	m. Zielonka	3974,86	2427,65	58,14	1446,07	544,81	0,05
28	m-w. Radzymin	4126,39	2310,25	20,12	1033,59	631,61	9,03
29	m-w. Tłuszcz	3484,36	1155,40	5,47	670,30	205,05	4,56
30	m-w. Wołomin	3884,54	1898,96	23,27	984,68	324,36	2,13
31	w. Dąbrówka	4402,79	1802,03	11,63	627,53	580,45	21,91
32	w. Jadów	4235,37	1028,32	1,53	439,57	232,20	25,90
33	w. Klembów	4245,75	1922,57	9,67	672,50	608,19	13,30
34	w. Poświętne	4211,15	800,66	1,91	430,36	155,87	24,31
35	w. Strachówka	4754,56	1095,50	0,54	315,78	300,35	12,74
	Powiat żyrardowski						
36	m. Żyrardów[c]	4019,61	2165,24	15,11	884,24	436,30	0,18

c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym								
podatek od środków transporto-wych	podatek od czynności cywilno-prawnych	oplata skarbowa	dochody z majątku	razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projek-tów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
złotych								
27,84	**146,46**	**9,62**	**181,24**	**868,89**	**1,98**	**926,75**	**907,62**	1
26,22	54,73	4,16	202,80	929,17	0,32	875,91	871,19	2
11,65	150,26	6,01	138,27	746,94	—	642,22	588,78	3
19,05	180,10	14,62	262,18	815,01	0,10	889,49	883,39	4
73,83	61,37	4,69	49,43	925,11	10,82	966,38	915,71	5
57,91	193,28	6,75	43,06	1020,84	8,54	1431,37	1406,87	6
16,51	90,69	5,63	79,33	996,61	—	772,39	745,01	7
57,84	**102,66**	**10,73**	**181,83**	**899,45**	**0,29**	**721,26**	**711,93**	8
10,44	65,95	2,52	307,56	966,33	0,24	714,17	714,17	9
20,44	74,81	20,76	195,66	779,14	0,15	565,17	565,17	10
14,65	80,88	3,46	227,30	993,25	0,36	583,66	583,66	11
20,32	175,28	2,47	80,26	825,93	0,35	1082,18	1054,07	12
476,21	178,44	9,60	89,46	924,91	0,71	1120,14	1055,17	13
43,16	141,04	7,24	93,80	1101,34	0,38	796,54	788,85	14
104,92	**121,28**	**10,27**	**75,66**	**914,90**	**1,27**	**746,11**	**723,58**	15
23,48	110,85	4,71	20,24	1268,38	0,43	761,04	751,37	16
23,44	139,70	3,38	100,77	796,62	0,36	648,52	633,57	17
201,91	131,21	32,67	57,99	757,69	0,39	695,81	675,04	18
11,13	103,97	4,41	79,44	698,44	0,87	775,56	760,79	19
1242,09	72,74	4,73	82,93	933,55	—	903,11	851,03	20
23,88	51,07	4,21	28,89	912,16	0,91	901,37	811,93	21
21,18	154,96	5,68	149,89	993,76	5,43	791,68	780,60	22
36,86	**58,78**	**6,62**	**132,77**	**1102,69**	**2,04**	**879,37**	**781,15**	23
25,43	77,92	3,42	517,26	1009,82	0,41	700,95	700,95	24
27,58	99,90	3,29	72,98	1005,92	1,27	677,14	677,14	25
15,76	72,94	2,70	333,75	900,90	3,34	767,52	767,52	26
24,00	60,21	2,86	62,92	877,72	11,15	669,49	669,49	27
136,90	67,43	4,75	67,13	1095,23	2,29	720,91	720,91	28
34,39	26,49	3,13	45,44	1102,45	—	1226,52	861,15	29
26,56	41,19	17,68	38,06	1116,63	0,16	868,96	852,57	30
24,85	44,31	5,35	21,10	1298,35	—	1302,41	1007,72	31
11,49	30,28	4,12	12,90	1808,76	2,74	1398,29	819,66	32
29,72	34,53	4,09	6,75	1272,15	1,09	1051,04	934,95	33
13,77	24,91	3,32	21,10	1760,61	—	1649,89	827,42	34
29,97	16,59	4,27	19,35	2117,31	9,59	1541,75	730,63	35
6,78	45,32	11,34	447,61	1068,03	0,81	786,33	673,72	36

TABL. 4 (26). **WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wydatki bieżące				Wydatki majątkowe	
		razem	w tym			razem	w tym inwestycyjne w % wydatków ogółem
			dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	wydatki bieżace jednostek budżetowych		
	w tysiącach złotych						
W O J E W Ó D Z T W O [a]	**29160925,5**	**25918339,9**	**2046058,4**	**4550154,7**	**18046710,2**	**3242585,6**	**10,6**
WOF (40)	**18318221,9**	**16251956,0**	**1485408,6**	**1791961,4**	**11838856,1**	**2066265,9**	**10,8**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**9825494,8**	**8808426,8**	**511937,2**	**2499442,0**	**5667737,7**	**1017068,0**	**9,8**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**19335430,8**	**17109913,1**	**1534121,2**	**2050712,7**	**12378972,5**	**2225517,7**	**11,1**
M.st. Warszawa [b]	**13789826,6**	**12492723,4**	**1047070,2**	**995525,2**	**9408966,5**	**1297103,2**	**9,0**
Powiat grodziski	**431629,8**	**352655,4**	**40072,0**	**80476,1**	**223124,8**	**78974,4**	**17,6**
m. Milanówek	73526,1	61785,0	9946,7	12503,0	38206,0	11741,1	12,1
m. Podkowa Leśna	26767,8	23026,3	4540,9	2310,8	14658,6	3741,5	14,0
m-w. Grodzisk Mazowiecki	196633,1	166386,7	20317,6	39774,1	103882,4	30246,3	15,4
w. Baranów	20358,5	18941,5	538,1	5332,9	12975,0	1417,0	7,0
w. Jaktorów	67135,1	48918,5	1440,5	11742,6	32937,4	18216,6	27,1
w. Żabia Wola	47209,1	33597,3	3288,2	8812,8	20465,3	13611,8	28,8
Powiat legionowski	**489015,0**	**414935,0**	**41395,7**	**94082,2**	**274919,5**	**74080,0**	**14,1**
m. Legionowo	219445,4	183068,9	23883,5	38888,5	118945,1	36376,5	14,4
m-w. Serock	62917,4	53645,8	1870,4	14245,7	37132,7	9271,6	14,7
w. Jabłonna	75624,5	66085,5	7442,6	16291,3	42052,6	9539,0	12,6
w. Nieporęt	65081,3	57626,2	5476,6	12571,3	38400,3	7455,1	11,2
w. Wieliszew	65946,3	54508,5	2722,7	12085,4	38388,8	11437,8	17,3
Powiat miński	**586655,6**	**504969,6**	**41655,2**	**141923,5**	**314899,2**	**81686,0**	**13,9**
m. Mińsk Mazowiecki	156301,5	138162,8	17997,7	32004,5	85906,8	18138,7	11,6
m. Sulejówek	84914,3	69184,2	8865,2	15094,8	43734,8	15730,1	18,5
m-w. Halinów	54790,4	48308,1	3297,1	15090,6	29375,1	6482,4	11,8
m-w. Kałuszyn	23138,4	20202,5	916,0	6619,3	12359,2	2935,9	12,7
m-w. Mrozy	31267,5	28791,7	1897,8	9135,1	17306,5	2475,8	7,9
w. Cegłów	22180,2	18283,5	1284,7	5138,8	11817,8	3896,7	17,6
w. Dębe Wielkie	37076,7	30644,1	2155,5	10554,6	17536,3	6432,6	17,3
w. Dobre	22834,5	20796,3	942,8	6760,7	12935,4	2038,2	8,9
w. Jakubów	19962,9	17920,4	325,9	5715,9	11797,2	2042,5	10,2
w. Latowicz	20855,6	18791,1	217,9	6746,3	11748,2	2064,5	9,9
w. Mińsk Mazowiecki	54002,5	44090,0	1049,1	14823,5	27882,8	9912,6	18,4
w. Siennica	30407,4	27540,4	1885,2	7221,3	18252,0	2867,0	9,4
w. Stanisławów	28923,8	22254,6	820,3	7018,1	14247,4	6669,2	23,1
Powiat nowodworski	**338604,6**	**283491,4**	**14143,7**	**74696,1**	**190752,7**	**55113,2**	**16,2**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	125501,6	111864,4	4792,9	24124,7	81315,3	13637,2	10,9
m-w. Nasielsk	74897,8	59662,5	2981,0	20287,0	35888,9	15235,3	19,9
m-w. Zakroczym	28199,6	24757,7	709,7	7379,8	16386,7	3441,9	12,2
w. Czosnów	53265,4	36893,0	3701,6	8818,9	23696,5	16372,4	30,7
w. Leoncin	19415,6	17940,6	111,9	5166,5	12526,6	1475,0	7,6
w. Pomiechówek	37324,6	32373,1	1846,7	8919,3	20938,8	4951,5	13,3
Powiat otwocki	**475880,3**	**406806,0**	**44468,4**	**99393,9**	**258584,3**	**69074,3**	**14,2**
m. Józefów	88095,0	77500,8	13883,6	15707,3	46989,6	10594,2	10,5
m. Otwock	156569,0	139963,9	14944,0	33633,6	90319,7	16605,1	10,6
m-w. Karczew	56861,8	49539,6	3469,9	12306,6	33096,5	7322,2	12,9
w. Celestynów	42462,4	32525,3	1701,9	9202,3	21326,9	9937,2	23,4
w. Kołbiel	31862,2	25431,8	319,7	7169,8	17864,1	6430,4	20,2
w. Osieck	12825,8	11618,2	633,2	3418,5	7511,3	1207,6	9,4
w. Sobienie-Jeziory	19052,6	17844,0	405,0	5773,8	11639,6	1208,6	6,3
w. Wiązowna	68151,5	52382,3	9111,1	12182,0	29836,7	15769,1	23,1

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

TABL. 4 (26). **WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wydatki bieżące				Wydatki majątkowe	
		razem	w tym			razem	w tym inwesty-cyjne w % wydatków ogółem
			dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	wydatki bieżace jednostek budżetowych		
	w tysiącach złotych						
Powiat piaseczyński	**923386,7**	**766359,9**	**113624,8**	**138849,5**	**484000,3**	**157026,8**	**16,7**
m-w. Góra Kalwaria	111663,7	97217,7	8220,4	23673,1	64366,6	14446,0	12,9
m-w. Konstancin-Jeziorna	144219,6	113444,1	14652,3	16359,9	69631,3	30775,5	21,3
m-w. Piaseczno	379870,8	325405,0	60206,1	58017,7	199464,6	54465,8	13,7
m-w. Tarczyn	51531,4	41727,7	2289,0	9870,9	29382,6	9803,7	19,0
w. Lesznowola	199409,7	156129,2	24950,4	21717,5	101254,2	43280,5	21,7
w. Prażmów	36691,4	32436,0	3306,5	9210,3	19901,1	4255,4	11,6
Powiat pruszkowski	**744342,8**	**604775,1**	**65257,9**	**117316,1**	**402269,1**	**139567,7**	**18,4**
m. Piastów	89433,8	74710,4	8471,5	16105,1	49811,3	14723,3	16,5
m. Pruszków	249543,7	196382,7	23564,5	40766,4	130949,5	53161,0	20,3
m-w. Brwinów	112548,6	92497,3	5595,7	19754,0	66198,0	20051,3	17,8
w. Michałowice	101161,4	81373,3	7633,6	12111,0	56260,8	19788,1	19,6
w. Nadarzyn	96903,5	74879,5	10978,6	11630,0	42754,7	22024,0	22,7
w. Raszyn	94751,8	84931,8	9014,0	16949,6	56294,8	9820,0	10,4
Powiat warszawski zachodni	**611767,7**	**482116,0**	**45382,9**	**85965,1**	**331511,7**	**129651,7**	**20,5**
m-w. Błonie	102558,2	83258,0	3180,9	17091,5	60684,5	19300,1	18,8
m-w. Łomianki	130231,8	95732,3	11183,6	18858,9	61459,9	34499,5	26,5
m-w. Ożarów Mazowiecki	153850,6	120239,9	14710,2	16416,1	83156,7	33610,7	21,8
w. Izabelin	48966,9	45500,4	4730,5	7269,4	31503,9	3466,4	7,1
w. Kampinos	21869,1	20195,8	342,2	3803,9	13874,8	1673,3	7,7
w. Leszno	48687,2	40563,0	2366,0	8887,0	29043,6	8124,2	16,7
w. Stare Babice	105604,0	76626,6	8869,5	13638,3	51788,2	28977,4	23,7
Powiat wołomiński	**944321,7**	**801081,3**	**81050,3**	**222485,1**	**489944,4**	**143240,3**	**14,7**
m. Kobyłka	89507,4	74343,0	8439,9	19081,0	46288,7	15164,4	16,9
m. Marki	126168,4	107133,0	18251,3	27505,8	59933,6	19035,4	14,0
m. Ząbki	137664,1	113864,1	15616,4	27138,3	70099,8	23800,0	17,3
m. Zielonka	67253,9	60642,7	5481,4	13447,5	41231,7	6611,2	9,8
m-w. Radzymin	112905,6	87582,8	8517,6	25500,4	52824,3	25322,8	20,1
m-w. Tłuszcz	66736,4	60297,4	3331,4	20255,8	35642,3	6439,0	9,6
m-w. Wołomin	202510,8	178007,9	18078,5	47499,7	110890,5	24502,9	12,1
w. Dąbrówka	36140,9	31448,9	1283,1	9679,9	20270,5	4692,0	13,0
w. Jadów	26718,8	22681,4	653,9	8995,3	12979,3	4037,4	15,1
w. Klembów	42578,8	33387,8	911,5	11399,2	20680,9	9191,0	21,6
w. Poświętne	24276,9	21305,2	400,3	8142,9	12653,9	2971,7	12,2
w. Strachówka	11859,6	10387,2	85,1	3839,3	6448,9	1472,4	12,4
Powiat żyrardowski							
m. Żyrardów[c]	144671,0	131725,6	7789,1	33892,6	88163,1	12945,4	6,5

c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

TABL. 5 (27). **WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW NA 1 MIESZKAŃCA W 2016 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym						
		transport i łączność	gospodarka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
	w złotych							
W O J E W Ó D Z T W O [a]	**5443,68**	**911,60**	**296,68**	**440,72**	**1594,75**	**57,99**	**995,06**	**303,82**
WOF (40)	**6675,95**	**1485,81**	**499,85**	**507,44**	**1739,86**	**85,25**	**836,10**	**352,46**
MAZOWIECKI REGIONALNY	**4166,10**	**313,11**	**89,83**	**368,83**	**1435,15**	**30,21**	**1172,09**	**246,85**
WARSZAWSKI STOŁECZNY	**6448,58**	**1382,35**	**459,38**	**497,28**	**1720,28**	**79,85**	**855,81**	**348,64**
M.st. Warszawa [b]	**7884,78**	**2089,44**	**676,38**	**567,92**	**1790,79**	**119,74**	**802,93**	**321,81**
Powiat grodziski	**4728,17**	**505,37**	**196,46**	**418,09**	**1574,99**	**25,88**	**1017,07**	**452,12**
m. Milanówek	4478,11	138,37	132,72	473,48	1529,18	34,39	936,20	670,77
m. Podkowa Leśna	6909,61	529,25	138,95	800,67	2431,13	20,10	719,09	1230,50
m-w. Grodzisk Mazowiecki	4311,75	409,58	272,91	304,21	1360,26	27,72	1011,68	397,09
w. Baranów	3895,62	228,33	30,03	444,45	1377,70	9,13	1076,96	247,87
w. Jaktorów	5677,39	1325,44	177,69	539,91	1627,36	13,34	1149,73	286,38
w. Żabia Wola	5659,89	751,37	61,50	564,84	2490,97	30,05	1118,47	323,96
Powiat legionowski	**4295,56**	**412,70**	**170,35**	**419,74**	**1476,80**	**28,76**	**899,74**	**432,85**
m. Legionowo	4051,05	550,00	250,88	312,79	1272,35	20,47	836,07	418,22
m-w. Serock	4436,74	352,96	116,30	497,07	1364,96	55,34	1027,84	610,74
w. Jabłonna	4087,37	187,26	73,13	393,99	1650,94	30,80	906,74	452,96
w. Nieporęt	4626,19	364,63	26,11	635,35	1699,13	36,75	963,62	302,27
w. Wieliszew	5103,81	277,78	188,34	585,33	1965,21	22,72	946,50	412,34
Powiat miński	**3863,47**	**271,76**	**58,20**	**337,82**	**1476,56**	**21,30**	**1001,64**	**288,96**
m. Mińsk Mazowiecki	3870,19	149,75	130,09	237,34	1662,47	24,41	899,01	219,21
m. Sulejówek	4356,81	417,31	64,32	388,66	1665,18	20,93	872,56	664,10
m-w. Halinów	3502,78	294,90	36,08	401,93	1260,29	11,11	1020,32	253,69
m-w. Kałuszyn	3907,19	209,52	35,99	388,93	1207,35	28,40	1128,63	340,90
m-w. Mrozy	3589,42	148,00	27,01	352,62	1415,82	14,85	1035,14	158,34
w. Cegłów	3583,80	360,58	17,06	443,88	1056,89	12,78	906,85	201,99
w. Dębe Wielkie	3743,23	231,12	10,71	402,00	1352,05	15,70	1140,97	361,05
w. Dobre	3793,73	264,95	—	416,53	1418,61	18,96	1158,07	176,25
w. Jakubów	3955,40	198,09	104,73	384,74	1558,09	20,52	1169,18	125,66
w. Latowicz	3831,63	383,08	5,41	380,57	1222,73	10,20	1318,89	209,91
w. Mińsk Mazowiecki	3607,38	351,25	31,27	291,02	1257,36	25,59	1025,71	144,45
w. Siennica	4099,14	251,36	4,29	327,77	1867,77	50,84	995,35	214,78
w. Stanisławów	4313,76	539,71	7,21	363,47	1454,32	15,03	1106,62	491,47
Powiat nowodworski	**4294,67**	**231,42**	**148,17**	**432,13**	**1559,59**	**26,60**	**1050,39**	**331,31**
m. Nowy Dwór Mazowiecki	4425,30	106,59	280,21	355,70	1799,15	34,48	966,11	240,28
m-w. Nasielsk	3771,29	162,53	59,78	269,20	1470,40	15,95	1128,84	237,49
m-w. Zakroczym	4572,67	64,89	58,51	659,02	1216,92	23,15	1294,80	974,63
w. Czosnów	5396,70	828,11	113,12	703,86	1663,71	17,28	948,96	298,29
w. Leoncin	3494,52	242,90	43,29	502,12	1224,97	10,49	1081,89	185,35
w. Pomiechówek	4133,40	229,40	91,93	535,53	1329,47	47,71	1067,12	510,07
Powiat otwocki	**3859,72**	**316,51**	**76,68**	**381,55**	**1399,34**	**20,64**	**900,51**	**366,39**
m. Józefów	4340,94	331,30	247,28	484,61	1523,10	29,60	842,10	483,10
m. Otwock	3477,07	398,81	37,35	303,82	1190,76	19,47	882,64	269,96
m-w. Karczew	3571,50	156,20	79,92	387,43	1270,24	21,56	883,17	423,61
w. Celestynów	3649,54	319,24	6,12	326,97	1719,86	16,44	810,35	218,11
w. Kołbiel	3909,95	239,59	12,51	369,54	1306,21	21,95	911,83	157,15
w. Osieck	3595,68	81,98	17,03	470,54	1281,10	6,55	1032,88	247,77
w. Sobienie-Jeziory	2996,16	84,43	1,00	300,27	1234,58	8,95	960,70	219,87
w. Wiązowna	5522,81	434,35	100,60	563,66	2001,81	22,16	1092,36	840,31

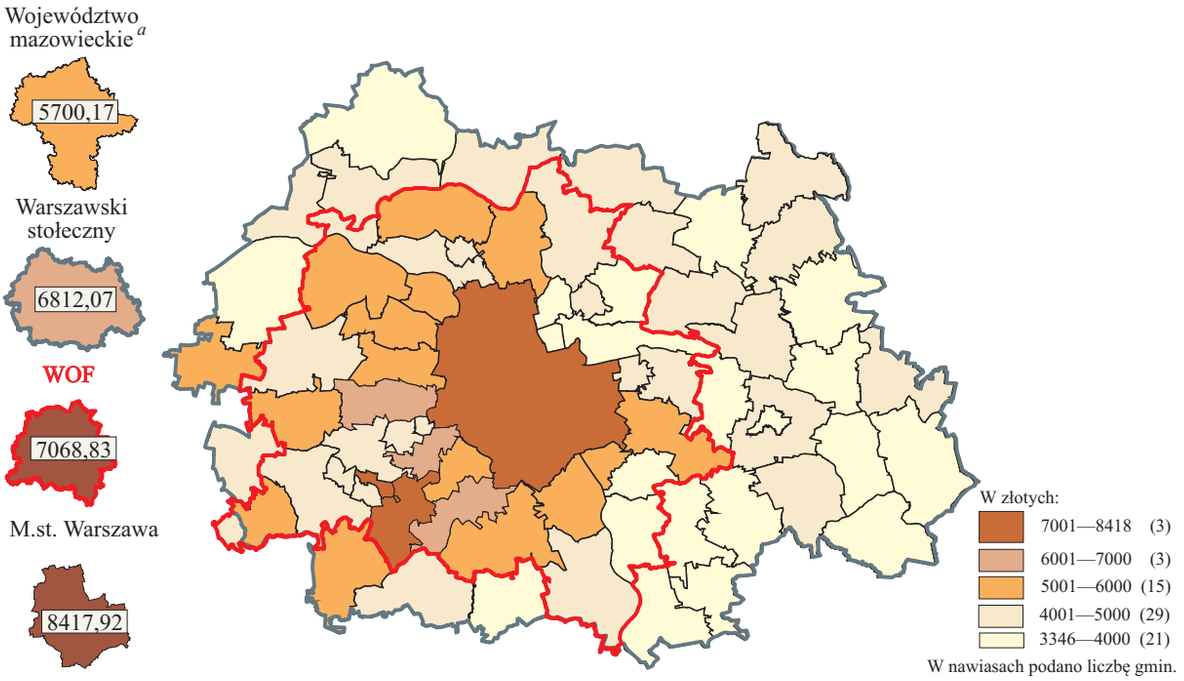
a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

TABL. 5 (27). **WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW NA 1 MIESZKAŃCA W 2016 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym						
		transport i łączność	gospodarka mieszka-niowa	admini-stracja publiczna	oświata i wycho-wanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
	w złotych							
Powiat piaseczyński	**5174,51**	**445,90**	**311,45**	**453,87**	**1969,03**	**26,42**	**855,17**	**415,77**
m-w. Góra Kalwaria	4241,90	231,12	247,45	320,26	1661,65	30,54	985,62	264,53
m-w. Konstancin-Jeziorna	5814,84	471,12	177,87	788,17	1457,01	28,62	798,84	888,64
m-w. Piaseczno	4719,65	406,67	442,18	332,62	1871,45	25,87	816,82	345,64
m-w. Tarczyn	4541,82	440,08	134,31	594,75	1330,42	38,94	925,92	557,25
w. Lesznowola	8001,03	896,19	273,06	641,67	3578,88	18,69	843,13	343,90
w. Prażmów	3472,27	164,74	69,44	331,37	1568,54	19,90	907,02	234,31
Powiat pruszkowski	**4614,10**	**431,15**	**172,58**	**401,96**	**1582,17**	**19,67**	**814,59**	**407,85**
m. Piastów	3904,21	383,07	143,22	321,70	1477,54	8,88	850,64	414,61
m. Pruszków	4108,59	289,79	264,37	305,03	1395,81	21,20	794,12	293,26
m-w. Brwinów	4403,48	525,48	94,89	368,25	1444,70	19,39	896,56	551,68
w. Michałowice	5744,87	963,34	77,12	541,75	1768,76	18,83	690,53	309,68
w. Nadarzyn	7454,69	437,62	182,00	755,75	2591,52	21,02	905,51	813,89
w. Raszyn	4405,42	329,79	109,47	472,98	1620,44	27,05	783,21	388,34
Powiat warszawski zachodni	**5381,06**	**558,90**	**218,36**	**490,65**	**1916,01**	**29,26**	**810,17**	**652,23**
m-w. Błonie	4809,29	491,97	211,40	431,73	1595,91	25,29	913,21	310,16
m-w. Łomianki	5055,19	692,94	106,94	442,69	1908,04	24,16	770,44	598,59
m-w. Ożarów Mazowiecki	6548,23	702,15	441,46	472,27	2029,10	55,30	757,84	1108,87
w. Izabelin	4640,09	472,73	194,59	712,49	1494,79	26,13	741,95	425,01
w. Kampinos	5089,38	358,16	111,09	743,59	1355,49	13,12	947,18	540,53
w. Leszno	4835,35	407,15	132,33	446,82	1782,14	20,36	910,17	463,76
w. Stare Babice	5806,25	443,90	182,92	487,17	2607,48	18,09	765,08	801,93
Powiat wołomiński	**3985,96**	**364,08**	**79,93**	**328,43**	**1562,17**	**22,24**	**1031,84**	**264,52**
m. Kobyłka	4031,68	318,33	83,80	436,59	1724,98	20,75	994,72	275,70
m. Marki	4046,19	498,60	97,54	386,15	1549,34	18,60	971,79	276,70
m. Ząbki	4006,41	309,85	150,10	274,02	1871,87	42,55	845,16	230,10
m. Zielonka	3841,33	272,10	53,42	423,92	1651,95	25,75	856,91	269,51
m-w. Radzymin	4354,92	425,48	75,54	341,35	1851,31	28,35	1046,84	330,29
m-w. Tłuszcz	3368,49	135,63	141,39	254,83	1306,74	8,32	1113,18	192,30
m-w. Wołomin	3912,34	438,29	42,19	235,64	1383,79	17,24	1061,75	255,51
w. Dąbrówka	4548,32	215,39	34,99	446,70	1569,80	18,48	1271,66	448,94
w. Jadów	3514,71	272,36	8,43	313,94	1104,70	12,96	1212,32	188,47
w. Klembów	4400,91	620,50	63,71	313,37	1256,13	9,37	1250,69	326,12
w. Poświętne	3933,39	227,09	0,00	406,72	1375,18	26,71	1347,39	144,43
w. Strachówka	4289,18	230,54	14,54	602,15	1164,82	8,53	1495,67	234,20
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów[c]	3573,89	232,80	317,63	294,86	1038,46	25,26	977,75	209,56

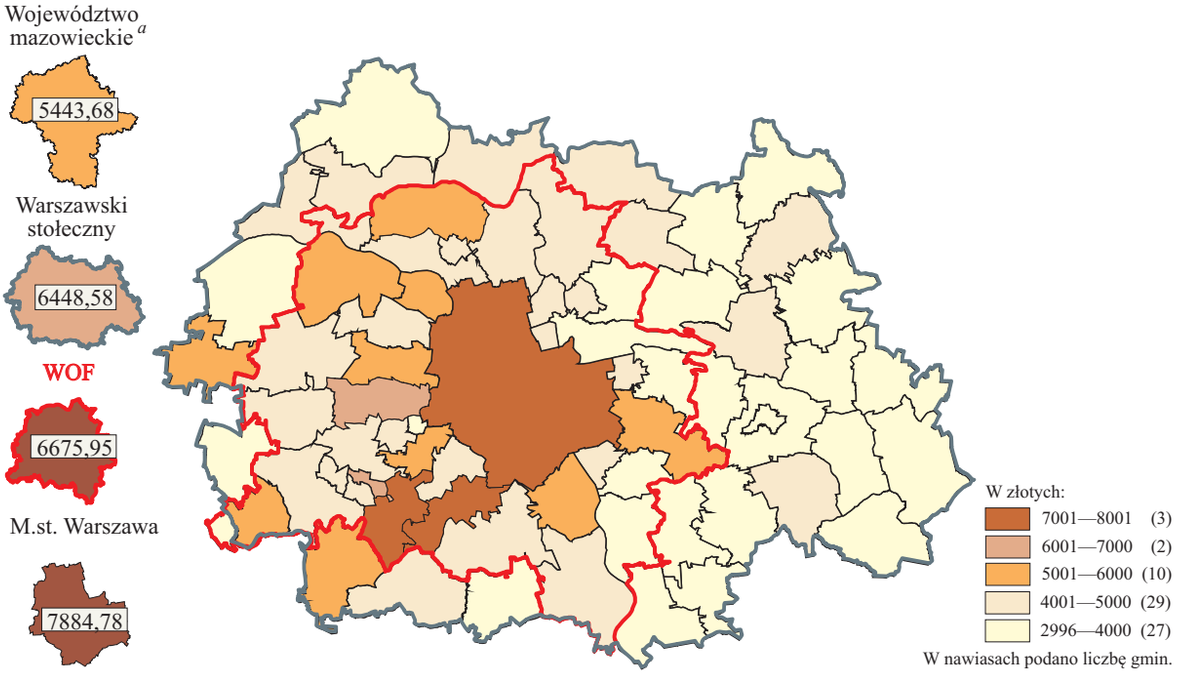
c Miasto nie wchodzi w skład regionu Warszawski stołeczny (NUTS 2).

Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

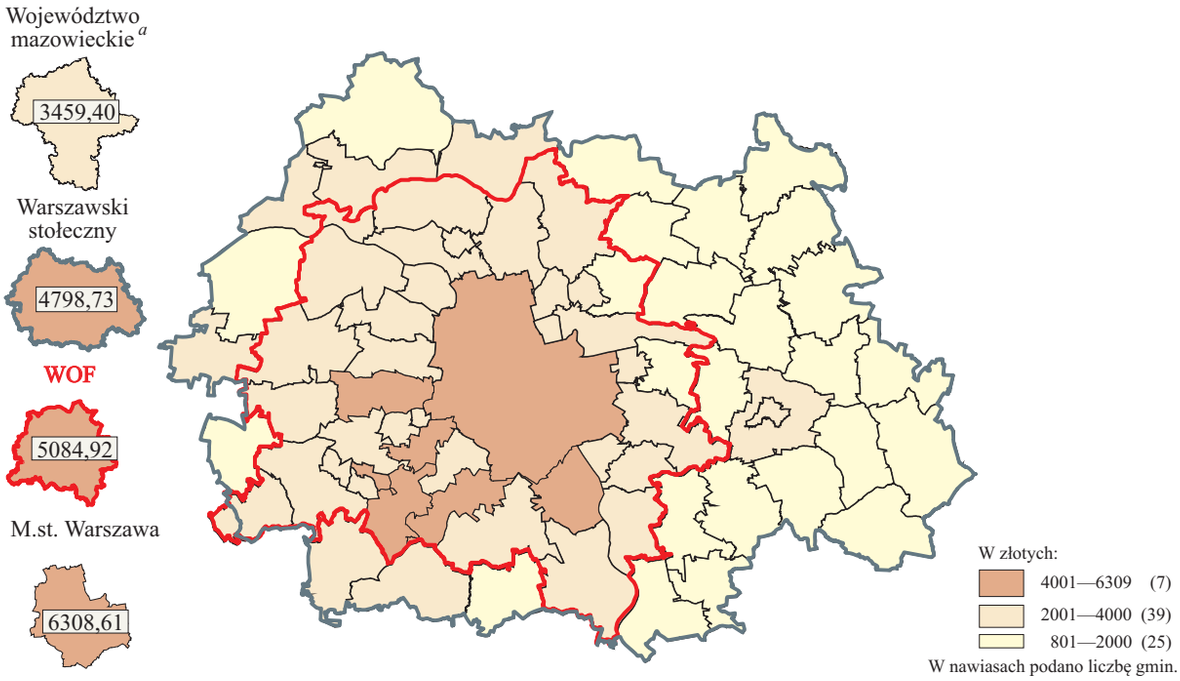
Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

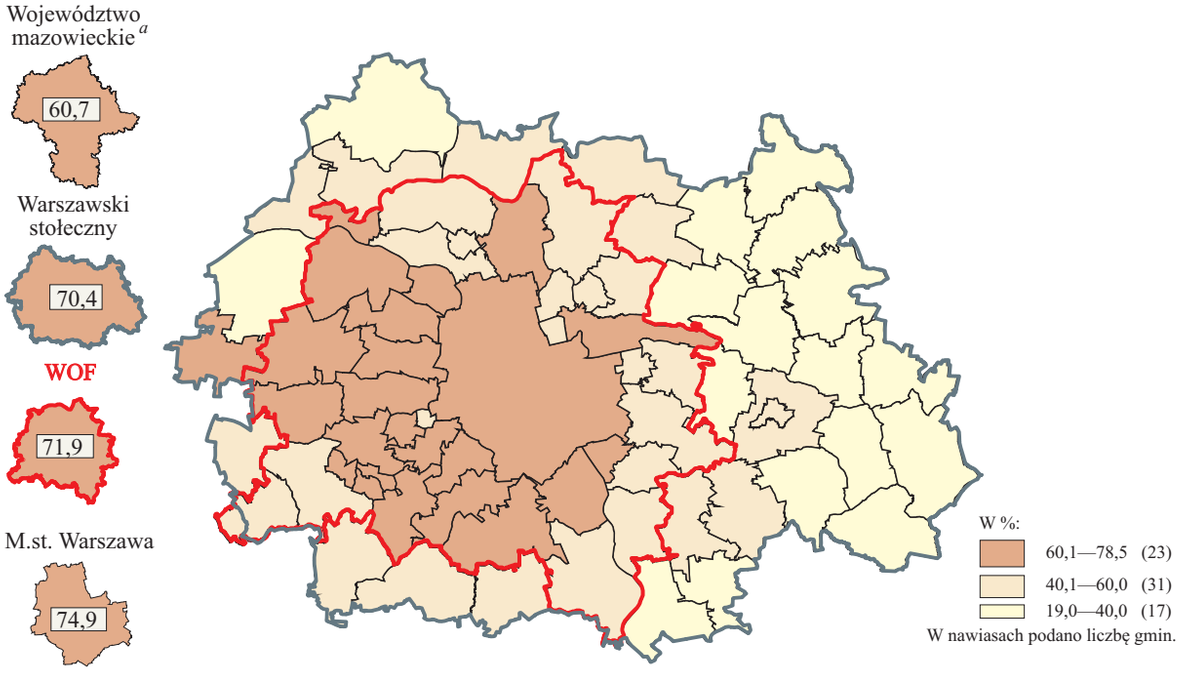
U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Dochody i wydatki podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

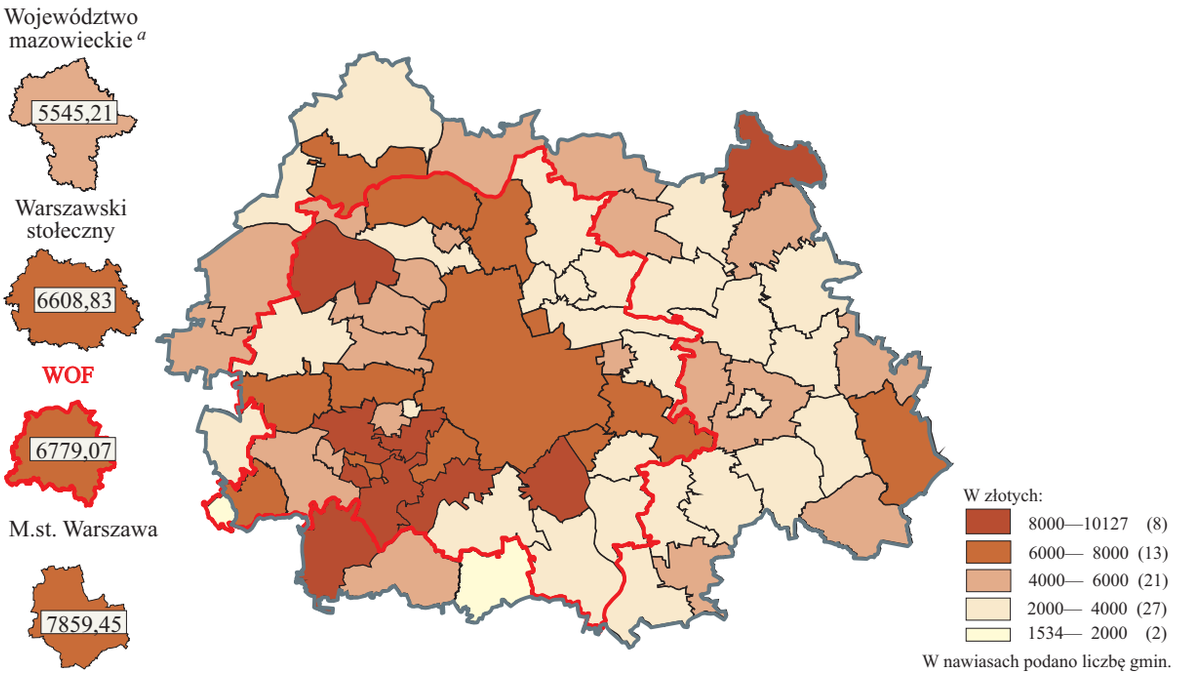
Udział dochodów własnych budżetów gmin w dochodach ogółem w 2016 r.

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

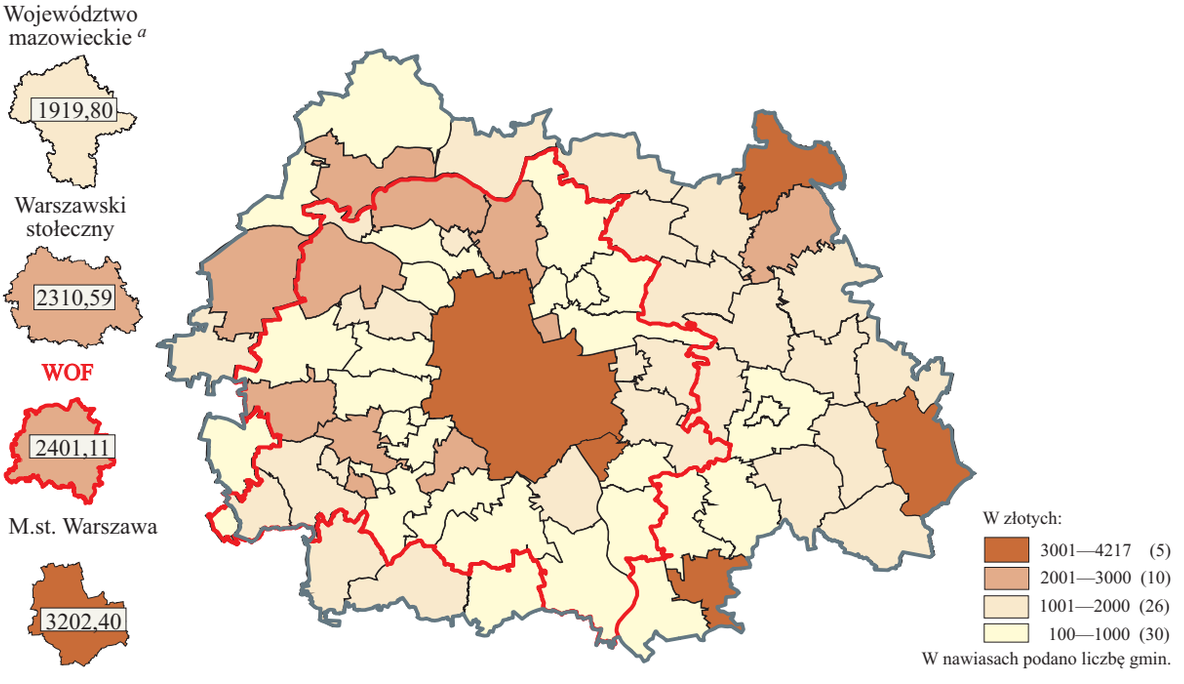
U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Dochody podane są łącznie z dochodami części gminnej i powiatowej.

Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w latach 2010–2016

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

Dochody na współfinansowanie projektów na 1 mieszkańca w latach 2010–2016

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.

U w a g a. Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu. Dochody i wydatki podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.